

2016

URZĄD MIASTA ŁODZI

DEPARTAMENT
ARCHITEKTURY
I ROZWOJU

BIURO STRATEGII MIASTA

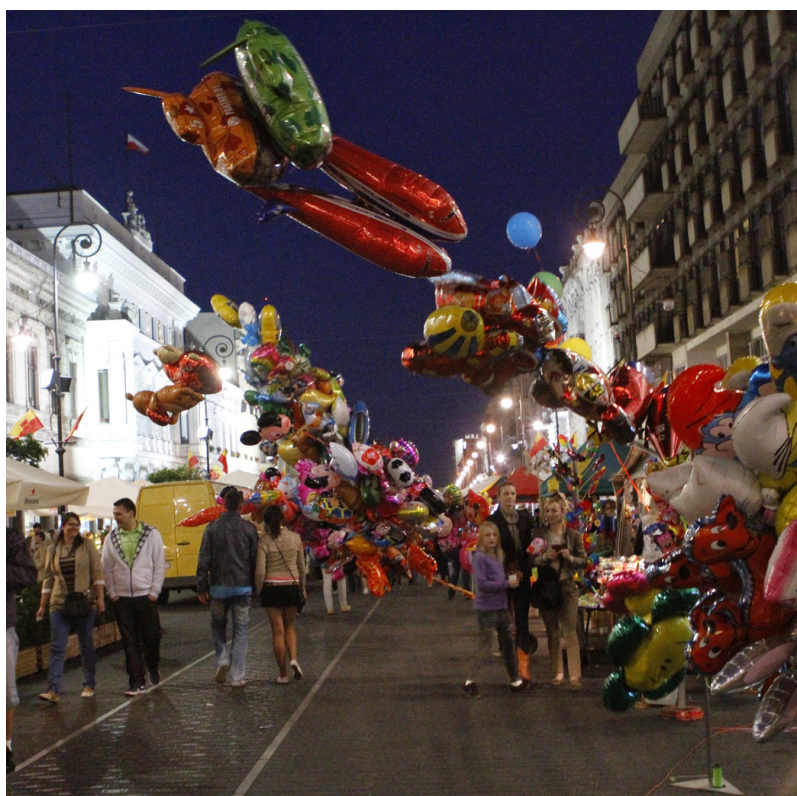
RAPORT O STANIE MIASTA

REALIZACJA
„STRATEGII
ZINTEGROWANEGO
ROZWOJU ŁODZI
2020+”

RAPORT PEŁNY

STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016

SPIS TREŚCI

WIZJA.....	3
FILAR: GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA	18
1. NOWE CENTRUM ŁODZI	18
2. FUNKCJONALNA METROPOLIA ŁÓDZKA W PEŁNI WYKORZYSTUJĄCA POŁOŻENIE W CENTRUM EUROPY I KRAJU	23
3. ŁÓDŹ PRZEDSIĘBIORCZA, KREATYWNA I INNOWACYJNA	26
FILAR: SPOŁECZEŃSTWO I KULTURA.....	46
1. MIASTO – DOBRO WSPÓLNE	46
2. KULTURA U PODSTAW.....	79
3. ŁÓDŹ UCZĄCA SIĘ	95
FILAR: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	120
1. REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA.....	120
2. ZIELONA, UPORZĄDKOWANA ŁÓDŹ.....	133
3. MIASTO ZRÓWNOWAŻONEJ KOMUNIKACJI	147
4. MIASTO BEZPIECZNE.....	159
FUNDAMENT	167
ŁÓDŹ SPRAWNIE ZARZĄDZANA, OSZCZĘDNA I GOSPODARNA	167
ŁÓDŹ W ŚWIETLE WSKAŹNIKÓW STATYSTYCZNYCH	208
SPIS TABEL.....	212
SPIS RYSUNKÓW.....	217

WIZJA

Przyjazne, twórcze i dynamiczne miasto zrównoważonego rozwoju o konkurencyjnych warunkach życia, pracy i inwestowania, wykorzystujące historyczny, infrastrukturalny i kreatywny potencjał.

Potencjał miasta

Łódź – metropolia i stolica województwa¹

W połowie 2016 r. Łódź liczyła 698,7 tys. mieszkańców. Oznacza to, iż w stosunku do czerwca 2015 r. nastąpiło zmniejszenie liczby mieszkańców o 4,6 tys. osób (0,65%). W pierwszym półroczu 2016 r. w Łodzi urodziło się 3 tys. dzieci, tj. o 3% więcej niż w analogicznym okresie 2015 r. Ludność Łodzi stanowi 28,1% populacji województwa łódzkiego. Obserwowany od wielu lat ubytek liczby ludności to rezultat ujemnego przyrostu naturalnego oraz w dużo mniejszym (czterokrotnie) stopniu migracji, mieszkańców na pobyt stały głównie w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym.

Łódź koncentruje na swoim terytorium największą część potencjału demograficznego, jak i gospodarczego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Miasto pełni szereg funkcji, których zasięg ma charakter ponadregionalny. Metropolia Łódź to trzeci pod względem liczby mieszkańców i jednocześnie jeden z najważniejszych ośrodków gospodarczych w Polsce.

Blisko połowę powierzchni miasta zajmują tereny zurbanizowane i komunikacyjne. Lesistość, jak na ośrodek wielkomiejski, jest wysoka i wynosi ponad 10%, o czym w największym stopniu decyduje położony na północy miasta kompleks Lasu Łągiewnickiego (ok. 1 200 ha).

Łódź to miasto wielofunkcyjne, w którym dominuje sektor usługowy, zatrudniający ponad 70% pracujących. Ponad 60% zatrudnionych w usługach to pracujący w edukacji, służbie zdrowia oraz handlu hurtowym i detalicznym.

Wśród usług egzogenicznych należy podkreślić nadrzędną rolę tzw. działalności profesjonalnej, w tym przede wszystkim projektowej, badawczej, prawniczej, bankowej oraz z zakresu szeroko pojmowanych usług outsourcingowych (tzw. sektor BPO).

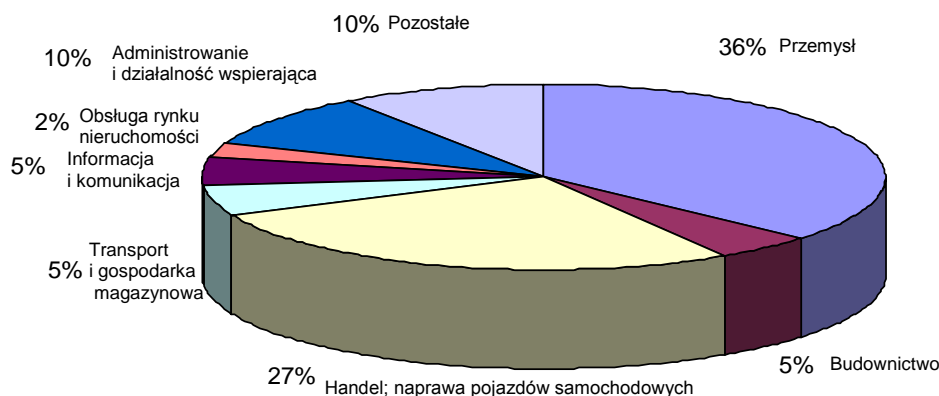
Na specyfikę gospodarczą miasta wpływa w dużym stopniu działalność przemysłowa. Pod względem ilościowym dominuje przemysł odzieżowy, w którym zatrudnienie znajduje blisko 25% (razem z produkcją tekstylną) pracujących w sektorze przemysłu. Drugą branżą produkcyjną jest budownictwo, w którym pracuje 20% osób. Istotną rolę odgrywają również przemysł spożywczy, tworzyw sztucznych, metalowy oraz elektromaszynowy.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2016 r., wyniosło 121,7 tys. osób. W porównaniu z poziomem notowanym w sierpniu liczba zatrudnionych wzrosła o 0,4%, natomiast w stosunku do września 2015 r. o 4,4%. Wzrost zatrudnienia w skali roku odnotowano w sekcjach administrowanie i działalność wspierająca (o 11,9%), handel, naprawa pojazdów samochodowych (o 9,0%) oraz przemysł (o 1,8%). Spadek zatrudnienia odnotowano w sekcjach: budownictwo (o 11,5%), informacja i komunikacja (o 10,6%), obsługa rynku nieruchomości (o 7,7%), transport i gospodarka magazynowa (o 5,5%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 4,0%)².

¹ W materiale wykorzystano zapisy Diagnozy Strategicznej Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Łodzi (2014 r.) oraz dane z Sytuacji społeczno – gospodarczej Łodzi, IV kwartał 2014 r., Urząd Statystyczny w Łodzi.

² Sytuacja społeczno – gospodarcza Łodzi, III kwartał 2016 r., Urząd Statystyczny w Łodzi.

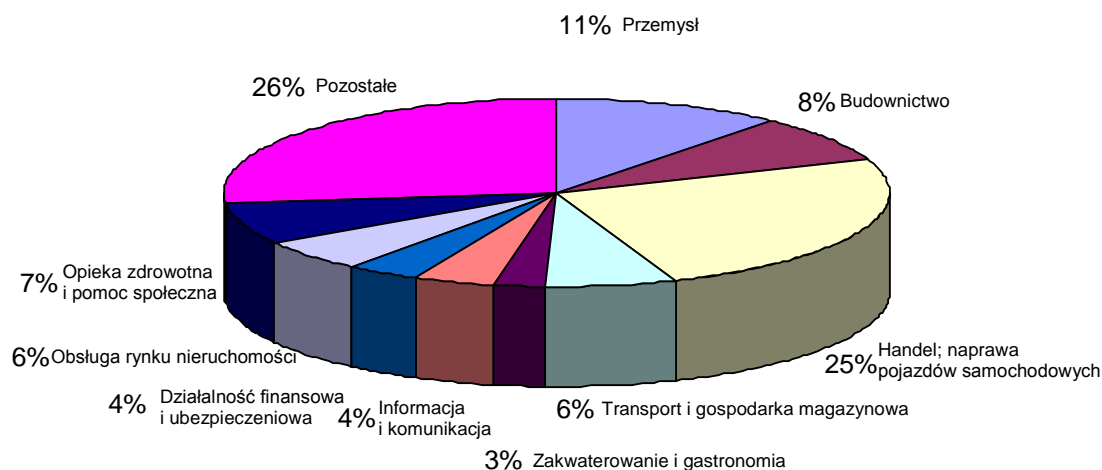
Rys. 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, stan na wrzesień 2016 r. (w zaokrągleniu do pełnych liczb)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sytuacja społeczno – gospodarczej Łodzi, III kwartał 2016 r.

W 2016 r. w Łodzi funkcjonowało 2042, spółek z udziałem kapitału zagranicznego (Dane GUS na dzień 30.06.2016 r.). Nowo rejestrowane firmy w 2016 r. z udziałem kapitału zagranicznego mają swoje siedziby w 631 miejscowościach Polski (Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Baza Danych za 2016 r. coig@coig.com.pl). Najwięcej firm ma siedzibę w Warszawie (2757 firm), Krakowie (761) i Wrocławiu (413), następnie Poznań, Wólka Kosowska, Lublin, Rzeszów Gdańsk, Przemyśl. Łódź z liczbą 118 firm plasuje się na 10 miejscu (przed Katowicami i Szczecinem). Jeżeli porównać liczbę rejestracji firm z kapitałem zagranicznym w tych miastach w 2015 r. z 2016 r. to zaobserwujemy wzrosty rejestracji w takich miastach jak Warszawa, Wrocław, Poznań, Lublin, Gdańsk, Przemyśl, Katowice, a spadki rejestracji w takich miejscowościach jak Kraków, Wólka Kosowska, Rzeszów, Łódź (zmiana: -6,35%), Szczecin.

Rys. 2. Struktura podmiotów gospodarczych, stan na wrzesień 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sytuacji społeczno – gospodarczej Łodzi, III kwartał 2016 r.

Główne funkcje metropolitalne Łodzi:

- akademicka – w Łodzi, w latach 2015/2016 studiowało 76,4 tys. osób, w 21 szkołach wyższych, w tym 6 państwowych. W tymże roku akademickim odnotowano 19,8 tys. absolwentów. Jako największy atut Łodzi wskazuje się dużą koncentrację szkół o profilu artystycznym oraz kierunków kształcenia związanych ze specjalizacjami regionalnymi (ekonomia, rachunkowość i finanse, logistyka, architektura, budownictwo, informatyka, włókiennictwo, przemysł

odzieżowy).

- transportowo-logistyczna – funkcja ta kształtowana jest przede wszystkim poprzez dogodne położenie w sieci dróg kołowych (bliskość skrzyżowania autostrad A1 i A2 oraz drogi ekspresowej S8) oraz bardzo dynamiczny rozwój funkcji logistycznej, której centrum wyznacza Łódź z gminą Stryków. Dodatkowym, ważnym atutem jest lokalizacja międzynarodowego Portu Lotniczego im. Władysława Reymonta oraz jednego z największych w Polsce kolejowych terminali przeładunkowych (Łódź - Olechów).
- kulturalna - w Łodzi znajduje się 67 instytucji kultury, wśród których jest 19 muzeów, 11 teatrów, filharmonia oraz 36 galerii i salonów sztuki. W mieście odbywa się ok. 100 imprez cyklicznych, w tym blisko 30 o randze międzynarodowej. Do najbardziej unikatowych oraz rozpoznawalnych placówek kulturalnych należą: Centralne Muzeum Włókiennictwa (jedyna w Polsce placówka tej rangi), Muzeum Sztuki (posiada bardzo bogatą kolekcję sztuki nowoczesnej) oraz Muzeum Kinematografii, ściśle związane z bogatą tradycją łódzkiego przemysłu filmowego. Wśród ważniejszych wydarzeń należy wymienić: Fotofestiwal, przegląd sztuki designerskiej Łódź Design, Międzynarodowy Festiwal Komiksu i Gier, Łódzkie Spotkania Baletowe oraz Festiwal Szkół Teatralnych.
- gospodarczo-finansowa – Łódź jest ważnym w Polsce centrum usług outsourcingowych dla biznesu usług wspólnych oraz instytucji bankowych.

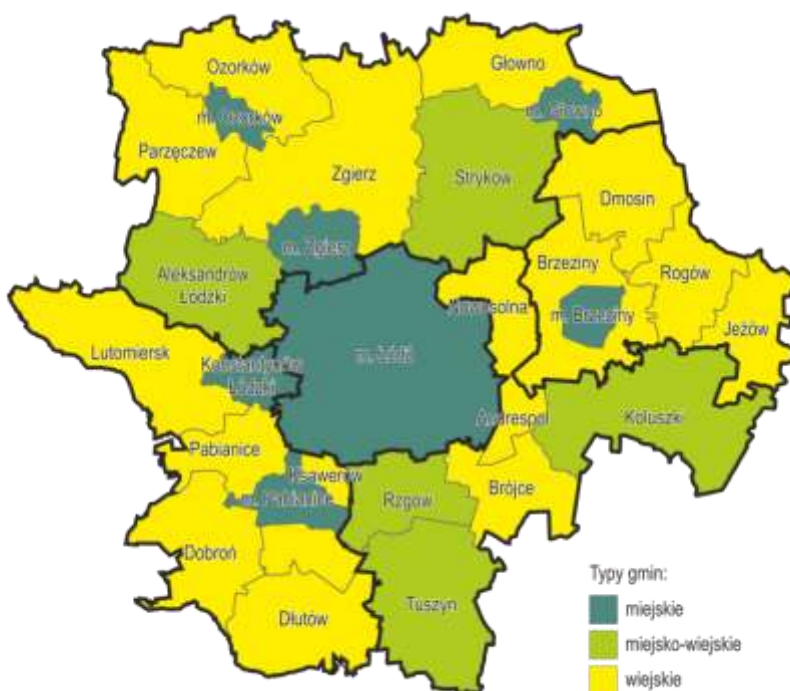
Łódzki Obszar Metropolitalny³

Zgodnie z delimitacją, zawartą w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Łódzki Obszar Metropolitalny obejmuje obszar pięciu powiatów: Miasto Łódź, łódzki wschodni, brzeziński, zgierski i pabianicki. Podstawowymi założeniami delimitacji ŁOM były:

- dobre powiązania komunikacyjne z miastem centralnym, umożliwiające 30-minutową dostępność do Łodzi,
- istnienie miast o silnym potencjale społeczno-ekonomicznym, pozwalającym na rozwój funkcji wyspecjalizowanych lub uzupełniających funkcje metropolitalne Łodzi,
- obecność terenów inwestycyjnych, a także terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych.

³ na podstawie Diagnozy Strategicznej Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Łodzi (2014 r.) oraz Strategii ŁOM (luty 2016).

Rys. 3. Podział administracyjny Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Źródło: Strategia ŁOM, luty 2016

Według danych Stowarzyszenia Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (<http://www.lom.lodz.pl>), ŁOM to obszar 2,5 tys. km², zamieszkały przez 1,1 mln osób. W jego skład wchodzi 28 gmin i miast. Największe z 12 miast, poza Łodzią, to Pabianice (68 tys. mieszkańców) i Zgierz (57 tys.), a w następnej kolejności Aleksandrów Łódzki i Ozorków (oba nieznacznie powyżej 20 tys. mieszkańców).

Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny

Łódź od 2014 roku bardzo intensywnie i efektywnie współpracuje z gminami i starostwami z otaczających powiatów, tworzącymi wspólnie Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny (SŁOM). Stowarzyszenie zrzesza 31 jednostek samorządu terytorialnego z terenu ŁOM. Członkami są: Miasto Łódź – lider i inicjator utworzenia stowarzyszenia, Powiaty: Brzeziński, Łódzki Wschodni, Pabianicki, Zgierski, Gminy: Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Brzeziny, Miasto Brzeziny, Gminy Dmosin, Dobroń, Miasto Głowno, Gminy Koluśki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Nowosolna, Ozorków, Miasto Ozorków, Gmina Pabianice, Miasto Pabianice, Gmin - Parzęczew, Rzgów, Gmina Miasto Stryków, Gminy Tuszyń, Zgierz, Miasto Zgierz, Gmina Jeżów, Lutomiersk Rogów i Dłutów.

Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach oraz Statutu. Głównymi celami Stowarzyszenia są:

- wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów członków Stowarzyszenia,
- sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji jednostek samorządu terytorialnego ŁOM,
- promowanie partnerskiego modelu współpracy,
- wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego ŁOM,
- kształtowanie wspólnej polityki stowarzyszonych jednostek samorządu terytorialnego,
- zwiększenie wpływu ŁOM na kształt i sposób realizacji działań na jego obszarze wspieranych w ramach polityki

spójności.

Efektem tej współpracy jest Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, a jej konsekwencją jest realizacja projektów obejmujących funkcjonalny obszar miejski, otwierających i aktywizujących lokalny rynek pracy, w tym przede wszystkim Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Strategia ta przedkłada się nie tylko na indywidualne projekty ponadlokalne, ale także na zwiększenie konkurencyjności łódzkiej metropolii.

Stowarzyszenie w ramach systemu zarządzania funduszami unijnymi ma status Instytucji Pośredniczącej (IP). Zasady współpracy pomiędzy Stowarzyszeniem a Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 uregulowane są w Porozumieniu w sprawie powierzenia zadań w ramach instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne zawartym z Zarządem Województwa Łódzkiego w dniu 22 października 2015 roku. Działania oraz podział alokacji przeznaczonych na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne są następujące:

- niskoemisyjny transport miejski (21,2 mln EUR),
- odnawialne źródła energii (2,6 mln EUR),
- termomodernizacja budynków (49,9 mln EUR),
- ochrona powietrza (4,6 mln EUR),
- gospodarka wodnokanalizacyjna (8,6 mln EUR),
- dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kult (21,4 mln EUR),
- rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego (71,3 mln EUR),
- technologie informacyjno-komunikacyjne (2 mln EUR),
- wsparcie przedsiębiorczości (8,6 mln EUR),
- aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (12 mln EUR).

Łączna wartość alokacji na realizację projektów infrastrukturalnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 181,6 mln EUR. Alokacja na projekty społeczne finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego wynosi 30,6 mln EUR.

Stowarzyszenie działając jako Instytucja Pośrednicząca wystosowało do końca 2016 r. ponad 50 wezwań do złożenia wniosków o dofinansowanie (na łączną kwotę dofinansowania 645,9 mln zł) w wyniku których zostało zawartych 8 umów na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 65,3 mln zł oraz przeprowadziła 3 nabory w ramach trybu konkursowego dla projektów EFS, dla wszystkich dedykowanych poddziałań społecznych.

Miasto o konkurencyjnych warunkach pracy i inwestowania

Łódź to jedno z najlepiej skomunikowanych miast Polski. Decyduje o tym dostępność do sieci dróg kołowych oraz w nieco mniejszym stopniu do systemu kolejowego.

Łódź położona jest na skrzyżowaniu autostrad A1 i A2, drogi ekspresowej S8 oraz może przyszłej zachodniej obwodnicy miasta S14. Modernizacja i budowa dróg pozwala na przejazd z Łodzi do Warszawy w czasie 1,5 godziny, a także w krótkim czasie do Berlina.

Rys. 4. Łódź jako węzeł komunikacyjny

Źródło: Zarząd Nowego Centrum Łodzi.

Położenie Łodzi w centrum Polski jest atutem miasta z punktu widzenia włączenia go do Transeuropejskiej Sieci Transportowej, łączącej państwa członkowskie Unii Europejskiej. Spośród dziesięciu głównych korytarzy sieci TEN-T (Trans-European Network - Transport) przez Polskę przebiegają 2 korytarze sieci bazowej:

- Korytarz Bałtyk-Adriatyk prowadzący z polskich portów Gdańsk i Gdynia oraz ze Szczecina i Świnoujścia przez Toruń, Łódź, Katowice dalej przez Czechy lub Słowację i przez wschodnią Austrię do słoweńskiego portu Koper oraz do włoskich portów w Trieście, Wenecji i Rawennie. Obejmuje on trasy kolejowe, drogowe, porty lotnicze oraz terminale kolejowo-drogowe.
- Korytarz Morze Północne-Bałtyk rozciągający się od portów Morza Północnego w Antwerpii, Rotterdamie, Amsterdamie, Bremie i Hamburgu przez Polskę (Poznań, Łódź, Warszawa) do granicy białoruskiej i do portów państw bałtyckich w Kłajpedzie, Windawie, Rydze i Tallinnie, jak również do Helsinek. Obejmuje on trasy kolejowe, drogowe, porty lotnicze, terminale kolejowo-drogowe, śródlądową drogę wodną „Mittelland Kanal” oraz połączenia „autostrady morskiej” do Finlandii. Kluczowym projektem jest w tym kontekście „Rail Baltic(a)”, prowadząca do Kowna, Rygi i Tallinna.

Rys. 5. Korytarze TEN-T w Polsce

Źródło: http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/ten-t-guidelines/doc/ten-t-country-fiches/pl_pl.pdf

Budowa podziemnego multimodalnego dworca centralnego i tunelu średnicowego pod śródmieściem oraz uwolnienie terenów po Dworcu Łódź – Fabryczna i liniach kolejowych otwiera przed miastem wiele nowych możliwości. Łódź zamierza z nich skorzystać, realizując program Nowe Centrum Łodzi oraz planując w przyszłości wykorzystanie tunelu dla nowoczesnych połączeń kolejowych.

Cztery lata temu zostało otwarte bezpośrednie połączenie kolejowe-cargo między Łodzią a chińskim miastem

Chengdu. Pociągi towarowe, pokonują liczącą 9,8 tys. km trasę w czasie 12-14 dni. Operatorem pociągu w Polsce jest łódzka firma logistyczna Hatrans. Również UMŁ, na mocy uchwały z 29 kwietnia 2015 r., intensyfikuje współpracę z Miastem Chengdu w Chińskiej Republice Ludowej.

Dzięki centralnemu położeniu, bogatemu zapleczeniu akademickiemu, atrakcyjnym kosztom prowadzenia biznesu, konkurencyjnym kosztom najmu powierzchni biurowych i magazynowych, dobremu klimatowi biznesowemu, dobrze wykształconej kadrze, Łódź staje się jednym z największych centrów biznesowych w Polsce. Priorytetowe dla Miasta są nowoczesne branże centra usług biznesowych (BPO, IT oraz R&D), logistyka, produkcja AGD, przemysł elektroniczny, a także biotechnologia, produkcja gier komputerowych oraz nowoczesne włókiennictwo.

Rys. 6 Połączenie kolejowe między Łodzią a Chengdu.

Źródło: <http://www.gochengdu.cn/>

Uwagę nowych inwestorów przyciąga rozwój i poszerzanie działalności przez firmy, które funkcjonują w Łodzi od kilku lat. Oprócz największego pracodawcy sektora outsourcingu usług biznesowych, firmy Infosys BPO, która sukcesywnie zwiększa zatrudnienie, w Łodzi dynamicznie rozwijają się firmy Tom Tom, GFT (dawniej Rule Financial), Ericpol i Nordea Operations Centre. Światowe marki, jak na przykład firma UPS otworzyła w Łodzi centrum usług wspólnych. Liczna jest również grupa przedsiębiorstw z sektora IT wdrażających innowacyjne rozwiązania mobilne (m.in.: Mobica, Teleca, Cybercom). Warto podkreślić, że wiele firm produkcyjnych zdecydowało się otworzyć w Łodzi tzw. back office lub centrum R&D (m.in.: B/S/H, Indesit, Amcor). Dowodem na przyjazną atmosferę dla biznesu są kolejne projekty inwestycyjne przedsiębiorstw obecnych w mieście od lat ABB, Gillette i Hutchinson.

Współpraca między biznesem a miastem i uczelniami jest jednym z elementów determinujących rozwój. Według Rankingu Szkół Wyższych - Perspektywy 2016, najlepszą uczelnią w naszym regionie została Politechnika Łódzka – uplasowała się na 14. pozycji w Polsce (spadek z 11.), natomiast Uniwersytet Łódzki – 16 miejsce (utrzymanie pozycji z poprzedniego roku).

Konsekwencja w podejmowanych działaniach zwiększających atrakcyjność gospodarczą Łodzi oraz rozwój Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej przyniosły wymierne korzyści w postaci wielu inwestycji, zwłaszcza w sektorach priorytetowych - AGD, BPO, logistyka, IT. Łodzi zaufały znane, międzynarodowe firmy, Fujitsu Technology Solutions, Accenture, DHL Express, SouthWestern BPO, Nordea Operations Centre, Hewlett-Packard, ACS ale również Xerox Company, Dell, Procter&Gamble, Amcor, Hutchinson, Indesit, B/S/H i Barry Callebaut Manufacturing Polska.

Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna, poza Łodzią, posiada siedem podstref w obrębie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (Aleksandrów Łódzki, Brójce, Kozłowski, Ksawerów, Ozorków, Stryków oraz Zgierz), na terenie których działa ponad 200 firm zatrudniających łącznie 25 tys. osób⁴. ŁSSE zajmuje w sumie 1 339 ha i składa się z 44 podstref w województwach łódzkim, wielkopolskim i mazowieckim. Przedsiębiorcy zainteresowani rozpoczęciem działalności w ŁSSE mogą skorzystać z pomocy publicznej, sięgającej nawet 55% kwalifikowanych kosztów inwestycji lub dwuletnich kosztów

⁴ Diagnoza Strategiczna Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Łodzi (2014 r.) .

pracy.

Według bilansu 2016 r. sporządzonego przez ŁSSE nakłady na inwestycje wyniosły ponad 1 mld zł, decyzję o inwestycji podjęło 16 inwestorów (o trzy więcej, niż rok wcześniej), zatrudnienie uzyskało 1016 nowych pracowników (w 2015 roku - 481), oraz utrzymano 4632 miejsca pracy. Strefa uzyskała nowe tereny inwestycyjne o powierzchni 78 ha. W 2016 r. Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna została wyróżniona nagrodami specjalnymi w rankingu Global Freezones of the Year 2015 fDi Magazine - pisma z grupy Financial Times. To kolejne wyróżnienie dla Łódzkiej SSE przyznane przez to pismo. ŁSSE została wyróżniona w 2016 r. za wspieranie edukacji i szkoleń oraz za specjalistyczne wsparcie inwestycji logistycznych.

Miasto oferuje zwolnienie od podatku od osób prawnych w (ŁSSE), pakiet zwolnień od podatku od nieruchomości, zwrot kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy, dofinansowanie szkoleń dla pracowników, w tym w zakresie nauki niszowych języków obcych.

Efektom współpracy łódzkiego samorządu z uczelniami i biznesem jest unikatowy w Polsce program „Młodzi w Łodzi”, budujący kadry oraz możliwości rozwoju i wiązania przyszłości z Łodzią. W ramach projektu aktywnie współpracuje już ponad 160 łódzkich firm oraz 3 największe łódzkie uczelnie publiczne. Przez pracodawców lub Urząd Miasta fundowane są stypendia na kierunkach, których absolwenci są najbardziej poszukiwani przez łódzkich pracodawców, a także dofinansowanie akademików dla osób spoza województwa łódzkiego oraz dofinansowanie dodatkowych lektoratów języków obcych.

Miasto w 2016 r. przeprowadziło także kolejną edycję konkursu na najlepszy biznesplan Młodzi w Łodzi – Mam Pomysł na Biznes. Jest to inicjatywa mająca na celu wyróżnienie i wsparcie realizacji najlepszych biznesplanów przyszłych i obecnie funkcjonujących młodych łódzkich przedsiębiorców.

Potwierdzeniem sprzyjającego klimatu biznesowego są opinie łódzkich przedsiębiorców, których współpraca z Miastem odbywa się za pośrednictwem Biura Obsługi Inwestora. Dzięki niemu Miasto jest kluczowym partnerem publicznym, wspierającym inwestorów, w tym strategicznych na terenie Łodzi. Ścisłe współpracując z administracją publiczną wszystkich szczebli, w tym z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych, ościennymi gminami, Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną, urzędami pracy, a także uczelniami wyższymi, deweloperami i agencjami doradztwa zawodowego, zapewnia dedykowaną obsługę dla każdego inwestora.

Łódź miasto rozwoju

Łódź posiada jeden z najbardziej prorozwojowych budżetów w Polsce. Rosną zarówno dochody, jak i wydatki. Wśród porównywalnych miast Łódź posiada największy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem, dzięki czemu powstają znaczące inwestycje infrastrukturalne.

Inwestycje infrastrukturalne zwiększają atrakcyjność Łodzi. Właśnie tu realizowana jest największa publiczna inwestycja europejska - budowa Nowego Centrum Łodzi. Po zakończonym procesie rewitalizacji ten ponad 100-hektarowy obszar postindustrialny będzie pełnił funkcje komercyjne oraz publiczno-kulturalne. Kluczowy element Nowego Centrum Łodzi to wielopoziomowy, podziemny dworzec kolejowy z kondygnacjami schodzącymi na poziom 16,5 metra pod powierzchnię terenu. Rozbudowano infrastrukturę ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb transportu publicznego, poprzez stworzenie multimodalnego węzła transportowego, wraz z budową nowego systemu dróg, komunikacji publicznej i parkingów.

Tym, co wyróżnia Łódź na tle innych miast w Polsce jest skala rewitalizacji tzw. strefy wielkomiejskiej (program „Miasto Kamienic” oraz projekt rewitalizacji obszarowej kwartałów śródmiejskich). Głównym celem prowadzonych prac jest podniesienie jakości i warunków życia mieszkańców Łodzi poprzez kompleksowy remont miejskich kamienic, powstałych

na przełomie XIX i XX wieku i aktywizację społeczno-ekonomiczną mieszkańców. Ważnym czynnikiem jest również poprawa estetyki przestrzeni miejskiej w centrum, zmniejszenie emisji CO₂, poprzez likwidację indywidualnych źródeł ogrzewania oraz podniesienie atrakcyjności centralnego obszaru Łodzi dla inwestorów i zwiększenie ruchu turystycznego.

Szeroko rozumiana rewitalizacja sprzyja również powstawaniu nowych obiektów, mieszkaniowych, biurowych i handlowo-usługowych. Rewitalizacja strefy wielkomięskiej sprawia, że centrum Łodzi staje się coraz bardziej atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej, twórczej oraz spędzenia czasu wolnego. Prowadzone prace mają również na celu zmniejszenie problemów społecznych w centrum miasta.

Łódź posiada dobrą ocenę wiarygodności kredytowej. Rating Łodzi, wydany przez międzynarodową agencję ratingową Standard & Poor's, jest przez ostatnie lata na bardzo wysokim poziomie BBB+. 21 grudnia 2016 r. ta agencja ratingowa zmieniła ocenę perspektywy wiarygodności kredytowej dla Łodzi z negatywnej na stabilną, która odzwierciedla zdolność Miasta do terminowej spłaty odsetek i rat kapitałowych. Potwierdziła też ocenę ratingową dla długoterminowych zobowiązań na poziomie BBB+. Nasze miasto ma identyczną perspektywę i ocenę jak Kraków. Ocena wystawiana jest dwa razy do roku w ujęciach półrocznych.

Aby sprostać wymaganiom współczesności i generować rozwój, najważniejsze jest inwestowanie w ludzi i nowoczesną infrastrukturę – budowanie struktur rozwojotwórczych i kapitału społecznego. Dlatego Łódź stara się skutecznie tworzyć warunki poprawy jakości życia i już dziś notuje sukcesy w tworzeniu wysokiej jakości gospodarki i poprawy warunków życia, wpisując się w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Starania o prawo do organizacji w Łodzi International EXPO w 2022 r.

EXPO to jedna z największych światowych wystaw organizowanych cyklicznie, prezentująca dorobek kulturowy, naukowy i techniczny narodów świata. Pierwsza wystawa EXPO, zorganizowana przez Międzynarodowe Biuro Wystaw Światowych w Paryżu (BIE), została otwarta w 1851 r. w Londynie. To właśnie BIE przyznaje prawa do organizacji wystaw i nadzoruje przygotowania do nich. Prawo głosu w BIE mają kraje członkowskie (obecnie jest ich 168).

Mianem EXPO określa się dwa rodzaje wystaw. Co pięć lat organizowana jest wystawa światowa tzw. World EXPO, która trwa maksymalnie 6 miesięcy, nie ma ograniczeń w zakresie obszaru wystawy i jej tematyka jest ogólna. Ostatnie World EXPO odbyło się w Mediolanie w 2015 roku. Drugim rodzajem są wystawy tematyczne, czyli tzw. International EXPO, organizowane pomiędzy wystawami światowymi. Najbliższa taka wystawa zostanie zorganizowana w Astanie (Kazachstan) w 2017 roku.

W dniu 23 listopada 2016 r. Łódź została oficjalnym kandydatem do organizacji tzw. małego EXPO 2022, którego tematem przewodnim ma być rewitalizacja obszarów miejskich. Kandydaturę Polski i Łodzi na sesji Światowego Biura Wystaw (BIE) w Paryżu zgłosił oficjalnie wicepremier, minister kultury Piotr Gliński. Głosowanie w sprawie przyznania Łodzi prawa do organizacji EXPO 2022 odbędzie się pod koniec 2017 r. Kluczowym zadaniem strony polskiej jest pozyskanie głosów 168 krajów członkowskich BIE. Do uzyskania tego prawa potrzebnych będzie 50 proc. głosów plus jeden. Promocja projektu zaczęła się w czerwcu, gdy po raz pierwszy ogłoszono, że Łódź będzie ubiegać się o organizację International EXPO.

Zgodnie z projektem wystawa zorganizowana zostanie na obszarze niemal 27 ha tzw. Nowego Centrum Łodzi (NCL) obejmującym tereny pokolejowe między ulicami: Kilińskiego i Kopcińskiego oraz Tuwima i Narutowicza. NCL to największy program urbanistyczny i rewitalizacyjny w historii miasta, obejmujący ok. 100 ha w ścisłym centrum.

Wyjątkowość EXPO 2022 w Łodzi polegać ma na tym, że wystawa nie będzie budowana od podstaw na obrzeżach miasta, lecz powstanie w ścisłym jego centrum. Władze Łodzi zakładają, że tylko 30 proc. obiektów wzniesionych na potrzeby EXPO ma mieć charakter tymczasowy – większość pawilonów, apartamentów dla obsługi i infrastruktury

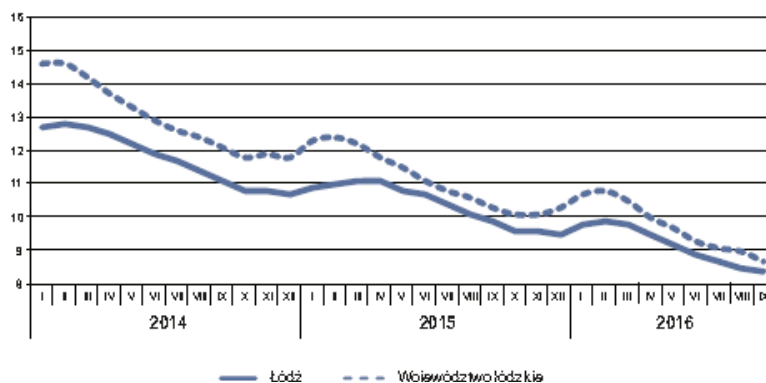
związanej z bezpieczeństwem i spędzaniem wolnego czasu po zakończeniu EXPO stosunkowo niedużym kosztem ma być przekształcona na biura, mieszkania, punkty o charakterze usługowym lub handlowym. Ich komercjalizacją zajmie się specjalnie powołana spółka. Przez trzy miesiące trwania wystawy EXPO jej organizatorzy spodziewają się nawet 8 mln zwiedzających.

Pod koniec 2016 r. do organizacji wystawy EXPO 2022/2023 zgłosiły się jeszcze cztery miasta. Oprócz Łodzi, która do grudnia 2016 r. była jedynym kandydatem, w ostatniej chwili wnioski złożyły także: Minneapolis (USA), Rio de Janeiro (Brazylia), Buenos Aires (Argentyna).

Rynek pracy

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2016 r. wynosiła 7,9 % i była niższa o 0,4 punktu procentowego od stopy bezrobocia w kraju oraz o 0,7% od stopy bezrobocia w województwie. W porównaniu do grudnia roku 2015 stopa bezrobocia w Łodzi obniżyła się o 1,6%.

Rys. 6. Stopa bezrobocia w Łodzi i regionie w %

Źródło: Sytuacja Społeczno – Gospodarcza Łodzi, I kwartał 2016 r., Urząd Statystyczny w Łodzi.

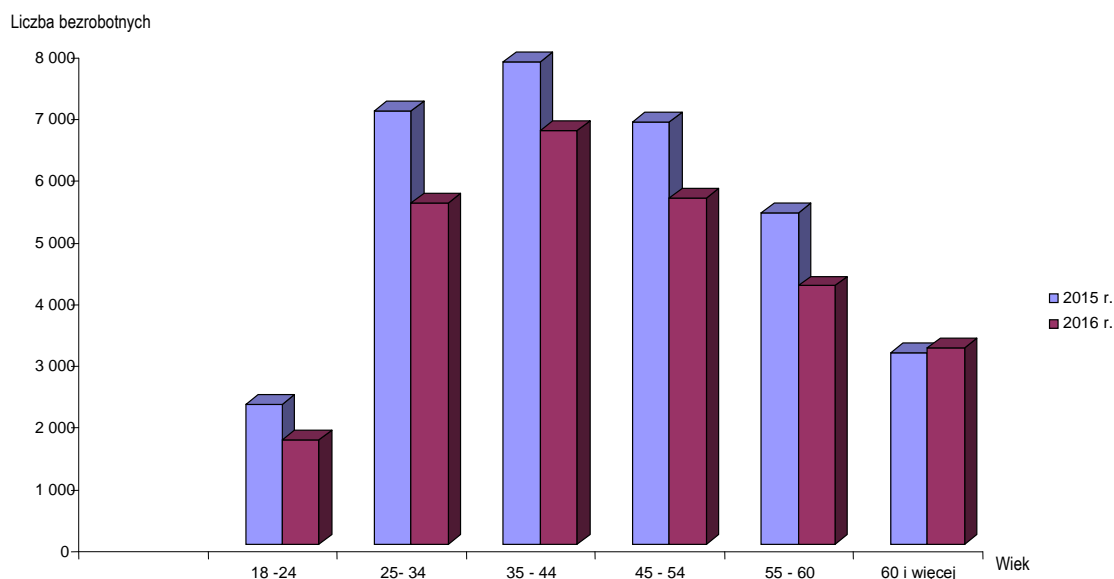
Tab. 1. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (stan na koniec grudnia)

Rok	Ogółem	w tym:	
		Kobiety	Z prawem do zasiłku
2012	40 987	19 827	6 488
2013	42 180	19 933	5 491
2014	36 484	17 439	4 420
2015	32 424	15 385	3 747
2016	26 921	13 053	3 254

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Biuro Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej UMŁ

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łodzi na koniec grudnia 2016 r. była niższa o 5 503 osoby w stosunku do analogicznego okresu roku 2015. Wśród bezrobotnych 48,5% stanowiły kobiety (w 2015 r. – 47,5%). Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku stanowiły 12,1% bezrobotnych (w analogicznym okresie 2015 r. – 11,6%).

Rys. 7. Liczba bezrobotnych wg wieku w latach 2015 i 2016.

*dane na koniec IV kwartału

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej UML.

W strukturze wieku bezrobotnych podobnie jak w latach 2014 i 2015 dominowała, kategoria 35-44 lata - 24,9% ogółu zarejestrowanych (2015 - 24,1%). W latach 2011 - 2013 r. była to grupa osób w wieku 25-34 lata. Wskazuje to na zmiany struktury wiekowej łódzkiego społeczeństwa.

Tab. 2. Liczba bezrobotnych wg wykształcenia (stan na koniec grudnia)

	2012	2013	2014	2015	2016
Wyższe	4 749	4 958	4 375	4 035	3 514
Policealne i średnie zawodowe	7 596	7 718	6 720	5 868	4 878
Średnie ogólnokształcące	4 823	4 879	4 178	3 744	3 136
Zasadnicze zawodowe	8 104	8 245	7 124	5 979	4 728
Gimnazjalne i poniżej	15 715	16 380	14 087	12 798	10 665
Razem	40 987	42 180	36 484	32 424	26 921

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej UML.

Wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym niż gimnazjalne. Na koniec grudnia 2016 r. grupa ta stanowiła 39,6% ogółu zarejestrowanych (2015 – 39,5%). Natomiast najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 11,7% oraz wyższym – 13,1%.

Tab. 3. Liczba bezrobotnych wg stażu pracy (stan na koniec grudnia)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bez stażu	4 150	4 258	3 393	2 726	1 920
Do 1 roku	7 434	7 751	6 951	6 633	5 742
Od 1 do 5	7 725	7 751	6 621	5 949	5 024
Od 5 do 10	6 205	6 407	5 596	5 090	4 349
Od 10 do 20	6 464	6 887	6 096	5 349	4 539
Od 20 do 30	6 781	6 860	5 942	5 068	4 098
30 i więcej	2 228	2 266	1 885	1 609	1 249

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej UML.

Najtrudniejszą sytuację na łódzkim rynku pracy w 2016 r. miały osoby ze stażem pracy do 1 roku - 5 742 osoby stanowiąc 21,3% ogółu bezrobotnych (2015 - 20,5%).

Tab. 4. Liczba bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy (według stanu na koniec grudnia)

	2012	2013	2014	2015	2016
Do 1 miesiąca	3 066	2 766	2 427	2 146	1 994
1-3	7 057	6 359	5 294	4 332	4 180
3-6	6 514	6 318	4 795	3 873	3 272
6-12	8 340	8 057	5 954	5 621	4 100
12-24	8 200	8 822	7 202	5 832	4 768
Pow. 24 m-cy	7 810	9 858	10 812	10 620	8 607

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej UML.

Czas pozostawania bez pracy wpływa na aspekty życia codziennego osób bezrobotnych, zmniejsza szanse na znalezienie pracy, co w konsekwencji stwarza zagrożenie wykluczenia społecznego. Dominującą grupę na koniec grudnia 2016 r. stanowiły osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (32%). Jest to kategoria odnotowująca największy przyrost w ostatnich trzech latach. Natomiast zmniejszenie liczebności odnotowują wszystkie pozostałe grupy bezrobotnych, w tym największe od 12 do 24 miesięcy (mniej o 1 064 osób).

Tab. 5. Liczba bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (stan na koniec grudnia)

	2012	2013	2014	2015	2016
Do 25 roku życia	4 239	3 935	2 942	2 275	1 690
Po 50 roku życia	13 865	14 734	13 341	12 113	10 311
Samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia	4 357	5 089	4 635	3 736	3 436
Długotrwale bezrobotni	21 467	24 253	22 765	20 571	16 723
Niepelnosprawni	4 193	4 185	3 890	3 353	2 912

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej UML.

Wśród osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ostatnich czterech latach, najliczniejsze grupy stanowiły osoby długotrwale bezrobotne i po 50 roku życia.

Jakość życia

Miasto, które chce odnieść długookresowy sukces gospodarczy, musi umieć stworzyć mieszkańcom dobre warunki życia. Wysoka jakość życia powoduje, że ludzie chętnie decydują się mieszkać i pracować w takim mieście, a inwestorzy chętniej podejmują decyzję o ulokowaniu tam swojej działalności. Ważną rolę w ocenie jakości życia odgrywa stan środowiska naturalnego, dostępność wysokiej jakości usług medycznych i edukacyjnych. Ogromne znaczenie ma również poczucie bezpieczeństwa.

Urząd Miasta, chcąc poznać potrzeby mieszkańców oraz monitorować realizację Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+, prowadzi cykliczne badania jakości życia w Łodzi. Z badania przeprowadzonego w 2016 r.⁵ wynika, iż w porównaniu do 2015 roku nastąpiła znaczna poprawa oceny Łodzi jako miejsca do życia. Wzrost pozytywnych ocen, obserwuje się wśród wszystkich grup. 50% mieszkańców, ocenia Łódź jako dobre lub bardzo dobre miejsce do życia. Jednocześnie tylko 10% mieszkańców ma zdanie negatywne. Najbardziej krytyczne wobec miasta są osoby w średnim wieku, jednak odsetek niezadowolonych jest mniejszy niż w latach ubiegłych. Najwięcej zadowolonych jest wśród mieszkańców Śródmieścia. Dowodzi to, że rozpoczęty proces zmian, w tym kompleksowy program rewitalizacji przynosi kolejne, także pośrednie efekty. Mieszkańcy Bałut znacznie gorzej oceniają Łódź, niż mieszkańcy pozostałych dzielnic. Zadowolenie jest wprost proporcjonalne do poziomu dochodów.

Zdecydowana większość łodzian (72%) pozytywnie ocenia zmiany zachodzące w centrum Łodzi. Niezmiennie główną zaletą mieszkania w Łodzi jest jej położenie („wszędzie blisko”, „położenie geograficzne”). Dla osób najmłodszych

⁵ Raport z badania – „Badanie opinii publicznej w zakresie oceny jakości życia w Łodzi oraz oczekiwań mieszkańców dotyczących budżetu Miasta”, MEDIA-TOR Badania Rynku, 2016 r.

(18-24 lat), obok położenia, zaletą jest duża liczba imprez oraz szeroka oferta kulturalna. Natomiast mieszkańcy poniżej 44 roku życia, za zaletę tego miasta uznają dużą liczbę klubów, kawiarni i pubów. Należy również zauważyć, że w porównaniu z rokiem 2015, nastąpiła poprawa oceny obsługi świadczonej przez UMŁ.

„Strategia Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+”

Okolo 70% ludności Europy mieszka na obszarach miejskich, a obecne tendencje sugerują, że do roku 2030 ludność miejska będzie liczyć 375 mln, czyli 75% całej populacji UE. Dlatego planowanie rozwoju miast wymaga pogłębionej refleksji strategicznej. Stąd też władze Łodzi w sposób kompleksowy podeszły do budowania systemu planowania strategicznego. Punktem wyjścia i kręgosłupem działań jest „Strategia Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+” przyjęta przez Radę Miejską w czerwcu 2012 roku. Została przygotowana w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, rozwoju inteligentnego, pomocniczości, skuteczności i gospodarności oraz zasadę koncentracji działań. „Strategia...” zawiera filar gospodarczy, którego celem jest zwiększenie dochodów łodzian i miasta, społeczny służący wzrostowi kapitału społecznego oraz środowiskowy, którego priorytetem jest miasto zdrowe i przyjazne dla mieszkańców. Wszystkie filary oparte są na fundamencie, który ma na celu usprawnienie zarządzania miastem oraz wskazanie narzędzi systemowych realizacji i monitoringu strategii (Rys. 8).

Rys. 8. Schemat „Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+”

Źródło: Biuro Strategii Miasta.

Konsekwentne wdrażanie strategii od kilku lat usprawnia zarządzanie miastem, przez co następuje wzrost liczby miejsc pracy, a także przynosi korzyści w postaci poprawy wizerunku miasta, poprzez tworzenie tętniącego życiem odnowionego centrum miasta, z dobrze funkcjonującą miejską i pozamiejską komunikacją. Dzięki wdrażaniu strategii poprawiany jest poziom bezpieczeństwa i stan czystości Łodzi. Powstaje coraz więcej dostępnych i dobrze zagospodarowanych terenów zielonych, podnoszony jest poziom edukacji i dostępność do przedszkoli oraz żłobków. Strategia stanowi też impuls do zbudowania w Łodzi kultury współpracy, zaufania i aktywności obywatelskiej.

Ostatnim elementem wdrażania planowania strategicznego w Łodzi było zbudowanie systemu monitorowania efektywności wdrażania oraz realizacji zapisów zawartych w „Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+”. System taki funkcjonuje w Urzędzie Miasta Łodzi od początku 2013 r.

Efektywność wdrażania strategii wzmocniana jest przez system polityk sektorowych i programów operacyjnych. Są one integralną częścią strategii.

W pierwszej połowie 2016 r. zakończono prace nad „Polityką Społeczną 2020+ dla Miasta Łodzi – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych”, a w drugiej nad „Modelem Zrównoważonego Transportu Zbiorowego w Łodzi 2020+”, oraz „Lokalnym Programem Rewitalizacji Łodzi 2020+”.

W ramach tej części wdrażania systemu wprowadzono procedurę przygotowywania corocznego raportu o stanie miasta z informacją o realizacji strategii. Niniejszy raport przedstawia dokonania w 2016 r. w zakresie realizacji „Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+”. Jest to już piąty, tego typu raport opracowany przez Biuro Strategii Miasta.

Rankingi międzynarodowych wydawnictw i organizacji, w których uczestniczyła Łódź

Ranking fDi EUROPEAN CITY OF THE FUTURE 2016/17

fDi Magazine – anglojęzyczny dwumiesięcznik z grupy Financial Times specjalizujący się w problematyce zagranicznych inwestycji bezpośrednich opublikował ranking „Europejskie Miasta i regiony przyszłości 2016/17”. Ranking wskazuje najlepsze europejskie lokalizacje (miasta i regiony) w pięciu kategoriach: potencjał gospodarczy, kapitał ludzki i jakość życia, efektywność kosztowa, infrastruktura i przyjazność dla biznesu oraz strategia przyciągania inwestycji.

W kategorii szczegółowej dotyczącej miast polskich Polish Cities of the Future 2017/18 zestawienie plasuje Łódź na pozycji 6, po Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu i Gdańsku.

W kategoriach szczegółowych:

- potencjał gospodarczy - Łódź uplasowała się na 6 miejscu po tych samych miastach, jak w kategorii ogólnej.
- kapitał ludzki i jakość życia - Łódź zajęła miejsce 10.
- przyjazność dla biznesu - Łódź zajęła takie samo położenie jak w klasyfikacji ogólnej.

Rankingi krajowe

Ranking Samorządów Rzeczypospolitej 2016

W przygotowywanym przez ogólnopolski dziennik Rzeczpospolita corocznym Rankingu Samorządów, Łódź w 2016 r. została sklasyfikowana w pierwszej 20 miast na prawach powiatu, uzyskując 14 pozycję i przesuwając się o 8 miejsc w górę, z pozycji 21 którą zajęła w 2015 r. Obecna klasyfikacja wygląda następująco:

Rys. 9. Ranking Samorządów Rzeczypospolitej 2016 - miasta na prawach powiatu

Poz. 2016	Poz. 2015	Miasto	Województwo
1	1	Gdańsk	pomorskie
2	4	Poznań	wielkopolskie
3	6	Głiwice	śląskie
4	9	Sopot	pomorskie
5	11	Szczecin	zachodniopomorskie
6	16	Katowice	śląskie
7	7	Rzeszów	podkarpackie
8	2	Kraków	małopolskie
9	18	Nowy Sącz	małopolskie
10	19	Bielsko-Biała	śląskie
11	23	Olsztyn	warmińsko-mazurskie
12	10	Bydgoszcz	kujawsko-pomorskie
13	5	Toruń	kujawsko-pomorskie
14	21	Łódź	łódzkie
15	32	Zielona Góra	lubuskie

źródło: Rzeczpospolita.pl

Eurobuild Awards 2016

W konkursie Eurobuild Awards 2016 dorocznym wydarzeniu honorującym najważniejsze dokonania w branży nieruchomości komercyjnych, organizowanym przez wydawnictwo Eurobuild CEE, Łódź została wyróżniona statuetkami

w dwóch kategoriach:

- „Miasto najbardziej przyjazne inwestorom” (na dalszych miejscach uplasował się Wrocław oraz Warszawa). Kategoria ta przyznawana jest miastom o najlepszym klimacie inwestycyjnym, które mają efektywną strategię przyciągania inwestorów. W 2014 roku Łódź również zdobyła wyróżnienie w tej kategorii
- „Osobowość Roku” - nagrodę zdobyła Pani Hanna Zdanowska Prezydent Miasta Łodzi (pokonując Rafała Mazurczaka z firmy Echo Investment oraz Ewę Kuryłowicz z firmy Kuryłowicz & Associates). Głosowanie w kategorii „Osobowość Roku” odbyło się drogą elektroniczną w trakcie trwania Gali. Głosować mogli wszyscy uczestnicy siódmej edycji gali Eurobuild Awards 2016.

Ranking Miast Otwartych 2016

W rankingu przygotowanym przez redakcję Dziennika Gazety Prawnej, którego celem jest zestawienie miast inteligentnych, zrównoważonych, angażujących i skoncentrowanych na potrzebach mieszkańców miasta Łódź znalazła się na 7 miejscu ulegając Gdyni, Poznaniowi, Olsztynowi, Lublinowi, Rzeszowowi, Warszawie, Legnicy, i Bydgoszczy.

Miasta Atrakcyjne dla Biznesu 2016

W rankingu „Miast atrakcyjnych dla biznesu” przygotowanym przez Forbes.pl wraz z Centralnym Ośrodkiem Informacji Gospodarczej zaprezentowanym podczas VII Kongresu Regionów we Wrocławiu Łódź znalazła się w na miejscu 7. Ranking opierał się na badaniu wskaźnika przyrostu liczby firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczby oraz rodzajów programów współpracy z wyższymi uczelniami oraz programów wspierania działalności firm na ich wczesnym etapie rozwoju.

Raport ABSL Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce 2016 r.

Raport Stowarzyszenia Liderów Usług dla Biznesu ABSL (Association of Business Service Leaders In Poland) wskazuje Łódź jako miasto będące w 2016 r. liderem sektora nowoczesnych usług biznesowych w Polsce.

FILAR: GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA

Łódź otwarta na świat - wzrost poziomu życia mieszkańców Łodzi dzięki pełnemu gospodarczemu wykorzystaniu potencjału infrastrukturalnego związanego z centralnym położeniem na mapie regionu, Polski i Europy, a także z jej wiodącą rolą w aglomeracji łódzkiej.

1. NOWE CENTRUM ŁODZI

Stworzenie służącego realizacji wizji nowoczesnego obszaru aktywności społecznej i gospodarczej o bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej.

Zakres programu

Nowe Centrum Łodzi (NCL) to obszar obejmujący 100 hektarów w sercu miasta, ograniczony ulicami Narutowicza, Kopcińskiego, Tuwima i Piotrkowską, podzielony na 3 strefy:

- Strefa I (40 ha) to teren, na którym będzie się toczyć całodobowe życie dzięki zrównoważeniu funkcji kulturalnych, komercyjnych i mieszkaniowych (obszar priorytetowy w ramach wdrażanego Programu NCL).
- Strefa II (30 ha) to obszar, na którym winny być realizowane przedsięwzięcia komercyjne z uwzględnieniem programów rewitalizacyjnych, mających na celu zachowanie historycznej tkanki miejskiej, a także stworzenie struktury urbanistycznej powiązanej z sąsiednim obszarem.
- Strefa III (30 ha) obejmuje historyczną zabudowę wielkomiejską z przełomu XIX i XX wieku, w postaci kwartałów wymagających intensywnej rewitalizacji i uzupełnień, a jednocześnie priorytetowych dla Gminnego Programu Rewitalizacji 2014-2020.

Rys. 10. Obszar Nowego Centrum Łodzi.

Źródło: Zarząd Nowego Centrum Łodzi.

Owoce tego ogromnego urbanistycznego wyzwania będzie obszar, który pomoże odzyskać blask łódzkiemu śródmieściu i określi charakter Łodzi na najbliższe lata jako miasta partycypacji, aktywności społecznej, w tym przemysłów kreatywnych i organizatora wystawy International EXPO 2022 poświęconej rewitalizacji.

20 maja 2015 roku Rada Miejska zmieniła uchwałę w sprawie przyjęcia Programu Nowe Centrum Łodzi. Zgodnie z nią realizacja Programu przebiegać powinna w oparciu o wytyczne wynikające z Master Planu:

- Wizja NCL - Nowe Centrum Łodzi to symbol miasta budzącego się do życia. Wzór silnego centrum, czerpiącego

najlepsze wzorce z bogatej historii i emanującego nowoczesnością. To dostępna, bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń do prowadzenia biznesu, pracy, życia oraz spędzania wolnego czasu. To miejsce inspirujące do nowych pomysłów i pobudzające do działania. Otwarte na ludzi, przyjazne dla każdego.

- Cele strategiczne Programu NCL:

- Cel 1 Jakość życia - Wzrost zaufania mieszkańców, turystów i środowiska biznesu do centrum miasta oraz stworzenie atrakcyjnego miejsca do życia i spotkań poprzez działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa oraz rozwój oferty komercyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej
- Cel 2 Rewitalizacja - Rewitalizacja Nowego Centrum Łodzi jako impuls do przyspieszenia procesu odnowy Strefy Wielkowiejskiej oraz rozwoju miasta do wewnątrz
- Cel 3 Transport - Wdrożenie usprawnień infrastruktury komunikacyjnej oraz rozwiązań organizacji transportu zbiorowego i indywidualnego zwiększających dostępność śródmieścia oraz miasta w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej
- Cel 4 Innowacje - Wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań wprowadzanych na obszarze Nowego Centrum Łodzi, stanowiącego inkubator dla nowych pomysłów i technologii, jako bodźca do rozwoju całej Łodzi.

W zakres Programu NCL wchodzi 32 projekty o łącznej wartości 2,58 mld zł. Do końca 2016 r. zrealizowanych zostało 21 projektów, 10 jest w trakcie realizacji, a 1 rozpocznie się w 2018 roku. Szczegóły dotyczące projektów znajdują się w tabeli na następnej stronie.

Dworzec Łódź Fabryczna i Węzeł Multimodalny

W sierpniu 2011 r. rozpoczęła się największa dworcowa inwestycja w Polsce, która stanowi miejsce pierwszego kontaktu z miastem dla osób przybywających do Łodzi. W założeniu projektowanej budowli istotnym było, aby powstało widokowe otwarcie z poziomu pasażera na NCL. Istotnymi elementami planowanych przekształceń było przeniesienie całej infrastruktury kolejowej dworca pod ziemię, na poziom -16,5 m oraz stworzenie nowoczesnych rozwiązań transportowych, które wpłyną na optymalizację obsługi komunikacyjnej tego obszaru.

Zakończenie inwestycji i uruchomienie nowego dworca Łódź Fabryczna nastąpiło 11 grudnia 2016 r. To kluczowy element Nowego Centrum Łodzi oraz istotna część węzła multimodalnego, który połączy kolej aglomeracyjną i konwencjonalną, autobusową komunikację dalekobieżną, komunikację miejską i prywatny transport samochodowy. Zgodnie z założeniami węzeł komunikacyjny zintegruje lokalne, metropolitalne, regionalne, krajowe i międzynarodowe przewozy transportowe.

Węzeł multimodalny

Obiekt posiada trzy poziomy. Na pierwszym, osiem metrów pod ziemią, znajduje się dworzec kolejowy z poczekalnią, kasami i obiektami komercyjnymi. Tu mieści się też wielostanowiskowy przystanek autobusowy dla autobusów dalekobieżnych i podziemny parking. Na drugim poziomie (- 16,5 m pod ziemią) znajdzie się stacja kolejowa z czterema peronami i ośmioma torami. Na poziomie „zero” będą główne wejścia do budynku dworca.

Węzeł Multimodalny obejmuje:

- stanowiska autobusowe (po północnej stronie dworca kolejowego), miejskie przystanki autobusowe oraz regionalne i dalekobieżne przystanki autobusowe,
- nowo wybudowane linie tramwajowe - 1,4 km,
- parkingi Park&Ride - strefy postojowe krótkoterminowe dla podróżnych, stanowiska parkowania rowerów w garażach, systemy zjazdów i ramp dojazdowych do Węzła.

Tab. 6. Główne projekty wchodzące w zakres Programu NCL

LP	Nazwa projektu	Budżet w tys. zł		Harmonogram		Rzeczywisty poziom realizacji prac w %	Realizacja budżetu w %
		Aktualny	Wykonanie	Data rozpoczęcia	Planowana data zakończenia		
1.	Modernizacja Linii Kolejowej na trasie Warszawa - Łódź	1 759 289,45	1 759 289,45	sie 11	sie 16	100	100
2.	W powyższym zadaniu wliczono też: Węzeł Multimodalny przy Dworcu Łódź Fabryczna*	420 383,36	420 383,36	sie 11	sie 16	100	100
3.	Rewitalizacja EC-1 i jej adaptacja na cele kulturalno-artystyczne	310 000,00	230 177,48	sty 08	gru 15	100	74
4.	Rewitalizacja EC-1 – rozwój funkcji wystawienniczo-edukacyjnej CNiT i NCKF	900,00	639,86	paź 15	gru 16	100	71
5.	Rozwój funkcji wystawienniczo-edukacyjnej CNiT w Łodzi wraz z zapleczem warsztatowym	20 000,00	4,91	list 16	gru 20	1	0
6.	Poszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej NCKF	20 000,00	4,91	list 16	gru 20	1	0
7.	Przebudowa układu drogowego wokół multimedialnego dworca Łódź Fabryczna**	138 728,73	45 998,60	sty 10	gru 18	25	33
8.	EC-1 - Południowy - Wschód	301,31	301,31	mar 13	gru 13	100	100
9.	Rewitalizacja EC-1 Południowy Wschód	20 000,00	209,42	cze 16	gru 18	5	1
10.	Specjalna Strefa Kultury	1 200,00	1 154,18	lut 13	gru 14	100	96
11.	Brama Miasta - Koordynacja sprzedaży nieruchomości pod budowę Bramy Miasta. (1)	-	-	sty 13	gru 13	100	-
12.	Koordynacja Projektu Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego (nr 56, 91 i część 93)	-	-	maj 13	gru 14	100	nie dotyczy
13.	Analiza funkcjonalnego zagospodarowania terenu NCL AFZ	418,20	418,20	sty 13	gru 13	100	100
14.	Analiza Stanów Prawnych NCL	305,00	305,00	sty 13	lis 13	100	100
15.	Analiza stanu istniejącego i wybór metodyki zarządzania projektami i portfelem projektów.	156,00	156,00	lip 13	lis 13	100	100
16.	Zakup, instalacja i wdrożenie Systemu Prowadzenia Projektów i Koordynacji Działań w obszarze NCL (Program NCLi)	1 998,75	1 998,75	maj 14	paź 16	99	100
17.	Opracowanie koncepcji realizacyjnej systemu monitoringu, bezpieczeństwa oraz platformy wdrażania usług typu "intelligent city" dla obszaru Nowego Centrum Łodzi	387,45	387,45	sty 14	lis 14	100	100
18.	Rewitalizacja ul. Moniuszki (pasażu Meyera) - Etap I – prace przygotowawcze	800,00	685,00	sty 14	gru 14	100	86
19.	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej przy ul. Moniuszki 3,5 i Tuwima 10 (Program Nowe Centrum Łodzi)	51 200,00	120,00	sty 16	gru 19	10	0
20.	Budowa rynku wraz z układem komunikacyjnym na terenie Nowego Centrum Łodzi	1 500,00	84,00	sty 16	gru 18	5	6
21.	Laboratorium transportu "LaboT" Zintegrowany program zagospodarowania terenów pod planowane Centrum Nauki i Techniki w ramach EC1 Łódź – Miasto Kultury obejmujący koncepcję utworzenia w Łodzi muzeum lotnictwa i muzeum transportu oraz program funkcjonalno - użytkowy.	285,36	285,36	mar 13	gru 13	100	100
22.	ENTER HUB – Europejska sieć współpracy w zakresie tworzenia multimodalnych węzłów kolejowych i ich korzyści dla miast.	183,67	172,96	lut 13	kwi 15	100	94
23.	Master Plan dla realizacji Programu Nowe Centrum Łodzi (w tym m.in. Opracowanie strategii sprzedaży nieruchomości w obszarze NCL)	873,30	873,30	sty 14	gru 14	100	100
24.	Budowa systemu monitoringu, bezpieczeństwa oraz platformy wdrażania usług typu "intelligent city" dla obszaru Nowego Centrum Łodzi	-	-	sty 16	gru 22	05	0
25.	Makieta Nowego Centrum Łodzi	100,00	98,40	lip 14	gru 14	100	98
26.	Brama Miasta – Koordynacja sprzedaży pod budowę Bramy Miasta (2)	-	-	sty 15	lip 15	100	-
27.	Przygotowanie dokumentacji projektowej dla potrzeb Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi (d) - Opracowanie PFU dla nieruchomości przy ul. Sienkiewicza 22, Sienkiewicza 75/77, POW 42/ Składowa 14	914,05	914,05	cze 15	paź 15	100	100
28.	Rewitalizacja obszarowa centrum Łodzi (w zakresie obszaru NCL)	182 087,54	6 484,25	sty 15	gru 22	7	3,56
29.	Miasto Kamienic (w zakresie obszaru NCL)	51 087,06	40 930,53	sty 11	cz 17	95	80
30.	Koordynacja sprzedaży terenu inwestycyjnego w NCL (Nieruchomości położone przy szklaku klejowym (Łódź-Koluszki)	0	0	sty 16	gru 16	50	0
31.	Prowadzenie procesu ubiegania się przez Rzeczpospolitą Polską oraz Miasto Łódź o przyznanie praw do organizacji International EXPO 2022 w tym: przygotowanie dokumentacji strategicznej dla organizacji Międzynarodowej Wystawy EXPO 2022 (Studium Wykonalności, Strategia Promocji Aplikacji)	21 805,40	11 612,16	sty 15	gru 17	85	53
32.	Organizacja i realizacja Międzynarodowej Wystawy EXPO 2022.	0	0	sty 18	gru 23	0	0
	PODSUMOWANIE	2 584 421,26	2 103 305,53			85	81

Źródło: Zarząd Nowego Centrum Łodzi

Nowo wybudowany układ komunikacji tramwajowej doprowadza w pobliże dworca linie z zachowaniem ścisłej separacji ruchu tramwajowego od ruchu kołowego.

Stacja kolejowa została zaprojektowana w taki sposób, by umożliwić połączenie kolejowe przez planowany tunel pod

centrum miasta do dworca Łódź Kaliska. Na budowę tunelu pod Łodzią zapisano w Kontrakcie Terytorialnym 2 mld zł. Cała trasa będzie miała 7 km długości, z czego 2 km to tunel pod ścisłym centrum Łodzi.

Całkowity koszt projektu pn. „Węzeł Multimodalny przy dworcu Łódź Fabryczna” wyniósł 420,4 mln zł, w tym dofinansowanie z UE 268,8 mln zł.

W ramach inwestycji wykonano:

- przebudowę ulicy Kilińskiego od ul. Tuwima do ul. Narutowicza,
- budowę ulicy Nowowęglowej I od ul. Kilińskiego do ul. Nowotargowej wraz z budową linii tramwajowej i centrum przesiadkowego,
- budowę ulicy Nowotargowej od ul. Tuwima do ul. Narutowicza,
- budowę systemu ramp, zjazdów parkingu kiss&ride oraz drogi dla autobusów dalekobieżnych,
- budowę ulicy Nowowęglowej II od ul. Nowotargowej do ul. Wierzbowej,
- budowę parkingów wielopoziomowych podziemnych dla 960 aut,
- budowę wielostanowiskowego przystanku autobusowego na 24 stanowiska,
- zagospodarowanie terenów przyległych wraz z zielenią.

Układ drogowy wokół Multimodalnego Dworca Łódź Fabryczna

W 2016 r. zakończono realizację przebudów dwóch ulic znajdujących się w rejonie multimodalnego Dworca Łódź Fabryczna:

- ul. Tramwajowa przebudowana została na odcinku od ul. Narutowicza do ul. Tuwima. Ulica po przebudowie ma jedną dwukierunkową jezdnię o dwóch pasach ruchu. Szerokość jezdni wynosi 7 m poza miejscami, gdzie występują perony przystankowe. Na całym odcinku przebudowanej ulicy przebiega projektowana linia tramwajowa wbudowana w nawierzchnię jezdni. Na całym odcinku ulicy po stronie wschodniej zlokalizowane zostały elementy małej architektury obejmujące stojaki na rowery oraz zasadzono drzewa i krzewy. Nowo urządzona zieleń pojawiła się również w przestrzeniach pomiędzy zatokami parkingowymi po stronie zachodniej oraz na ul. Wierzbowej. W ramach zadania przebudowano chodniki na ul. Narutowicza od ul. Uniwersyteckiej do ul. Wierzbowej.
- ul. Wierzbowa przebudowana została na odcinku od ul. Narutowicza do Al. Rodziny Grohmanów (Nowowęglowej II). Wykonano całościową przebudowę układu drogowego. Przebudowano całą infrastrukturę podziemną dostosowując ją do nowej geometrii ulicy. Przebudowano i zwiększono szerokość chodników, wymieniono oświetlenie oraz zamontowano elementy małej architektury (wiaty, stojaki na rowery, ławki) zgodne ze standardami strefy Nowego Centrum Łodzi i Dworca Łódź Fabryczna. W ramach inwestycji zagospodarowano pas drogowy dodatkową zielenią, w tym nasadzeniami drzew i krzewów. Ulica w pierwszym okresie funkcjonowania multimodalnego dworca pełnić będzie funkcję głównego dojazdu do wielostanowiskowego przystanku autobusowego zlokalizowanego w obiekcie dworca.

Inwestycje na terenie NCL

Uzyskano rekordową kwotę za sprzedaż nieruchomości między Dworcem Łódź Fabryczna a kompleksem EC1. Zapłata za 2 działki o łącznej pow. ponad 20 tys. m² w wyniku licytacji osiągnęła poziom 85,2 mln zł netto. Nowym właścicielem działek została spółka Ghelamco. Zgodnie z przeznaczeniem w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jest to teren zabudowy usługowej z uzupełniającą zabudową mieszkaniową, na którym może stać 9 budynków.

W Nowym Centrum Łodzi realizowanych jest również kilka dużych inwestycji prywatnych:

- „Skanska” wznosi po północnej stronie dworca biurowiec Nowa Fabryczna i niebawem rozpocznie prace przy tzw. Bramie Miasta na działce, którą kupiła w 2015 r. od Miasta za 28,5 mln zł netto. Ghelamco wspólnie z łódzkim

Budomałem wznosi obok EC1 biurowiec - Przystanek mBank.

- Przy ul. Wierzbowej 44 zabytkowa fabryka wkrótce zamieni się w nowoczesną przestrzeń biurową. Nowy inwestor, firma Mariański Group planuje utworzenie tu Fabryki Przedsiębiorczości.

Rewitalizacja EC1 i jej adaptacja na cele kulturalno-artystyczne

Przedmiotem projektu jest rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalno - artystyczne poprzemysłowych obiektów byłej Elektrociepłowni EC-1 oraz wzmocnienie rangi Łodzi jako istotnego ośrodka kulturalnego o znaczeniu ponadregionalnym i stworzenie warunków do rozwoju twórczości filmowej i artystycznej⁶.

Zakończono projekt „Rewitalizacja EC-1 i jej adaptacja na cele kulturalno-artystyczne”. Wartość projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniosła 265,0 mln zł, w tym 82,7 mln zł stanowiło dofinansowanie.

Rezultatem projektu są:

- 49 492 m² powierzchni terenu poddanego rewitalizacji,
- 2 zrewitalizowane budynki,
- 31 905 m² powierzchni użytkowej w zrewitalizowanych budynkach i obiektach,
- 38 341 m² całkowitej powierzchni użytkowej,
- 39 485 m² zagospodarowanej przestrzeni wspólnej (publicznej) na terenie zrewitalizowanym, w tym wykonano:
 - 6 637 m² parkingu tymczasowego,
 - 32 848 m² dróg, placów, chodników, trawników itp.,
 - 1 064,34 m instalacji wodociągowej,
 - 2 816,98 m instalacji kanalizacyjnej zewnętrznej,
 - 11 434 m linii energetycznej SN i NN,
 - 2 030 m linii multimedialnej światłowodowej,
 - 1 439 m linii oświetlenia placów i parkingów.

Prowadzono również działania społeczno-kulturalne. W „EC1 Łódź – Miasto Kultury” zorganizowano 4 otwarte dla publiczności spotkania związane z astronomią oraz 1 prezentację o tematyce astronomicznej na portalu Facebook. W pokazach w Planetarium udział wzięło 700 osób.

Opis wydarzeń kulturalnych, które odbyły się w 2016 r. w EC1 znajdują się w Filarze 2 w Celu 2.

Pod koniec września 2016 r. „EC1 Łódź – Miasto Kultury” nabyło od Miasta Łódź tereny EC1 Południowy Wschód, zajmowane wcześniej przez Fundację Se-Ma-For. Nabycie tych terenów umożliwiło rozpoczęcie inwestycji pod nazwą „Rewitalizacja EC-1 Południowy Wschód”, na które uzyskano dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. Efektem inwestycji będzie uruchomienie w kolejnych latach pełnej działalności.

Celem projektu jest rozwój potencjału gospodarczego i turystycznego miasta i regionu poprzez stworzenie oferty edukacyjnej, rozrywkowej i kulturalnej w zakresie technologii wizualnych, gier komputerowych i komiksu. Dzięki realizacji projektu powstanie miejsce działań edukacyjnych, badawczych i rozwojowych z zakresu gier komputerowych i komiksu. Takie zagregowanie potencjału ułatwi skuteczną realizację inicjatyw w dziedzinie IT, gamingu, nowych mediów i szeroko rozumianej kultury. Efektem dodatkowym będzie wzmocnienie potencjału turystycznego Łodzi oraz regionu łódzkiego.

⁶ Uchwała Nr XII/199/07 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 30 maja 2007 r. w sprawie wyrażenia zgody na realizację projektu pn. „Rewitalizacja EC-1 i jej adaptacja na cele kulturalno - artystyczne” finansowanego z mechanizmu skierowanego do regionów o najmniejszej szacowanej alokacji per capita w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO) 2007-2013.

2. FUNKCJONALNA METROPOLIA ŁÓDZKA W PEŁNI WYKORZYSTUJĄCA POŁOŻENIE W CENTRUM EUROPY I KRAJU

Tworzenie konkurencyjnej, funkcjonalnie spójnej aglomeracji łódzkiej. Wykorzystanie szans związanych z infrastrukturą komunikacyjną łączącą aglomerację z europejskimi szlakami transportowymi, systemem sprawnego wewnętrznego transportu publicznego, dostosowanymi do potrzeb różnych przedsiębiorców terenami inwestycyjnymi. Uzyskanie korzyści z koncentracji potencjału intelektualnego i kulturowego aglomeracji. Wspomaganie branż, które mają najlepsze perspektywy rynkowe.

Budowa wspólnego dla metropolii łódzkiej systemu transportowo-komunikacyjnego

Łódź zawarła 19 porozumień międzygminnych dotyczących połączeń:

- tramwajowych z:
 - Miastem Konstantinów Łódzki (2 linie, w tym 1 wspólna z Gminą Lutomiernsk)
 - Miastem Zgierz (2 linie, w tym 1 wspólna z Gminą Zgierz, Miastem Ozorków i Gminą Ozorków)
 - Miastem Pabianice i Gminą Ksawerów (1 linia),
- autobusowych z:
 - Gminą Pabianice (1 linia wspólna z Gminą Ksawerów),
 - Miastem Konstantinów Łódzki (3 linie),
 - Miastem Zgierz (3 linie, w tym 1 wspólna z Gminą Stryków),
 - Gminą Aleksandrów Łódzki (4 linie),
 - Gminą Nowosolna (7 linii, w tym 1 wspólna z Miastem Brzeziny, Gminą Brzeziny),
 - Gminą Rzgów (3 linie),
 - Gminą Stryków (3 linie, w tym 1 wspólna z Gminą Zgierz),
 - Gminą Andrespol (4 linie, w tym 1 wspólna z Gminą Brzeziny i Miastem Brzeziny).

W 2016 r. zostało zawarte porozumienie międzygminne w sprawie międzygminnej komunikacji tramwajowej na linii N9, która została uruchomiona 4 marca w ramach Budżetu Obywatelskiego Konstantinowa Łódzkiego. Z uwagi na zainteresowanie przedstawicieli Miasta Konstantinów Łódzki funkcjonowanie linii będzie kontynuowane. Finalizowane jest porozumienie z Gminą Miejską Konstantinów Łódzki w celu wydłużenia wybranych kursów linii 74A.

Dostępność do autostrad i dróg szybkiego ruchu

- W 2016 r. prace skupiły się na planach budowy dróg stanowiących dojazdy do węzłów na S-14 i autostrad A-1 i A-2:
- opracowano studium wykonalności i program funkcyjno-użytkowy dla przedłużenia al. Włókniarzy jako dojazdu do S-14. Zgodnie z posiadaną koncepcją nowa droga na terenie miasta ma mieć klasę GP, długość 2,9 km i przekrój 2/2. W ramach inwestycji planuje się także wybudowanie infrastruktury towarzyszącej, m.in. ścieżek rowerowych, oświetlenia, odwodnienia. Aby droga spełniała swoją funkcję konieczne jest wybudowanie odcinka o długości 1,2 km na terenie Zgierza. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju nie wyraziło jednak zgody na włączenie „odcinka zgierskiego” do sieci dróg krajowych, co budzi z perspektywy Łodzi obawy dot. realizacji S14,
 - prowadzone są prace projektowe dotyczące rozbudowy ul. Szczecińskiej na odcinku od ul. Aleksandrowskiej na południe do granic miasta w rejonie ul. Pancerniaków. Parametry techniczne projektowanej drogi o długości 3,5 km na odcinku od ul. Aleksandrowskiej do łącznika do węzła „Łódź-Teofilów” – klasa GP o przekroju 2/2, a na odcinku od łącznika do węzła „Łódź-Teofilów” do ul. Pancerników – klasa G o przekroju 1/2. Planowany termin zakończenia prac projektowych to kwiecień 2017 r. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju wyraziło

zgodę na włączenie projektowanej drogi do sieci dróg krajowych. Szacunkowy koszt inwestycji - ok. 90 mln zł,

- opracowywana jest dokumentacja projektowa dla obwodnicy Nowosolna na odcinku od węzła autostradowego Brzeziny do włączenia w ul. Puszkina wraz z łącznikiem do ul. Brzezińskiej. Długość projektowanego odcinka obwodnicy to 7,6 km, a długość projektowanego łącznika do ul. Brzezińskiej 1,85 km. Planowany termin wykonania opracowania to koniec 2017 r. Wartość dokumentacji - 3 mln zł. Parametry techniczne projektowanej drogi o długości 9,5 km na odcinku od węzła Brzeziny do ul. Pomorskiej – klasa GP o przekroju 1/2, na odcinku od obwodnicy Nowosolnej do ul. Brzezińskiej – klasa Z o przekroju 1/2, a na odcinku od przedłużenia ul. Puszkina do ul. Pomorskiej – klasa GP o przekroju 2/2,
- opracowywana jest dokumentacja projektowa na budowę Trasy Górna III. Celem projektu jest podłączenie miejskiego układu drogowego do węzła autostradowego „Łódź Górna” na autostradzie A-1. W chwili obecnej prowadzone są prace projektowe oraz procedowana jest decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia. Parametry techniczne projektowanej drogi o długości 5,6 km na odcinku od ul. Rzgowskiej do ul. Kalinowskiego – droga klasy G o przekroju 1/2,

W ramach inwestycji przewiduje się także przebudowę i rozbudowę istniejących skrzyżowań, przebudowę kolidującej z inwestycją infrastruktury technicznej, budowę dróg rowerowych, budowę i przebudowę chodników, zagospodarowanie terenów zielonych w pasie drogowym, przebudowę oświetlenia ulicznego i odwodnienia. Zadanie zostało ujęte na liście i będzie realizowane we współpracy z Marszałkiem Województwa Łódzkiego, do którego będzie należeć decyzja o włączeniu trasy do sieci dróg wojewódzkich. Planowany koszt realizacji inwestycji ok. 80 mln zł.

- opracowywana jest dokumentacja projektowa na budowę ul. Strykowskiej (dojazd do autostrady A-2) na odc. od ul. Wycieczkowej do granic miasta. Planowany termin zakończenia prac i uzyskania decyzji środowiskowej – II kwartał 2017 r. Ministerstwo Infrastruktury i Rolnictwa wyraziło zgodę na włączenie projektowanej drogi do sieci dróg krajowych. Dokumentacja projektowa zakłada przebudowę ul. Strykowskiej w śladzie istniejącym, tj. jedna jezdnia z dwoma pasami ruchu z trzecim pasem naprzemiennym oraz budowę sygnalizacji, chodników, dróg rowerowych i oświetlenia. Długość trasy 7,2 km.

Budowa sieci wspólnych usług metropolitalnych dla aglomeracji łódzkiej

Informacje dotyczące Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny zostały opisane w Wizji na str. 7 Raportu.

Międzynarodowy Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta

Spółka w latach 2010-2016 realizowała program inwestycyjny pn. „Rozbudowa Portu Lotniczego Łódź im. Władysława Reymonta”. Celem nadrzędnym była poprawa dostępności komunikacyjnej miasta, a tym samym zwiększenie jego dostępności gospodarczej, co miało wpłynąć na rozwój całego województwa łódzkiego. Działania prowadzone w programie przyczyniły się do profesjonalizacji i automatyzacji pracy lotniska, jak również podniosły konkurencyjność i bezpieczeństwo lotniska.

Program obejmował 11 zadań na łączną kwotę 323,2 mln zł. W ramach programu wykonano:

- budowę Zaplecza Warsztatowo – Garażowego (zaplecza technicznego lotniska),
- połączenie płyt postojowych dla samolotów (połączenie dawnej płyty postojowej nr 1 i 2 oraz terenu pozostałego po likwidacji Terminala Pasażerskiego nr 2) wraz ze stanowiskiem odladania,
- budowa świateł podejścia oświetlenia nawigacyjnego na kierunku „25” dla kategorii I (wg ICAO),
- budowa świateł precyzyjnego wskaźnika ścieżki schodzenia PAPI na kierunku „25” będących częścią świateł precyzyjnego podejścia do lotniska,
- zakupy związane z bezpieczeństwem, zimowym utrzymaniem lotniska, obsługą handlingową, a także w zakresie obsługi

cargo.

W 2016 roku w stosunku do poprzedniego roku nastąpiło zmniejszenie ruchu lotniczego. Liczba pasażerów spadła o 16% do poziomu 241,3 tys. W ruchu regularnym obsłużono 235,2 tys. pasażerów, w ruchu przekierowanym 1,7 tys. (spadek o 8%), a w ruchu czarterowym 28,8 tys. (spadek o 85% w stosunku do 2015 roku).

Tab. 7. Liczba pasażerów i operacji lotniczych

Rodzaj ruchu lotniczego	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ruch rejsowy	340 195	409 777	317 596	214 233	256 994	235 179
Ruch czarterowy	49 091	45 735	34 523	37 629	28 760	4 361
Przekierowania	0	7 419	1 514	1 910	1 874	1 731
Ogólny ruch pasażerski	389 286	462 931	353 633	253 772	287 628	241 271
Liczba operacji	3 044	3 779	2 763	2 036	3 103	2 912
Cargo (t)	299	1 055	3 162	5 680	6 431	6 561

Źródło: Port Lotniczy Łódź.

Lotnisko od kilku lat odnotowuje słabnącą tendencję wzrostową w ruchu towarowym. W 2013 roku zanotowano wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 2,1 tys. ton, w 2014 r. podobnie, w 2015 r. wzrost wyniósł 0,8 tys. tony, a w 2016 r. wzrósł o 0,13 tys. t.

W 2016 roku Port Lotniczy Łódź obsługiwał 3 przewoźników regularnych (Ryanair, Adria Airways oraz Czech Airways) oraz 2 przewoźników czarterowych. Obsługiwano 8 kierunków regularnych oraz 2 czarterowe.

Tab. 8. Liczba przewoźników lotniczych obsługiwanych przez Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta

Typ przewoźnika	2014	2015	2016
Linie lotnicze regularne, w tym:	3	3	3
- linie lotnicze niskokosztowe	1	1	1
- linie lotnicze tradycyjne	2	2	2
Linie lotnicze czarterowe	12	4	2
Razem	18	7	5

Źródło: Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta

Tab. 9. Liczba destynacji obsługiwanych przez Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta

Przewoźnicy lotniczy	2014	2015	2016
Linie lotnicze regularne, w tym:	7	8	8
- Ryanair	5	4	3
- SAS	1	-	-
- Adria Airways	1	2	3
- Czech Airlines	-	2	2
Linie lotnicze czarterowe	9	7	2
Razem	16	15	10

Źródło: Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta

Lotnisko było w 2016 r. organizatorem i współorganizatorem dwóch wydarzeń:

- 16 listopada odbyło się w Ambasadzie RP w Paryżu „śniadanie prasowe z łódzkim lotniskiem”,
- 24 listopada odbyła się konferencja „Łódź – Centrum logistyki na skrzyżowaniu szlaków Silk Road i Amber Road” (współorganizowana z Urzędem Miasta Łodzi i Politechniką Łódzką).

Realizacja kampanii promujących połączenia lotnicze z Łodzi

W 2016 r. zrealizowano „Kampanię informacyjno – promocyjną promującą możliwości podróżowania z/do Łodzi z wykorzystaniem połączenia lotniczego do portu przesiadkowego”. Kampania trwała od marca do końca maja 2016 roku. Kampania polegała na umieszczeniu reklamy miasta w atrakcyjnych miejscach Łodzi i Polski oraz na zakupie emisji 15 sekundowych spotów na ekranach LED umieszczonych w galerii handlowej Manufaktura i umieszczeniu reklamy miasta na internetowych nośnikach reklamowych (bannerach) na wyszukiwarkach biletów lotniczych (esky.pl, Flipo, Fly4Free, sky4fly) - 3 mln odsłon na wszystkich portalach.

3. ŁÓDŹ PRZEDSIĘBIORCZA, KREATYWNA I INNOWACYJNA

Rozwój na terenie aglomeracji łódzkiej gospodarki opartej na wiedzy, innowacjach i przemysłach kreatywnych, wykorzystującej potencjał łódzkiej nauki i przedsiębiorczości.

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

W roku 2016 Łódzki Urząd Pracy otrzymał środki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w wysokości – 79,3 mln zł. W stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku były to środki większe o 10,1 mln zł.

Tab. 10. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

	Ilość osób bezrobotnych objęta wsparciem					Środki wydatkowane w tys. zł				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Roboty publiczne	351	522	493	639	740	2 023,3	4 440,4	3 630,7	6 691,04	7 808,86
Prace interwencyjne	148	122	78	186	166	604,8	515,8	233,3	600,19	1 189,13
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	1 259*	1 381	1724(+25 PFRON)	1 389	1 363	26 263,4	27 345,0	39 262,2	29 112,27	32 281,86
Refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego	508**	422	508(+75 PFRON)	852	660	8 901,8	7 726,2	10 343,3	13 602,63	15 796,11
Staże (w tym bon stażowy)	1 392	2 190	1924	1 311	1 187	8 583,3	12 832,2	13 289,5	9 926,65	9 102,22
Bon zatrudnieniowy	-	-	13	21	6	-	-	18,1	211,29	80,12
Szkolenia	2 062**	1 774	1532	953	842	4 448,8	4 035,2	2 625,2	2 259,30	2 038,47
Krajowy Fundusz Szkoleniowy-Kształcenie ustawiczne	-	-	274	1 885	1 202	-	-	1 527,3	6 116,65	4 080,45
Prace społecznie użyteczne	485	531	331	279	158	439,6	533,5	329,3	172,80	157,88
Bon na zasiedlenie	-	-	-	-	34	-	-	-	-	272,59
Refundacja kosztów wynagrodzenia osób do 30 r.ż.	-	-	-	-	732	-	-	-	-	5 394,5
Podjęcie pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego pow. 50 r.ż.	-	-	-	-	53	-	-	-	-	392,17
Studia podyplomowe	-	-	-	-	58	-	-	-	-	201,51
Stypendium z tytułu podjęcia dalszej nauki	-	-	-	-	11	-	-	-	-	99,36
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	-	-	-	-	5	-	-	-	-	3,96
Zwrot składek za członków spółdzielni socjalnej	-	-	-	-	14	-	-	-	-	6,64
Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności	-	-	-	-	1	-	-	-	-	0,86
Badania lekarskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	113,29

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej

We wszystkich latach największe środki przeznaczane były na podjęcie działalności gospodarczej i refundację kosztów zatrudnienia bezrobotnego. Łącznie na programy aktywizacyjne w 2016 r. przeznaczone było 79 mln zł, a działaniami aktywizacyjnymi objęto 7 232 osoby. Największe środki przeznaczane były na działania wspierające przedsiębiorczość bezrobotnych oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Na jednorazowe wsparcie podjęcia działalności gospodarczej przeznaczone zostało 32,3 mln zł, a na refundowanie kosztów zatrudnienia 15,8 mln zł. Podobnie, jak w roku 2015, znaczący udział miała organizacja staży – 9,1 mln zł.

W roku 2016 Urząd Pracy w Łodzi zarejestrował 33 982 bezrobotnych, jednocześnie wyłączył z ewidencji 39 484 osoby (w tym z tytułu podjęcia pracy 20 824), dysponował 32 244 wolnymi miejscami pracy (w tym 4 978 subsydiowane).

Realizowane były 4 programy aktywizujące lokalny rynek pracy ze środków Funduszu Pracy oraz środków PFRON.

Tab. 11. Programy aktywizujące lokalny rynek pracy w latach 2013-2016

	Całkowita wartość w tys. zł				Środki wykorzystane w tys. zł				Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia) z wyłączeniem osób do 30 r.ż.	499,3	4 212,4	3 000	2 500	485,5	4 212,4	2 998,4	2 499,1	54	336	240	249
Program regionalny Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w wieku 30-50	-	1 232,0	2 300	1 479,2	-	1 232,0	2 300	1 478,81	-	57	270	64
Program Aktywizacja i Integracja	-	13,0	43,5	16,52	-	13,0	43,5	16,01	-	54	130	41
Program wyrównywania różnic między regionami III	-	-	-	450	-	-	-	450	-	-	-	9

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej.

Dodatkowo realizowano 4 projekty dofinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego:

- „Aktywizacja osób po 29 roku życia pozostających bez pracy w mieście Łodzi (I)” – kontynuacja projektu rozpoczętego w 2015 r. Realizowany był do 31.05.2016 r. Wsparciem objęto 562 osoby za kwotę 9,8 mln zł,
- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Łodzi (I)” - kontynuacja projektu rozpoczętego w 2015 r. Realizowany był do 30.06.2016 r. Wsparciem objęto 1 210 osób za kwotę 16,5 mln zł,
- „Aktywizacja osób po 29 roku życia pozostających bez pracy w mieście Łodzi (II)” – projekt rozpoczęty w 2016 r. Wsparciem objęto 575 osób za kwotę 11,2 mln zł,
- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Łodzi (II)” - projekt rozpoczęty w 2016 r. Wsparciem objęto 1 109 osób za kwotę 14,7 mln zł.

Systemowe rozwiązania mające na celu aktywizację i poprawę pozycji łódzkich kobiet

Z różnych form wsparcia w 2016 r. skorzystało prawie 3 tys. kobiet.

Tab. 12. Kobiety uczestniczące w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu

	Ilość bezrobotnych kobiet objęta wsparciem				
	2012	2013	2014	2015	2016
Roboty publiczne	133	213	366	410	506
Prace interwencyjne	84	95	58	111	85
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	252	566	585	655	575
Refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego	131	231	186	378	455
Szkolenia	562	859	760	355	345
Staże	552	1 027	1 541	844	782
Prace społecznie użyteczne	218	299	330	179	100

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej.

Ponadto, Łódzki urząd podjął po raz drugi kompleksowe działania na rzecz osób długotrwale bezrobotnych poprzez wykorzystanie prawnej możliwości zlecenia usług aktywizujących osoby bezrobotne niepublicznym agencjom zatrudnienia w ramach partnerstwa publiczno - prywatnego. Do aktywizacji w 2016 roku poprzez agencją zatrudnienia zgłoszono 550 osób długotrwale bezrobotnych, w tym co najmniej 65% posiadających III profil.

Miejskie programy wsparcia gospodarczego

W Łodzi funkcjonuje 12 programów pomocowych:

1. Program pomocy regionalnej Miasta Łodzi na wspieranie nowych inwestycji w działalność wytwórczą i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy.
2. Program pomocy regionalnej Miasta Łodzi na wspieranie nowych, dużych inwestycji i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy.
3. Program pomocy regionalnej Miasta Łodzi na wspieranie nowych inwestycji i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii.
4. Program pomocy regionalnej Miasta Łodzi na nowe inwestycje w obiekty sportowe.
5. Program pomocy regionalnej Miasta Łodzi na wspieranie nowych inwestycji w ogólnodostępne parkingi wielopoziomowe.
6. Program pomocy de minimis Miasta Łodzi na wspieranie inwestycji w nowe obiekty hotelowe oraz modernizację istniejących obiektów hotelowych.
7. Program pomocy de minimis Miasta Łodzi na prace konserwatorskie, restauratorskie, remont i rewitalizację zabytków.
8. Program pomocy de minimis Miasta Łodzi na remonty elewacji.
9. Program pomocy de minimis na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane w budynkach wpisanych do gminnej ewidencji zabytków Miasta Łodzi. (od 2015 r.).
10. Program pomocy de minimis na remonty elewacji budynków niewpisanych do gminnej ewidencji zabytków Miasta Łodzi (od 2015 r.).

11. Program pomocy regionalnej Miasta Łodzi na wspieranie inwestycji początkowych w działalność wytwórczą i usługową i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy (od 2016 r.).
12. Program pomocy regionalnej Miasta Łodzi na wspieranie inwestycji początkowych w budynki i budowle wpisane do gminnej ewidencji zabytków i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy (od 2016 r.).

Głównym celem pierwszych 6 programów pomocowych było pobudzanie rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, obniżanie poziomu bezrobocia, działania na rzecz wspólnego pozyskiwania inwestorów, wsparcie nowoczesnych gałęzi przemysłu, a także stymulowanie wzrostu liczby inicjatyw gospodarczych w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Z pomocy mogli skorzystać przedsiębiorcy pod warunkiem, iż rozpoczęli inwestycję w Łodzi, ponieśli określone nakłady oraz/lub utworzyli pewną liczbę nowych miejsc pracy.

Podstawowym założeniem 2 kolejnych programów pomocowych było wsparcie rewitalizacji budynków zabytkowych będących istotnym elementem tkanki urbanistycznej stanowiącej o tożsamości i historii miasta. Z pomocy mogli skorzystać zarówno przedsiębiorcy, jak i osoby fizyczne pod warunkiem, że przeprowadzili remont elewacji, prace konserwatorskie, restauratorskie bądź rewitalizację budynków lub ich części wpisanych do gminnej ewidencji zabytków.

Prawo do zwolnienia od podatku od nieruchomości na podstawie tych programów można było nabyć wyłącznie do 31 grudnia 2013 roku.

Podstawowym założeniem 9 i 10 programu pomocowego jest wsparcie rewitalizacji budynków zabytkowych oraz remontu elewacji budynków niebędących zabytkami, wybudowanych przed 1970 r. w centrum miasta oraz w bezpośrednim sąsiedztwie centrum.

Natomiast głównym celem programów 11 i 12 jest pobudzanie rozwoju społeczno-gospodarczego miasta poprzez nowe inwestycje w zakresie działalności wytwórczej i usług nowoczesnych oraz nowe inwestycje w budynkach zabytkowych, a także obniżenie poziomu bezrobocia.

Prawo do zwolnienia od podatku od nieruchomości na ich podstawie programów 9-12 można nabyć do 31 grudnia 2020 roku.

Dla programów pomocy regionalnej maksymalna intensywność wszelkiej pomocy publicznej uzyskanej przez przedsiębiorcę w różnych formach i z różnych źródeł w związku z realizacją danej inwestycji nie mogła przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych, z wyjątkiem mikro i małych przedsiębiorców, dla których próg wynosił 70% oraz średnich przedsiębiorców - 60%. W przypadku programów pomocy de minimis łączna wartość pomocy otrzymanej przez przedsiębiorcę w roku podatkowym, w którym ubiegał się o pomoc oraz w okresie 2 poprzedzających go lat nie mogła przekroczyć 200 tys. euro.

Łącznie w roku 2012 z tej formy skorzystało 46 podatników (3,3 mln zł), w roku 2013 – 46 (3,2 mln zł), 2014 – 29 (3,7 mln zł), w roku 2015 – 26 (3,3 mln zł), a w 2016 roku – 24 podatników, na łączną kwotę 3,5 mln zł.

Tab. 13. Programy pomocowe - zestawienie finansowe

Nazwa programu	wartość zwolnienia od podatku od nieruchomości w roku 2012 (zł)	wartość zwolnienia od podatku od nieruchomości w roku 2013 (zł)	wartość zwolnienia od podatku od nieruchomości w roku 2014 (zł)	wartość zwolnienia od podatku od nieruchomości w roku 2015 (zł)	wartość zwolnienia od podatku od nieruchomości w roku 2016 (zł)
Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na wspieranie nowych inwestycji w działalność wytwórczą i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy	-	-	-	-	-
Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na wspieranie nowych, dużych inwestycji i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy	2 426 195	2 494 406	2 494 406	2 494 406	2 501 224
Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na wspieranie nowych inwestycji i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii	261 478	-	-	-	-
Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na nowe inwestycje w obiekty sportowe	-	-	-	-	-
Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na wspieranie nowych inwestycji w ogólnodostępne parkingi wielopoziomowe	-	-	-	-	-
Program pomocy de minimis miasta Łodzi na wspieranie inwestycji w nowe obiekty hotelowe oraz modernizację istniejących obiektów hotelowych	42 242	43 988	371 959	-	-
Program pomocy de minimis miasta Łodzi na remonty elewacji	477 716	604 212	679 392	642 721	245 442
Program pomocy de minimis miasta Łodzi na prace konserwatorskie, restauratorskie, remont i rewitalizację zabytków	61 022	63 469	63 469	171 284	108 004
Program pomocy de minimis na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane w budynkach wpisanych do gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi	-	-	-	11 505	678 787
Program pomocy de minimis na remonty elewacji budynków niewpisanych do gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi	-	-	-	-	-
Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na wspieranie inwestycji początkowych w działalność wytwórczą i usługową i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy	-	-	-	-	-
Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na wspieranie inwestycji początkowych w budynki i budowie wpisane do gminnej ewidencji zabytków i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy	-	-	-	-	-
Razem	3 268 653	3 206 075	3 717 041	3 320 038	3 533 457

Źródło: Wydział Finansowy

Wsparcie obsługi bezrobotnych oraz przedsiębiorców

Lokalne Okienko Przedsiębiorczości

Internetowy portal informacyjny dla przedsiębiorców www.przedsiębiorczosc.lodz.pl średnio miesięcznie odwiedza 1 600 unikalnych użytkowników. Profil Przedsiębiorczość w Łodzi na Facebooku polubiło 1 337 osób. W 2013 r. bezpośrednio obsłużonych zostało 758 klientów, w 2014 r. 1 600, w 2015 roku – 1 410, natomiast w 2016 r. – 1 520 klientów.

Łódzkie Centrum Przedsiębiorczości

UMŁ ułatwiając rejestrację firm zorganizował punkt, w którym w jednym miejscu wszystkie instytucje związane z procedurą rejestracji firmy świadczą usługi konsultacyjno – doradcze (szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców oraz zakładających własną firmę).

Tab. 14. Działalność Łódzkiego Centrum Przedsiębiorcy

	Ilość dyżurów	Liczba osób, które skorzystały z porad
2011	12	100
2012	13	173
2013	22	239
2014	21	259
2015	21	300
2016	24	210

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Obsługi Inwestora i Współpracy z Zagranicą.

W 2014 roku z usług Łódzkiego Centrum Przedsiębiorczości skorzystało 259 osób (21 dyżurów), przeprowadzono 14 szkoleń, z których skorzystało 186 uczestników, a w 2015 roku odpowiednio 300 osób (21 dyżurów), przeprowadzonych zostało 8 szkoleń, z udziałem 141 osób.

W 2016 roku z usług Łódzkiego Centrum Przedsiębiorczości skorzystało 210 osób (podczas 24 dyżurów), przeprowadzonych zostało 48 szkoleń, z udziałem 620 osób.

Ewidencja licencji, zezwoleń i działalności gospodarczej

W 2016 r.:

- wydano 5 083 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, 771 decyzji wygaszających te zezwolenia oraz 218 decyzji zmieniających,
- udzielono 375 licencji na transport drogowy taksówką, wydano 186 decyzji wygaszających takie licencje, dokonano 581 zmian ich treści,
- wydano 449 wypisów z zaświadczeń na przewozy drogowe na potrzeby własne oraz dokonano 44 zmiany takich zaświadczeń,
- udzielono 42 zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego (powyżej 3,5 ton) oraz 9 licencji na pośrednictwo przy przewozie rzeczy,
- wydano 207 wypisów z uprawnień transportowych oraz 22 decyzje wygaszające, dokonano 208 ich zmian oraz zawieszono 1 uprawnienie.

Łącznie w 2016 r. pozytywnie rozpatrzono 8 196 spraw, kończąc je wydaniem decyzji administracyjnych.

Tab. 15. Ewidencja działalności gospodarczej

Rodzaje przyjętych wniosków – zalatwane sprawy	2012	2013	2014	2015	2016
Wpisy do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej	39 048	42 303	40 359	37 146	35 993
Zaświadczenia z archiwalnej ewidencji działalności gospodarczej	2 135	1 702	698	469	431

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej.

Złożone przez przedsiębiorców wnioski do CEIDG przekształcane są na formę dokumentu elektronicznego przede wszystkim w obecności przedsiębiorcy tzn. „od ręki”.

Nowoczesna gospodarka

Bionanopark sp. z o.o.

Pod koniec 2016 r. Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny (Technopark Łódź) zmienił nazwę na: „Bionanopark” sp. z o.o.

Bionanopark jest parkiem naukowo-technologicznym z atrakcyjną ofertą badawczą, inwestycyjną oraz inkubacyjną skierowaną do firm i instytucji działających w obszarze zaawansowanych technologii. Spółka posiada także własne centrum konferencyjne, które umożliwia zorganizowanie wydarzenia dla 300 uczestników.

Bionanopark to przede wszystkim nowoczesne centrum wdrożeniowe dla biznesu, w którym znajdują się wyposażone w najwyższej klasy sprzęt badawczy laboratoria bio- i nanotechnologiczne:

- Biofizyki Molekularnej i Nanostrukturalnej - prowadzi badania pozwalające na ocenę korzyści i zagrożeń wynikających ze stosowania innowacyjnych produktów, specjalizuje się w charakteryzowaniu materiałów wytworzonych z zastosowaniem nanotechnologii, bioinżynierii i inżynierii materiałowej oraz ich biologicznej ocenie w oparciu o testy in vitro i techniki biologii molekularnej,
- Biotechnologii Przemysłowej – powstają w nim konkretne rozwiązania technologiczne dotyczące z jednej strony

produkcji nowych lub ulepszonych unikatowych enzymów jako narzędzi przydatnych dla przemysłu spożywczego, tekstylnego, chemicznego, farmaceutycznego, papierniczego oraz dla produkcji biopaliw i ochrony środowiska, oraz uruchomione w roku 2016 nowe laboratoria:

- Badań Strukturalnych Nanomateriałów - oferuje szerokie spektrum badań związanych z wytwarzaniem oraz charakterystyką nanomateriałów,
- Medycyny Spersonalizowanej - prowadzi badania indywidualnych predyspozycji do zachorowalności na daną jednostkę chorobową, co stwarza możliwości podjęcia terapii opracowanej na potrzeby indywidualnego pacjenta,
- Biosensorów i Elektroniki Organicznej - wykonuje badania w obszarze optymalizacji struktury materiałów organicznych oraz kompozytów stosowanych w urządzeniach elektronicznych,
- Autentykacji Produktów - umożliwia badania izotopowe produktów, służące kontroli deklarowanych źródeł ich pochodzenia oraz metod ich wytwarzania,
- Biotechnologii Molekularnej (Biotechnologiczne) - składa się z trzech pracowni poświęconych różnym rodzajom badań biologicznych (komórkom ludzkim/zwierzęcym, komórkom mikroorganizmów i analizom genetycznym),
- Symulacji Molekularnych - umożliwia analizowanie reakcji zachodzących w złożonych układach molekularnych i submolekularnych, jego podstawą jest tzw. Analizator Rzeczywistych Układów Złożonych – unikalny w skali światowej cyfrowy symulator.

W roku 2016 był podejmowania działania związane z pełnym uruchomieniem nowych laboratoriów, zatrudnieniem i przeszkoleniem kadry naukowej, tworzeniem własnych baz danych oraz pozyskaniem pierwszych klientów.

Profil sprzętowy laboratoriów jest tak dobrany, by przedsiębiorcy mogli zlecić prowadzenie badań na każdym etapie rozwoju ich produktów lub technologii. Każdy produkt, zanim trafi do konsumenta musi zostać przebadany pod kątem swojego oddziaływania na zdrowie człowieka i wpływ na środowisko. Kompleksowa linia badawcza Bionanoparku umożliwia przeprowadzenie badań w jednym miejscu i na najwyższym światowym poziomie. Obecność takiego ośrodka w centrum Polski stanowi element globalnej przewagi konkurencyjnej w branżach powiązanych z bio- i nanotechnologią.

Laboratoria Bionanoparku posiadają certyfikat wystawiony przez Biuro ds. Substancji Chemicznych, będący potwierdzeniem zgodności działania z zasadami DLP - Dobrej Praktyki Laboratoryjnej oraz certyfikat potwierdzający zgodność Systemu Zarządzania Jakością z normami ISO 9001:2008 i ISO 13485:2012. Otrzymane certyfikaty dają klientom pewność, że działalność Bionanoparku jest poddawana regularnym kontrolom, a oferowane przez laboratoria usługi są na najwyższym poziomie.

Na odrębną uwagę zasługuje Pracownia Indywidualnych Implantów Medycznych, która jako jedyna w Polsce, na podstawie badań diagnostyki obrazowej, wykonuje implanty „szyte na miarę” dla konkretnego pacjenta metodą tzw. szybkiego prototypowania. Pracownia wykonała już ponad 160 indywidualnych implantów medycznych czaszki, oczodołu i zuchwy. Implanty posiadają Świadectwa Wolnej Sprzedaży. W roku 2016 Pracownia poszerzyła swoją ofertę o wytwarzanie implantów weterynaryjnych.

Głównymi zleceniodawcami laboratoriów Bionanoparku są firmy farmaceutyczne, chemiczne, spożywcze i kosmetyczne oraz instytuty badawcze. Laboratoria ściśle współpracują z uczelniami z regionu, kraju i zagranicy. Ze względu na kompleksowość oferty badawczej Bionanopark może wykonywać zlecenia dla praktycznie każdej branży przemysłu. Może także występować jako konsorcjant w międzynarodowych projektach badawczych. Współpraca zagraniczna stanowi ważny zakres działalności firmy. W 2016 roku Bionanopark podpisał umowy o współpracy m.in. z Katholieke Universiteit Leuven, Park of Pohang University of Science and Technology z Korei Południowej i JUKE Park z Szanghaju (Chiny).

W ramach Bionanoparku funkcjonuje także inkubator technologiczny, który oferuje młodym firmom działającym

w branży nowoczesnych technologii doskonałe warunki do rozwoju dzięki pomocy de minimis. Oznacza to dostęp do nowoczesnej infrastruktury biurowej na bardzo preferencyjnych warunkach finansowych oraz pakiet bezpłatnych usług doradczych, szkoleniowych i promocyjnych.

To w Łódzkim Inkubatorze Technologicznym powstały takie pomysły, jak urządzenia dla osób niepełnosprawnych ruchowo: Baffin®, Liw® oraz Snoophi®, przeglądarka internetowa dla osób sparaliżowanych, która umożliwia obsługę komputera za pomocą mrugania, czy też pierwszy w Polsce system informacji turystycznej oparty na fotokodach. Firmy, które obecnie są lokatorami inkubatora zajmują się m.in. udoskonalaniem stworzonej przez siebie unikalnej na skalę światową technologii pozyskiwania jadalnego białka z rzepaku, tworzeniem aplikacji i gier komputerowych, energetyką odnawialną, wykonywaniem projektów w wirtualnej rzeczywistości i drukiem 3D. Dlatego odnoszą znaczące sukcesy i są laureatami wielu prestiżowych nagród, jak choćby Nagroda Gospodarcza Wojewody Łódzkiego, Nagroda Prezydenta Miasta Łodzi, tytuł Lidera Nowoczesnych Technologii, Skrzydła Biznesu, Parkowych Orłów, Krajowego Lidera Innowacji oraz European Business Award. Od chwili uruchomienia Inkubatora (w październiku 2007 r.) z jego pomocy skorzystało 140 firm. W 2016 roku przyjęto kolejnych 12 podmiotów. Aktualnie z oferty inkubatora korzysta 37 firm z różnych branż.

Pozyskiwanie inwestorów

Obsługa inwestorów

Dzięki wyjątkowo dobremu klimatowi biznesowemu, dobrze wykształconej kadrze, Łódź przekształca się z gospodarki opartej na przemyśle włókienniczym, w gospodarke bazującą na wiedzy i usługach. Priorytetowe dla rozwoju gospodarczego miasta są nowoczesne centra usług biznesowych (BPO i IT), biotechnologia, produkcja gier komputerowych, a także produkcja AGD, logistyka i przemysł elektroniczny.

W 2016 r. utworzono w Łodzi ponad 6 200 miejsc pracy. Nowe firmy obsługiwane i pozyskane w tym czasie to Azura Polska, Tricentis, KOKI, Arvato, ET Logistyk, PKP Energetyka, STX Next.

Tab. 16. Inwestycje pozyskane w 2016 r.

INWESTYCJE POZYSKANE 2016		
Nazwa firmy	Kraj pochodzenia kapitału	Planowane zatrudnienie/wzrost zatrudnienia
Przemysłowe		
Hutchinson	Francja	400
August Faller	Niemcy	7
Wirthwein	Niemcy	188
Coko Werk	Niemcy	200
RR Donneley	USA	50
BSH	Niemcy	500
Barry Callebaut	Szwajcaria/Belgia	80
RR Donnelley	USA	100
Vandemoortele	Belgia	20
Sonoco Poland	USA	40
DSV Roads	Dania	5
Azura Polska	Francja	200
AQ Wiring Systems	Norwegia	63
Stone Master	Polska	15
ABB	Szwajcaria	60
Poyry	Finlandia	10
SuperDrob	Polska	65
Corning	USA	200
Asco Numatics	USA	71
P&G	USA	50
Drahtzug Stein	Niemcy	26
Stora Enso	Finlandia	18
Decathlon	Francja	300
Razem		2 668
Usługowe		
Technitel	Polska	50
Pöyry	Finlandia	30
Clariant SSC	Szwajcaria	150
Flextronics	Irlandia	20
Fujitsu	Japonia	800
Hycorn	Polska	30
Cerl	Niemcy	120
PizzaPortal	Polska	200
Nordea	Szwecja	300
GSD Software	Niemcy	5
Accenture	USA	150
Infosys	Indie	300
Harman	USA	200
GFT Polska	Wielka Brytania	100
Atos	Francja	50
Ericsson	Szwecja	300
Transition Technologies	Polska	50
Cybercom	Polska	50
Telmon	Polska	30
Xerox	USA	10
HPE	USA	70
DHL Parcel	USA	5
BSS	Polska	17
SouthWestern	Irlandia	60
Bluerank	Polska	100
Mobica	Wlk.Brytania	20
Airbus Helicopters Biuro projektowe	Francja	15
Magellan (ew. Bank Banca Farnafactoring)	Polska	50
Sii	Francja	80
T-Mobile	Niemcy	100
Digital One	Wlk.Brytania	10
AppYourself	Niemcy	10
Commerze Bank	Niemcy	60
STX Next	Polska	50
Razem		3 592
Razem 2016		6 260

Źródło: Biuro Obsługi Inwestora i Współpracy z Zagranicą

Równocześnie Miasto prowadziło opiekę poinwestycyjną dla firm poprzez:

- współpracę z innymi komórkami i jednostkami UMŁ (ZDiT, ZIM, ŁCW, EC1),
- ułatwienie inwestorom współpracy z potencjalnymi partnerami, takimi jak: PUP, UŁ, PŁ, ŁSSE, PAIILZ,
- pomoc w komercjalizacji powierzchni biurowej i magazynowej oraz sprzedaży działek inwestycyjnych,
- organizowane spotkania biznesowe, konferencje, seminaria,
- zaangażowanie inwestorów w inicjatywy Miasta (program „Młodzi w Łodzi” i „Łódź kreuje miejsca pracy”).

Tab. 17. Inwestycje

Wsparcie inwestora na etapie przygotowania i realizacji inwestycji		Liczba pozyskanych inwestycji				Oddana powierzchnia w m ²			
		2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Biurowe	zrealizowane	3	1)	4	5	ok. 22 000	Ok. 2 500	ok. 25 000	ok. 164 700
	w realizacji	2	5	8	9				
Hotelowe (l. pokoi)		1	-	-	-	190	*	-	-
Usługowo-rozrywkowe		0	0	1	-	0	0	120 651	-
Logistyczno-produkcyjne	zrealizowane	1	4	1	1	ok. 8 300	49 600	31 500	206 220
	w realizacji	2	1	4	6				

Źródło: Biuro Obsługi Inwestora i Współpracy z Zagranicą

Działania dedykowane dla branży produkcyjnej i logistycznej

- Łódzkie Regionalne Targi Pracy – w związku z olbrzymim zapotrzebowaniem na pracowników na lokalnym rynku pracy, UMŁ oraz Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego we współpracy z Powiatowymi Urzędami Pracy i Międzynarodowymi Targami Łódzkimi zorganizował pierwszą edycję targów. Wydarzenie odniosło ogromny sukces, gromadząc ponad 60 wystawców oraz 5 tysięcy odwiedzających,
- zorganizowanie we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, Biurem Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej UMŁ spotkania informacyjnego poświęconego nowym formom wsparcia. Spotkanie głównie dedykowane było branży produkcyjnej i logistycznej. Inwestorzy mieli możliwość zapoznania się z nowymi instrumentami rynku pracy skierowanymi do osób do 30 roku życia (oferta Krajowego Funduszu Szkoleniowego i trójstronna umowa szkoleniowa),
- nawiązanie współpracy z burmistrzami miast w aglomeracji łódzkiej dotyczącej wsparcia kluczowych pracodawców w procesach rekrutacyjnych poprzez m.in. organizacji giełd pracy i spotkań z mieszkańcami w miastach aglomeracji.

Działania dedykowane dla branży BSS:

- spotkanie firm IT z Wiceprezydentem Miasta i łódzkimi szkołami wyższymi – spotkanie dotyczyło problemów z rekrutacją, z jakimi mierzą się firmy z branży IT,
- spotkanie z firmami z branży BPO/SSC i przedstawicielami Studium Języków Obcych UŁ i Centrum Językowym PŁ – możliwości wprowadzenia nowych lektoratów języków uznawanych za mniej popularne,
- spotkanie z firmami zrzeszonymi w ABSL dotyczące promocji Miasta i łódzkiego rynku pracy,
- produkcja z udziałem firm zrzeszonych w Klastrze ICT filmu promocyjnego łódzkiego rynku pracy w branży IT – szczególnie na Ukrainie,
- współorganizacja z CBRE i Antal warsztatów poświęconych tematyce idealnego środowiska pracy i problemowi odpływu pracowników z firmy i sposobom powstrzymania tego zjawiska,
- przygotowanie raportu HR wspólnie z firmą Antal pn. „Łódź miastem nowych technologii”.

Inne aktywności:

- promocja oferty inwestycyjnej Miasta podczas Targów Nieruchomości i Inwestycji MIPIM 2016 w Cannes oraz Targów Nieruchomości i Inwestycji Komercyjnych EXPO Real 2016 w Monachium,
- udział w misjach gospodarczych w Japonii i USA,
- organizacja wspólnie z Amerykańską Izbą Handlową w Polsce, konferencji dla firm z kapitałem amerykańskim,
- cykl seminariów gospodarczych z miastami partnerskimi Łodzi oraz Ambasadami tych krajów – Lyon, Barreiro, Puebla,
- spotkanie dla inwestorów i deweloperów dotyczące przedstawienia oferty Łódzkiego Roweru Publicznego,
- przygotowanie raportu HR wspólnie z firmą Randstad pn. „Rynek pracy w Łodzi 2016” uwzględniający wszystkie kluczowe branże, poziom wynagrodzeń na poszczególnych stanowiskach, a także zestawienie najczęściej poszukiwanych specjalistów,
- złożenie projektu unijnego w odpowiedzi na konkurs Centrum Obsługi Przedsiębiorcy „Internacjonalizacja gospodarcza przedsiębiorstw z regionu łódzkiego poprzez dedykowane działania promocyjne i terytorialny marketing gospodarczy”.

Promocja miasta

Promocja miasta

W 2016 r. podejmowano następujące działania:

- Fashion Philosophy Fashion Week Poland (ostatnia edycja wiosenna 19-24.04.) - wydarzenie modowe organizowane przez Moda Forte Grupa Kreatywna. Festiwal odwiedziło średnio 17 tys. gości, w tym tysiąc dziennikarzy. Fashion Week Poland to przede wszystkim pokazy uznanych projektantów „Designer Avenue”, pokazy mody offowej i debiutantów „OFF out of Schedule”, „Showroom” – stoiska projektantów (ok. 120 stoisk w każdej edycji), a także szkolenia i seminaria „Let Them Know”. Każda edycja tygodnia mody to blisko 3 000 publikacji w prasie, Internecie oraz liczne relacje w radio i telewizji. Liczba publikacji medialnych: ok. 3 tys., a liczba uczestników w przybliżeniu 30 tys. osób,
- w ramach impresz targowych organizowanych przez Międzynarodowe Targi Łódzkie Spółka Targowa: IV Targi Logistyki, II Targi Aktywnego i Zdrowego Seniora, IX Międzynarodowe Targi Żywności Ekologicznej i Regionalnej NATURA FOOD oraz V Targi Ekologicznego Stylu Życia beECO, III Targi Wyrobów Włókienniczych, VI Salon Ciekawej Książki, Targi Logistyki Magazynowej INTRALOG oraz Targi Efektywności Energetycznej i OZE. Imprezy zyskują oprawę w postaci sympozjów, seminariów i konferencji. Liczba publikacji medialnych (łącznie prasa, Internet i media społecznościowe) – ponad 100, liczba uczestników: 291,1 tys.,
- Międzynarodowy Festiwal Designu, którego organizatorem jest Łódź Art. Center, to przedsięwzięcie, którego celem jest prezentacja najnowszych trendów w polskim i zagranicznym wzornictwie użytkowym. Szybki rozwój Festiwalu na przestrzeni kilku edycji sprawił, że z lokalnej imprezy stał się wydarzeniem o charakterze międzynarodowym. Każda edycja Festiwalu umacnia wizerunek Łodzi, jako Centrum Przemysłów Kreatywnych. Liczba publikacji medialnych sięga 1,4 tys., a liczba uczestników 51 tys.,
- Disco Fest - to pierwszy i zarazem największy w Polsce halowy festiwal muzyki tanecznej typu dance i disco. Wystąpiło 25 wykonawców, w tym: INNA, Piękni i Młodzi, Weekend, Defis, Bomb, Milano, Czadoman, Power Play, After Party, Top Girls, Entazy, Playboys. Liczba publikacji medialnych to ponad 100, a liczba uczestników sięga 12 tys. osób.
- Inne działania promocyjne:
 - „Serce na Gwiazdkę” świąteczne akcje charytatywne przy współpracy z Caritasem. Formy realizacji spotkanie, koncert, uczestnicy 1 500 osób.
 - Konkurs „Menadżer Roku” w trakcie, którego wybierani są najlepsi biznesmeni w kategorii dużych firm (powyżej 250 pracowników) oraz małych i średnich przedsiębiorstw. „Dziennik Łódzki” organizuje konkurs we współpracy z łódzką lożą Business Centre Club.
 - XVIII edycja „Nagrody im. Grzegorza Palki”, ustanowionej za wybitne zasługi dla samorządu terytorialnego w działaniach na rzecz kontynuacji demokratycznych reform, której wręczenie odbyło się w Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II (Galeria Porczyńskich) w Warszawie. W spotkaniu udział wzięli wybitni przedstawiciele polskiego samorządu oraz zaproszeni goście, reprezentujący środowisko rządowe.
 - Wigilia dla Samotnych - kolacja wigilijna została zorganizowana w Łodzi po raz pierwszy. Spotkanie Wigilijne odbyło się w Hali EXPO. W przygotowaniu tak wyjątkowego wydarzenia pomagało 100 wolontariuszy, a uczestniczyło ok. 400 osób,
 - Konferencja medioznawcza poświęcona „Rocznicy 1050-lecia Chrztu Polski” - 10 edycja konferencji medioznawczej, gromadząca najwybitniejszych polskich dziennikarzy i naukowców, którzy powiększali swoją refleksją obszar wiedzy o dzisiejszym funkcjonowaniu środków przekazu.
 - Spot promujący nowo otwarty Dworzec Łódź Fabryczna - spot promujący Dworzec Łódź Fabryczna, udział w nim wzię

popularny aktor Cezary Pazura. Scenariusz spotu został oparty na słynnej scenie z filmu „Ajlawju”.

Łódź kreatywna

Projekt „Promocja gospodarcza łódzkiego sektora kreatywnego”

Projekt współfinansowany ze środków EFRR o wartości prawie 2,3 mln zł (wkład własny Miasta 0,35 mln zł) realizowany w okresie czerwiec 2016 – grudzień 2017. Powstał w oparciu o „Strategię Promocji i Komunikacji Marketingowej Marki Łódź na lata 2010 – 2016”, która wyróżnia sektor kreatywny, jako priorytetowy w budowaniu wizerunku Łodzi w 4 obszarach: kulturze, gospodarce, edukacji oraz turystyce.

Głównym celem projektu jest promocja gospodarcza łódzkiego sektora kreatywnego na arenie międzynarodowej. Celem pośrednim jest silniejsza identyfikacja łódzkich przedsiębiorców, jako dobrej marki, a tym samym poprawa wizerunku Łodzi, jako miasta wspierającego sektor kreatywny.

W 2016 r. podjęto następujące działania:

- opracowano „Katalog produktów i usług przedsiębiorców łódzkiego sektora kreatywnego”, będzie dystrybuowany szczególnie za granicą, za pośrednictwem miast partnerskich Łodzi, ambasad i konsulatów. Katalog będzie też przydatny podczas udziału Miasta w wydarzeniach o charakterze wystawienniczym/festiwalowym lub okazjonalnym w kraju (o zasięgu międzynarodowym) i zagranicą (Londyn, Sztokholm, Eindhoven),
- zorganizowano IV Forum Miast Partnerskich w Łodzi (edycja 2016 r.) z udziałem gości z miast partnerskich Łodzi i przedstawicieli łódzkiego sektora kreatywnego.

Nośniki reklamowe Miasta

- Obsługa BTL – Miasto rokrocznie wyłania operatora pneumatycznych nośników reklamowych: balonów, namiotów, ścianek konferencyjnych, rollupów i namiotów stelażowych. Nośniki rozstawiane są przy okazji wydarzeń promocyjnych na terenie Łodzi. W 2016 r. miało miejsce 155 zleceń.
- Obsługa CL - Miasto rokrocznie wyłania operatora nośników reklamowych typu citylight. Zmiany ekspozycji dokonywane są dwa razy w miesiącu. W 2016 r. miało miejsce 48 ekspozycji plakatów promujących targi, wydarzenia kulturalne, sportowe, działania własne Miasta.

Współpraca z mediami

Realizacja i emisja programów telewizyjnych:

- w telewizji Toya:
 - cykl „Łódź: rewitalizacja” – trzydzieści programów pięciominutowych,
 - cykl „Tu zajdzie zmiana” – osiem programów dziesięciominutowych,
 - przeprowadzenie wywiadów studyjnych z organizatorami wydarzeń: Light Move Festival, Łódź Design Festival, Soundedit, Jarmark Bożonarodzeniowy, czas trwania 10-15 min i cztery pięciominutowe reportaże z tych wydarzeń.
- TVN Media:
 - audycja o Łodzi w programie „Polska na weekend 360”, wyemitowany w TVN24 oraz w TVN Meteo Active w dniach 24-25 grudnia.

Reklamy w prasie promujące Łódź:

- całostronicowe reklamy w Gazecie Wyborczej (1) i w Expressie Ilustrowanym (6),
- promocja Łodzi w miesięczniku „Życie Ziemi Łódzkiej” wydawanym przez Rzeczpospolitą - siedem wydań,
- promocja Łodzi w dodatku Rzeczpospolitej „Nieruchomości” ukazującym się w piątki - 3 artykuły,
- promocja Łodzi w dodatku Gazety Wyborczej „Co jest grane?” - 3 jednostronicowe reklamy.

Reklamy w Internecie promujące Łódź:

- pięć jednodniowych kampanii reklamowych w serwisach naszemiasto.pl oraz expressilustrowany.pl,
- pięć jednodniowych kampanii reklamowych w serwisie lodz.wyborcza.pl,
- trzytygodniowa kampania internetowa w serwisie lodz.wyborcza.pl.

Łódzkie Centrum Wydarzeń

Łódzkie Centrum Wydarzeń powołane 18 marca 2015 r. jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Miasto Łódź. Do jej podstawowych zadań należy organizowanie przedsięwzięć artystycznych, kulturalnych i rozrywkowych o charakterze lokalnym, krajowym i międzynarodowym, w tym krajowych i międzynarodowych festiwali i przeglądów, spektakli, koncertów, wystaw, warsztatów, konferencji, cyklicznych wydarzeń miejskich, jak również promocja wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie Łodzi.

W 2016 r. ŁCW było partnerem przy realizacji, bądź realizowało 26 wydarzeń i projektów:

- Urodziny Łodzi – po raz pierwszy w historii miasta jedną z głównych ulic poprowadzony został kilkunastometrowy tor kartingowy. Odbyły się również wieczorne loty widokowe balonami na uwięzi. Przygotowano sześć instalacji artystycznych, które polegały na przekształceniu stojących na ulicy Piotrkowskiej słupów ogłoszeniowych w zupełnie nowe formy. Ponadto wszyscy chętni mogli za darmo obejrzeć pokazy w planetarium oraz odwiedzić ZOO, ogród botaniczny, palmiarnię, Muzeum Kinematografii, Muzeum Sztuki, Pałac Herbsta oraz Willę Kindermanna. Na dużej scenie ustawionej na Placu Wolności wystąpiły znane zespoły: Dwa Sławy, Ten Typ Mes, Gooral, Jamal, Lady Pank.
- Instalacja Jerzego Janiszewskiego – twórca legendarnego znaku „Solidarności” przygotował konstrukcję artystyczną, która ożywiła rynek Starego Miasta. Składająca się z tysięcy kolorowych wstążek wzbudziła zachwyt mieszkańców Łodzi czego efektem była publikacja zdjęcia Starego Rynku na głównym kanale Instagrama, który śledzi 90 milionów użytkowników na całym świecie.
- Record Store Day – 16 kwietnia na całym świecie odbywają obchody Record Store Day, czyli święta czarnej płyty. W związku z tym Łódzkie Centrum Wydarzeń przy współpracy ze Stowarzyszeniem Łódź Filmowa przygotowało płytę „45/12” z utworami min. łódzkich artystów. Wydane zostało 240 płyt winylowych.
- Wydanie płyty winylowej L.Stadt – zespół nagrał płytę w Austin (Texas USA) nakładem Mystic Productions.
- Dzień z Eugeniuszem Bodo – spotkanie z twórcami serialu TVP, wycieczka śladami Eugeniusza Bodo.
- The Look of the Year – gala finałowa konkursu w której wzięło udział 20 finalistek i finalistów z całej Polski w Centrum Promocji Mody Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi.
- Łajza/Impro Atak - Rozpoczęcie sezonu teatralnego – widowisko taneczne do muzyki rockowego zespołu Normalisi i Jana Sebastiana Bacha oraz improwizowany spektakl teatralny tworzony wspólnie z publicznością. Przedstawienia było można zobaczyć na specjalnie zbudowanej scenie, w przestrzeni pasażu Schillera.
- ESL Mistrzostwa Polski w Grach Komputerowych – impreza, w ramach której drużyny walczą o mistrzowski tytuł i pulę nagród w wysokości 30 tys. zł.
- Złota Nitka – konkurs mody, podczas którego młodzi projektanci prezentowali wybrane kolekcje.
- Swingowy spacer po Piotrkowskiej - interaktywne wydarzenie w ramach Festiwalu Tańca i Muzyki Swingowej – Łódź you swing?
- Regaty ulicy Piotrkowskiej – wyścigi łodzi na ul. Piotrkowskiej na odcinku pl. Wolności – pasaż Józewskiego, sportowe, plastyczne i muzyczne zabawy dla dzieci organizowane przez animatorów zabaw dziecięcych oraz harcerzy, pokazy ratownictwa medycznego, mini targi żeglarskie i sprzętu sportowego.
- Dzień Dziecka na ul. Piotrkowskiej – 3-dniowa impreza o charakterze rekreacyjno-rozrywkowym z bogatą ofertą

skierowaną do dzieci: w tym organizacja turnieju koszykówki dla amatorów, odpowiadającego standardom przewidzianym w regulaminie „3x3 basketball Regulatory Principles For the International Regulations”.

- Mini bieg ul. Piotrkowską – cykliczna impreza skierowana do dzieci i młodzieży, odbywająca się w ramach prestiżowego Biegu Ulicą Piotrkowską Rossmann Run.
- Silent Disco - cicha dyskoteka, na której muzyki posłuchasz w słuchawkach.
- Imieniny Traugutta – organizacja szeregu działań na podwórku Traugutta przy udziale lokalnych przedsiębiorców.
- Skimboarding – przedsięwzięcie rekreacyjne w pasażu Schillera, polegające na pokazach mistrzów oraz zawodów i nauki jazdy dla amatorów na torze wodnym.
- Strefa Classic Cars – wydarzenie w ramach Urodzin Łodzi.
- Bigiel na Młynarskiej i Łódź Restaurant Week – wsparcie promocyjne
- Srebrna Fiasta na Piotrkowskiej – projekt zrealizowany w porozumieniu z Centrum Kultury Młodych, promujący działania na rzecz seniorów.
- XI Rajd Samochodowy dla kobiet Arabella Rally – finał rajdu w Pasażu Schillera.
- Rajd Retro Prząśniczka 2016 – współorganizacja I. etapu ogólnopolskiego rajdu, polegająca na prezentacji zabytkowych samochodów w przestrzeni ul. Piotrkowskiej.
- Jarmark Bożonarodzeniowy – wydarzenia świąteczno-familijne, przeprowadzane w przestrzeni pasażu Schillera w ramach promocji ul. Piotrkowskiej.
- Realizacja spektaklu Niżyński – dzięki staraniom Fundacji Kamila Maćkowiaka i Łódzkiego Centrum Wydarzeń spektakl powrócił do naszego miasta. Spektakl cieszy się ogromną popularnością wśród łódzkiej publiczności o czym świadczy nadkomplet na każdym przedstawieniu.

ŁCW wsparło także organizację 12 festiwalii:

- Songwriter Festival i Songwriter on Tour – druga edycja zgromadziła ponad 50 artystów z kraju i zagranicy. Odbyły się dwa koncerty (support + gwiazda wieczoru). Dodatkowo program festiwalu wzbogacony został o warsztaty poświęcone pisaniu piosenek. W celu promocji festiwalu odbyły się także cztery koncerty w specjalnie zaaranżowanej przestrzeni na głównych dworcach w: Warszawie, Wrocławiu, Krakowie i Katowicach.
- Power Festival – wydarzenie z udziałem formacji Korn, Megadeth, Sixx:A.M., Screaming Trees oraz Chassis ściągnęło tysiące fanów mocniejszych brzmień z całej Polski.
- Festiwal Światła – 5. edycję największego łódzkiego festiwalu odwiedziło rekordowe 600 tysięcy widzów. Tematem przewodnim tegorocznego festiwalu był „Oniryzm”.
- Międzynarodowy Festiwal Producentów Muzycznych Soundedit – wystąpił m.in. Brian Eno, Zespół Raz Dwa Trzy, wokalista kultowego zespołu Bauhaus – Peter Murphy. Po raz ósmy wręczono nagrodę człowieka ze złotym uchem.
- Fotofestiwal – jubileuszowa edycja, której tematem przewodnim było doświadczenie, które od samego początku nierozdzielnie związane jest z fotografią – podróż oraz różne formy jej zapisu i prezentacji. W ramach festiwalu na ul. Piotrkowskiej zaprezentowano wystawę Flaneur.
- Explorers Festival – 18. edycja festiwalu podróżniczego. W jego ramach odbyły się multimedialne prezentacje gości, prelekcje, pokazy filmowe, Wielka Lekcja Geografii, Laboratorium Przygody.
- Festiwal Domoffon! – w przestrzeni Off Piotrkowska (scena główna, scena Dom, scena Galeria Off).
- Transatlantyk Festival – 6. edycja festiwalu filmowo-muzycznego. Publiczność obejrzała ponad 150 filmów na pokazach kinowych i plenerowych, brała udział w kilkudziesięciu warsztatach i panelach.
- Chillon Festiwal Odpoczynku – atrakcje w parkach. Cykl niedzielnych wydarzeń w ramach Festiwalu Odpoczynku w Parku Poniatowskiego.

- Łódzkie Bramy – festiwal organizowany wraz z Łódzkim Centrum Wydarzeń, działaniami obejmuje 3 bramy przy Piotrkowskiej. W każdej z tych przestrzeni ustawione były sceny muzyczne, targi, wystawy malarstwa, koncerty oraz wydarzenia teatralne. Festiwal „Łódzkie Bramy” podzielony był na dwie części: część dzienną - bezpłatną, obejmującą targi, wystawy, występy teatralne oraz część nocną - biletowaną, obejmującą koncerty muzyczne.
- Festiwal Puls Literatury i Festiwal Kolorów – wsparcie promocyjne
 - Łódzkie Centrum Wydarzeń promowało również 16 koncertów:
- WOŚP – podczas 24. Finału WOŚP na Piotrkowskiej ŁCW zorganizowało koncert w Pasażu Schillera.
- Koncert Roda Stewarta – popularny brytyjski wokalista zaśpiewał swoje największe przeboje w Łódzkiej Atlas Arenie.
- Night of the Proms – druga edycja w Atlas Arenie. Tym razem głównymi gwiazdami byli: Zucchero, Lisa Stansfield, John Miles oraz Simple Minds. Na scenie pojawili się też symfonicy II Novecento i Akademicki Chór Politechniki Łódzkiej.
- Top Łódź Festiwal – druga edycja poświęcona była wykonawcom pop. Koncert kilkunastu wykonawców transmitowany był w telewizji Polsat.
- Koncert Marceliny – w ramach akcji Łódź Łączy. Łódzkie Centrum Wydarzeń zostało wynajęte do kompleksowej organizacji koncertu.
- Festiwal Dobrego Smaku – promocja Miasta oraz ulicy Piotrkowskiej w ramach przedsięwzięcia pn. XIII Festiwal Dobrego Smaku, w którym udział wzięło kilkadziesiąt restauracji i kawiarni z całego miasta.
- Festiwal Hokus Pokus – autorski projekt ŁCW zrealizowany w oparciu o koncepcję teatru ulicznego z udziałem artystów z kraju i zagranicy, prezentujących sztukę cyrkową, iluzję, taniec oraz inne formy artystyczne.
- Urbanator Days Fest – koncert muzyków jazzowych z Nowego Yorku oraz bezpłatne warsztaty dla młodych znalazły się w programie tegorocznej edycji. Wydarzenie, którego pomysłodawcą jest łodzianin i światowej sławy muzyk Michał Urbaniak. Tradycyjnie już zwieńczeniem koncertu było jam session. Koncert poprowadził Hirek Wrona.
- Wsparcie promocyjne koncertów Ojczyzno ma i YAPA
- Występ Angeliki Kłaczyńskiej w ramach realizacji budżetu obywatelskiego.
- Koncert Musica Privata – wsparcie w organizacji wydarzenia koncertowego.
- Świąteczne koncerty plenerowe – wyjątkowe wydarzenia muzyczne w klimacie świątecznym.
- Koncerty w Świetle Okien – koncerty w ramach świąt na Piotrkowskiej.
- Kołodowanie – Flash Mob zorganizowany w ramach wydarzeń świątecznych, mający na celu zachęcenie łodzian do wspólnego kołodowania. Miejsce akcji – tramwaj na trasie W-Z.
- Koncert Davida Garretta – koncert wirtuoza skrzypiec w Łódzkiej Atlas Arenie.
 - Inne działania ŁCW:
- wsparcie przy powstaniu w Łodzi dwóch wielkoformatowych murali w centrum miasta,
- nawiązanie współpracy z Akademią Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi w celu organizacji działań artystycznych w przestrzeni miejskiej w Łodzi. Celem projektu Przecieki Sztuki jest umożliwienie studentom łódzkiej ASP tworzenia obiektów lub wydarzeń artystycznych umiejscowionych bezpośrednio w łódzkiej przestrzeni publicznej,
- realizacja projektu artystycznego w przestrzeni publicznej *UNIQUA Art. Łódź*. Celem przedsięwzięcia jest powstawanie nowoczesnych obiektów artystycznych, które na stałe, bądź tymczasowo, wpiszą się w krajobraz miasta.

Analiza mediów i badanie ekwiwalentu reklamowego

W roku 2016 Miasto zleciło analizę mediów i badanie ekwiwalentu reklamowego 35 reprezentatywnych łódzkich imprez. Wykonawcą zlecenia była firma Press – Service Monitoring Mediów.

Tab. 18. Ekwiwalent reklamowy łódzkich imprez.

Wydarzenie	Liczba informacji	Wydźwięk			Dotarcie	AVE w zł
		Negatywny	Neutralny	Pozytywny		
DOZ Maraton Łódzki z PZU	3 623	2	3 505	116	357 039 286	1 344 536
Fashionphilosophy Fashion Week Poland	2 789	106	2 588	95	556 982 033	1 594 598
Transatlantyk Festival	2 490	14	2 040	436	944 112 151	3 844 070
Dotknij Teatru	2 219	1	1 990	228	610 317 604	1 335 985
Night of the Proms	1 507	0	468	1 039	191 731 894	1 660 411
Łódź Design Festiwal	1 392	2	1 204	186	214 171 450	1 321 107
Light Move Festival	1 325	0	550	775	509 494 406	1 694 428
Soundedit – Międzynarodowy Festiwal Producentów Muzycznych	1 033	0	897	136	301 907 044	888 863
Pedros Cup Łódź	1 010	0	891	119	997 287 154	2 537 846
Międzynarodowy Festiwal Gier i Komiksu	793	0	657	136	232 532 055	962 772
Urodziny Łodzi	729	1	609	119	243 099 110	685 149
Songwriter Łódź Festiwal	693	0	582	111	89 584 684	482 752
Festiwal Łódź Czterech Kultur	672	3	607	62	199 737 166	415 728
Fotofestiwal – Międzynarodowy Festiwal Fotografii	643	0	568	75	260 959 679	1 094 179
Międzynarodowy Festiwal Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych	606	2	541	63	285 046 649	592 127
Impact Fest	547	0	546	1	21 031 970	23 563
Cinergia – Forum Kina Europejskiego	543	1	436	106	291 507 033	828 443
Letnia Akademia Jazzu	406	0	327	79	302 706 420	423 741
Festiwal Mediów Człowiek w zagrożeniu	343	0	308	35	106 466 470	241 160
Festiwal Murali	340	0	117	223	64 910 697	257 600
Top Łódź Festiwal	337	4	300	33	287 238 228	334 114
Grand Prix Jazz Melomani	315	0	301	14	80 537 244	138 250
Geyer Music Faktory	291	0	276	15	281 658 749	200 167
ESL Mistrzostwa Polski	282	0	263	19	61 227 327	63 632
Polówka – Letni Festiwal Filmowy	246	0	209	37	69 097 760	125 918
Festiwal Dobrego Smaku	241	0	182	59	25 788 624	281 970
Festiwal Kultury Chrześcijańskiej	198	0	140	58	63 332 350	216 662
Disco Fest	173	0	151	22	52 448 436	183 024
Folkowe Inspiracje	112	0	93	19	87 558 840	194 481
Święto ulicy Piotrkowskiej	105	0	85	20	34 298 778	53 735
Filminteractive Festival	99	0	87	12	35 620 541	90 735
Adi Jazz Festival	92	0	75	17	58 042 075	61 058
Explorers Festival	79	0	59	20	20 567 902	53 904
The Look of The Year	37	0	34	3	18 106 180	16 279
Rubinstein Piano Festival	21	0	19	2	44 357 380	2 380
Razem	26 331	136	21 705	4 490	560 227 723	24 245 367

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Promocji, Komunikacji Społecznej i Turystyki.

Z badania obejmującego okres styczeń – grudzień wynika, iż imprezy przyniosły 24,25 mln zł ekwiwalentu reklamowego, a wspomniano o nich w różnych mediach 26 331 razy (136 razy w sposób negatywny, 21 705 razy w sposób neutralny oraz 4 490 razy w sposób pozytywny). Największy ekwiwalent reklamowy przyniosły - Transatlantyk Festival, Pedros Cup Łódź oraz Lightmove Festival.

Turystyka

W ramach promocji turystycznej Miasto uczestniczy w krajowych i zagranicznych targach turystycznych. W 2016 r. były to:

- Międzynarodowe Targi Na Styku Kultur Łódź,
- Międzynarodowe Targi ITB w Berlinie,
- Jarmark Wojewódzki,
- Międzynarodowe Targi Tour Salon w Poznaniu.

Główne atrakcje turystyczne miasta

Główne atrakcje turystyczne w mieście to niezmiennie ulica Piotrkowska, Księży Młyn, Manufaktura, Muzeum Miasta Łodzi, Centralne Muzeum Włókiennictwa wraz ze skansenem budownictwa drewnianego.

Zakończenie wielu prac inwestycyjnych w Łodzi dotyczących infrastruktury drogowej przyczyniło się do zwiększenia ruchu turystycznego oraz ułatwiło przemieszczanie się w mieście. W 2016 r. został oddany do użytku dworzec Łódź Fabryczna, który stanowi nową wizytówkę miasta, a z uwagi na rozmach budowy staje się również z jedną z atrakcji turystycznych. Tłumy pojawiły się na otwarciu obiektu 9 grudnia, a podczas akcji zwiedzania z przewodnikami,

zorganizowanej dla seniorów, zjawilo się kilka tysięcy osób.

Turystyka biznesowa

W 2016 r. w ramach promocji turystyki biznesowej promowano Łódź w krajowych wydawnictwach branżowych (gospodarczych i ogólnoeconomicznych) oraz poprzez emisję reklamy i artykułu w Meeting Planner. Promocyjny charakter miał także udział w wydarzeniach:

- MP Power Day,
- World Communication Forum Davos – konferencja poświęcona innowacjom i human-centered design,
- organizacja Gali Ambasadorów Kongresów Polskich w Łodzi w EC1 realizowana wspólnie z Polską Organizacją Turystyczną oraz Stowarzyszeniem Konferencji i Kongresów w Polsce,
- organizacja wspólnie z Politechniką Łódzką konferencji „Łódź – Centrum logistyki na skrzyżowaniu szlaków Silk Road i Amber Road”.

Badania ruchu turystycznego

W 2016 r. wspólnie z Urzędem Marszałkowskim zakupiono metodologię badań, na podstawie której prowadzone są badania ruchu turystycznego w Łodzi i województwie łódzkim. Badania terenowe zakończyły się w grudniu, a ich wyniki zostaną zaprezentowane na targach „Na styku kultur” w Łodzi w marcu 2017 r.

Atlas Arena - wydarzenia

Rok 2016 przyniósł nieznaczne zmiany na rynku hal sportowo-widowiskowych w Polsce. Atlas Arena konsekwentnie utrzymuje się w ścisłej czołówce, kończąc rok z wynikiem 8,97% udziału w rynku, biorąc pod uwagę liczbę wydarzeń muzycznych, sportowych i targowych (z wyłączeniem rozgrywek ligowych). Po stabilizacji rynku, łódzka hala niezmiennie wykorzystuje atut lokalizacji, doświadczenia oraz kompleksowej oferty.

W ubiegłym roku odnotowano 17 654 publikacje, w których pojawiła się nazwa obiektu, z czego 4 656 publikacji w samym województwie łódzkim. Wg raportu PRESS-SERVICE Monitoring Mediów, dało to ekwiwalent reklamowy (AVE) w wysokości 56,43 mln zł (12,35 mln zł tylko w województwie łódzkim). Zanotowano 6,4 mld dotarć publikacji do potencjalnej liczby kontaktów.

Liczba widzów utrzymuje się na dobrym poziomie. W ubiegłym roku w 81 imprezach trwających 88 dni uczestniczyło prawie 480 tys. osób. Wynik ten pozwolił Atlas Arenie przekroczyć liczbę 3,5 mln widzów odwiedzających halę od początku działalności. W 2016 r. w kalendarzu spółki dominowały wydarzenia sportowe, które zgromadziły ponad 183 tys. widzów.

W hali cyklicznie odbywały się rozgrywki ligowe siatkarek Budowlanych Łódź, gdzie średnio 2,5 tys. widzów oglądało zmagania ligowe czołowej, ekstraklasowej drużyny Orlen Ligi a w ostatnim kwartale do zmagania w hali przystąpiły siatkarki Łódzkiego Klubu Sportowego – w tym przypadku średnia liczba oscyluje na poziomie 2 tys. widzów. Także mecze Ligi mistrzów Skry Belchatów i turniej Ligi Światowej Reprezentacji Polski w siatkówce mężczyzn w znacznym stopniu wypełniły Atlas Arenę.

Atlas Arena w omawianym roku ugruntowała swoją pozycję na muzycznej mapie Polski. Pod dachem areny odbyło się 18 imprez muzycznych, które zgromadziły przeszło 150 tys. fanów. Podobnie jak w poprzednich latach, magnesem dla publiczności były gwiazdy światowego formatu, m.in. Rod Stewart, The Cure, Hans Zimmer, Andre Rieu, Macklemore, Imagine Dragons, Bryan Adams, Jean Michel-Jarre.

Miejska Arena Kultury i Sportu nie zapomniała o ofercie dla najmłodszych. Imprezy Disney on Ice, Gwiazdka dla Dzieci i inne, przyciągnęły w sumie 70 tys. dzieci i rodziców.

Rok 2016 to także pierwszy rok działalności Stadionu Miejskiego, który 75 tys. widzów m.in. podczas meczów ligowych piłkarzy ŁKS, rugbistów Budowlanych, ale także wyjątkowego koncertu Łódź Top Festiwal „Polskie Legendy Pop'u”

i piłkarskiego meczu Reprezentacji kobiet w ramach eliminacji Mistrzostw Europy 2017 Polska-Szwecja.

Warto dodać, że spółka była współorganizatorem 6 wydarzeń na obu obiektach: Pedro's Cup, Top Łódź Festiwal „Polskie Legendy Pop'u”, mecz eliminacji mistrzostw Europy 2017 Polska – Szwecja w piłce nożnej kobiet, Łódź Disco Fest 2016, Freeland Festival, a także po raz pierwszy w historii spółka była producentem koncertu.

Tab. 19. Wydarzenia odbywające się w Atlas Arenie w 2016 r.

Rodzaj wydarzenia	Liczba imprez	Dni imprezowe	Liczba widzów
Atlas Arena			
Sportowe	41	40	183 200
Kulturalne	18	18	150 700
Targowe	2	4	27 000
Inne	20	26	118 750
Razem Arena	81	88	479 650
Stadion Miejski			
Sportowe	29	29	69 500
Kulturalne	1	1	5 000
Inne	1	2	900
Razem Stadion	31	32	75 400
RAZEM	112	120	555 050

Źródło: Miejska Arena Kultury i Sportu Sp. z o.o.

Turystyka i krajoznawstwo - współpraca z organizacjami pozarządowymi

W ramach promocji wewnętrznej podejmowanych jest wiele działań mających na celu przybliżenie mieszkańcom Łodzi kultury i historii miasta. Organizowane są sobotnie spacerzy i niedzielne wycieczki z przewodnikiem po Łodzi, konkursy, gry miejskie.

W 2016 r. Miasto po raz kolejny zastosowało tryb regrantingu przy realizacji zadania publicznego pn. „Upowszechnianie turystyki w zakresie turystyki i krajoznawstwa”. Mechanizm ten polega na wyłonieniu pośrednika (zwanego dalej Operatorem), który na zlecenie jednostki samorządu terytorialnego przekazuje do realizacji dotacje do innych podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, grup nieformalnych oraz wspiera je przy realizacji zadania. Jako operatora wybrano Centrum Inicjatyw na Rzecz Rozwoju Regio – łódzką organizację pozarządową, która od lat współpracuje z Miastem.

Zgodnie z wytycznymi ze strony Miasta promowano projekty związane z dziedzictwem filmowym i przemysłowym. Spośród 13 projektów 9 zawierało elementy związane z filmem, a 7 z przemysłem. Wszystkie działania promowały turystykę i krajoznawstwo a ich forma była bardzo różnorodna – spacerzy, wycieczki rowerowe, wycieczki tramwajowe, gry miejskie, wystawy, wydanie kalendarza oraz cykl działań związanych z promocją rewitalizacji, uruchomienie pierwszego w Łodzi filmowego pokoju zagadek, a także spacerzy i projekcje filmowe związane z postacią Leona Niemczyka.

Projekty realizowane w ramach regrantingu w 2016 roku:

- Klub Miłośników Starych Tramwajów „Historia Łodzi z okien tramwaju”,
- Grupa nieformalna Totutotam „Strzeмиński – życie jak scenariusz filmowy”,
- Fundacja Skillab „Find out in HollyŁódź”,
- Fundacja Fenomen „Rowerowe wycieczki po Łodzi z przewodnikiem cz. 5”,
- Fundacja Urban Forms „Łódzkie fabryki i kamienice, jako nowe miejsca spotkań z kulturą 2.0. Wycieczki śladami postindustrialnej Łodzi”,
- Grupa nieformalna Museum of Open Space „Słuchanie miasta – projekt mapy dźwiękowi miasta”,
- Fundacja Przyjaciół Zabytków Rzemiosła „Łódź od drugiego wejrzenia – vol. 6 Szosa Milsza”,
- Stowarzyszenie Filmowe KinoArt „Rok Leona Niemczyka. Cykl działań turystyki filmowej „Leon i Przyjaciele”,
- Towarzystwo Opieki nad Zabytkami „Niedziela z przewodnikiem – bezpłatne wycieczki po Łodzi”,

- PTTK Łódź „Odznaka turystyczna – Szlakiem Łodzi Bajkowej”,
- Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób z Zespołem Downa w Łodzi „Kalendarz Filmowa Łódź cz. 2”,
- Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK „Wydanie numeru kwartalnika Wędrownik poświęconego łódzkiemu dziedzictwu przemysłowemu”,
- ZHP Chorągiew Łódzka Hufiec Łódź Polesie „HarcRewitalizacja”.

Operator przyznał 13 grantów na łączną kwotę 66 tys. zł. We wszystkich działaniach wzięło udział blisko 6,2 tys. uczestników, czyli o ponad 2 tys. więcej niż w edycji z 2015 r.

Działania Centrum Informacji Turystycznej

Centrum Informacji Turystycznej jest miejską jednostką organizacyjną, nad którą nadzór pełni Biuro Promocji, Komunikacji Społecznej i Turystyki. Nadrzędnym zadaniem CIT jest obsługa turystów w punktach informacji turystycznej znajdujących się przy ul. Piotrkowskiej 87 (siedem dni), na terenie Dworca PKP Łódź Kaliska (siedem dni), Portu Lotniczego im. Wł. Reymonta (pięć dni – oprócz weekendów), w mobilnych punktach informacji turystycznej (m.in. podczas targów, imprez kulturalnych i sportowych, ŚDM). W okresie maj – wrzesień punkty IT działały w wydłużonym czasie. Zapewniono dostęp do informacji turystycznej w dwóch infokioskach (ul. Piotrkowska 87, port lotniczy Łódź im. Wł. Reymonta) przez całą dobę. Zorganizowano i obsługiwano mobilny punkt IT podczas ŚDM. Liczba obsłużonych turystów w 2016 r. sięgnęła 40,6 tys. osób.

Szlaki, trasy turystyczne

Szlak turystyczny „Łódź Bajkowa” promuje markę Łodzi filmowej, ze szczególnym uwzględnieniem dorobku łódzkiej animacji. Idea tworząca nowy szlak turystyczny śladem minipomników, nawiązujących tematycznie do dorobku Studia Małych Form Filmowych Se-Ma-For. Ponadto pozyskano prawa autorskie do stworzenia kopi rzeźby pingwina Pik – Poka i przekazano ją do Odessy – miasta partnerskiego Łodzi.

Podróże studyjne dla dziennikarzy

Miasto we współpracy z Polskimi Ośrodkami Informacji Turystycznej w ubiegłym roku przygotowało następujące podróże studyjne dla dziennikarzy:

- wizyta dziennikarzy z Finlandii z magazynu podróżniczego „Matkaopas”,
- wizyta dziennikarza z Belgii z magazynu kulturalnego Spiker,
- wizyta przedstawicieli 14 polskich biur podróży – study tour pn. „Łódź – turystyczna ziemia obiecana”,
- wizyta studyjna dla prelegentów i moderatorów konferencji „Łódź – centrum logistyki. Na skrzyżowaniu szlaków Silk Road i Amber Road”,
- wizyta dziennikarzy z Ukrainy z czasopisma VGL – Ciemna oraz magazynu pokładowego Aeroplan,
- wizyta dziennikarzy z hiszpańskiego Radia Narodowego oraz z magazynu podróżniczego Viajes y Turismo.

Ponadto zorganizowano 40 wycieczek po Łodzi dla gości Miasta, uczestników konferencji, kongresów, spotkań naukowych i wymian międzynarodowych.

Noc muzeów

W 12. edycji Nocy Muzeów wzięło udział 57 placówek, w tym 22 o charakterze muzealnym. Dodatkowo 3 instytucje zorganizowały spacer po Łodzi:

- Urban Forms – „Wycieczka autobusowa szlakiem murali”,
- ToTuTam – „Gra miejska w parku Źródlika”,
- Zielona Łódź - nocny marsz śladem historii po Brusie.

W programie muzeów, oprócz zwiedzania wystaw stałych i czasowych, przewidziane były atrakcje przygotowane

specjalnie na tę noc – pokazy, koncerty, warsztaty oraz konkursy. Liczną grupą współtworzących Noc Muzeów były galerie. Wystawy prac malarskich, graficznych oraz przestrzennych można było obejrzeć także w EC1: „Noc w zabytkowej elektrowni”, „XX lecie współpracy Łodzi z miastem partnerskim Barreiro” oraz można było obejrzeć pokazy w Planetarium.

Jak co roku, MPK Łódź uruchomiło specjalne linie komunikacji miejskiej kursujące pomiędzy placówkami (3 tramwajowe i 2 autobusowe).

W Nocy Muzeów uczestniczyło ponad 91 tys. osób.

Promocja miasta w ramach współpracy zagranicznej

Współpraca z miastami partnerskimi w ramach wspólnych projektów przybliżających mieszkańcom kulturę i historię miast:

- Jubileusz 20-lecia współpracy Łodzi i Barreiro. Realizowany w dwóch odsłonach jubileusz pozwolił na ożywienie bilateralnych kontaktów miast i wzmocnieniu rzeczywistej współpracy na polu ekonomicznym i kulturalnym.
- Jubileusz 25-lecia współpracy Łodzi i Lyonu. Realizowany w dwóch częściach stanowił ukoronowanie intensywnej współpracy Łodzi z francuskim Lyonem, której początki sięgają pierwszych lat samorządu łódzkiego. Wzajemne wizyty pod auspicjami Ambasady Republiki Francji w Warszawie i Miasta Łodzi miały na celu zapoznanie się z tematyką rewitalizacji i kluczowych projektów infrastrukturalnych w obu miastach. Dodatkowo w Lyonie, przedstawiciele Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Teatralnej i Telewizyjnej w Łodzi pokazali, w ramach Festiwalu Lumiere, filmy mistrzów Kieślowskiego, Polańskiego i Skolimowskiego i ich studentów Komasy, von Horna, Podolca i Woszczyńskiej.
- Wystawa Fotograficzna MINIEXPO prezentująca Miasta Partnerskie (Lyon, Puebla, Barreiro) w EC-1.
- Organizacja Seminarium Biznesowego z Ambasadą Meksyku.
- Organizacja promocji EXPO 2022 w Republice Korei Południowej, na Litwie, w Finlandii, Chińskiej Republice Ludowej i w Izraelu.
- Jak co roku, także w 2016 r. Miasto uczestniczyło w Festiwalu Nowego Kina Polskiego w Odessie (Ukraina) z repertuarem etiid studentów PWSFTiTv w Łodzi.
- Organizacja misji gospodarczej do Korei Południowej, podpisanie Listu Intencyjnego o współpracy Łodzi z miastem Daegu.
- Organizacja misji łódzkiego środowiska akademickiego do USA, podpisanie Listu Intencyjnego o współpracy Łodzi z miastem Atlanta (St. Georgia).
- IV Forum Miast Partnerskich połączone z Regional World Communication Forum Łódź Davos „Human Centered Design”. W Forum uczestniczyły miasta partnerskie: Stuttgart, Lyon, Mińsk, Odessa, Barreiro, Kanton, Tianjin, Chengdu, Orebro, Wilno.
- Dynamicznie rozwijała się także współpraca z partnerami chińskimi - Tianjin, Kanton i Chengdu. Miasto Łódź wielokrotnie gościło dziennikarzy chińskich i inwestorów zainteresowanych ofertą inwestycyjną Łodzi.
- Kilkakrotnie w Łodzi gościły oficjalne delegacje z Ukrainy w celu pozyskania doświadczenia z zakresu zarządzania miastem, budżetu obywatelskiego oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Organizacja 10 Wizyt Ambasadorów w Łodzi: Meksyku, Portugalii, Nowej Zelandii, Włoch, Republiki Korei, Wielkiego Księstwa Luksemburga, Bułgarii, Sri Lanki, Francji oraz Tajwanu.

Podsumowanie

Podjęte działania w ramach Filaru Gospodarka i Infrastruktura mają na celu wzrost poziomu życia mieszkańców Łodzi dzięki pełnemu gospodarczemu wykorzystaniu potencjału infrastrukturalnego związanego z centralnym położeniem na mapie regionu, Polski i Europy, a także z jej wiodącą rolą w aglomeracji łódzkiej. W rozdziale opisano działania związane z budową Nowego Centrum Łodzi, przebudową głównych ciągów komunikacyjnych w mieście, tworzeniem Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego oraz z przedsiębiorczością i przedsięwzięciami o charakterze innowacyjnym i kreatywnym. Ponadto omówiono funkcjonowanie Łódzkiego Portu Lotniczego, jak również zamieszczono informacje o największych wydarzeniach kulturalno – rozrywkowych.

Do głównych wydarzeń i rezultatów opisywanych działań zaliczono w 2016 r.:

- Zrealizowanie 21 projektów w ramach programu NCL, 10 jest w trakcie realizacji, a 1 rozpocznie się w 2018 roku.
- W dniu 11 grudnia 2016 r. nastąpiło zakończenie inwestycji i uruchomienie nowego Dworca Łódź Fabryczna wraz z węzłem multimodalnym, który jest kluczowym elementem NCL. Wraz z dworcem uruchomiono istotną część węzła multimodalnego, który łączy kolej aglomeracyjną i konwencjonalną, a także autobusową komunikację dalekobieżną, komunikację miejską i prywatny transport samochodowy. Całkowity koszt projektu wyniósł 420,4 mln zł (w tym 268,8 mln zł z UE).
- Uzyskano rekordową kwotę za sprzedaż nieruchomości między Dworcem Łódź Fabryczna a kompleksem EC1. Zapłata za 2 działki o łącznej pow. ponad 20 tys. m² znajdujące się między dworcem a EC1 w wyniku licytacji osiągnęła poziom 85,2 mln zł netto. Nowym właścicielem działek została spółka Ghelamco.
- Pod koniec września 2016 r. „EC1 Łódź – Miasto Kultury” nabyło od Miasta Łódź tereny EC1 Południowy Wschód, co umożliwiło rozpoczęcie inwestycji, na którą uzyskano dofinansowanie z RPO WŁ. Efektem inwestycji będzie uruchomienie w kolejnych latach pełnej działalności EC1.
- W 2016 r. zintensyfikowano prace nad dojazdami do węzłów na S-14 i autostrad A-1 i A-2.
- Wspierano aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, a największe środki przekazano na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez bezrobotnych oraz na staże.
- Wydano 16 zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W 2016 r. Strefa została wyróżniona nagrodami specjalnymi w rankingu Global Freezones of the Year 2015 fDi.
- Utworzono w Łodzi ponad 6 200 miejsc pracy.
- W hali Atlas Arena oraz na Stadionie Miejskim zorganizowano łącznie 112 imprez, które zgromadziły ponad 555 tys. widzów.
- Wspólnie z Urzędem Marszałkowskim zakupiono metodologię badań, na podstawie której prowadzone są badania ruchu turystycznego w Łodzi i województwie łódzkim. Badania terenowe zakończyły się w grudniu, a ich wyniki zostaną zaprezentowane na targach „Na styku kultur” w Łodzi w marcu 2017 r.

FILAR: SPOŁECZEŃSTWO I KULTURA

Łódź aktywna, ucząca się i twórcza – wzrost poziomu kapitału społecznego i kulturowego dzięki rozwojowi edukacji, wzmocnieniu aktywności mieszkańców i zwiększeniu poziomu partycypacji społecznej.

1. MIASTO – DOBRO WSPÓLNE

Zbudowanie wysokiej jakości kapitału społecznego oraz partycypacji obywatelskiej łodzian.

Komunikacja społeczna

Aktywne włączanie mieszkańców we współdecydowanie o przyszłości miasta wymaga stworzenia sprawnych kanałów komunikacji z mieszkańcami, w tym konsultacji społecznych, wsparcia samoorganizacji wokół ważnych lokalnych celów, a także informowania mieszkańców o działaniach Urzędu.

Serwisy internetowe

W roku 2016 r. odnotowano ponad 1 646,4 tys. odwiedzin oraz 4 194 tys. odsłon na stronie www.uml.lodz.pl. Serwis odwiedziło 685 tys. użytkowników. Unikatowi użytkownicy to 685,2 tys. osób (41,6%). Strona była głównie odwiedzana przez osoby polskojęzyczne, ale ponad 38 tys. osób posługiwało się językiem angielskim, a osób rosyjskojęzycznych było prawie 2,8 tys. Obok łodzian największą grupą odwiedzających byli mieszkańcy Warszawy (323,5 tys. odwiedzin), następnie Gdańska, Wrocławia i Krakowa.

Tab. 20. Działalność internetowa

Rok	2013	2014	2015	2016
Strona www.uml.lodz.pl				
Liczba odwiedzin strony	1 754 728	1 779 916	1 702 583	1 646 421
Średnia dzienna liczba odwiedzin	4 800	4 800	4 600	ok. 4 500
Unikalni użytkownicy	713 780	652 054	707 126	685 220
Powracający użytkownicy w %	61,07	64,07	61,08	ok. 60%
Strona www.dworzec.lodz.pl				
Liczba odwiedzin strony	189 996	171 084	140 256	117 938
Średnia dzienna liczba odwiedzin	520	468	384	322
Unikalni użytkownicy	76 752	102 182	67 929	59 308
Strona www.turystyczna.lodz.pl				
Liczba odwiedzin strony	113 031	124 711	190 447	143 792
Średnia dzienna liczba odwiedzin	310	342	522	394
Unikalni użytkownicy	90 107	124 711	142 524	107 987

Źródło: Biuro Promocji, Komunikacji Społecznej i Turystyki.

W 2016 r. zanotowano prawie 117,9 tys. odwiedzin strony www.dworzec.lodz.pl, z tego unikalnych użytkowników było 59,3 tys. (50,3%). Osoby, które wchodziły na stronę pochodziły głównie z Polski (109,9 tys.) i z Wielkiej Brytanii (2,23 tys.). Z pośród mieszkańców Polski na stronę wchodziłi głównie mieszkańcy Łodzi (50%) i Warszawy (22%). Na stronie działa kamera rejestrująca obraz m.in. z prac powstającego dworca Łódź - Fabryczna. Przynajmniej raz w miesiącu publikowano na stronie nowy news o postępach prac.

W 2016 r. zanotowano 143,8 tys. odwiedzin strony www.turystyczna.lodz.pl, z tego unikalnych użytkowników było 108 tys. (75%). Osoby, które wchodziły na stronę pochodziły głównie z Polski (131,9 tys.) i z Wielkiej Brytanii (2,1 tys.). Byli to przede wszystkim mieszkańcy Łodzi (38%) i Warszawy oraz innych dużych miast (Gdańska, Poznań, Kraków). Na stronie są zaprezentowane atrakcje turystyczne Łodzi. Znajdują się tam informacje na temat historii miasta, zabytków oraz przedstawione są szlaki turystyczne, którymi mogą spacerować zarówno mieszkańcy jak i goście spoza Łodzi. Strona zawiera również wskazówki praktyczne dla pobytu w Łodzi, a osoby zainteresowane mogą zapoznać się z kalendarzem wydarzeń turystycznych i kulturalnych.

Udostępnianie informacji publicznej

W 2016 r. w centralnym repertorium wniosków o udostępnienie informacji publicznej odnotowano 1 024 sprawy, spośród których 38 wniosków zostało przekazanych do miejskich jednostek organizacyjnych.

Tab. 21. Biuletyn Informacji Publicznej

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba odwiedzin strony	1 306 470	1 322 819	1 482 033	1 512 509	1 388 843
Unikalni użytkownicy	548 804	624 751	741 177	750 970	652 852
Średni czas odwiedzin w min	2,51	2,43	2,45	2,44	2,48

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Wydziału Organizacyjno-Administracyjnego

Serwisy społecznościowe

Całkowita liczba polubień miejskiej strony na portalu społecznościowym Facebook wynosiła w 2016 r. 147 968 (zanotowano przyrost liczby fanów - 110%). W 2016 r. przeprowadzono 2 kampanie reklamowe Łodzi na Facebooku – kampanię budżetu obywatelskiego (ok. 1,5 miliona odbiorców) oraz kampanię podsumowującą inwestycje i osiągnięcia roku 2016 (2,5 mln zasięgu na Facebooku i 300 tys. na Instagramie).

Działalność wydawnicza

W ramach działalności wydawniczej w 2016 r.:

- ukazały się 3 numery „Kroniki Miasta Łodzi”,
- wydano foldery:
 - „Łódź. Turystyka biznesowa” wersja polsko – angielska, nakład 2 tys. szt.,
 - „Łódź na weekend” wersja polsko – angielska, nakład 10 tys. szt.,
 - „Bajki lubią dzieci” – wersja polska, nakład 6 tys. szt.,
- wydano ulotki:
 - „Atrakcje turystyczne Łodzi” - wersja polska, nakład 5 tys. szt., wersja angielska i niemiecka, po 3 tys. szt.,
 - „Ulica Piotrkowska” - wersja polska nakład 5 tys. szt.,
 - „Wille i płace” - wersja polska, nakład 5 tys. szt., wersja niemiecka 3 tys. szt.,
 - „Architektura przemysłowa” - wersja angielska i niemiecka, po 3 tys. szt.,
 - „Secesja” - wersja polska, nakład 10 tys. szt.,
 - „Księży Młyn” - wersja polska, nakład 10 tys. szt.,
- zaktualizowano i wydano mapę Łodzi z opisem w języku polskim i angielskim, nakład 50 tys. szt.

Włączenie społeczne

Konsultacje społeczne

Tab. 22. Konsultacje społeczne w Łodzi

	Liczba konsultacji	Liczba uczestników
2012	32	2 346
2013	10	129 307*
2014	14	178 940*
2015	13	137 373*
2016	5	151 185*

* łącznie z głosowaniem na budżet obywatelski

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Biura Partycypacji Społecznej

W 2016 r. przeprowadzono 5 konsultacji, w których udział wzięło ponad 151 tys. osób. Dotyczyły one:

- budżetu obywatelskiego na 2017 r.,
- projektu Rady Miejskiej w Łodzi zmieniającej uchwałę w sprawie nadania statutu Osiedlu Stoki,

- projektu Programu „Łódź łączy pokolenia – łódzka polityka demograficzna”,
- zebrania i wyboru propozycji obszarów tematycznych ulic, rynku, alei, pasaży, skwerów i placów Nowego Centrum Łodzi oraz zebrania propozycji nazw ulic, rynku, alei, pasaży, skwerów i placów Nowego Centrum Łodzi,
- projektu budżetu miasta Łodzi na 2017 rok oraz projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej miasta Łodzi na lata 2017-2040”.

W konsultacjach wzięło udział:

- w spotkaniach otwartych, warsztatach – 441 osób,
- w głosowaniu na zadania do budżetu obywatelskiego – 149 230 osób,
- poprzez złożenie formularzy konsultacyjnych – 1 514 osób.

W przypadku budżetu obywatelskiego działania informacyjne i promocyjne uwzględniły dodatkowo szeroki zestaw środków adresowanych do zróżnicowanych kategorii adresatów, od spotów w środkach komunikacji miejskiej, stronę internetową, plakaty i ulotki, po akcje w plenerze typu „I Festiwal budżetu obywatelskiego”, czy też pikniki z budżetem obywatelskim.

Budżet obywatelski

Przeprowadzone konsultacje (7 marca - 9 października) obejmowały dwa główne etapy:

- przygotowanie mieszkańców do składania propozycji zadań do budżetu obywatelskiego,
- przygotowanie mieszkańców, którzy ukończyli 16 lat, do głosowania na wybrane, pozytywnie zweryfikowane, zadania ogólnomiejskie i lokalne.

W konsultacjach budżetu obywatelskiego zgłoszono 1 572 wniosków, z czego po weryfikacji pod głosowanie zostało poddanych 1 188, a 384 zostały zaopiniowane negatywnie albo wycofane przez wnioskodawców. Do realizacji zostało wybranych 218 wniosków. Na zadania w budżecie obywatelskim na 2016 r. przeznaczono 40 mln zł.

Od momentu wyboru zadań budżetu obywatelskiego prowadzony jest przez Oddział ds. Konsultacji Społecznych stały monitoring ich realizacji (cykliczne spotkania z realizatorami oraz przygotowywanie comiesięcznych sprawozdań).

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Roczny Program współpracy Miasta Łodzi z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie to najważniejszy dokument określający współpracę Miasta z III sektorem. Współpraca pomiędzy Miastem a organizacjami pozarządowymi może mieć formę finansową, jak i pozafinansową.

Tab. 23. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba otwartych konkursów ofert	37	39	39	59	59
Liczba złożonych ofert	940	1 116	889	989	832
Liczba NGO's, z którymi podpisano umowy konkursowe	408	371	349	463	360
Liczba NGO's, z którymi podpisano umowy w trybie konkursowym i zakupu usług	39	60	20	6	28
wartość przeznaczona na program współpracy w mln zł	46,59	41,59	42,79	43,53	47,61

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Biura Partycypacji Społecznej

We współpracy z organizacjami pozarządowymi zrealizowano następujące zadania publiczne:

- Łódzkie Centrum Obywatelskie – współpraca z konsorcjum organizacji: Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich „OPUS”, Fundacja Edukacji i Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego „FERSO”, Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Łódzkiego. Celem projektu jest utworzenie ośrodka wsparcia merytorycznego i technicznego dla organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i partnerstw działających na obszarze Łodzi. W ramach projektu przeprowadzono szkolenia oraz indywidualne konsultacje dla organizacji pozarządowych, a także cykl spotkań informacyjnych i specjalistycznych. Organizacje pozarządowe mają również otrzymać wsparcie lokalowe,

- wspieranie działalności na rzecz organizacji i promocji wolontariatu – współpraca ze Stowarzyszeniem Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi ich Rodzin i Przyjaciół „Pomost” i działającym w jego ramach Regionalnym Centrum Wolontariatu „CENTERKO” oraz Caritas Archidiecezji Łódzkiej.

Włączanie mieszkańców w inicjatywy miejskie

W 2016 r. skoncentrowano działania dotyczące organizowania imprez patriotycznych i dziedzictwa Łodzi, dzięki czemu osiągnięto:

- lepszą organizację obchodów najważniejszych rocznic i świąt państwowych,
- wzbogacanie programów imprez patriotycznych, tak, aby były atrakcyjne i angażowały mieszkańców,
- upowszechnianie dziedzictwa Łodzi poprzez akcentowanie ważnych wydarzeń z historii lokalnej, promocję dziedzictwa Łodzi fabrycznej i łódzkiej awangardy oraz organizację wydarzeń specjalnych,
- współpracę z organizacjami kombatanckimi i patriotycznymi w zakresie nowych obchodów ważnych rocznic i ochrony miejsc pamięci,
- zwiększenie ilości imprez patriotycznych m.in. wzbogacono formułę dnia Pamięci na Brusie, wspólnie z łodzianami obchodzono też mniej znane rocznice np. imieniny Rajmunda Rembélińskiego, rocznicę Bitwy Łódzkiej i rocznicę wpisania Łodzi do rejestru miast fabrycznych (tort w kształcie fabryki na ul. Piotrkowskiej), zorganizowano składanie kwiatów w kilku dodatkowych miejscach z okazji rocznic patriotycznych oraz koordynowano działania na rzecz odnowienia lub organizacji nowych miejsc pamięci – tablice pamięci Grot-Roweckiego oraz pomnika AK.

Inne działania:

- Rozpoczęto projekt „Łódzkie Drogi do Niepodległości”, który obejmować ma szereg wydarzeń zaplanowanych na lata 2017-2018. Projekt rozpoczął się cyklem wycieczek oraz grą miejską z okazji rocznicy 5 listopada. Podpisano też list intencyjny z Muzeum Józefa Piłsudskiego w sprawie współorganizacji Zjazdu Miast Piłsudskiego w Łodzi we wrześniu 2017 roku. Zjazd ma być jednym z największych polskich wydarzeń patriotycznych, organizowanych w ramach 100-lecia obchodów odzyskania przez Polskę niepodległości.
- W ramach Urodzin Łodzi koordynowano ok. 300 wycieczek po łódzkich obiektach, prowadzono stronę internetową www.uml.lodz.pl/urodziny i koordynowano wykorzystanie materiałów BTL (balony promocyjne, namioty), dystrybucję gadżetów (koszulki urodzinowe) oraz innych materiałów promocyjnych.
- Światowe Dni Młodzieży - nasze województwo odwiedziło ok. 12 tys. osób z kilkudziesięciu krajów, przygotowujących się do spotkania z papieżem Franciszkiem w Krakowie. Pielgrzymi byli widoczni w Łodzi i odwiedzili wiele ciekawych miejsc. Najwięcej pielgrzymów zwiedziło Radegast i oddziały Muzeum Tradycji Niepodległościowych. Łącznie było tam 3 tysiące osób. W festiwalu Paradise in the City zorganizowanym przez Wspólnotę Chemin Neuf wzięło udział ponad 5 tys. osób. Ponad 1,5 tysiąca pielgrzymów brało także udział w wydarzeniach przygotowanych przez Archidiecezję Łódzką w ramach Dni w Diecezjach.

Wsparcie realizacji projektów partnerskich

W 2016 r. wspierano następujące projekty:

- „4 kąty dla 3 sektora”- w ramach projektu przedstawiciele organizacji pozarządowych wspólnie z pracownikami UML wypracowali preferencyjne zasady korzystania z zasobów lokalowych Miasta.
- utworzenie Centrum Obywatelskiego na Starym Polesiu we współpracy ze Stowarzyszeniem „Społecznie Zaangażowani”,
- współpraca z Fundacją PROEM przy organizacji Międzynarodowego Festiwalu Wolontariatu Kontakt Łódź 2016. Festiwal to cykl praktycznych działań na rzecz miasta przy udziale wolontariuszy ze społeczności lokalnej, innych części

kraju i zza granicy. Jego celem jest szerzenie idei wolontariatu, pokazanie przykładów pozytywnego oddziaływania na otaczającą nas rzeczywistość.

Łódzka Rada Działalności Pożytku Publicznego

Łódzka Rada Działalności Pożytku Publicznego to organ konsultacyjno – doradczy, którego zadaniem jest wyrażanie opinii o współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi. W 2016 r. powołano Radę III kadencji. Rada składa się z przedstawicieli organizacji pozarządowych, pracowników Urzędu oraz radnych Rady Miejskiej w Łodzi. W 2016 r. konsultacje dotyczyły:

- projektu uchwały Rady Miejskiej w Łodzi w sprawie przyjęcia Programu współpracy Miasta Łodzi z organizacjami pozarządowymi (...) na rok 2017,
- projektu zarządzenia Prezydenta Miasta Łodzi w sprawie ustalenia trybu i warunków użyczania lokali użytkowych oraz innych nieruchomości organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność pożytku publicznego, a także nieruchomości wspólnotom mieszkaniowym,
- projektu Wieloletniego Programu Współpracy Miasta Łodzi z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na lata 2016-2018.

Zespoły robocze

- Kontynuowano prace zespołu roboczego ds. Wieloletniego Programu Współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi. Celem prac zespołu jest stworzenie dokumentu, który będzie podstawą współpracy łódzkiego samorządu z organizacjami pozarządowymi w latach 2016 – 2018.
- Powołano zespół roboczy ds. wolontariatu, którego zadaniem jest wypracowanie nowej koncepcji realizacji zadania publicznego, w ramach którego zleceniobiorca będzie promować i organizować wolontariat w Łodzi.

Komisje Dialogu Obywatelskiego

Są to ciała doradcze i inicjatywne, które mogą być powoływane przez Prezydenta Miasta na wniosek organizacji pozarządowych w różnych obszarach życia społecznego (np. niepełnosprawność, edukacja, ekologia). KDO mają umożliwiać wykorzystanie wiedzy i doświadczeń przedstawicieli III sektora oraz synergię działań Urzędu Miasta i organizacji pozarządowych przy kształtowaniu polityk publicznych. W Łodzi działają:

- KDO ds. różnorodności i przeciwdziałania dyskryminacji,
- KDO ds. Kultury,
- KDO ds. Nowoczesnej Edukacji,
- KDO ds. wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnościami,
- KDO ds. Polityki Demograficznej i Współpracy Międzypokoleniowej,
- KDO ds. ochrony zwierząt i przeciwdziałania bezdomności zwierząt,
- KDO ds. Rodziny, Dzieci i Młodzieży,
- KDO ds. Rewitalizacji,
- KDO ds. przeciwdziałania uzależnieniom,
- KDO ds. sportu powszechnego,
- KDO ds. młodzieży,
- KDO ds. polityki lokalowej (utworzona w 2016 r.).

Profilaktyka i promocja zdrowia

Programy profilaktyczne

Jednym z zadań Miasta jest promocja zdrowia, edukacja zdrowotna oraz opracowywanie programów zdrowotnych (ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Programy skupiają się na rozpoznanych, najbardziej istotnych problemach zdrowotnych mieszkańców Łodzi. W porównaniu do lat poprzednich wprowadzono zmiany związane z profilaktyką onkologiczną (wycofano się z badań finansowanych przez Ministerstwo Zdrowia (kolonoskopia) oraz Narodowy Fundusz Zdrowia np. mammografia). Nadal podejmowane są działania edukacyjne w zakresie najczęściej występujących chorób nowotworowych. Skierowano większą uwagę na działania na rzecz dzieci i młodzieży: program profilaktyki próchnicy dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia, badania dzieci z klas 1-3 publicznych szkół podstawowych obejmującego wady kręgosłupa oraz ćwiczenia rehabilitacyjne, profilaktyki ciąży wśród nastolatek, chorób przenoszonych drogą płciową, w tym profilaktyka HIV.

W celu redukcji zachorowalności i umieralności mieszkańców Łodzi na choroby, które stanowią największy problem zdrowotny realizowane są działania profilaktyczne dotyczące:

- Wad i chorób występujących u dzieci i młodzieży:
 - „Miejski Program Profilaktyki Próchnicy dla dzieci i młodzieży do 18 rok życia” – przebadano 499 dzieci.
 - Badania dzieci z klas 1-3 publicznych szkół podstawowych dotyczące wad kręgosłupa oraz ćwiczenia rehabilitacyjno – korekcyjne – przebadano 4 840 dzieci.
- Różnych problemów zdrowotnych osób w wieku dojrzałym – Bilans zdrowia kobiety dojrzałej i dojrzałego mężczyzny – profilaktyczne badania obejmujące ocenę czynników ryzyka chorób układu krążenia, rtg klatki piersiowej, a także u kobiet – konsultacja lekarza ginekologa – endokrynologa, usg piersi, usg waginalne, badanie cytologiczne (w ramach NFZ) oraz u mężczyzn - konsultacje i badania urologiczne. Ponadto prowadzone są działania dotyczące profilaktyki chorób układu krążenia oraz chorób nowotworowych, ocena czynników ryzyka raka jelita grubego i informacja o badaniach kolonoskopowych – z badań skorzystały 611 osób.
- Chorób zakaźnych (m.in. grypy), w tym:
 - program szczepień ochronnych łódzian przeciw grypie - szczepienia mieszkańców od 65 roku życia i innych grup ryzyka – zaszczepiono 7 250 osób.
- Edukacja:
 - kobiet karmiących poprzez działalność Poradni Laktacyjnej – z porad skorzystało 655 kobiet,
 - w Szkole Świadomego Rodzicielstwa w Centrum Medycznym im. dr. L. Rydygiera – odbyło się 36 kursów dla 109 par bądź kobiet w ciąży,
 - w Szkole Rodzicielstwa przy Centrum Służby Rodzinie – odbyło się 8 kursów dla 142 uczestników, w tym 87 kobiet,
 - zdrowotna dzieci i młodzieży w ramach zadania „Profilaktyka ciąży wśród nastolatek, chorób przenoszonych drogą płciową, w tym profilaktyka HIV – zajęcia warsztatowe, którymi objęto ok. 2 tys. osób,
- Miejski Program In Vitro dla Łodzi 2016-2020 – procedurze zapłodnienia pozaustrojowego w 2016 r. poddało się 125 par,
- Program dla dzieci i młodzieży:
 - Program profilaktyki uzależnienia od alkoholu oraz alternatywne formy spędzania czasu wolnego dla uczniów gimnazjów i szkół podstawowych - warsztaty podstawowe z udziałem 1 583 uczniów 9 gimnazjów.
 - Program profilaktyki uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz alternatywne formy spędzania czasu wolnego dla szkół podstawowych i gimnazjalnych – udział 206 uczniów.

- Program promocji zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałanie zażywaniu substancji psychoaktywnych dla dzieci ze szkół podstawowych – udział 2107 uczniów.
- Zadania zrealizowane w ramach budżetu obywatelskiego na rzecz dzieci przewlekle chorych: „Miłość na zdrowie! – opieki dla dzieci z Pałacu hospicjum stacjonarnego”, „Pozwól mi żyć – arteterapia dla dzieci z oddziałów onkologicznych”, „Wakacyjna podróż w krainę zwierząt, cyrku, iluzji, teatru i sztuki”.
- Program ochrony zdrowia psychicznego:
 - Działania w zakresie promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki zaburzeń psychicznych wśród dzieci i młodzieży, podejmowana na terenie gimnazjów. Łącznie działaniami objęto ok. 2 500 uczniów,
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Miejskim Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej udziela kompleksowej, całodobowej pomocy dla osób i rodzin w sytuacji kryzysu psychicznego poprzez:
 - prowadzenie interwencji kryzysowych w siedzibie Ośrodka,
 - prowadzenie interwencji kryzysowych telefonicznych,
 - prowadzenie poradnictwa psychologicznego indywidualnego i rodzinnego w sytuacjach kryzysowych (katastrofa, nagła śmierć, żałoba, gwałt, przemoc w rodzinie, próby samobójcze, klęski żywiołowe, problemy materialno – bytowe, itp.).

W 2016 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej udzielił 2 371 konsultacji psychologicznych oraz porad psychologicznych w ramach Telefonu Zaufania (2015 – 2 623).

Działaniami profilaktycznymi objęto ok. 35 tys. mieszkańców Łodzi, a wydatkowano na ten cel prawie 1,52 mln zł, czyli o 180 tys. zł więcej niż w 2015 roku.

Tab. 24. Działania profilaktyczne realizowane przez Miasto Łódź

		2014	2015	2016
Program profilaktyki próchnicy dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia	Liczba osób	6 139	1 143	499
	Środki na realizację w tys. zł	35,96	41,55	32,66
Badania dzieci z klas 1-3 publicznych szkół podstawowych w zakresie wad kręgosłupa oraz ćwiczeń rehabilitacyjnych	Liczba osób	12 800	7 800	4 840
	Środki na realizację w tys. zł	300	300,8	299,62
Profilaktyka ciąży wśród nastolatek, chorób przenoszonych drogą płciową, w tym profilaktyka HIV	Liczba osób	374	3 146	2 000
	Środki na realizację w tys. zł	28,0	100	100
Program Ochrony Zdrowia Psychicznego	Liczba osób	4 070	1 483	4 871
	Środki na realizację w tys. zł	300,0	300	30
Profilaktyka Zdrowia Rodziny	Liczba osób	4 470	2 081	1 411
	Środki na realizację w tys. zł	182,90	140,01	228,58
Program szczepień ochronnych przeciw grypie	Liczba osób	6 013	7 082	7 250
	Środki na realizację w tys. zł	174,38	203,86	209,68
Promocja zdrowia	Liczba osób	14 000	15 000	15 000
	Środki na realizację w tys. zł	1 276,28	143,44	10,83
Miejski Program In vitro dla Łodzi 2016-2020	Liczba osób	-	-	125
	Środki na realizację w tys. zł	-	-	610,52
Razem	Liczba osób	ok. 46 tys.	ok. 30 tys.	ok. 35 tys.
	Środki na realizację w tys. zł	1 276,28	1 335,00	1 521,87

Źródło: opracowanie własne Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych

Łódzka Akademia Zdrowia

Od 2004 r. Łódź organizuje otwarte wykłady pod wspólnym hasłem „Łódzka Akademia Zdrowia”. Dotyczą one zagadnień zdrowia fizycznego, psychicznego, promowania zdrowego stylu życia. Od 2006 r. mają formę comiesięcznych spotkań, a od 2011 r. stali uczestnicy otrzymują „indeksy”, w których potwierdzają udział w kolejnych wykładach. W zajęciach uczestniczy każdorazowo 160 - 200 osób. Osoby, które uczestniczą w największej liczbie zajęć, na zakończenie „roku akademickiego” otrzymują drobne upominki. W roku akademickim 2015/2016 indeksy otrzymało ok. 200 osób.

Telemedycyna

W omawianym roku wdrożono projekt „Miasto Zdrowia”. Projekt realizowany jest przy współpracy z firmą Comarch, która dostarczyła niezbędne systemy informatyczne oraz urządzenia medyczne. W ramach projektu pacjenci Miejskiego

Centrum Medycznego im. dr Karola Jonschera objęci zostali opieką kardiologiczną, pulmonologiczną oraz diabetologiczną. W projekt zaangażowany został personel Miejskiego Centrum Medycznego im. dr Karola Jonschera w Łodzi oraz Centrum Zdalnej Opieki Medycznej, działającego w krakowskiej placówce leczniczej iMed24, będącej częścią Spółki Comarch Healthcare. W listopadzie uruchomione zostały usługi telemedyczne. Badania osób zakwalifikowanych do pilotażowego programu potrwać sześć miesięcy, do końca kwietnia 2017 roku. W tym czasie 240 pacjentów zostanie objętych specjalistyczną opieką.

Łódzka Sieć Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie

Sieć powstała w 1996 r. i aktualnie skupia 166 placówek (51 przedszkoli, 72 szkoły podstawowe, 34 gimnazja, 9 szkół ponadgimnazjalnych, w tym 12 placówek kształcenia specjalnego). Łącznie adresatami działań było ok. 38 tys. dzieci i młodzieży, co stanowi 48% łódzkich uczniów. Kolejnych 12 placówek ubiega się o certyfikat Łódzkiej Sieci Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie. Miasto wspiera działania placówek należących do Sieci poprzez szkolenia, konferencje, zajęcia edukacyjne dla uczniów, wspólne przedsięwzięcia promujące zdrowie.

W ramach sieci w 2016 r. odbyły się:

- IX Konferencja z cyklu „Edukacja dla zdrowia” – pt. „Depresja i agresja wśród dzieci i młodzieży” – w konferencji wzięło udział 180 osób,
- „Zdrowie mam bo o nie dbam” – aktywne zajęcia z zakresu zdrowego stylu życia w 14 placówkach oświatowych, w których uczestniczyło 218 uczniów szkół podstawowych oraz 251 przedszkolaków,
- „Nasza szkoła FIT wesola II, czyli jak być zdrowym dzieckiem – program edukacji zdrowotnej dla dzieci ze szkół podstawowych” – w warsztatach uczestniczyło 651 uczniów oraz 35 nauczycieli.
- V Wiosenny Tydzień Promocji Zdrowia – „Moje Emocje – Moje Zdrowie” – udział wzięło 56 placówek.

Akcje i kampanie edukacyjne

Od wielu lat w ramach programu Łódź – Zdrowe Miasto odbywają się akcje i kampanie edukacyjne organizowane i współfinansowane przez Miasto. W 2016 r. były to:

- VII Meeting na rzecz walki z rakiem piersi i szyjki macicy – odbiorcami działań edukacyjnych było 207 maturzystek,
- Obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego – organizowane wspólnie z „POMOST” Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół,
- „WAMPIRIADA – Studenckie Honorowe Krwiodawstwo” - kampania promująca honorowe krwiodawstwo wśród studentów łódzkich uczelni - zorganizowanie dwóch edycji (wiosennej i jesiennej), w wyniku których zarejestrowano 1 953 dawców, a pozyskano 639 litrów krwi od 1 420 dawców. Równocześnie 269 osób zgłosiło się do bazy dawców szpiku.

Konferencje tematyczne i współpraca ze środowiskiem akademickim

Od lat Miasto angażuje się w wiele konferencji dotyczących tematyki zdrowia. W 2016 r. zorganizowano:

- VI Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Postępy w prewencji, diagnostyce i terapii nadciśnienia tętniczego u dzieci – współorganizacja z UM – wzięło w niej udział ok. 100 uczestników,
- III Konferencja z cyklu „Wychowanie do samodzielności” - „Czy prawa dziecka pomagają w wychowaniu samodzielnie myślącego człowieka?, Ile kosztuje wychowanie dziecka?, Szkoła jako miejsce rozwoju talentów, Jak sprzyjać budowaniu dobrych relacji szkoła - dom?, Być ojcem córki, być ojcem syna. Do pedagogów o roli mężczyzny słów kilka, Szkoła Przyjazna Rodzinie,
- Konferencja z okazji Światowego Dnia Zdrowia 2016 pod hasłami „Pokonaj cukrzycę!” – „Cukrzyca typu 2 i jej leczenie”, „Cukrzyca? Zadbaj o dietę i styl życia”- w konferencji wzięło udział ok. 100 uczestników.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi przy realizacji zadań prozdrowotnych

Główne obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi dotyczą zadań w zakresie edukacji zdrowotnej i promowania zdrowego stylu życia kierowanych bezpośrednio do różnych grup mieszkańców Łodzi. Priorytetem są: dzieci i młodzież (te działania zostały opisane w części Łódzka Sieć Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie) oraz osoby starsze.

W szczególności działania te były zlecane organizacjom pozarządowym wybranym w konkursie ofert. Łącznie zrealizowano 13 zadań na łączną kwotę 93,0 tys. zł. Były to działania dotyczące aktywności fizycznej osób starszych i niepełnosprawnych, promocji zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, szkoły rodzicielstwa, zdrowia psychicznego, organizacji wydarzeń służących poprawie świadomości zdrowotnej.

W ramach działań na rzecz seniorów w 2016 r. zrealizowano projekty:

- „Spaceruję bo lubię” – udział 958 osób,
- „Edukacja zdrowotna seniorów na terenie Miasta Łodzi” – 252 godz. wykładów o zdrowiu w domach dziennego pobytu na terenie Łodzi,
- „Silna Grupa” – zajęcia integracyjne dla 20 osób,
- „Zdrowe latanie” – w projekcie uczestniczyło 55 seniorów oraz 1 173 dzieci,
- „Aktywne lato seniora edycja 2016” – udział 59 osób,
- „Edukacja zdrowotna oraz zajęcia aktywności fizycznej dla osób starszych w UTW” – udział 480 osób.

Miejskie programy przeciwdziałania uzależnieniom

Miasto Łódź przeciwdziała negatywnym zjawiskom, związanym z uzależnieniem i przemocą realizując 3 obowiązkowe programy:

- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Podstawą programów są ustawy, dlatego zadania w kolejnych latach nie ulegają zmianom. Różnice dotyczą wysokości nakładów finansowych oraz wprowadzania dodatkowych działań na podstawie analizy potrzeb.

Tab. 25. Środki przeznaczane na miejskie programy przeciwdziałania uzależnieniom w mln zł

	2012	2013	2014	2015	2016
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	11,0	11,0	11,3	11,3	11,4
Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii	1,2	1,2	1,9	2,2	1,7
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	1,1	1	0,9	1	0,9
Razem	13,3	13,2	14,1	14,5	14,0

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych

- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma na celu:
 - upowszechnianie i utrwalanie postaw abstynenckich wobec alkoholu w wybranych grupach mieszkańców Łodzi,
 - minimalizacja dysfunkcji życia rodzinnego i społecznego, wywołanych szkodliwym używaniem alkoholu,
 - zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - redukcja szkód zdrowotnych spowodowanych piciem szkodliwym i uzależnieniem od alkoholu.
- Założeniem Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest szerokie oddziaływanie profilaktyczne, terapia oraz działania pomocowe:
 - upowszechnianie i utrwalanie w wybranych grupach mieszkańców Łodzi postaw abstynenckich wobec używania substancji o działaniu narkotycznym, z dostosowaniem do specyfiki adresatów,

- minimalizacja dysfunkcji życia rodzinnego i społecznego, wywołanych używaniem narkotyków,
 - redukcja szkód zdrowotnych spowodowanych używaniem narkotyków u osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zakłada:
- zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie i sposobów jej przeciwdziałania oraz wzmocnienie postaw antyprzemocowych,
 - redukcja negatywnych konsekwencji dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie oraz korygowanie funkcjonowania sprawców.

Działania w obszarze minimalizacji dysfunkcji życia rodzinnego i społecznego oraz redukcji szkód zdrowotnych spowodowanych pićem szkodliwym i uzależnieniem od alkoholu realizowane są poprzez programy terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin, konsultacje specjalistyczne i poradnictwo, mediacje rodzinne, reintegrację społeczną i zawodową oraz działania wspierające (dożywianie dzieci w szkołach oraz placówkach wsparcia dziennego, refundację kosztów zakupu leków). W ramach Programów prowadzone są różnorodne formy oddziaływań profilaktycznych kształtujących pozytywne postawy i wartości wśród dzieci i młodzieży. Są to zajęcia dodatkowe zgodne z założeniami profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, imprezy promujące zdrowie oraz zajęcia sportowe i kulturalne.

Zadania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowane są zarówno do osób dotkniętych przemocą jak i sprawców przemocy. W tym zakresie dla ofiar przemocy prowadzone są poradnictwo specjalistyczne, obdukcje lekarskie, grupy wsparcia i zajęcia z psychologiem z rodziną w kryzysie, telefon zaufania, procedura „Niebieskie Karty”, pomoc prawna i socjalna, a także udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą.

Działania skierowane do sprawców przemocy, zarówno dorosłych jak i nieletnich obejmują zajęcia korekcyjno - edukacyjne, poradnictwo specjalistyczne, a także możliwość pobytu w hostelu dla dorosłych sprawców przemocy. Istotnym elementem w zapobieganiu przemocy w rodzinie jest podnoszenie świadomości społecznej, przeprowadzanie mediacji oraz informowanie o możliwościach uzyskania pomocy.

Obok zadań ciągłych w ramach programów organizowane są kampanie i akcje profilaktyczno – edukacyjne. Od 2013 r. prowadzona jest kampania społeczna pod hasłem „Nie pozwól dorosnąć przemocy”, której celem jest zmiana biernej postawy osób wobec stosowania przemocy względem dzieci. Działa całodobowy bezpłatny telefon interwencyjny, który umożliwia anonimowe zgłoszenie podejrzenia o stosowaniu przemocy wobec dziecka, jak również wszelkich niepokojących przejawów zaniedbania wobec dzieci i bezzwłoczne podjęcie działań przez odpowiednie służby. W roku 2016 przyjęto 26 zgłoszeń dot. stosowania przemocy, w tym 12 wobec dzieci.

W roku 2016 zorganizowano w ramach kampanii „Nie pozwól dorosnąć przemocy” wyświetlano plakat informujący o telefonie interwencyjnym w 121 pojazdach komunikacji miejskiej oraz na wyświetlaczach automatów do sprzedaży biletów.

Od 2008 roku Miasto Łódź działa w ogólnopolskim projekcie Transition Facility „Wsparcie regionalnych i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii na poziomie lokalnym”, którego koordynatorem jest Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Celem projektu jest stałe, wieloaspektowe monitorowanie sytuacji narkotykowej na poziomie lokalnym. Corocznie na podstawie danych uzyskanych od instytucji i podmiotów działających w tym obszarze sporządzany jest raport pn. „Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie gminy”. Raport jest przekazywany koordynatorowi projektu oraz wszystkim podmiotom współpracującym z Wydziałem Zdrowia UMŁ.

Działania na rzecz poprawy jakości życia

Działania podjęte na rzecz osób niepełnosprawnych

Corocznie Miasto Łódź podejmuje działania w ramach szeroko pojętej pomocy osobom niepełnosprawnym. W 2016 r. były to:

- Monitorowanie „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w mieście Łodzi w latach 2014-2020”.
- Organizowanie konkursów ofert dla organizacji pozarządowych na wykonanie zadań publicznych na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym prowadzenia zajęć rehabilitacji leczniczej i psychologicznej, zajęć rozwijających, podtrzymujących umiejętność samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz ich włączania społecznego, organizowania imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, w tym o charakterze integracyjnym oraz wspieranie osób niesłyszących w kontaktach z komórkami organizacyjnymi UMŁ – usługi tłumacza języka migowego.

Tab. 26. Środki publiczne przeznaczone na realizację konkursów w tys. zł

Zadanie publiczne	2012	2013	2014	2015	2016
Prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych	60,0	50	66,3	53,0	53,0
Prowadzenie działań z zakresu włączenia społecznego	-	-	-	-	37,8
Organizowanie imprez kulturalnych	22,4	18	5	18,2	-
Świadczenie usług języka migowego	36,0	48	48	48	48
Razem	118,4	116	119,2	119,2	138,8

Źródło: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

- Wspieranie zadań publicznych na rzecz osób niepełnosprawnych przez w trybie uproszczonym. W 2016 r. zawarto 6 umów z organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 14,5 tys. zł.
- Wydawanie identyfikatorów typu „C” dla osób niepełnosprawnych uprawnionych do parkowania na odcinkach ul. Piotrkowskiej – 6 identyfikatorów.
- Aktualizacja informatorów dla osób niepełnosprawnych (Łódzki informator dla rodziców i opiekunów dzieci słabo widzących i niewidomych, Łódzki informator dla osób z orzeczoną znaczną, umiarkowaną i lekką stopniem niepełnosprawności, Łódzki informator dla rodziców dzieci z zaburzeniami rozwoju, Informator dla rodziców dzieci w wieku 0-7 lat „Wczesne wspomaganie rozwoju” oraz Informator pn. „Dziecko z chorobą nowotworową i hematologiczną”) – wydano 3,3 tys. informatorów.
- Wydawanie kalendarzy promujących aktywność artystyczną osób niepełnosprawnych (prace dotyczące Łodzi) – 1 tys. rocznie.
- Udzielanie porad osobom niepełnosprawnym (osobiste, telefoniczne, internetowe) – 14,9 tys.
- Udzielanie bezpłatnych porad prawnych dla osób niepełnosprawnych (współpraca z Polską Organizacją Pracodawców Osób Niepełnosprawnych) – 101 porad.
- Opiniowanie wniosków dotyczących przyznawania lokali mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych – 63 opinii.
- Kierowanie osób niepełnosprawnych do odpowiednich instytucji i organizacji pozarządowych, wskazywanie właściwego sposobu załatwienia sprawy, podejmowanie interwencji w sprawach indywidualnych.
- Współpraca z Łódzkim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych w ramach obsługi wypożyczalni i serwisowania sprzętu rehabilitacyjnego.
- Zapewnienie usług tłumacza języka migowego w budynkach Urzędu Miasta Łodzi.
- Udział w XXIV Targach Sprzętu Rehabilitacyjnego „Rehabilitacja” - prowadzenie stoiska informacyjnego.
- Udzielanie informacji osobom niepełnosprawnym w ramach dni otwartych ZUS (dwa razy w roku).
- Organizacja dwóch konferencji informacyjno-konsultacyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych poświęconych

ulgom i uprawnieniom przysługującym osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom.

- Powołanie, koordynowanie prac i udział w pracach Zespołu do spraw opracowania standardów dostępności przestrzeni publicznej.
- Propagowanie tematyki związanej z niepełnosprawnością, uwrażliwienie społeczeństwa na potrzeby tego środowiska (radio/TV/prasa).
- Współpraca i obsługa organizacyjno-administracyjną Miejskiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.
- Współpraca z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Specjalistyczną Poradnią dla Dzieci z Wadami Rozwojowymi.
- Udział w kapitule lokalnej edycji konkursu „Lodołamacze”.

Aktywizacja i poprawa jakości życia seniorów

Przemiany w strukturze społeczno-demograficznej oraz stan zdrowotny społeczeństwa skłoniły władze Miasta do rozszerzenia prowadzonych działań na rzecz osób starszych. Do roku 2012 współpraca z tym środowiskiem koncentrowała się na wsparciu kilku organizacji pozarządowych oferujących zajęcia promujące zdrowy styl życia. Oferta była rozproszona i nie zaspokajała wszystkich potrzeb łódzkich seniorów. W 2012 roku rozpoczęto prace nad stworzeniem systemowych rozwiązań aktywizujących starsze pokolenie.

Celem programu pn. „Aktywizacja 60+”, realizowanego w ramach „Polityki zdrowia dla Miasta Łodzi 2020+”, jest aktywizacja oraz poprawa jakości życia osób powyżej 60 roku życia. Cele szczegółowe obejmują:

- działania na rzecz seniorów służących zwiększeniu ich uczestnictwa w życiu społecznym, szczególnie w obszarze edukacji, zdrowia, kultury i sportu,
- wspieranie i promowanie inicjatyw seniorskich, tworzenie sieci kontaktów oraz współpracy pomiędzy Urzędem Miasta Łodzi, sektorem pozarządowym, instytucjami, biznesem i osobami 60+
- promowanie pozytywnego i aktywnego wizerunku seniora,
- rozwijanie idei wolontariatu oraz wspieranie liderów działających w lokalnych środowiskach wśród osób 60+,
- integracja międzypokoleniowa oraz międzypokoleniowy przepływ wartości.

Program jest w założeniu inicjatywą ciągłą i nie ma określonego terminu zakończenia. W 2016 roku realizowano działania zapoczątkowane w latach ubiegłych, jak i zainicjowano nowe projekty. Różnymi działaniami Zespołu ds. Seniorów oraz Centrów Aktywnego Seniora objętych zostało ponad 100 tys. uczestników, w tym:

- Centra Aktywnego Seniora – 46 000 uczestników,
- Miejska Karta Seniora – 30 000 wydanych kart,
- Projekt „60+ Wolontariat” – 1 200 osób,
- Pudełko życia – 15 000 wydanych pudełek,
- Telefon życzliwości – 800 odebranych telefonów,
- Senior w sieci – 1 500 przeszkolonych osób,
- Łódzkie Senioralia – oferta przygotowana dla 50 000 osób,
- Punkt informacji przy Zespole ds. Seniorów – ok. 3 600 udzielonych informacji,
- Dodatkowo:
 - Portal internetowy – 500 000 wejść.
 - Facebook – Seniorzy w Łodzi – 1 240 polubień, zasięg postów 3 -5 tys.

Nowe projekty, inicjatywy

- Akademia Kultury Seniora - projekt w fazie pilotażowej zakładał comiesięczne spotkania seniorów (100-150 osób), którzy

byli zapraszani do instytucji kultury. Celem spotkań było zwiedzanie miejskich instytucji od kulis oraz poznawanie historii i pełnej oferty danej placówki. W spotkaniach/warsztatach wzięło udział ok. 600 uczestników.

- Łódzki Informator dla Seniorów - został opracowany przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Pierwszy Łódzki Informator dla Seniorów, który jest kompendium wiedzy i informacji na temat różnych dziedzin życia i ma za zadanie aktywizować i wspomagać najstarszych Łożdzian. Pilotażowa edycja Informatora została wydana w nakładzie 3 500 egzemplarzy.
- Udział w Zespole ds. wypracowania zasad zasiedlenia i funkcjonowania domu wielopokoleniowego - uczestnictwo w pracach dotyczących stworzenia programu i zasad naboru mieszkańców do Domu Wielopokoleniowego. Ideą projektu jest zasiedlenie budynku miejskiego lokatorami w różnym wieku, którzy świadczyliby między sobą różne usługi społeczne i udzielaliby wsparcia w różnych sytuacjach życiowych.

Projekty kontynuowane

- Dzielnicowe Centra Aktywnego Seniora - zostały utworzone jako pierwszy z elementów służących realizacji Programu „Aktywizacja 60+”. Centra służą wszechstronnej aktywizacji oraz integracji społecznej osób starszych w pobliżu miejsca zamieszkania. W Dzielnicowych Centrach seniorzy mogą korzystać z szerokiej oferty w ramach czterech bloków tematycznych (Akademia III Wieku / Aktywny Senior / Nowe Technologie / Kultura) oraz zasięgać bezpłatnie porad prawnika i psychologa. Co roku z oferty DCAS korzysta ok. 46 tys. seniorów,
- Program „Miejska Karta Seniora” - skierowany do osób powyżej 60 roku życia. Każdy uprawniony może korzystać z przygotowanych ofert w punktach zgłoszonych przez 180 partnerów, takich jak przychodnie rehabilitacyjne, restauracje, ośrodki sportowo – rekreacyjne, ośrodki wypoczynkowe i wiele innych. W związku z dużym zainteresowaniem programem została zwiększona ilość punktów ich wydawania. Obecnie posiadaczami kart jest już 30 tys. osób.
- Projekt „60+ Wolontariat” - powstał w odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie seniorów na dostęp do informacji o wydarzeniach odbywających się na terenie naszego miasta. Głównym celem projektu, jest docieranie do seniorów nieposiadających Internetu z informacjami o działaniach kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, zdrowotnych i edukacyjnych, a także promowanie aktywnego stylu życia wśród osób 60+. Ideą projektu jest tworzenie grupy Seniorów-Liderów, którzy wiedzą nabywaną w trakcie comiesięcznych spotkań, dzielą się z rówieśnikami i bliskimi. W projekcie przez ostatni rok wzięło udział łącznie ok. 1 200 seniorów.
- Projekt „Pudełko Życia” jest skierowany do osób starszych, schorowanych oraz samotnych mający na celu ułatwienie niesienia skutecznej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia. Posiadanie Pudełka może pomóc w sytuacji, gdy służby medyczne muszą szybko reagować, a brak kontaktu z poszkodowanym może opóźnić akcję. W ramach projektu każda osoba, która zgłasza się do wybranego Oddziału ds. Obsługi Mieszkańców UMŁ otrzymuje odpowiednio oznakowane pudełko, w którym znajduje się formularz oraz naklejka do umieszczenia na lodówce. W posiadaniu pudełka jest obecnie 15 tys. seniorów.
- Telefon życzliwości to wspólny projekt Zespołu ds. Seniorów i Fundacji Subvenio, który opiera się na pracy międzypokoleniowego zespołu. Dzwoniąc pod numer 42 638 50 32 można zasięgnąć porad psychologicznych, prawnych oraz informacji dotyczących różnych form spędzania wolnego czasu dedykowanych osobom 60+. Kadra Telefonu prowadzi ok. 800 spraw rocznie.
- Projekt „Senior w Sieci” – organizowane od 2013 roku szkolenia komputerowe oraz warsztaty „Senior w Sieci” prowadzone przez wolontariuszy. Podczas odbywających się raz w miesiącu warsztatów „Senior w Sieci” osoby starsze poznają funkcjonalności wybranych portali i poszerzają swoją wiedzę z zakresu korzystania z Internetu.
- „Łódzkie Senioralia” - głównym celem Majowych Dni Seniorów jest zachęcenie osób 60+ do aktywnego stylu życia,

poszerzania wiedzy, rozwijania pasji, a także wskazanie miejsc, w których mogą rozwijać swój potencjał. W organizację wydarzenia włączają się łódzkie organizacje pozarządowe, instytucje, podmioty działające na rzecz osób starszych oraz partnerzy Miejskiej Karty Seniora. W drugiej edycji „Łódzkich Senioraliów” w ciągu 9 dni seniorzy mieli okazję wziąć udział w 300 wydarzeniach przygotowanych przez 90 partnerów. Z oferty II Łódzkich Senioraliów skorzystało ok. 30 tys. osób 60+.

- Portal Internetowy Adresowany do Łódzkich Seniorów - podstawowym celem portalu jest dostarczenie możliwie szerokiej informacji o różnorodnych działaniach realizowanych w Łodzi dla grupy wiekowej 60+, z możliwością zamieszczania informacji przez zaproszone jednostki samorządowe, instytucje, organizacje pozarządowe i firmy, których działalność służy zaspokojeniu potrzeb seniorów. Miesięczna liczba wejść na portal wynosi ok. 40 tys.
- Miejska Rada Seniorów - została powołana w 2011 r., a w 2015 r. odbyły się wybory drugiej kadencji. Głównym celem Rady jest służenie seniorom poprzez reprezentowanie ich interesów wobec władz Miasta. Piętnastoosobowa Rada działa w takich obszarach jak: zapobieganie i przełamywanie marginalizacji seniorów, wspieranie aktywności ludzi starszych, mieszkalnictwo dla seniorów, profilaktyka i promocja zdrowia seniorów. Rada tworzy Zespoły Tematyczne spośród swoich członków.
- Współpraca z podmiotami zewnętrznymi - w ramach wspierania i inicjowania działań proseniorskich Miasto współpracuje z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, klubami seniora i uniwersytetami trzeciego wiek. W 2016 r. Miasto współpracowało ze 114 podmiotami.

Repatriacja

Miasto Łódź na przestrzeni ostatnich lat (2010-2012) zaprosiło 6 rodzin repatriantów w ramach programu „Rodak”. W 2016 r. zakończyła się procedura sprowadzenia trzysobowej rodziny repatriantów z azjatyckiej części byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (z Republiki Kazachstanu). Przyjazd dwojga członków rodziny do pochodzącego z zasobów komunalnych, w pełni przygotowanego i wyposażonego lokalu mieszkalnego, nastąpił w listopadzie 2016 r. Trzeci członek rodziny ma dojechać w marcu 2017 r.

Współpraca i porozumienia pomiędzy Łodzią i innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Stowarzyszenie Zdrowych Miast Polskich

Łódź jest członkiem założycielem i siedzibą powstałego w 1993 r. Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich. Stowarzyszenie skupia 39 miast i gmin aktywnych w lokalnych działaniach prozdrowotnych. Działania Stowarzyszenia obejmują:

- coroczne konferencje Zdrowych Miast,
- szkolenia lokalnych koordynatorów Zdrowych Miast,
- coroczne konkursy grantów – możliwość ubiegania się o dofinansowanie drobnych przedsięwzięć lokalnych,
- wymiana informacji o działaniach prozdrowotnych w miastach członkowskich Stowarzyszenia,
- bieżąca współpraca z Biurem WHO w Polsce oraz Biurem Regionu Europejskiego w Kopenhadze - certyfikat potwierdzający spełnienie wymogów Światowej Organizacji Zdrowia,
- biuletyn i strona internetowa www.szmp.pl.

Europejska Sieć Zdrowych Miast Światowej Organizacji Zdrowia

Od 1993 r. Łódź jest też członkiem Europejskiej Sieci Zdrowych Miast Światowej Organizacji Zdrowia. O członkostwie w Sieci decyduje Światowa Organizacja Zdrowia na podstawie aplikacji składanej przez miasta. Podstawowym kryterium jest aktywność w lokalnych działaniach prozdrowotnych uwzględniających różnorodne czynniki wpływające na zdrowie (styl życia, czynniki społeczne, środowiskowe). Aktualnie Sieć skupia 70 miast Regionu

Europejskiego Światowej Organizacji Zdrowia.

W ramach działalności w sieciach w Łodzi w 2016 r.:

- zorganizowano Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich,
- zorganizowano seminarium dla miast członkowskich Stowarzyszenia nt. stosowania ustawy o zdrowiu publicznym przy realizacji działań prozdrowotnych na szczeblu lokalnym. (z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia),
- wysłano delegację na spotkanie Zdrowych Miast w Biurze WHO w Kopenhadze z Dyrektorem Regionu Europejskiego WHO i dyrektorami kluczowych departamentów WHO oraz nowym koordynatorem Zdrowych Miast w Biurze WHO - Moniką Kosińską,
- wzięto udział w XXV Konferencji Zdrowych Miast Polskich w Toruniu - informacja nt. działań na rzecz łódzkich seniorów,
- wzięto udział w pracach Komitetu Naukowego Europejskiej Konferencji Zdrowych Miast (na zaproszenie WHO), która odbędzie się w Pecu w marcu 2017r.,
- wzięto udział w IX Światowej Konferencji Zdrowych Miast Światowej Organizacji Zdrowia w Szanghaju - podpisanie Szanghajskiej Deklaracji Promocji Zdrowia i Szanghajskiego Konsensusu dot. Zdrowych Miast (jako jedyne miasto polskie).

Pomoc środowiskowa na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych mieszkańców Łodzi

Tab. 27. Osoby korzystające z pomocy MOPS

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób	45 064	47 467	43 771	36 692	35 990
% mieszkańców	6,25	7,07	6,19	6,05	5,55

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Klientami pomocy społecznej były osoby i rodziny, które nie były w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby samotne lub samotnie gospodarujące, rodziny z dziećmi oraz rodziny emerytów i rencistów. Przyczyną konieczności udzielania pomocy były dysfunkcje wynikające ze złego stanu zdrowia, sytuacji na rynku pracy lub uzależnienia od środków psychoaktywnych. W wielu przypadkach dysfunkcje te były ze sobą sprzężone.

Tab. 28. Dysfunkcje występujące w środowiskach objętych pomocą

Powód trudnej sytuacji	Liczba rodzin*					Liczba osób w rodzinach				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Ubóstwo	16 342	17 128	14 055	14 348	12 003	29 967	30 912	26 541	21 817	20 287
Sieroctwo	33	36	23	25	23	58	60	39	42	44
Bezdomność	725	695	681	680	1653	908	893	846	828	781
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1 858	2 004	1 971	1 729	1 507	6 856	7 411	7 361	6 551	5 638
Bezrobocie	14 368	16 239	15 486	13 703	12 039	29 473	33 410	31 585	27 680	23 914
Niepelnosprawność	9 834	9 724	9 457	9 150	8 812	14 285	14 357	13 913	13 199	12 384
Długotrwała lub ciężka choroba	12 027	12 271	12 160	12 049	12 009	17 851	18 531	18 278	18 055	17 534
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4 566	4 556	4 447	3 985	3 416	12 521	12 730	12 582	11 298	9 604
Przemoc w rodzinie	208	101	103	116	108	522	241	259	277	250
Alkoholizm	1 042	1 098	1 162	1 136	1 062	1 482	1 527	1 636	1 561	1 426
Narkomania	99	128	130	113	119	125	162	179	150	139
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	443	568	494	504	450	594	769	657	675	592
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	2	10	17	19	16	2	18	37	31	36
Zdarzenia losowe	35	38	94	90	58	89	77	149	139	95
Sytuacja kryzysowa	-	9	3	6	7	-	18	9	17	18

* Liczby rodzin w kolumnach nie należy sumować, ponieważ powodem przyznania pomocy mogła być więcej niż jedna przesłanka.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Od lat najczęstszymi dysfunkcjami występującymi w rodzinach, którym przyznawano pomoc było ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. Pomoc mieszkańcom miasta udzielana była w formie zasiłków pieniężnych oraz w formie bezgotówkowej, polegającej na pokrywaniu kosztów świadczeń (np. pokrywaniu kosztów posiłków, leków itp.). Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej świadczenia miały charakter stały, okresowy lub celowy (świadczenia jednorazowe

przynawane na zaspokojenie określonej potrzeby).

Tab. 29. Świadczenia realizowane przez MOPS

		2012	2013	2014	2015	2016
Zasiłki stałe	wartość w mln zł	21,5	24,7	24,47	24,67	27,07
	Liczba osób	5 827	5 792	5 709	5 591	5 484
	Liczba świadczeń	56 541	56 264	56 380	54 570	53 810
	Średnia wysokość świadczenia w zł	379,95	438,00	434,02	452,16	503,00
Zasiłki okresowe	wartość w mln zł	26,1	37,3	35,8	33,18	31,75
	Liczba osób	16 087	17 961	16 909	15 449	14 168
	Liczba świadczeń	110 540	125 434	126 690	117 100	106 863
	Średnia wysokość świadczenia w zł	236,17	298,00	282,84	283,31	297,13
Pomoc w formie posiłku*	wartość w mln zł	5,2	6,1	5,9	5,2	4,2
	Liczba osób	8 297	9 208	8 535	7 806	6 729
	Liczba świadczeń	1 118 394	1 204 302	1 113 518	1 044 113	863 532
	Średnia wysokość świadczenia w zł	4,68	5,06	5,26	5,00	4,87
Zasiłki celowe**	wartość w mln zł	16,9	14,3	14,8	14,39	12,52
	Liczba osób	20 838	21 466	17 460	17 181	15 832
	Liczba świadczeń	144 719	138 693	131 837	141 804	131 821
	Średnia wysokość świadczenia w zł	117,05	103,00	111,8	101,50	94,96
Sprawienie pochówku	wartość w mln zł	1,1	1,0	1,0	0,9	1,0
	Liczba osób	321	324	299	277	286
	Liczba świadczeń	321	324	299	277	286
	Średnia wysokość świadczenia w zł	3 281,67	3 190,72	3 316,87	3 289,77	3 510,69
Zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	wartość w tys. zł	27	19,0	23,4	28,00	23,7
	Liczba osób	35	38	38	32	30
	Liczba świadczeń	36	38	38	32	30
	Średnia wysokość świadczenia w zł	750,00	500,00	614,47	875,00	790,00
Bilety kredytowane	wartość w zł	276	609,00	1 081,5	800,48	84,90
	Liczba osób	26	19	23	18	3
	Liczba świadczeń	28	22	24	26	4
	Średnia wysokość świadczenia w zł	9,86	28,00	45,06	30,79	21,23
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki dla kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych	wartość w zł	-	-	-	101 815,00	52 386,58
	Liczba osób	-	-	-	301	11
	Liczba świadczeń	-	-	-	301	210
	Średnia wysokość świadczenia w zł	-	-	-	338,26	249,46
Razem	wartość w mln zł	70,9	83,4	82,0	78,5	76,6

* Liczba świadczeń równa się ilości posiłków.

** w pozycji wykazane zostały wszystkie zrealizowane zasiłki, w tym wypłacone w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie żywienia”, w ramach projektu „Apteka Komunalna” oraz Projektu systemowego „Nowy Obraz Pomocy Społecznej w Łodzi”

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Pośród wypłaconych świadczeń najwięcej środków wydatkowano na zasiłki okresowe, a następnie na zasiłki stałe. Natomiast największa grupa świadczeniobiorców korzystała z zasiłków celowych.

W 2016 r. Centrum Świadczeń Socjalnych udzielało wsparcia finansowego w formie następujących świadczeń:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczenie rodzicielskie,
- specjalny zasiłek opiekuńczy,
- zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne,
- zasiłek dla opiekuna,
- świadczenie z funduszu alimentacyjnego,
- dodatek mieszkaniowy i dodatek energetyczny.

Tab. 30. Osoby korzystające z pomocy Centrum Świadczeń Socjalnych

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin/gospodarstw domowych	
	2015	2016
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	10 052	10 825
Pozostałe świadczenia rodzinne	21 086	22 436
Fundusz alimentacyjny	3 566	3 386
Świadczenia wychowawcze	nie obowiązywało	35 910
Dodatki mieszkaniowe	14 988	13 604
Dodatki energetyczne	4 500	4 522

Źródło: Centrum Świadczeń Socjalnych.

W 2016 r. wypłacono łącznie 391,71 mln zł (w 2015 – 168,33 mln zł) różnych świadczeń, a wzrost spowodowany był wprowadzeniem nowego świadczenia wychowawczego (500+), z których skorzystało 35 910 osób/rodzin.

Tab. 31. Wypłacone przez Centrum Świadczeń Socjalnych świadczenia

Rodzaj świadczenia	wartość w mln zł	
	2015	2016
Dodatki mieszkaniowe	30,16	27,50
Dodatki do zasiłku rodzinnego	4,29	4,41
Zasiłek rodzinny	23,36	27,03
Zasiłek rodzinny z dodatkami	36,22	41,22
Zasiłek pielęgnacyjny	23,47	23,34
Świadczenie pielęgnacyjne	20,25	23,66
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	3,53	4,18
Fundusz alimentacyjny	24,23	22,70
Specjalny zasiłek opiekuńczy	0,73	1,17
Zasiłek dla opiekuna	1,55	1,29
Świadczenie rodzicielskie	-*	9,90
Świadczenie wychowawcze	-*	205,35
Dodatek energetyczny	0,55	0,56

* nie obowiązywało

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Centrum Świadczeń Socjalnych.

Pomoc państwa w zakresie dożywiania

W ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” stosowano 2 formy pomocy wydawanie posiłku lub wypłata zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Pomocą w formie posiłków objęte były dzieci (posiłki w żłobkach, przedszkolach i szkołach) oraz osoby dorosłe (posiłki w jadalniach i kuchniach społecznych). Na realizację zadania wydatkowano 14,21 mln zł, z czego 3,5 mln zł pochodziło z budżetu Miasta.

Tab. 32. Środki wydatkowane w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

	2012	2013	2014	2015	2016
Budżet gminy w mln zł	4,7	4,7	4,6	3,4	3,5
Budżet państwa w mln zł	13,2	12,5	13,5	12,7	10,7
Razem	17,9	17,2	18,1	16,1	14,2

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W przypadku dzieci oraz uczniów program przewidywał możliwość objęcia pomocą bez konieczności ustalania sytuacji rodzinnej – decyzję o skorzystaniu z posiłku podejmował dyrektor przedszkola lub szkoły. W 2016 r. tego rodzaju pomocą objęto 102 dzieci, wydano 3 878 posiłków o wartości 18,68 tys. zł.

Osoby i rodziny, w których występował problem uzależnienia od alkoholu korzystały z jadalni i kuchni społecznych usytuowanych w 5 punktach miasta, prowadzonych przez 4 podmioty niepubliczne: Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Centrum Służby Rodzinie oraz Konwent Bonifratrów. Z pomocy żywnościowej w jadalniach i kuchniach społecznych korzystały łącznie 963 osoby.

Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności

Tab. 33. Świadczenia w oparciu o przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
Posiłki ogółem	wartość w mln zł	4,7	5,1	6,1	5,9	5,2	4,2
	Liczba osób	7 837	7 854	9 208	8 535	7 806	6 729
	Liczba świadczeń	1 042 452	1 095 634	1 204 302	1 113 518	1 044 113	863 532
	Średnia wysokość świadczenia w zł	4,47	4,65	5,06	5,26	5,00	4,87
w tym: posiłki dla dzieci	wartość w mln zł	3,7	4,1	5,0	4,8	4,1	3,2
	Liczba osób	6 948	7 520	8 272	7 695	6 899	5 777
	Liczba świadczeń	821 056	867 254	988 664	895 295	825 910	665 765
	Średnia wysokość świadczenia w zł	4,51	4,77	5,06	5,31	5,01	4,83
Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności	wartość w mln zł	12,9	12,7	11,1	12,2	10,9	10,0
	Liczba osób	14 631	17 249	17 404	15 961	14 830	13 741
	Liczba świadczeń	85 457	123 437	115 255	110 551	111 958	101 954
	Średnia wysokość świadczenia w zł	150,67	102,53	96,57	110,56	97,34	98,12
Razem	wartość w mln zł	17,6	17,8	17,2	18,1	16,1	14,2

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Projekt „Apteka Komunalna”

Projekt skierowany jest do najuboższych mieszkańców Łodzi, wymagających pilnego zaopatrzenia w niezbędne leki i środki opatrunkowe. Celem programu była poprawa skuteczności leczenia, a także umożliwienie podjęcia leczenia przez osoby o niskim statusie ekonomicznym. Pomoc na zakup leków i materiałów opatrunkowych przyznawana była na zasadach ogólnych określonych w ustawie z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, czyli w formie zasiłków celowych oraz specjalnych zasiłków celowych i wypłacana bezpośrednio klientom MOPS.

Tab. 34. Pomoc na zakup leków i materiałów opatrunkowych.

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób	1 330	3 394	3 652	3 569	3 408
Średnia wysokość pomocy udzielonej rodzinie w skali roku w zł	225,56	163,03	165,59	169,42	177,47

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W omawianym okresie z tej formy pomocy skorzystało 3 408 osób, a wartość zrealizowanych świadczeń wyniosła 604,8 tys. zł. Dla porównania w 2015 r. pomocą objęto 3 569 osób, a koszt realizacji programu wyniósł 604,66 tys. zł.

Działania na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną

Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny

Celem pracy asystentów rodziny było udzielanie rodzinie pomocy w pokonywaniu bieżących problemów, w nabyciu i doskonaleniu umiejętności społecznych oraz zwiększeniu kompetencji rodzicielskich. O przydzieleniu asystenta rodziny, który prowadził pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania wnioskował pracownik socjalny.

Tab. 35. Asystenci rodzin i rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

	2012	2013	2014	2015	2016
Asystenci rodzin (etaty)	15	20	27	23	19
Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny	267	430	470	441	361

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnił 20 asystentów rodziny. Wsparciem asystenta rodziny objęto łącznie 361 rodzin.

Placówki wsparcia dziennego

Placówki wsparcia dziennego stanowiły jedną z form wspierania rodziny, mającą na celu udzielenie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. W 2016 r. placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewniającej dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- opiekuńczo-specjalistycznej, do której zadań należała w szczególności opieka i wychowanie, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań, organizacja zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych oraz logopedycznych,
- pracy podwórkowej realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Zadaniem pracowników placówek wsparcia dziennego było pomaganie rodzicom w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W tym celu podejmowali współpracę ze szkołami, kuratorami sądowymi, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi podmiotami działającymi w środowisku lokalnym. Wychowankowie placówek objęci byli pomocą w zakresie dożywiania, a także doposażenia w artykuły szkolne. Zapewniono im możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, rozwijania swoich zainteresowań. Podczas pobytu w placówce dzieci mogły korzystać z komputera oraz innych pomocy dydaktycznych. Pod opieką jednego wychowawcy w placówce wsparcia dziennego, w tym samym czasie, mogło przebywać nie więcej niż 15 dzieci.

Placówki wsparcia dziennego w 2016 r. prowadzone były przez organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których

mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Podmioty niepubliczne prowadziły 28 placówek, dysponujące 915 miejscami. Dla porównania w 2015 r. podmioty niepubliczne prowadziły 27 placówek, dysponujących 885 miejscami, natomiast Miasto prowadziło 3 placówki, planowane na 80 miejsc.

Tab. 36. Placówki wsparcia dziennego

		2014	2015	2016
Miasto Łódź	Liczba placówek	4	3	-
	Liczba miejsc	100	80	-
	Liczba osób korzystających	164	885	-
Podmioty niepubliczne	Liczba placówek	33	27	28
	Liczba miejsc	1 090	885	915
	Liczba osób korzystających	1 632	1 431	1 565
Razem	Liczba placówek	37	30	28
	Liczba miejsc	1 190	965	915
	Liczba osób korzystających	1 796	1 477	1 565

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Instytucjonalne formy pieczy zastępczej

Na terenie Łodzi funkcjonowało 28 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 7 niepublicznych, zapewniających dzieciom pozbawionym opieki rodziców, całodobową opiekę i wychowanie.

Tab. 37. Miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

	2012	2013	2014	2015	2016
Miejsca w placówkach	566	566	572	566	566
Dzieci objęte instytucjonalną formą pieczy zastępczej	942	617	634	612	571
Skierowania do łódzkich placówek	352	329	404	341	327
Dzieci oczekujące na miejsce w placówce (stan na 31 grudnia)	96	105	92	68	33

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Rodzinne formy pieczy zastępczej

W 2016 r., gotowość do podjęcia się opieki nad dziećmi zadeklarowało 199 osób, z czego 31 osób zgłosiło się bezpośrednio do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, a 168 osób było ocenianych przez koordynatorów na podstawie zlecenia sądu opiekuńczego.

Weryfikowano kandydatów poprzez prowadzenie wizytacji w miejscu zamieszkania, rozmowy, obserwacje oraz gromadzenie odpowiedniej dokumentacji. Łącznie w ubiegłym roku pozytywnie zweryfikowano 43 osoby obowiązane do odbycia szkolenia. W 2015 r. było to 48 osób.

Należy zauważyć, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami, kandydaci na rodzinę zastępczą spokrewnioną nie muszą legitymować się świadectwem ukończenia szkolenia.

W 2016 r. zaplanowano utworzenie 12 nowych rodzin zastępczych zawodowych. W ramach tego limitu zostały zawarte 4 nowe umowy. Limit nie został osiągnięty z uwagi na brak chętnych do sprawowania zawodowo pieczy zastępczej. Ponadto podpisano 2 umowy na prowadzenie rodzinnych domów dziecka, które powstały w wyniku przekształcenia z rodziny zastępczej zawodowej oraz rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej.

W 2016 r. zorganizowano cztery szkolenia podstawowe dla 54 kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe oraz dla osób prowadzących rodzinne domy dziecka, a także dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Dla porównania w 2015 r. przeprowadzono jedno szkolenie, które ukończyły łącznie 14 osób. Od ubiegłego roku szkolenia z tego zakresu prowadzą pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi, którzy uzyskali w 2015 r. wymagane kompetencje trenerskie w Fundacji „Pro Familia” z Krakowa.

Prowadzący rodziny zastępcze niezawodowe zostali w 2016 r. skierowani na szkolenie mające na celu podniesienie kwalifikacji i umiejętności wychowawczych pn. „Reintegracja rodziny w kontekście ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”, które zorganizowała na zlecenie Miasta Łodzi WSI Warszawska sp. z o.o. z siedzibą w Izabelinie. Szkolenie ukończyło 29 osób.

W ubiegłym roku w MOPS zatrudnionych było 7 pedagogów i psychologów. W ramach zadań realizowanych na rzecz rodzinnych form pieczy zastępczej specjaliści udzielili:

- 690 specjalistycznych porad 240 rodzinom (w 2015 r. - 556 porad dla 165 rodzin),
- 28 konsultacji rodzicom biologicznym dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (w 2015 r. – 81),
- 472 konsultacji pracownikom sprawującym opiekę nad rodzinnymi formami pieczy zastępczej (w 2015 r. – 525),
- zbadali za pomocą testów psychologicznych 203 kandydatów deklarujących chęć podjęcia się funkcji rodzinnej pieczy zastępczej (w 2015 r. - 192),
- sporządzili 194 diagnozy psychofizyczne dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej wraz z zaleceniami dla opiekunów (w 2015 r. - 161),
- sporządzili 136 opinii dla kandydatów na rodziców zastępczych oraz 69 opinii psychologicznych dla rodzin już funkcjonujących (w 2015 r. - 125),
- prowadzili terapię rodzinną dla 12 rodzin (w 2015 r. dla 9),
- uczestniczyli w 770 zespołach, w tym 661 ds. oceny sytuacji dzieci (w 2015 r. 498 zespołów, z czego 454 ds. oceny sytuacji dzieci).

Z każdą rodziną zastępczą zawodową oraz z prowadzącymi rodzinny dom dziecka pracuje specjalista (psycholog lub pedagog) przydzielony do konkretnej rodziny. Specjaliści służą również wsparciem publicznym placówkom opiekuńczo - wychowawczym typu rodzinnego.

Tab. 38. Rodziny formy pieczy zastępczej

	Liczba rodzin					Liczba dzieci				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Rodziny zastępcze spokrewnione	746	764	735	739	749	889	936	930	932	940
Rodziny zastępcze niezawodowe	282	297	296	266	266	294	343	344	325	319
Rodziny zastępcze zawodowe	13	17	20	20	21	43	47	49	50	54
Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	10	13	15	14	15	14	19	23	21	22
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	23	27	25	22	21	93	127	98	79	80
Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze	7	2	11	-	-	34	8	4	-	-
Rodzinne domy dziecka	8	9	10	11	13	47	56	65	72	77

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Współpraca i porozumienia między Łodzią i innymi jednostkami samorządu terytorialnego

W przypadku niemożności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej (rodzinnej lub instytucjonalnej) na terenie powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przepisy pozwalają na zawarcie odpowiednich porozumień.

W tym zakresie Miasto Łódź współpracowało w 2016 r. z:

- 37 powiatami, w tym z 12 zawarto 19 nowych porozumień. Dotyczyły one 19 dzieci pochodzących z innych powiatów, a umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w Łodzi. Łącznie, w rodzinnych formach pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Łodzi przebywało 80 dzieci z innych powiatów,
- 74 powiatami, w tym z 12 zawarto 22 nowe porozumienia. Dotyczyły one 22 łódzkich dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. Łącznie, porozumienia regulowały sytuację 218 dzieci,
- 31 powiatami i 1 województwem, w tym z 4 zawarto 4 nowe porozumienia. Dotyczyły one 4 łódzkich dzieci umieszczonych w placówkach na terenie innych powiatów. Ponadto podpisano 11 porozumień z Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi na umieszczenie 11 dzieci w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym „Tuli Luli” prowadzonym przez Fundację „Gajusz” na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego (łącznie w 2016 r. umieszczono tam 13 dzieci – dwa porozumienia zostały podpisane w 2017 r.).
- 8 powiatami, w tym z 2 zawarto 4 nowe porozumienia. Dotyczyły one 4 dzieci pochodzących z innych powiatów,

umieszczonych w łódzkich placówkach.

Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

Usługi opiekuńcze

Realizatorami usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania podopiecznych pomocy społecznej (niepełnosprawnych z powodu wieku lub choroby) były:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- Polski Czerwony Krzyż,
- Fundacja „Okaż Serce”,
- Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów,
- Stacja Opieki Środowiskowej Konwentu Bonifratrów,
- Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych.

Pomoc obejmowała zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zaleconą przez lekarza oraz w miarę możliwości utrzymywanie kontaktów z otoczeniem. Wymiar czasu świadczonych usług uzależniony jest od stanu zdrowia i sytuacji rodzinnej podopiecznego.

Tab. 39. Usługi opiekuńcze

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób, które skorzystały z usług	4 070	3 979	3 714	3 738	3 782
Liczba godzin świadczonej pomocy w tys.	1 206,3	1 102,2	990,0	900,0	932,6
Wydatki związane z realizacją usług opiekuńczych w mln zł	12,4	12,0	11,5	10,5	10,9

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych była świadczona przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach. W omawianym roku sięgała 12 143 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych, z których skorzystało 65 osób. Jej koszty wyniosły 207,2 tys. zł.

Dzienne Domy Pomocy Społecznej

Osoby o obniżonej sprawności psychofizycznej, które z uwagi na zaawansowany wiek, stan zdrowia lub skomplikowaną sytuację rodzinną wymagały wsparcia korzystały z Dziennych Domów Pomocy Społecznej. Placówki te prowadzone są przez Miasto oraz przez podmiot niepubliczny - Caritas Archidiecezji Łódzkiej. W strukturach organizacyjnych MOPS znajduje się 17. miejskich Domów Dziennego Pobytu i 1 w strukturze Domu Pomocy Społecznej. Dysponowały one łącznie 830 miejscami. W 2016 r. z placówek tych skorzystało 1 089 osób.

Caritas Archidiecezji Łódzkiej prowadził 2 Domy (ul. Gdańska i ul. Odolanowska). Łączna planowana liczba miejsc w tych domach wynosi 95. Placówki zapewniały podopiecznym posiłki, zajęcia wspierająco - rehabilitacyjne, pomoc w sprawach osobistych, rodzinnych, urzędowych i mieszkaniowych, terapię zajęciową, aktywne formy spędzania czasu, uczestnictwo w kulturze itp. W roku 2016 z placówek niepublicznych skorzystało 113 osób. Dla porównania w roku 2015 z usług tych domów skorzystało 108 osób.

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” (przy ul. Senatorskiej) jest ośrodkiem wsparcia dziennego, z usług którego mogą korzystać mieszkańcy Łodzi - osoby nieaktywne zawodowo w wieku powyżej 60 roku życia. Placówka dysponuje 50 miejscami, w szczególności zapewnia usługi:

- socjalne, w tym zapewnienie minimum jednego gorącego posiłku,
- edukacyjne,
- kulturalno-oświatowe,
- aktywności ruchowej lub kinezyterapii,

- sportowo-rekreacyjne,
- aktywizujące społecznie (w tym wolontariat międzypokoleniowy),
- terapii zajęciowej.

Dodatkowo Dom angażuje seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

W 2016 r. w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Cyfrowemu Seniorów na lata 2014 – 2016 podjęto następujące działania na rzecz seniorów:

- zorganizowano szkolenia z praktycznego wykorzystania Internetu i technologii informacyjnych, wyszkolono grupę trenerów – osób w wieku poprodukcyjnym - do przekazywania wiedzy na temat używania Internetu innym seniorom,
- w ramach Łódzkich Senioraliów 2016 zorganizowano Festiwal Domów Dziennego Pobytu, podczas którego przeprowadzono konkurs „Wykorzystanie technik informacyjnych oraz Internetu w praktyce”,
- opłacono abonament dostępu do sieci Internet w domach dziennego pobytu.

Wydatki związane z realizacją Programu w 2016 r. wyniosły 54,2 tys. zł.

Domy Pomocy Społecznej

W 2016 r. na terenie Łodzi funkcjonowało 15 domów pomocy społecznej o różnym profilu, w tym:

- 13 prowadzonych przez Miasto Łódź,
- 2 prowadzone na zlecenie Miasta przez podmioty niepubliczne.

Placówki te łącznie dysponowały miejscami dla 2 005 pensjonariuszy.

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zlecał prowadzenie Rodzinnego Domu Pomocy dla 4 osób niepełnosprawnych intelektualnie – kontynuacja z 2015 roku.

W opisywanym roku w łódzkich domach pomocy społecznej rotacyjnie przebywało 2 340 osób. Ponadto w domach pomocy społecznej poza powiatem łódzkim znajdowało się 186 mieszkańców Łodzi. Dla porównania w 2015 r. było to odpowiednio 2 388 osób i 176 osób.

Tab. 40. Liczba miejsc w domach pomocy społecznej

Typ domu pomocy społecznej	Liczba placówek	Liczba miejsc statutowych	Liczba osób oczekujących				
			2012	2013	2014	2015	2016
dla osób w podeszłym wieku	4	334	301	296	143	65	58
dla osób przewlekle somatycznie chorych	3	820	606	685	577	345	462
dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle somatycznie chorych	2	200	31	18	15	13	29
dla osób przewlekle psychicznie chorych	3	405	341	352	318	236	231
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	2	227	3	18	12	3	0
dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyzn)	1	19	3	2	8	3	13
Razem	15	2 005	1 307	1 378	1 073	665	793

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Wydatki bieżące związane z prowadzeniem domów pomocy społecznej w 2016 r. wyniosły 76,3 mln zł. Wydatki na utrzymanie mieszkańców Łodzi w domach pomocy społecznej poza powiatem łódzkim wyniosły 4,4 mln zł.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych określoną w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016 r. objął 4 898 osób na kwotę 13 mln zł.

Tab. 41. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych w I. osób

	2012	2013	2014	2015	2016
Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	1 555	822	1 174	1 016	1 394
Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego	4 102	2 247	2 855	2 676	2 004
Dofinansowanie do pokrycia kosztów usuwania barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych	147	383	530	404	404
Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych	27	29	37	33	33
Dofinansowanie usług tłumacza migowego lub tłumacza przewodnika	-	-	-	29	21
Udział w warsztatach terapii zajęciowej	327	331	296	296	334
Dofinansowanie w ramach programu „Aktywny samorząd”	176	589	603	607	708

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tab. 42. Wydatki poniesione na rehabilitację społeczną w mln zł.

	2012	2013	2014	2015	2016
Budżet miasta	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
Środki PFRON	13,1	11,2	13,5	11,87	12,38
Razem	13,7	11,7	14,1	12,42	12,95

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Orzekanie o niepełnosprawności

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności działający przy MOPS decyduje o ustaleniu stopnia niepełnosprawności. Posiadanie orzeczenia uprawnia do podjęcia pracy w warunkach chronionych, korzystania z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, korzystania z zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków z pomocy społecznej o charakterze stałym, otrzymania karty parkingowej.

Tab. 43. Działalność Miejskiego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba wydanych legitymacji	4 263	4 038	3 781	3 303	2 946
Liczba wydanych orzeczeń ogółem,	14 057	13 524	16 014	13 864	11 750
w tym osoby przed 16 rokiem życia	1 335	1 223	1 380	1 216	1 350

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W 2016 r. Miejski Zespół wydał 11 750 orzeczeń, o 2 114 mniej niż w 2015 r. Ponadto Zespół wystawił 2 946 legitymacji potwierdzających posiadanie niepełnosprawności (w 2015 r. - 3 303 legitymacji).

Oplacanie składki zdrowotnej

MOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne określonym grupom klientów, którzy nie podlegali obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu (art. 66 ust. 1), w szczególności 4 657 osobom pobierającym zasiłek stały, 49 objętym indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej, 3 uchodźcom objętym indywidualnym programem integracji, 19 osobom realizującym kontrakt socjalny (art. 50 ust. 2) oraz 4 dzieciom przebywającym w Domach Pomocy Społecznej.

Tab. 44. Oplacanie składki zdrowotnej ze środków MOPS

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba opłaconych składek	49 626	49 066	48 432	45 851	46 607
wartość opłaconych składek w mln zł	1,8	2,0	2,0	2,0	2,2

Źródło: Opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom

Specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawane są na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego. Dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Z takich usług świadczonych przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych skorzystały 43 osoby, w czasie 22 533 godzin usługowych o wartości 730,5 tys. zł.

Na terenie Łodzi funkcjonowało 5 Środowiskowych Domów Samopomocy oferujących 205 miejsc prowadzonych przez:

- Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych (60 miejsc),
- Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie (20 miejsc),
- Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łodzi (44 miejsca),
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łodzi (55 miejsc),
- Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół „POMOST” (26 miejsc).

Podopieczni przebywający w ŚDS, mieli zapewnioną opiekę medyczną, konsultacje i okresowe oceny stanu zdrowia psychicznego, psychoterapię, uczestniczyli w różnych formach terapii, w zajęciach integracyjnych i edukacyjnych. Rodziny podopiecznych korzystały z klubów samopomocowych dla rodzin. W 2016 r. z usług ŚDS skorzystały 283 osoby.

Na terenie Łodzi funkcjonują 2 kluby samopomocy - Klub Lokalnej Integracji „Lonia” oraz Klub Samopomocy prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych, który został uruchomiony w listopadzie 2015 roku. Przeznaczone są dla osób, które oczekują na przyjęcie do środowiskowych domów samopomocy bądź były już ich uczestnikami. Kluby zapewniały wsparcie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności w zakresie aktywizacji, rehabilitacji i integracji społecznej, w miarę możliwości, przy współudziale najbliższej rodziny uczestnika. Świadczyły usługi w postaci indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i zajęć z zakresu kształtowania umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. W roku 2016 r. z usług klubów samopomocy skorzystało 91 osób.

Mieszkania Chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Osobom z zaburzeniami psychicznymi, bezpośrednio po zakończeniu hospitalizacji umożliwiono pobyt w Mieszkaniach Chronionych prowadzonych przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych:

- w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym „Zacisze” w Jedliczach (20 miejsc),
- w Łodzi przy ul. Zawiszy Czarnego (17 miejsc),
- w Łodzi przy ul. Traktorowej (3 miejsca).

W czasie pobytu w Mieszkaniach Chronionych podopieczni przygotowywani byli do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Ogółem w 2016 r. takie mieszkania zapewniały 40 miejsc, z których rotacyjnie korzystały 43 osoby.

Domy Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych

W ramach MOPS działają 2 Domy Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych przy ul. Rojnej (45 miejsc organizacyjnych), z filią przy ul. Piotrkowskiej (20 miejsc dla osób powyżej 18 roku życia) oraz przy ul. Ćwiklińskiej (35 miejsc). Placówki dysponują 100 miejscami przeznaczonymi dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, z dziecięcym porażeniem mózgowym, zespołem Downa i autyzmem. W wyjątkowych sytuacjach i w miarę wolnych miejsc, dopuszcza się pobyt osób w wieku powyżej 35 roku życia. Domy zapewniają podopiecznym opiekę medyczną, psychologiczną, terapeutyczną i wychowawczo-rewalidacyjną, opartą na indywidualnych programach usprawniania. W 2016 r. z miejsc w Domach Dziennego Pobytu rotacyjnie skorzystały 104 osoby.

Wydawanie decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Na podstawie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wydawano decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Prawo to przyznano osobom, które nie były ubezpieczone i spełniały kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej.

Tab. 45. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba wydanych decyzji	2 217	1 986	1 779	1 877	2 144
Wydatki związane z wydawaniem decyzji w tys. zł	90	80	69,5	72,4	79,6

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Hospicjum - przebudowa i rozbudowa części budynku przeznaczanego na pierwsze stacjonarne hospicjum w Łodzi

Zadanie w ramach Budżetu Obywatelskiego na rok 2016 (pn. NIE MUSISZ BYĆ SAM - remont części budynku przeznaczanego na pierwsze stacjonarne hospicjum, Łódź, ul. Pojezierska 45-51).

W 2016 r. została wykonana dokumentacja zamienna na przebudowę budynku przy ul. Pojezierskiej 45-51 na potrzeby pierwszego stacjonarnego hospicjum. Ponadto wykonano następujące prace: ułożono okablowanie elektryczne, zamontowano stolarkę i ślusarkę zewnętrzną, wykonano tynki wewnętrzne, zakończono prace dociepleniowe na elewacji. Na rok 2017 zaplanowano kontynuację rozpoczętych prac budowlanych. Planowany termin zakończenia inwestycji: 30 marca 2017 r. Wartość zadania 2,5 mln zł.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie**Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi**

W 2012 r. powołano Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele różnych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadaniem Zespołu było integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny liczył 18 członków, reprezentujących Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, Wydział Edukacji UMŁ, Centrum Służby Rodzinie, Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Psychoterapii w Łodzi, Miejskie Centrum Zdrowia Publicznego, Komenda Miejska Policji, Fundacja Pomocy Rodzinie Opoka, Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej, Liga Kobiet Polskich, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Okręgowy V i VII Wydział Rodzinny, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ, , Prokuratura Okręgowa w Łodzi, Centrum Praw Kobiet.

„Niebieska karta”

W 2016 r. procedurę „Niebieskie Karty” zastosowano 1 319 razy, w tym przez:

- Policję – 1 206,
- Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 5,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi – 77,
- Służbę Zdrowia – 7,
- Wydział Edukacji UMŁ - 24.

W 1 223 przypadkach stwierdzono występowanie przemocy fizycznej wobec dorosłych (w 183 wobec dzieci), a w 1 042 przypadkach była to przemoc psychiczna wobec dorosłych (w 187 wobec dzieci). Przemoc seksualna wobec dorosłych stwierdzono w 16 przypadkach (w 4 wobec dzieci). W 924 środowiskach objętych procedurą „Niebieskie Karty” stwierdzono problem alkoholowy.

Każda „Niebieska Karta” jest dokładnie analizowana w celu powołania grupy roboczej, której skład jest ustalany adekwatnie do sytuacji rodziny. W 1 116 przypadkach sprawcami przemocy domowej byli mężczyźni. Kobiety były podejrzane o stosowanie przemocy w 135 przypadkach. Podczas kontaktu z pracownikiem socjalnym, policjantem oraz w trakcie spotkania grupy roboczej przekazywane były informacje na temat możliwości skorzystania z pomocy, a także o instytucjach udzielających pomocy, działających na terenie Łodzi. Wybór, co do skorzystania z pomocy danej instytucji był zawsze pozostawiany osobie pokrzywdzonej. Ofiarom przemocy udzielana była przede wszystkim pomoc prawna,

psychologiczna właściwa dla danego przypadku.

W celu usprawnienia komunikacji z ofiarami przemocy uruchomiono miejski całodobowy numer telefonu przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Centrum Zdrowia Publicznego: 800 112 800.

Podejmowane były również działania wobec sprawców przemocy – osoby te kierowane były na terapię, pracownicy występowali z wnioskiem do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także podejmowali kroki prawne - w 343 przypadkach skierowano zawiadomienie do prokuratury.

Specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy

Ofiary przemocy miały możliwość korzystania ze schronienia w prowadzonym przez Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Psychoterapii Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, przy ul. Franciszkańskiej. Ośrodek zapewniał ofiarom przemocy schronienie, wyżywienie (w miarę posiadanych środków) oraz pomoc socjalną i terapeutyczną. Ofiarom przemocy udzielane były porady medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, prowadzono terapię indywidualną, grupową, rodzinną oraz zajęcia socjoterapeutyczne. W 2016 r. z pomocy udzielanej w placówce korzystało rotacyjnie 148 osób, w tym 71 kobiet, 5 mężczyzn oraz 72 dzieci.

Projekty dofinansowane z EFRR

W 2016 r. prowadzono następujące projekty:

- Projekt „Świetlice.Lodz” - celem projektu jest poprawa dostępu do usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego już funkcjonujących. W ramach Projektu 14 placówek wsparcia dziennego, prowadzonych przez 9 partnerów, rozszerzyło ofertę skierowaną do 420 dzieci oraz 199 rodziców.
- Projekt „Razem z Rodziną” - skierowany jest do 60 rodzin biologicznych, którym decyzją sądu umieszczono dzieci w pieczy zastępczej, 75 rodzin zastępczych oraz 9 rodzinnych domów dziecka i placówek opiekuńczo – wychowawczych, w których przebywa nie więcej niż po 14-tu wychowanków. Celem projektu jest wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka poprzez umożliwienie im skorzystania z pomocy psychologa, logopedy, specjalisty ds. FAS i nadpobudliwości, wolontariuszy, wyjazdowych warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców zastępczych. Jednocześnie z rodzinami biologicznymi, którym odebrano dzieci, prowadzona jest praca pod kątem przywrócenia im zdolności do pełnienia ról rodzicielskich i stworzenia warunków do powrotu dziecka do rodziny biologicznej. W ramach projektu wzmocniony został potencjał kadrowy MOPS, zatrudniono 3 asystentów rodziny, 3 Koordynatorów Rodzinnej Pieczy Zastępczej, logopedę, psychologa, 2 osoby prowadzące Grupy Wsparcia.
- Projekt „Aktywny Krok” - realizowany jest w partnerstwie z Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Łodzi i skierowany jest do 230 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Celem projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa oraz przywrócenie zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, będących mieszkańcami Łodzi i podopiecznymi MOPS. W 2016 r. w projekcie wzięło udział 112 uczestników.

Działania na rzecz aktywizacji zawodowej

Działania te w 2016 r. obejmowały:

- wydanie 153 skierowań do wykonywania prac społecznie użytecznych. Program realizowany we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Łodzi,
- zorganizowanie prac społecznie użytecznych dla 117 osób finansowanych z funduszu pracy oraz dla 41 osób finansowanych z rezerw MPiPS w ramach Programu Aktywizacja i Integracja,
- zorganizowanie robót publicznych finansowanych z funduszu pracy w MOPS – 48 stanowisk.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej

W 2016 r. MOPS współpracował z organizacjami pozarządowymi, które realizowały następujące zadania publiczne:

- Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:
 - prowadzenie 10 placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz 1 w formie pracy podwórkowej,
 - przeprowadzenie szkoleń dla asystentów rodziny, w tym superwizji,
 - podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców dzieci czasowo powierzonych w pieczy zastępczej oraz rodziców przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
 - program osłonowy „Wyciągamy dzieci z bram (w ramach budżetu obywatelskiego).
- Rozwój pieczy zastępczej:
 - prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych (1 – typu socjalizacyjnego, 4 – typu rodzinnego i 2 specjalistyczno-terapeutycznego),
 - organizowanie szkoleń podwyższających umiejętności osób prowadzących rodzinną pieczę zastępczą, w tym superwizję,
 - program „Akcja – Akrobacja: zajęcia rozwoju osobistego dla dzieci znajdujących się w ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych” (w ramach budżetu obywatelskiego).
- Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym:
 - prowadzenie placówek dla osób bezdomnych (3 schroniska, 1 noclegownia, 1 świetlica),
 - prowadzenie 1 punktu pomocy charytatywnej,
 - realizacja programu „Autobus dla bezdomnych i potrzebujących”.
- Organizowanie pomocy osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę lub inne przyczyny, potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu bądź wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostki opieki całodobowej. Działania te obejmowały prowadzenie:
 - 3 jednostek specjalistycznego poradnictwa,
 - 2 dziennych domów pomocy,
 - 5 środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 2 klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 2 mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą,
 - mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 1 domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
 - 2 domów pomocy społecznej,
 - organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
 - organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie zmniejszania negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie:
 - prowadzenie 1 specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
 - zorganizowanie szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie ograniczenia zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu, przemocą i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne:

- prowadzenie 1 hostelu dla osób z problemem alkoholowym,
 - prowadzenie 1 banku żywności oraz prowadzenie 5 jadalni i kuchni społecznych dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin,
 - prowadzenie 17 placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczo-specjalistycznej dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,
 - wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie 1 centrum integracji społecznej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w zakresie ograniczenia zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem substancji psychoaktywnych
- organizowanie i prowadzenie 1 ośrodka rehabilitacyjno-readaptacyjnego (hostelu) dla osób uzależnionych i szkodliwie używających substancje psychoaktywne, które ukończyły program terapeutyczny,
 - realizacja programów reintegracji zawodowej dla bezrobotnych uzależnionych, które ukończyły program terapeutyczny.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej od września 2016 r. przejął prowadzenie postępowań w sprawach przyznawania świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych w Łodzi.

Prawo do takiej pomocy materialnej przysługuje:

- uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,
- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim oraz upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, realizację - obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są stypendium szkolne i zasiłek szkolny. Od września do grudnia 2016 r. przyznano 3 083 stypendia oraz 705 zasiłków szkolnych. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 1,7 mln zł.

„Karta Dużej Rodziny”

Program „Łódzka Karta Dużej Rodziny”

W 2016 r. wnioski o wydanie kart złożyło 1 602 rodziny, w tym 451 nowych. Pozostałe wnioski dotyczyły przedłużenia ważności kart, wydania ich duplikatów, bądź wymiany kart typu „3” na „4+”. W okresie tym wydano 7 690 kart. Łączna liczba kart wydanych od początku funkcjonowania programu wynosi 20 029.

W realizacji programu uczestniczą jednostki organizacyjne Miasta, podmioty od niego zależne oraz wielu partnerów zewnętrznych. Partnerzy publiczni to miejskie teatry, muzea, galerie sztuki, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Zarząd Dróg i Transportu, Zarząd Zieleni Miejskiej, szkoły podstawowe, 145 przedszkoli publicznych i 30 żłobków. W roku 2016 w programie uczestniczyło ponad 200 partnerów publicznych, a deklaracje udziału zgłosiło ponad 30 partnerów niepublicznych, w tym sklepy i punkty usługowe różnych branż, instytucje edukacyjne i kulturalne. Na bieżąco uaktualniana jest strona Łódzkiej Karty Dużej Rodziny na portalu Urzędu Miasta Łodzi.

W ramach programu zorganizowana została trzecia konferencja z cyklu Wychowanie do Samodzielności, w której

wzięło udział 60 osób.

Program „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny”

Program uruchomiony 16 czerwca 2014 r. jako zadanie zlecone z zakresu administracji publicznej, koordynowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Program jest skierowany do rodzin wielodzietnych, z trójką lub większą liczbą dzieci w celu zapewnienia im nowych ulg i uprawnień. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki. Osoby niepełnosprawne otrzymują kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. W roku 2016 przyjęto 586 wniosków o dodanie nowej rodziny, 2 wnioski o uzupełnienie rodziny i dodanie nowych osób, 106 wniosków o przedłużenie ważności kart i 45 wniosków o wydanie duplikatów kart.

Posiadacze karty mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej lub transportowej na terenie całego kraju. Dzięki Karcie osoby z rodzin wielodzietnych otrzymują ustawowe zniżki na przejazdy kolejowe, zniżki w opłatach paszportowych oraz darmowe albo zniżkowe wstępy do wielu instytucji i placówek.

Sport

Konkursy ofert

W 2016 r., na podstawie odpowiednich przepisów przeprowadzono 12 konkursów ofert, podpisano 159 umów, przyznano dotacje 82 organizacjom. W działaniach uczestniczyło ok. 100 tys. osób. Środki przeznaczone na ten cel wyniosły 11,0 mln zł. Konkursy dotyczyły zadań:

- „Wspieranie szkolenia sportowego”, w łódzkich klubach sportowych, a także wsparcie uczestnictwa łódzkich drużyn ligowych we współzawodnictwie sportowym.
- „Upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej”, którego celem jest organizacja współzawodnictwa międzyszkolnego w co najmniej 5 dyscyplinach sportowych oraz rywalizacja sportowa uczniów szkolnictwa specjalnego.
- „Organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych”, polegające na wsparciu imprez sportowych o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym, a także na realizacji różnorodnych przedsięwzięć o charakterze rekreacyjnym.
- „Organizacja imprez i zajęć sportowych z udziałem osób z niepełnosprawnością”, których głównym celem jest integracja osób niepełnosprawnych, poprawa ich sprawności fizycznej oraz osiąganych wyników we współzawodnictwie sportowym.
- „Łódź Sportowa - organizacja imprez sportowo - rekreacyjnych”, mające na celu zapobieganie uzależnieniom alkoholowym, kształtowanie umiejętności współżycia w grupie, a także promowanie zdrowego trybu życia.
- „Trener Osiedlowy”, program, w ramach którego w obiektach sportowych przy łódzkich placówkach edukacyjnych, pod opieką trenerów osiedlowych, przeprowadzone są zajęcia sportowo - rekreacyjne dla dzieci i młodzieży.
- „Lubię sport – ogólnodostępne zajęcia sportowe poprawiające sprawność fizyczną najmłodszych łódzian”, których celem jest tworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
- „Sport to zdrowie – udział we współzawodnictwie sportowym w kategoriach młodzików i juniorów”, których celem jest promowanie aktywności fizycznej poprzez systematyczne treningi i udział we współzawodnictwie sportowym.

W ramach działania pn. „Organizacja spektakularnych imprez międzynarodowych”, z udziałem znamienitych sportowców i gwiazd lekkiej atletyki – wydatkowano 450 tys. zł, uczestniczyło 87 zawodników z 19 krajów oraz kilkanaście tysięcy widzów. Podjęto również czynności mające na celu zwiększenie udziału mieszkańców w imprezach rangi międzynarodowej (Liga Światowa Mężczyzn w piłce siatkowej w latach 2016-2018, wydatkowano 1 mln zł). Łącznie dofinansowano 35 imprez rekreacyjno-sportowych.

Najważniejsze imprezy sportowe odbywające się w Łodzi w 2016:

- XII Międzynarodowy Mityng Lekkoatletyczny Pedro's Cup 2016,
- Łódź Maraton Dbam o Zdrowie,
- Plaża Open - Mistrzostwa Polski w siatkówce plażowej kobiet i mężczyzn,
- XIV Bieg Ulicą Piotrkowską,
- Vena Cross Festiwal,
- Grand Prix Puchar Polski w Pływaniu 2016,
- XXII Ogólnopolski Finał Czwartków Lekkoatletycznych,
- XXVII Międzynarodowy Wyścig Kolarski Solidarności i Olimpijczyków,
- Basketmania 2016,
- V Bieg Fabrykanta,
- Bieg Sylwestrowy.

Stypendia i nagrody sportowe

Na podstawie uchwał Rady Miejskiej w sprawie zatwierdzenia regulaminu stypendiów sportowych dla zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym, a także dla zmotywowania sportowców do dalszego rozwoju oraz dla uhonorowania łódzkich szkoleniowców, których zawodnicy osiągnęli wysokie wyniki w 2016 roku, po raz kolejny, przyznano stypendia i nagrody.

Tab. 46. Stypendia i nagrody sportowe

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba stypendiów i nagród	582	645	502	325	316
wartość przyznanych stypendiów i nagród w tys. zł	860	833	673,6	578,3	600

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Wydziału Sportu.

Dzięki uczestnictwu w projekcie stypendialnym „Sportowa Akademia Veolii” 4 zawodników z województwa łódzkiego, w tym 2 z Łodzi, uzyskało stypendium sportowe oraz możliwość edukacji w zakresie marketingu sportowego, umiejętności współpracy z biznesem przy projektach sponsoringowych, podstaw public relations i zasad kontaktowania się z mediami w ramach kształtowania wizerunku sportowca.

Poprawa funkcjonowania istniejącej bazy sportowej

W ramach optymalizacji efektów inwestycji sportowych dokonano konserwacji obiektów użytkowanych przez kluby sportowe, a inne zmodernizowano i dostosowano do współczesnych potrzeb. W 2016 r. na to działanie wydatkowano 1,27 mln zł. Dodatkowo w ramach działań częściowo finansowanych z budżetu obywatelskiego zmodernizowano obiekty sportowe i rekreacyjne na łączną kwotę 7,7 mln zł.

Do większych inwestycji w bazę sportową można zaliczyć dodatkowo:

- w ramach Programu wykorzystania obszarów rekreacyjnych Łodzi w celu stworzenia Regionalnego Centrum Rekreacyjno - Sportowo - Konferencyjnego, etap II „Przebudowa Stadionu Miejskiego przy Al. Unii” w 2016 r. zostały oddane do użytkowania parking oraz boisko treningowe. W trakcie realizacji jest budowa hali sportowej oraz aranżacja poziomu VIP trybuny zachodniej stadionu. Całkowita wartość zadania od 2010 r. wynosi 158,1 mln zł.
- przebudowę obiektu sportowego przy ul. Małachowskiego 5 w Łodzi, w skład którego wchodzi boiska piłkarskie o nawierzchni syntetycznej, do gry w rugby i piłkę nożną o nawierzchni hybrydowej, o nawierzchni trawiastej do gry w piłkę nożną, do beach soccera, a także plac treningowy dla bramkarzy, budynek szatniowy, trybuna zadaszona, obsługująca dwa boiska (łącznie ilość miejsc siedzących 828), siłownia zewnętrzna oraz plac manewrowo – rekreacyjny. Wartość zadania 13,6 mln zł,

- budowę stadionu przy Al. Piłsudskiego 138, który obejmuje stadion piłkarski o pojemności 18 008 miejsc siedzących, spełniający wszystkie standardy zgodnie z obowiązującymi wymogami UEFA i PZPN dla obiektów kategorii 3, przestrzeń komercyjną oraz zagospodarowanie terenu wokół stadionu – parkingi. Wartość zadania 120,4 mln zł,
- budowę stadionu żużlowego przy ul. 6-go Sierpnia 71 w Łodzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą i zagospodarowaniem terenu. Wartość zadania 44,6 mln zł,
- budowę obiektu sportowo – dydaktyczno - rekreacyjnego, w kampusie B Politechniki Łódzkiej, przy Aleja Politechniki 10 i obejmującego budowę pływalni krytej o wymiarach olimpijskich. Wysokość dotacji z budżetu Miasta wynosi 12 mln zł,
- przebudowę obiektu sportowego przy ul. Sobolowej 1 w Łodzi (kompleks basenów zagospodarowanie terenu z budową parkingów, oświetlenia i ogrodzenia terenu). Wartość dotychczasowych prac 6,5 mln zł,
- budowę boisk piłkarskich wraz z zapleczem przy ul. Minerskiej w Łodzi. W ramach inwestycji planuje się wybudowanie 3 pełnowymiarowych boisk piłkarskich, placu treningowego dla bramkarzy, zaplecza socjalno-sportowego oraz budowę ciągów pieszo - jezdnych wraz z zespołem parkingów oraz infrastrukturą oświetleniową, a także monitoring. Wartość zadania 12,4 mln zł.

Dostęp do bazy rekreacyjno sportowej

Szeroki dostęp do równomiernie rozmieszczonej bazy rekreacyjno-sportowej, zapewnia Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Liczba sprzedanych wejściówek na teren obiektów pływalni „Wodny Raj” i „Promienistych”, oraz lodowisk krytych „Bombonierka”, „Retkinia”, „Wodny Raj” „Stawy Jana” oraz rolkowisko „Retkinia” w 2016 r. wynosiła 307,7 tys. zł.

Ewidencja klubów sportowych

Liczba uczniowskich klubów sportowych, a także klubów sportowych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz klubów i związków sportowych w 2016 r. zwiększyła się o 17, w tym 6 klubów i 2 związki wpisano do KRS. W tym samym okresie zlikwidowano i wykreślono z ewidencji 3 kluby uczniowskie, a kolejne 3 rozpoczęły likwidację działalności. Procesy likwidacji we wszystkich przypadkach podjęte były z własnej inicjatywy klubów. Najczęstszą przyczyną likwidacji były trudności organizacyjne, kadrowe i finansowe. Nadzorem Prezydenta Łodzi na koniec 2016 r. objętych było 461 stowarzyszeń i związków sportowych, w tym 264 kluby sportowe wpisane do ewidencji klubów sportowych Prezydenta Łodzi. Natomiast pozostałe 197 podmiotów to stowarzyszenia kultury fizycznej i związki sportowe wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego. W sprawach wniosków dotyczących ewidencji klubów sportowych wydano 86 decyzji administracyjnych oraz 118 zaświadczeń.

Działania promujące sport i kulturę fizyczną wśród mieszkańców

- Miasto wsparło finansowo systematyczne szkolenie sportowe ponad 4750 zawodniczek i zawodników, dzięki czemu udało się utrzymać korzystny bilans punktowy w Systemie Sportu Młodzieżowego. Miasto utrzymało VII miejsce na 887 sklasyfikowanych gmin. Należy zaznaczyć, że uzyskany wynik punktowy jest jednym z najwyższych w ostatnich latach (w 2016 roku Łódź zdobyła 4 114,78 pkt. – ponad 173 punkty więcej niż w 2015 r.),
- W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016, w 16 obiektach sportowych przy łódzkich placówkach edukacyjnych, pod opieką trenerów osiedlowych, przeprowadzone zostały zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży. Odnotowano 32,7 tys. wejść na poszczególne zajęcia. Ponadto, ubiegłoroczna edycja została rozszerzona o kolejne działania takie jak np. „Koszykarska Łódź” - warsztaty koszykarskie z udziałem Elżbiety Nowak, organizowane w łódzkich szkołach podstawowych i gimnazjach.
- Z działania „Trener osiedlowy” przeprowadzonego w 2016 roku oparciu o działanie „Lubię sport - ogólnodostępne zajęcia i imprezy sportowe poprawiające sprawność fizyczną najmłodszych łodzian” przeszkolonych zostało ponad 3 800 dzieci z podstaw poruszania się w ruchu drogowym, z czego 460 przystąpiło do egzaminu na kratę rowerową.

- Kontynuowano realizację programu „Mój przyjaciel wf”, stanowiącego odpowiedź na plagę zwolnień z zajęć wychowania fizycznego. W ramach przedsięwzięcia prowadzone były konsultacje i warsztaty dla dyrektorów i nauczycieli wychowania fizycznego, modelowe i otwarte zajęcia, a także zorganizowano spotkania młodzieży z przeszło 20 osobistościami łódzkiego sportu. Porównując liczbę zwolnień na cały rok szkolny w porównaniu z rokiem poprzedzającym wdrażanie programu, można stwierdzić, że w szkołach podstawowych, zwolnień jest o ok. 32% mniej, w gimnazjach 23% mniej, w liceach ogólnokształcących ok. 34% mniej, w zespołach szkół ponadgimnazjalnych 31% mniej. Program jest kontynuowany w 2017 roku. Z programu współorganizowanego przez Wydział Sportu, MOSiR, Wydział Edukacji oraz Centrum Doskonalenia Nauczycieli - zajęcia dla uczniów z 5 gimnazjów o najwyższym odsetku zwolnień z wf-u oraz dla nauczycieli z łódzkich szkół podstawowych i gimnazjów skorzystało 187 osób.

Programy sportowo - rekreacyjne

- „Sprawny Przedszkolak” – autorski program MOSiR - zajęcia ogólnorozwojowe w hali sportowej przy ul. Małachowskiego lub na terenie przedszkoli. W programie uczestniczyło 1 147 dzieci z 16 przedszkoli miejskich,
- „Mali Siłacze na Maty” – autorski program MOSiR, zajęcia z podstaw zapasów dla dzieci z łódzkich szkół podstawowych. W programie uczestniczyło 247 dzieci,
- „Gimnastyka sportowa dla dzieci” – program współorganizowany przez MOSiR oraz REGIMIS Studio Sportu i Rekreacji Jacka Włuki - zajęcia z gimnastyki sportowej prowadzone przez instruktorów REGIMIS raz w miesiącu dla grup zorganizowanych (ok. 360 osób) oraz raz w miesiącu jako zajęcia otwarte (ok. 800 osób),
- „Gimnastyka sportowa dla dorosłych” – program współorganizowany przez MOSiR oraz ADGIM, zajęcia z gimnastyki sportowej prowadzone przez instruktorów ADGIM na sektorze gimnastycznym w hali sportowej przy ul. Karpackiej w wymiarze 1 raz w miesiącu jako zajęcia otwarte (ok. 420 osób),
- „Gimnastyka sportowa dla rodzin” – program współorganizowany przez MOSiR, REGIMIS oraz ADGIM, zajęcia z gimnastyki sportowej prowadzone są przez instruktorów ADGIM i REGIMIS Studio Sportu i Rekreacji Jacka Włuki w wymiarze 2 raz w miesiącu jako zajęcia otwarte (ok. 550 uczestników),
- „Akademia Młodych Orłów” – program współorganizowany przez PZPN, ŁZPN oraz UMŁ - treningi piłkarskie dla wyselekcjonowanych podczas „Dni Talentu” grup dzieci (110 dzieci),
- „Koniec z nudą, idziemy na judo!” – program współorganizowany przez MOSiR oraz Klub Sportowy „Gwardia” Łódź, zajęcia pokazowe z judo na terenie łódzkich przedszkoli, szkół podstawowych oraz w hali KS „Gwardia” (400 osób),
- „Karate w szkołach” – program współorganizowany przez MOSiR oraz Klub Karate Harasuto - zajęcia pokazowe z karate dwa razy tygodniowo w łódzkich szkołach podstawowych (52 osoby),
- „Przez sport do wiedzy” – autorski program MOSiR - uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów zwiedzają halę sportową, Muzeum Sportu oraz uczestniczą w zajęciach sportowych (839 osób),
- „Rodzina Pro-Active” – program współorganizowany przez MOSiR oraz Łódzką Akademię Karate Tradycyjnego - zajęcia ogólnorozwojowe z elementami karate tradycyjnego dla rodziców z dziećmi (830 osób),
- „Sprawny Senior” – autorski program MOSiR w skład, którego wchodzi szeroka oferta bezpłatnych zajęć dedykowanych łódzkim seniorom: nordic walking, gimnastyka w wodzie, ćwiczenia w wodzie wzmacniające mięśnie przykręgosłupowe i brzucha, gimnastyka ogólnorozwojowa, aerobik dla seniorów, tai chi, samoobrona 50+ (19,5 tys. osób),
- „Łódzka Akademia Zdrowia” – program współorganizowany przez MOSiR oraz UMŁ mający na celu aktywizację ruchową osób powyżej 50 roku życia - wykłady dotyczące zdrowego trybu życia organizowane są przez Wydział Zdrowia UMŁ (1 024 osoby),
- „Aktywizacja Podopiecznych z Miejskich Domów Pomocy Społecznej” – autorski program MOSiR - cotygodniowe zajęcia

- ruchowe dla podopiecznych DPS, obecnie programem objęta jest jedna placówka (32 osoby),
- „Centrum Sportu i Kultury Japońskiej” – program współorganizowany przez MOSiR oraz Fundację Surei No Mon mający na celu popularyzację japońskiej kultury, różnorodnych sztuk walki, spotkania wzbogacone są pokazami origami, ceremoniałem parzenia herbaty i innymi rytuałami związanymi z szeroko pojętą kulturą japońską (5,5 tys. osób),
 - „Nauka jazdy na łyżwach dla klas 0-3” – program współorganizowany przez MOSiR oraz Łódzki Klub Hokejowy - raz w tygodniu w ramach lekcji wf-u na Lodowisku „Retkinia”,
 - „Szkółka Żeglarska” – program współorganizowany przez MOSiR oraz Klub Sportów Wodnych Łódź-Ruda - zajęcia z podstaw żeglarstwa na terenie „Stawów Stefańskiego” (468 osób),
 - „Juniorsport” – program współorganizowany przez MOSiR, MSiT oraz Urząd Marszałkowski - zajęcia prowadzone są dla 3 grup (2 siatkarskie i 1 koszykarska) (60 uczestników),
 - „Zajęcia z narciarstwa biegowego dla łodzian” – cykl treningów z nartami biegowymi, które odbywają się zimą w Parku im. Piłsudskiego (15 uczestników),
 - „Stop Zwolnieniom z WF-u” – cykl zajęć ze sztuk walki prowadzonych na terenie hali sportowej przy ul. Małachowskiego (322 uczestników),
 - „Łódzkie ma pomysł na zdrowie - Chodzimy po Łodzi” - MOSiR wygrał konkurs ogłoszony przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, w ramach którego prowadzi nieodpłatne zajęcia nordic walking (131 uczestników),
 - „Bądź bezpieczny z MOSiR” - autorski program MOSiR w skład, którego wchodzi samoobrona dla wszystkich, samoobrona dla kobiet oraz fit combat.

Łódzka Rada Sportu

Łódzka Rada Sportu przy Prezydencie Miasta Łodzi powołana została jako organ opiniodawczo-doradczy w zakresie kultury fizycznej i sportu. W minionym roku obradowała 12 razy i przyjęła sześć uchwał dotyczących niezwykle istotnych propozycji i rozwiązań ukierunkowanych na rozwój łódzkiego sportu. Można stwierdzić, że Rada jest najaktywniejszym tego typu organem w skali kraju. Wśród członków Rady są przedstawiciele największych klubów ligowych, sportu młodzieżowego, szkolnego i powszechnego, klubów odnoszących największe sukcesy w sportach indywidualnych, sportu akademickiego, najpopularniejszej, choć przeżywającej kryzys, piłki nożnej, były gwiazdy polskiego sportu, są też biznesmeni sponsorujący sport i znający zasady marketingu sportowego, a także posłanka z sejmowej komisji sportu.

2. KULTURA U PODSTAW

Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze dzięki efektywnemu wykorzystaniu potencjału kulturalnego i kreatywnego Łodzi.

Miejskie instytucje kultury

W Łodzi działa 25 miejskich instytucji kultury, w tym:

- 5 instytucji artystycznych:
 - Teatr Nowy im. Kazimierza Dejmka,
 - Teatr Powszechny,
 - Teatr Muzyczny,
 - Teatr „Pinokio”,
 - Teatr Lalek „Arlekin”,
- 4 muzea:
 - Muzeum Miasta Łodzi,
 - Muzeum Kinematografii,
 - Centralne Muzeum Włókiennictwa,
 - Muzeum Tradycji Niepodległościowych,
- Miejska Galeria Sztuki,
- 7 domów kultury:
 - Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych,
 - Bałucki Ośrodek Kultury,
 - Centrum Kultury Młodych,
 - Ośrodek Kultury „Górna”,
 - Poleski Ośrodek Sztuki,
 - Dom Literatury w Łodzi,
 - Widzewskie Domy Kultury,
- 3 instytucje określone w klasyfikacji budżetowej jako „pozostałe”:
 - Centrum Dialogu im. Marka Edelmana,
 - EC-1-Łódź Miasto Kultury,
 - Fabryka Sztuki,
- 5 bibliotek:
 - Miejska Biblioteka Publiczna Łódź-Śródmieście im. Andrzeja Struga,
 - Miejska Biblioteka Publiczna Łódź-Polesie,
 - Miejska Biblioteka Publiczna Łódź-Bałuty im. Stanisława Czernika,
 - Miejska Biblioteka Publiczna Łódź-Górna im. Władysława Stanisława Reymonta,
 - Miejska Biblioteka Publiczna Łódź-Widzew im. Lucjana Rudnickiego.

Działalność łódzkich teatrów

Skala uczestnictwa w spektaklach mieszkańców Łodzi w 2016 r. w odniesieniu do poprzednich lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Łącznie łódzkie teatry odwiedziło 286,3 tys. widzów. Było to o ponad 15 tys. widzów mniej niż

w ubiegłym roku. W łódzkich teatrach odbyło się 25 premier. W 2016 r. wystawiono o 230 przedstawień więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym (w 2015 r. 1322. w 2016 r. 1552).

Tab. 47. Działalność łódzkich teatrów miejskich

		2012	2013	2014	2015	2016
Teatr Nowy im. K. Dejmka	Liczba premier	7	11	7	7	3
	Liczba przedstawień	295	309	301	333	387
	Liczba widzów	58 565	53 869	56 942	56 563	60941
Teatr Powszechny	Liczba premier	8	7	13	12	12
	Liczba przedstawień	241	340	328	354	334
	Liczba widzów	65 291	74 140	69 256	76 663	75125
Teatr Lalek „Arlekin”	Liczba premier	3	5	3	4	5
	Liczba przedstawień	396	403	368	443	395
	Liczba widzów	55 734	53 913	39 073	49 194	46126
Teatr „Pinokio”	Liczba premier	3	6	7	6	3
	Liczba przedstawień	353	387	422	376	333
	Liczba widzów	38 113	43 448	44 029	39 304	38445
Teatr Muzyczny	Liczba premier	3	4	2	1	2
	Liczba przedstawień	96	122	117	116	103
	Liczba widzów	80 000	74 356	76 434	79 652	65699
Razem	Liczba premier	24	33	32	30	25
	Liczba przedstawień	1 381	1 561	1 536	1 322	1 552
	Liczba widzów	297 703	299.726	285 734	301 376	286 336

Źródło: Wydział Kultury

Tab. 48. Dofinansowanie teatrów w 2016 r.

Tytuł projektu	źródło dofinansowania (grantodawca/nazwa programu)	wartość dofinansowania w tys. zł	Beneficjent
Spektaki „Ony” -	Narodowe Centrum Kultury – „Edukacja kulturalna	37	Teatr Powszechny
Teatr dla osób niewidomych i słabowidzących	– Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – „Kultura Dostępna”	30	Teatr Powszechny
XXII Międzynarodowy Festiwal Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	270	Teatr Powszechny
Festiwal „Taneczne Zdarzenia” –	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – „Teatr i taniec”	40	Teatr Muzyczny
II Międzynarodowy Festiwal Sztuki animacji „Animart” -	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – „Teatr i taniec”	50	Teatr Arlekin
400. rocznica śmierci Williama Shakespeare’a –	Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszeńskiego w Warszawie	4,1	Teatr Arlekin
22 Ogólnopolski Konkurs na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	8	Teatr Arlekin
Remont i odnowienie elewacji oraz foyer teatru –”	MkiDN „Infrastruktura kultury	270	Teatr Nowy

Źródło: Wydział Kultury.

Tab. 49. Środki sponsorskie pozyskane przez teatry w 2016 r.

Tytuł projektu	sponsor	wartość dofinansowania w tys. zł	Beneficjent
II Międzynarodowy Festiwal Sztuk Animacji AnimArt	Compensa TU	216	Teatr Lalek Arlekin
II Międzynarodowy Festiwal Sztuk Animacji AnimArt	Apsys	10	
Osoba fizyczna		1,5	Teatr Powszechny
Festiwal Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych	Sponsor (anonimowy)	20	
21 sponsorów przekazało wsparcie na działalność podstawową		91,7	
14 podmiotów, w tym umowy barterowe		142,4	Teatr Muzyczny

Źródło: Wydział Kultury

Działalność łódzkich domów i ośrodków kultury

W 2016 r. liczba uczestników różnych imprez w łódzkich domach i ośrodkach kultury wyniosła prawie 296 tys. osób. Odbyło się łącznie 2 277 imprez i goszczono 56 zespołów.

Tab. 50. Działalność łódzkich domów i ośrodków kultury.

	Wskaźniki	2015	2016
Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych	Liczba imprez	2 295	131
	Liczba zespołów	5	7
	Liczba uczestników	20 931	18 085
Bałucki Ośrodek Kultury	Liczba imprez	3 867	526
	Liczba zespołów	16	15
	Liczba uczestników	66 343	38 542
Centrum Kultury Młodych	Liczba imprez	2 154	213
	Liczba zespołów	5	4
	Liczba uczestników	30 216	28 127
Ośrodek Kultury "Górna"	Liczba imprez	2 096	591
	Liczba zespołów	3	1
	Liczba uczestników	21 569	4452
Poleski Ośrodek Sztuki	Liczba imprez	1 948	267
	Liczba zespołów	6	8
	Liczba uczestników	23 118	153
Dom Literatury w Łodzi	Liczba imprez	405	257
	Liczba zespołów	2	2
	Liczba uczestników	20424	15 370
Widzewskie Domy Kultury	Liczba imprez	4 121	292
	Liczba zespołów	21	19
	Liczba uczestników	35 634	28 103
Razem	Liczba imprez	16 886	2 277
	Liczba zespołów	58	56
	Liczba uczestników	218 235	295 972

Źródło: Wydział Kultury

Dofinansowanie domów i ośrodków kultury

Tab. 51. Dofinansowanie domów i ośrodków kultury w 2016 r. (środki zewnętrzne)

Tytuł projektu	źródło dofinansowania (grantodawca/nazwa programu)	wartość dofinansowania w tys. zł	Beneficjent
Przegląd „Dziatwa”	MKiDN – „Edukacja kulturalna”	34	Bałucki Ośrodek Kultury
„Bałuty Nasza Mała Ojczyzna”	Muzeum Historii Polski – „Patriotyzm Jutra”	15	Bałucki Ośrodek Kultury
Konfrontacje Teatrów Młodzieżowych „Centrum”	MKiDN	29	Centrum Kultury Młodych
Animowany Atlas Bioróżnorodności Łodzi	WFOŚiGW – konkurs „Edukacja ekologiczna mieszkańców województwa łódzkiego”	10,1	Poleski Ośrodek Sztuki
Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk	Erasmus+KA2	63,5 (Euro)	Poleski Ośrodek Sztuki
Edukacja dorosłych, rozwój innowacyjnych rozwiązań	Erasmus+KA2	13,3 (Euro)	Poleski Ośrodek Sztuki
Projekt „europejskie partnerstwo na rzecz działań włączających osoby zagrożone marginalizacją”	Erasmus+akcja KA2	114,7 (Euro)	Poleski Ośrodek Sztuki
Odkurzamy dom kultury	Erasmus+akcja KA1	7,9 (Euro)	Poleski Ośrodek Sztuki
Pracownia Inicjatyw Osiedlowych Karolewa i Starego Polesia	Narodowe Centrum Kultury – „Dom Kultury +”	7,7	Poleski Ośrodek Sztuki
„Księży Młyn wręca – wakacje ze sztuką”	MKiDN – „Kultura dostępna”	50	Ośrodek Kultury „Górna”
Wydanie książki Małgorzaty Golickej – Jabłońskiej „Nauka była ich przeznaczeniem”	MKiDN – „Promocja czytelnictwa”	19,4	Dom Literatury
„Kawiarnia muzyczno – literacka”	MKiDN – „Muzyka”	35	Dom Literatury
Wydanie i promocja dwóch numerów Kwartalnika Artystyczno-Literackiego „Arterie”	MKiDN – „Promocja czytelnictwa”	20	Dom Literatury
„Baczyński muzycznie”	MKiDN – „Muzyka”	25	Dom Literatury
Obraz + tekst = sztuka	MKiDN – „Sztuki wizualne”	28	Dom Literatury
„Tygiel Kultury – cyfrowo”	MKiDN – „Kultura cyfrowa”	60	Dom Literatury
„Letnia Scena” i Festiwal „Puls Literatury”	Fudnusz Popierania Twórczości ZAiKS	5	Dom Literatury

Źródło: Wydział Kultury

Działalność łódzkich muzeów i galerii

Łódzkie muzea i galeria w 2016 r. przygotowały o 3 wystawy stałe więcej (48 w 2016 r. i 45 w 2015 r.) oraz o 4 wystawy czasowe więcej (145 w 2016 r. i 141 w 2015 r.) w porównaniu z rokiem ubiegłym. Liczba odwiedzających w odniesieniu do lat ubiegłych znacznie spadła, do poziomu 274 tys. osób.

Tab. 52. Działalność łódzkich muzeów i galerii.

Instytucja	Wskaźniki	2014	2015	2016
Muzeum Miasta Łodzi	liczba wystaw stałych	2	16	18
	liczba wystaw czasowych	27	31	26
	liczba zwiedzających	93 713	96 095	70 365
Muzeum Kinematografii	liczba wystaw stałych	7	7	7
	liczba wystaw czasowych	30	13	52
	liczba zwiedzających	25 280	37 188	40 224
Centralne Muzeum Włókiennictwa	liczba wystaw stałych	9	10	10
	liczba wystaw czasowych	40	39	31
	liczba zwiedzających	88 213	70 199	32 702
Muzeum Tradycji Niepodległościowych	liczba wystaw stałych	9	12	13
	liczba wystaw czasowych	20	26	22
	liczba zwiedzających	102 833	114 814	106 828
Miejska Galeria Sztuki	liczba wystaw stałych	0	0	0
	liczba wystaw czasowych	29	32	44
	liczba zwiedzających	21 184	21 226	24 746
Razem	liczba wystaw stałych	27	45	48
	liczba wystaw czasowych	146	141	175
	liczba zwiedzających	341 323	339 522	274 865

Źródło: Wydział Kultury

Miejskie muzea włączyły się do ogólnopolskiej akcji „Muzeum za złotówkę” rekomendowanej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, polegającej na udostępnieniu ekspozycji muzealnych dla dzieci i młodzieży do lat 16 – za symboliczną złotówkę. Celem akcji jest edukacja kulturalna, zwiększenie dostępności do instytucji kultury, wzrost uczestnictwa w kulturze.

Tab. 53. Dofinansowanie muzeów i galerii w 2016 r. (środki zewnętrzne)

Tytuł projektu	sponsor	wartość dofinansowania w tys. zł	beneficjent
Przygotowanie 15 MTT	MKIDN – Dziedzictwo kulturowe/wspieranie działań muzealnych	108,2	Centralne Muzeum Włókiennictwa
Katalog 13 OWTKUnikatowej	MKIDN – Dziedzictwo kulturowe/wspieranie działań muzealnych	18,7	Centralne Muzeum Włókiennictwa
Patriotyzm jutra „Łódzka praczka”	MKIDN- Muzeum Historii Polski	24	Centralne Muzeum Włókiennictwa
Wystawa stała „Na wspólnym podwórku – łódzki tygiel kultur i...”	MKIDN – Dziedzictwo kulturowe/wspieranie działań muzealnych	130	Muzeum Miasta Łodzi
Projekt interdyscyplinarny „Bracia Hirszenbergowie-w poszukiwaniu ziemi obiecanej”	MKIDN – Dziedzictwo kulturowe/wspieranie działań muzealnych	135	Muzeum Miasta Łodzi
Projekt interdyscyplinarny „Bracia Hirszenbergowie-w poszukiwaniu ziemi obiecanej”	Rothschild Foundation	129,8	Muzeum Miasta Łodzi
Edukacja kulturalna – „Panteon Wielkich Łodzian 2.0”	MKIDN-Wydział Edukacji	49	Muzeum Miasta Łodzi
„SamoDZIELNI W KULTURZE”	MKIDN – Kultura dostępna	28	Muzeum Miasta Łodzi
„Karl Dedecius. Literatura-Dialog-Europa”	Fundacja Roberta Boscha	29,1	Muzeum Miasta Łodzi
Wydarzenia artystyczne/Teatr i taniec „Festiwal Łódź Czterech Kultur”	MKIDN	300	Muzeum Miasta Łodzi
Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej	Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej	7	Muzeum Miasta Łodzi
Wystawa „Trwajcie w tym Świętym dziedzictwie...1050 rocznica Chrztu Polski...”	Narodowe Centrum Kultury	36	Muzeum Tradycji Niepodległościowych
„Festiwal Mediów „Człowiek w zagrożeniu”	PISF Edukacja i upowszechnianie kultury filmowej-Wydarzenie filmowe	20	Muzeum Kinematografii
Festiwal Mediów „Człowiek w zagrożeniu”	MKIDN-Film	40	Muzeum Kinematografii
Festiwal Mediów „Człowiek w zagrożeniu”	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	5	Muzeum Kinematografii
Wydarzenie filmowe – „Kieślowski na nowo”	PISF- Edukacja i upowszechnianie kultury filmowej	100	Muzeum Kinematografii
„Mały Kinematograf”	MKIDN- Edukacja kulturalna	44	Muzeum Kinematografii
„Kino ulotne-polskie programy filmowe cz. 1”	MKIDN -Kultura cyfrowa-	22	Muzeum Kinematografii

Źródło: Wydział Kultury

Tab. 54. Środki sponsorskie pozyskane przez muzea w 2016 r.

Tytuł projektu	sponsor	wartość dofinansowania w tys. zł	Beneficjent
Współpraca w zakresie promocji	Klub Wytwórnia	1,4	Centralne Muzeum Włókiennictwa
Współpraca w zakresie promocji	Muzeum Miasta Łodzi	1,8	
Geyer Music Faktory	LOFT APARTS Sp. z o.o.	2	
Impresariat Artystyczny – Grohman Orchestra. Klasyka polskiej rozrywki – reklama	Q40 Tomasz Gołębiowski	0,6	
15 Międzynarodowe Triennale Tkaniny	Apsyd Management	0,6	
15 Międzynarodowe Triennale Tkaniny	Łódzki Dom Kultury	1,2	
15 Międzynarodowe Triennale Tkaniny	Polska Press	1,2	
15 Międzynarodowe Triennale Tkaniny	Polska Agencja Prasowa	1,2	
15 Międzynarodowe Triennale Tkaniny	o.pl	1,2	
15 Międzynarodowe Triennale Tkaniny	Proforma	0,37	
Festiwal Łódź 4 Kultur	Rossmann sp.z o o	1000,1	Muzeum Miasta Łodzi
Kieślowski na nowo –wystawa	Wirtualna Polska	149,2	Muzeum Kinematografii
Narodowe Czytanie „Qua vadis”	Laser Polska	16,9	
Sejsmograf duszy. Kino według Marii Kurnatowskiej	Atlas Sztuki	30,7	

Źródło: Wydział Kultury

Pozostałe instytucje kultury

Od 2014 r. miejskie instytucje kultury: Fabryka Sztuki i Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w oparciu o interpretację Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ze względu na charakter prowadzonej działalności, zostały zakwalifikowane do kategorii pozostałe instytucje kultury.

Tab. 55. Działalność pozostałych instytucji kultury w 2016 r.

Pozostałe instytucje kultury		2014	2015	2016
Fabryka Sztuki	Liczba imprez	104	128	174
	Liczba uczestników	31 062	108 023	25 216*
Centrum Dialogu im. Marka Edelmana	Liczba imprez	169	187	260
	Liczba uczestników	32 398	24 363	27 476

* bez uczestników: Łódź Design Festival i Fotofestiwal 2016

Źródło: Wydział Kultury

Tab. 56. Dofinansowanie pozostałych instytucji kultury i środki sponsorskie w 2016 r.

źródło dofinansowania/sponsor (grantodawca/nazwa programu)	wartość dofinansowania w tys. zł	Tytuł projektu	beneficjent
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, program: Dziedzictwo kulturowe, priorytet: Miejsca Pamięci Narodowej	71, 2	75. rocznica deportacji Żydów Zachodnich do Litzmannstadt Getto	Centrum Dialogu im. Marka Edelmana
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, program: Promocja literatury i czytelnictwa, priorytet: Literatura	21,2	Chava Rosenfarb "Drzewo życia" tom 2	
	5,5	Chava Rosenfarb "Drzewo życia" tom 1	
	2,6	"Naród Zatrącenia" powieść graficzna Macieja Świerkockiego i Mariusza Sołtysika	
Muzeum Historii Polski, program: Patriotyzm Jutra	40	Raport 2016: Sprawiedliwi	
Urząd Miasta Łodzi	80	Filmowy Helenów	
Źydowski Instytut Historyczny	100	Łódzki Misz Masz	
Austriackie Forum Kultury/Ambasada Austrii	15	Chava Rosenfarb "Drzewo życia" tom 2	
	4,5	Ekran czasu Zagłady – pokaz filmów austriackich oraz wykład prof. Evelyn Adunki	
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, program: Edukacja kulturalna	86	Twórcze spotkania w Fabryce Sztuki	Fabryka Sztuki
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, program: Dziedzictwo kulturowe/Kultura ludowa i tradycyjna	30	ETNO – kreatywni #2	
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, program: Promocja polskiej kultury za granicą - promesa	173	Latawiec i trąbka – Festiwal Polskiej Sztuki dla Dzieci	

Źródło: Wydział Kultury

Tab. 57. Środki sponsorskie pozyskane przez pozostałe instytucje kultury w 2016 r.

źródło dofinansowania/sponsor (grantodawca/nazwa programu)	wartość dofinansowania w tys. zł	Tytuł projektu	beneficjent
Eva-Maria Loose Weintraub & Leon Weintraub	4,3	Wpłata dobrowolna	Centrum Dialogu im. Marka Edelmana
Aleksander Kufelnicki	0,1	Wpłata dobrowolna	
Goldie Morgentaler	14,7	Dofinansowanie do tłumaczenia książki Chawy Rosenfarb "Drzewo życia t.1"	
Bogusław Święcicki	0,3	Żywa Biblioteka	
Sebastian Bania	0,4	Żywa Biblioteka	

Źródło: Wydział Kultury

Działalność łódzkiej sieci bibliotek

Sieć łódzkich bibliotek tworzy 5 miejskich jednostek wraz z 79 filiami działającymi na terenie całego miasta. W stosunku do ubiegłych lat łódzkie biblioteki odnotowały znaczny spadek liczby posiadanych woluminów (o 53 460 w odniesieniu do 2015 roku). Liczba czytelników zapisanych w bibliotekach nieznacznie spadła do poziomu 104,5 tys., którzy w 2016 r. wypożyczyli woluminy 2,9 miliona razy.

Tab. 58. Działalność łódzkich bibliotek w latach 2012-2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba woluminów (książek, czasopism, zbiorów specjalnych)	1 293 545	1 282 014	1 272 124	1 245 531	1.192.074
Liczba wypożyczeń	3 222 184	3 264 512	3 245 916	3 198 926	2.903.481
Liczba czytelników	114 195	112 053	111 865	109 169	104.523

Źródło: Wydział Kultury.

Tab. 59. Dofinansowanie bibliotek w 2016 r. (środki zewnętrzne)

Zródło dofinansowania (grantodawca/nazwa programu)	wartość dofinansowania w tys. zł	beneficjent
Biblioteka Narodowa	24,7	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Górna
Ministerstwo Kultury „Międzypokoleniowa”	15	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Polesie
Ministerstwo Kultury „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”	21,1	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Śródmieście
Instytut Książki „Biblioteka Równych Szans i Spełnionych Aspiracji”	18,3	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Śródmieście
UML – Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „Kulturalnie wyjść na prostą od nalogu do kultury”	16	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Śródmieście
BO Zakup książek i audiobooków	120	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Śródmieście
BO – zakup książek Nowości	5	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Śródmieście
Rada Osiedla KATEDRALNA – zadanie inwestycyjne „Modernizacja Filii Nr 9”	78	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Śródmieście
Rada Osiedla KATEDRALNA – dofinansowanie działalności bibliotek	11,8	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Śródmieście
Sopockie Towarzystwo Ergo-Hestia „Wspieranie działalności kulturalno-oświatowej Filii Nr 2”	2,2	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Śródmieście
Wojewódzki Urząd Pracy „Premia za bon stażowy”	1,5	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Śródmieście
Spółdzielnia mieszkaniowa Radogoszcz – Zachód– zakup nowości wydawniczych	5	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź – Bałuty
MKIĐN – zakup nowości wydawniczych	21,2	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Widzew
Miast Łódź – profilaktyka uzależnień wśród dzieci i młodzieży	19,1	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź - Widzew

Źródło: Wydział Kultury.

Tab. 60. Środki sponsorskie pozyskane przez biblioteki w 2016 r.

Tytuł projektu	sponsor	wartość dofinansowania w tys. zł	Beneficjent
czytelniczy (dobrowolne wpłaty)		37,5	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź Widzew
Zakup nowości wydawniczych	Spółdzielnia Mieszkaniowa Radogoszcz – Zachód	5	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź – Bałuty im. Stanisława Czernika
Sfinansowanie zakupu książek	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Polesie”	0,5	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź Polesie
Sfinansowanie zakupu książek	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Karolew”	1	
Zakup książek z Dużym Drukiem	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Piaski”	0,5	
Działania reklamowe Ergo Hestii A.A. wspierające działalność kulturalno-oświatową Filii nr 2		2,2	Miejska Biblioteka Publiczna Łódź – Śródmieście im. Andrzeja Struga
Premia za bon stażowy	Wojewódzki Urząd Pracy	1,5	

Źródło: Wydział Kultury

Imprezy kulturalne organizowane na terenie parków i zieleńców

Ważnym projektem aktywizującym przestrzeń kultury w mieście jest organizacja imprez kulturalnych na otwartej przestrzeni miejskiej. Instytucje kultury, organizacje pozarządowe lub też artyści wykorzystują tereny parków do realizacji działań artystycznych.

- **„Filmowy Helenów”** - piknik rozpoczynający lato organizowany w parku Helenów przez Centrum Dialogu im. Marka Edelmana. W pięknej scenerii Parku Helenowskiego odtworzono prawdziwie filmową atmosferę. W programie znalazły się: prezentacja wystawy Muzeum Kinematografii „Spacerem po kinach” poświęconej archiwalnym plakatom filmowym oraz portretom polskich gwiazd kina okresu międzywojennego, prezentacja starych filmów polskich, włoskich i francuskich oraz koncert muzyki z wielu kulturowych filmów.
- **LDZ Alternatywa** to jedno z ważniejszych wydarzeń na muzycznej letniej mapie Łodzi. Organizowany przez Fabrykę Sztuki wakacyjny cykl bezpłatnych koncertów prezentuje publiczności najciekawsze zjawiska polskiej (a okazjonalnie

także zagranicznej) sceny alternatywnej. Dzięki starannemu doborowi wykonawców cotygodniowe koncerty regularnie gromadzą kilkusetosobową publiczność spragnioną muzyki.

- **„Letni Kinematograf Rozrywkowy”** to trzy bloki tematyczne w trzech przestrzeniach (na Starym Rynku, na dziedzińcu Muzeum Kinematografii, w plenerze na Stokach) organizowane przez Muzeum Kinematografii w Łodzi. W programie znalazły się najlepsze polskie obrazy z ostatnich lat oraz, autorskie filmy twórców młodego pokolenia. Wszystkie propozycje wyświetlane były na jednym z największych w Polsce ekranów plenerowych o powierzchni niemal 100 m², z wykorzystaniem wysokiej klasy sprzętu projekcyjnego i nagłośnieniowego.
- **„LOMIR SZPACIRN”** - cykl spacerów organizowanych w każdy wtorek w lipcu przez Centrum Dialogu im. Marka Edelmana. W programie znalazły się spacerowe poświęcone twórczości łódzkich artystów, prezentujące filmowe przestrzenie Łodzi.
- **Letni Festiwal Filmowy „Polówka”** - wakacyjna propozycja plenerowych projekcji filmowych. Pokazy odbywały się w siedmiu lokalizacjach, m.in. na terenie łódzkich parków: Park Ocalałych – Centrum Dialogu, Park na Zdrowiu, Park Julianowski, Port Łódź - Kino Samochodowe, EC1 – Łódź Miasto Kultury, Akademia Humanistyczna-Ekonomiczna, Plenerowe letnie kino na Teofilowie.
- **„Punkty Kultury”** - powstały z myślą o działaniu Teatru Pinokio w sprawie rewitalizacji społeczno-kulturalnej na terenie Starego Polesia. Projekt polegał na regularnych spotkaniach z grupami dzieci i młodzieży zagrożonymi marginalizacją społeczną w ich otoczeniu (podwórko, społeczny dom kultury, ognisko opiekuńczo-wychowawcze, plac zabaw). Podczas spotkań uczestnicy brali udział w zajęciach animacyjnych i integracyjnych, warsztatach teatralnych, współtworzeniu z artystami dzieł sztuki. Łącznikami między Teatrem, prowadzącymi warsztaty i mieszkańcami byli opiekunowie grup, mający kompetencje pedagogów ulicy.
- **„Dżem session”** - przy Parkach Śniadaniowych - projekt muzyczny aktywizujący łodzian i łączący pokolenia. Świadczą o tym liczne imprezy organizowane w okresie letnim na zielonych terenach całego miasta. W ubiegłym roku w najstarszym łódzkim parku Parku Źródlika - powstał „Park śniadaniowy”. To nowe miejsce spotkań rodzinnych i sąsiedzkich, a także przestrzeń do działań rekreacyjnych i artystycznych, w której odbywały się gry rodzinne, warsztaty, animacje dla dzieci, atrakcje dla seniorów, targi ze śniadaniowymi smakołykami, spotkania sportowe oraz letnia czytelnia. W 2016 r. do wymienionych propozycji dołączył cykl „Dżem session”. Jego nazwa żartobliwie nawiązuje do tradycji jazzowych jam session i kojarzącego się ze śniadaniem dżemu.

Zielona Łódź

Projekt Zielona Łódź prowadzony jest przez Zarząd Zieleni Miejskiej 2013 roku. Obejmuje wszelkie działania promujące tereny zielone Łodzi, w szczególności miejskie parki, Ogród Botaniczny, Miejski Ogród Zoologiczny, Leśnictwo Miejskie. Celem Zielonej Łodzi jest organizowanie w przestrzeni publicznej różnego rodzaju otwartych imprez oraz aktywności skierowanych do wszystkich mieszkańców naszego miasta. Zwiększenie potencjału rekreacyjnego parków i jednostek podległych ZZM osiągane jest we współpracy z organizacjami, instytucjami, placówkami, z którymi Zarząd wspólnie organizuje wydarzenia kulturalne i sportowe, plenerowe koncerty, wernisaże, zajęcia warsztatowe, spacerowe itp. Dzięki projektowi stworzono dodatkowe udogodnienia dla osób aktywnie spędzających czas w parkach, wyznaczono trasy dla narciarzy i biegaczy.

Tab. 61. Imprezy kulturalne, które odbyły się na terenie łódzkich parków i zieleńców w 2016 r.

Imprezy	Miejsce lub częstotliwość	Frekwencja w osobach (w przybliżeniu)
Zajęcia narciarskie	2 tygodnie (Park Piłsudskiego)	800
Spacery z przewodnikiem Cykl spacerów z Zieloną Łodzią	17 spacerów po różnych parkach	50-80 osób na każdym spacerze
Inscenizacje historyczne	2 inscenizacje (Brus, Park Źródlika I)	240
Warsztaty sensoryczne	Pogonowskiego w różnych parkach	200 300
Tai chi	Różne parki	50
Biegi na orientację	Różne parki	50
Pikniki rodzinne	Ogród Botaniczny, Zdrowie, Górka Widzewska	brak możliwości oszacowania
Koncert „Opery i operetki”	Park Źródlika	800
Obserwacje astronomiczne	Ogród Botaniczny oraz Górka Rogowska	800
Pokazy WOPR	Ogród Botaniczny, Park Julianowski	400
12 h rajd po łódzkich parkach	Różne parki	40
Wycieczki rowerowe	10 wycieczek po różnych parkach	250
Warsztaty plastyczne	8 warsztatów w różnych parkach	20 na każdych zajęciach
Warsztaty fotograficzne	12 warsztatów w różnych parkach	30 na każdych zajęciach
Koncerty Letnie w Altanie	Park Źródlika I	Na 8 koncertach po 600
Joga w parku	Park Źródlika, Piłsudskiego (czerwiec-wrzesień)	2400
Pikniki Brazylijskie	Park Julianowski	500
Koncert muzyki szantowej	Park Julianowski	500
Warsztaty animacji foto.	Ogród Botaniczny	15
Warsztaty entomologiczne	Park Piłsudskiego	100
Letni Festiwal Filmowy „Polówka”	Park Ocalałych, Park na Zdrowiu, Park Julianowski, Parking Port Łódź, Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna Sterlinga 26; EC1 - Łódź, Wodny Raj - Boisko Elty, Miasto Kultury ul. Targowa 1/3	brak możliwości oszacowania

Źródło: Zarząd Zieleni Miejskiej

W ramach projektu funkcjonuje portal internetowy (www.zielonalodz.info). Zawiera kalendarium wydarzeń, informacje o rekreacyjnej infrastrukturze parkowej, galerie foto i video, strefę dla najmłodszych z możliwością plików do pobrania (kolorowanki, karty pracy). Dodatkowym źródłem informacji oraz medium, na którym realizowane są konkursy oraz quizy sprawdzające wiedzę przyrodniczą jest strona Facebook (www.facebook.com/Zielonalodz).

Wsparcie produkcji filmowej - Łódź Film Commission

Łódź Film Commission to specjalna jednostka powołana do współpracy z filmowcami, działająca w strukturach Wydziału Kultury do września 2015 r. We wrześniu 2015 r. decyzją Prezydenta Miasta Łodzi, przeniesiona do „EC 1 Łódź – Miasto Kultury”. Jednostka ta udziela filmowcom kompleksowej pomocy: od poszukiwania planów filmowych po wsparcie w uzyskaniu pozwoleń niezbędnych do realizacji projektu filmowego. „EC1 Łódź – Miasto Kultury” jest koproducentem m.in. ostatniego filmu Andrzeja Wajdy „Powidoki”, filmu biograficznego „Maria Skłodowska-Curie” w reżyserii Marie Noelle i projektu oscarowego studia Opus Film „Pomiędzy słowami” Urszuli Antoniak. Poza filmami fabularnymi ŁFC współfinansuje także filmy dokumentalne oraz produkcje dla dzieci. Ponadto Film Commission współtworzy Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej, którego trzon tworzą organizatorzy renomowanego Międzynarodowego Festiwalu Komiksu i Gier Komputerowych w Łodzi. CKiNI zamyka listę różnorodnych dziedzin, które wypełniają ofertę programową placówki z ulicy Targowej.

Łódzki Fundusz Filmowy

Konkurs Łódzkiego Funduszu Filmowego został ogłoszony w 2015 r. i dotyczył edycji z roku 2015 i 2016. Pula środków jaka została zabezpieczona na lata 2016 - 2017 wynosi odpowiednio 1,4 mln zł i 1,2 mln zł. W 2017 r. budżet funduszu filmowego będzie najwyższy w jego historii. W efekcie wprowadzenia nowych zasad konkursu, „EC1 Łódź - Miasto Kultury” zostanie koproducentem filmów, co oznacza większy wpływ na przebieg produkcji filmowej, promocję i dystrybucję filmu oraz udział w przyszłych zyskach z jego eksploatacji w kinach, telewizji i w formie DVD. Korzyścią dla producentów jest z kolei możliwość wcześniejszego otrzymania środków, ponieważ część wkładu koprodukcyjnego wypłacana będzie po podpisaniu umowy (dotychczas całość środków wypłacana była po przedstawieniu rozliczenia).

Inwestycje realizowane w 2016

W 2016 r. realizowano inwestycje miejskie w dziedzinie kultury na łączną kwotę 156,6 mln zł:

Tab. 62. Inwestycje miejskie w dziedzinie kultury realizowane w 2016 r.

Nazwa zadania	Termin zakończenia	Wartość kosztorysowa w mln zł	Zadania realizowane w 2016 r.
Nowe funkcje łódzkich domów kultury	31.12.2019	8,1	dokumenty aplikacyjne
Modernizacja, rozszerzenie funkcji i wyposażenie bibliotek	31.12.2018	8,0	23.12.2016 złożono dokumentację do SŁOM
Budowanie nowoczesnego muzeum dzięki innowacyjnym rozwiązaniom. Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi placówka kreatywna	31.12.2018	6,4	Opracowywano dokumenty aplikacyjne
Rewitalizacja Teatru Powszechnego w Łodzi - Polskie Centrum Komedi i - Regionalne Centrum Edukacji Teatralnej	30.09.2019	19,9	Podpisano umowę o dofinansowanie z Urzędem Marszałkowskim
Budowanie przewag konkurencyjnych poprzez poszerzenie oferty kulturalno – edukacyjnej Muzeum Kinematografii w Łodzi	31.12.2018	7,9	Złożono dokumenty aplikacyjne
Rozwój funkcji i usług oferowanych przez EC1 Łódź - Miasto Kultury	31.12.2017	73,3	Podpisano umowę o dofinansowanie
Poszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej Narodowego Centrum Kultury Filmowej	31.12.2020	11,2	
Rozwój funkcji wystawienniczo – edukacyjnych Centrum Nauki i Techniki w Łodzi wraz z zapleczem warsztatowym	31.12.2020	11,2	Opracowywano dokumenty aplikacyjne

Źródło: Wydział Kultury

Współpraca między placówkami edukacyjnymi, instytucjami społeczno-kulturalnymi, organizacjami pozarządowymi, artystami i niezależnymi animatorami

Podejmowane działania obejmowały:

- Kontynuację programu „Aktywizacja 60+” w pięciu miejskich ośrodkach kultury, w których funkcjonują Centra Aktywnego Seniora. CAS to wieloelementowy, interdyscyplinarny projekt o charakterze społeczno-edukacyjnym, którego istotą jest kształtowanie wśród seniorów nawyków do czynnego, kreatywnego spędzania wolnego czasu, rozwoju umiejętności, nauki radzenia sobie w nowych sytuacjach oraz dostosowania się do realiów obecnego świata. Centra służą wszechstronnej aktywizacji oraz integracji społecznej osób po 60 roku życia, w miejscu ich zamieszkania.
- Zapewnienie możliwie zrównoważonego dostępu do kultury w obszarze miasta, kontynuacja inicjatywy „Strefa Kultury Otwartej”, przedsięwzięcia zainicjowanego przez Radę Osiedla Olechów - Janów i Ośrodek Kultury „Górna”. Działania odbywają się w dwóch szkołach podstawowych, a program kulturalny kierowany jest do wszystkich mieszkańców. Oprócz regularnych zajęć, realizowane są na terenie Olechowa wydarzenia artystyczne, gry miejskie, rodzinne warsztaty.
- Wdrożenie zasady udziału dzieci w zajęciach upowszechniających kulturę i sztukę w ramach Programu Wspierania Rodziny w Mieście Łodzi na lata 2015-2017.
- Miejskie instytucje kultury przyjęły system ulg i preferencji oferowanych członkom rodzin wielodzietnych zamieszkałych na terenie Łodzi oraz system ulg i zniżek dla osób powyżej 60 roku życia.
- Współpracę z organizacjami pozarządowymi obejmującą edukację kulturalną na rzecz dzieci i młodzieży, w tym promocję dokonań artystycznych, działania włączające dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem oraz program wspierania artystycznej twórczości amatorskiej, ze szczególnym uwzględnieniem osób 60+.
- Kontynuację współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Kultury powołanej 6 lutego 2013 r. KDO ds. Kultury pełni funkcję opiniująco-doradczą oraz rekomenduje i nadzoruje proces wdrażania Polityki rozwoju kultury 2020+ dla Miasta Łodzi.

Rozwój kapitału kulturowego i kreatywnego tworzącego atrakcyjność miasta, jako miejsca zamieszkania dla nowych mieszkańców

Przemysły kreatywne

Program Urzędu Miasta Łodzi „Lokale dla kreatywnych” ma zachęcić przedsiębiorcze osoby do wynajmowania

po preferencyjnych stawkach czynszu lokali przy głównej ulicy i lokowania tam unikatowych form działalności artystycznej, handlowej lub gastronomicznej. Mogą to być galerie sztuki, butiki, księgarnie i antykwiariaty, kawiarnie, lokum dla firm projektowych i pracowni. W konkursach „Lokale dla kreatywnych” preferowani są najemcy, którzy mają najciekawsze pomysły na działalność. W 2016 roku w związku z prowadzoną reorganizacją i powołaniem nowej jednostki Zarządu Lokali Miejskich nie przeprowadzono naboru do programu.

Pracownie artystyczne

Zgodnie z zasadami określonymi w 2012 r. prawo do najmu pracowni przysługuje twórcom deklarującym wybór Łodzi na miejsce życia i twórczości. Przyznanie pracowni odbywa się w drodze konkursu, a komisja konkursowa składa się z przedstawicieli środowiska artystycznego, radnych Komisji Kultury i pracowników Urzędu Miasta. Pracownie twórcze są częścią mecenatu sprawowanego przez Samorząd Łódzki i stanowią istotne narzędzia kształtowania polityki kulturalnej.

Prawo do najmu pracowni przysługuje twórcom:

- deklarującym wybór Łodzi na miejsce życia i twórczości, w szczególności malarzom, rzeźbiarzom, fotografikom, grafikom (z wyjątkiem twórców posługujących się wyłącznie techniką komputerową) artystom z dziedziny form przemysłowych, tkaniny artystycznej, ceramiki, szkła artystycznego, artystom sztuk projektowych, będącym absolwentami uczelni artystycznych lub członkami związków i stowarzyszeń twórczych,
- których średni miesięczny dochód w przeliczeniu na jedną osobę nie przekracza:
 - 750 % najniższej emerytury w gospodarstwie domowym jednoosobowym,
 - 600 % najniższej emerytury w gospodarstwie domowym wieloosobowym.

Obecnie Miasto wynajmuje (stan na listopad 2016) 152 pracownie twórcze. W 2016 roku wpłynęło 13 wniosków, a zostało przyznanych 11 pracowni dla twórców kultury.

Budżet obywatelski

Na rok 2016 wybrano w budżecie obywatelskim siedem programów mających na celu poprawę dostępu do kultury oraz uczestnictwa w życiu kulturalnym. Cztery projekty obejmowały zakup sprzętu komputerowego, modernizację urządzeń wspomagających wyposażenie biblioteczne oraz książek w tym audiobooków dla bibliotek. Dodatkowo dla młodych czytelników biblioteki na Księżym Młynie utworzono „Bajkowe miejsce dla dzieci”. Dwa projekty obejmowały organizację kina plenerowego na Teofilowie w ramach zadania „Odnowa Teofilowa. Plenerowe kino letnie na Teofilowie” oraz przeprowadzenie programu edukacyjno-artystycznego dla dzieci i młodzieży dotkniętej wykluczeniem społecznym na terenie Polesia.

Profesjonalizacja zarządzania kulturą

Zintegrowany Program Rewitalizacji Księżego Młyna

Rewitalizacja obszaru Księżego Młyna, ograniczonego ulicami Przędzalnianą – Tymienieckiego – Magazynową – Fabryczną, polega na modernizacji istniejących budynków, zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków oraz wprowadzeniu nowych funkcji użytkowych. Projekt pn. „Szlakiem architektury włókienniczej. Rewitalizacja Księżego Młyna.” jest spójny ze „Strategią Rozwoju Łodzi 2020+” i wspomaga:

- rozwój kapitału kulturowego i kreatywnego tworzącego atrakcyjność miasta,
- wsparcie rozwoju przemysłów kreatywnych na obszarze Księżego Młyna,
- wsparcie Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi w utworzeniu Instytutu Designu w budynku szkoły przy ul. Księży Młyn 13/15,
- przekształcenie jednego z najcenniejszych historycznie miejsc w uporządkowany, odnowiony urbanistycznie, ekonomicznie i społecznie obszar atrakcyjny dla mieszkańców i inwestorów,
- aktywizację społeczną i gospodarczą mieszkańców służącą włączeniu społecznemu i likwidacji obszarów biedy, oraz

podniesienie ich bezpieczeństwa,

- ułatwienie transportu ekologicznego poprzez włączenie obszaru Księżego Młyna w sieć miejskich ścieżek rowerowych,
- optymalizację wydatków energetycznych w wyniku termomodernizacji budynków,
- budowę parkingu przy ul. Fabrycznej 17a.

Działalność związana z rewitalizacją Księżego Młyna w 2016 r. obejmowała:

- ogłoszenie Konkursu - Nabór na partnerów podmiotów spoza sektora finansów publicznych dla projektu „Szlakiem architektury włókienniczej. Rewitalizacja Księżego Młyna”. Ostateczna akceptacja wyboru partnerów przez Prezydent Miasta odbędzie się w 2017 r.,
- aktualizacja studium wykonalności Projektu „Szlakiem architektury włókienniczej. Rewitalizacja Księżego Młyna.”,
- aktualizacja całej dokumentacji projektowej i decyzji konserwatorskich, które utraciły ważność,
- wspólnie z czterema Wspólnotami Mieszkaniowymi wykonano dokumentację projektową z ostatecznymi pozwoleniami na budowę dla częściowych remontów budynków przy ul. Księży Młyn 11 i Przędzalnianej 65 oraz cztery programy funkcjonalno-użytkowe,
- wykup sześciu wyodrębnionych lokali Wspólnoty Mieszkaniowej położonej na nieruchomości przy ul. Przędzalnianej nr 57-67. Działka o nr 101/1 stała się własnością Miasta Łodzi,
- odkup udziałów w tzw. Kocim Szlaku, po wcześniejszym podziale nieruchomości przy ul. Fabrycznej 19/19a. Koci Szlak stał się 100% własnością Miasta Łodzi,
- rozpoczęcie remontu i przebudowy budynków nieruchomości przy ul. Przędzalnianej 91 dla potrzeb lokali zamiennych (21 lokali). Zadanie jest dofinansowane z Banku Gospodarstwa Krajowego.

W 2016 r. poza działaniami o charakterze inwestycyjnym podejmowane były działania mające na celu wprowadzenie nowych funkcji o charakterze artystycznym na teren Księżego Młyna. Działania te polegają na wspieraniu rozwoju sektora kreatywnego poprzez wynajem lokali dla twórców i organizację cyklicznych wydarzeń artystycznych - Pchlich Targów. Na Księżym Młynie odbywają się również zajęcia i warsztaty szkoleniowe z zakresu rewitalizacji z udziałem studentów różnych uczelni, przedstawicieli z Polski i z zagranicy. W ramach działań związanych z projektem rewitalizacji Księżego Młyna rozstrzygnięto przetarg na prowadzenie tzw. „Domu Turysty”.

EC1 Łódź – Miasto Kultury

EC1 Łódź – Miasto Kultury” w 2016 r. kontynuowała działalność związaną z rozwojem usług o charakterze kulturalnym, a także z budowaniem wizerunku w świadomości odbiorców. Na mocy zawartej 2015 roku umowy, od 2016 r. „EC1 Łódź – Miasto Kultury” zostało instytucją współprowadzoną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Utworzony został specjalistyczny oddział Narodowe Centrum Kultury Filmowej, którego rolą jest:

- upowszechnianie i popularyzacja kultury filmowej poprzez organizację wystaw, przeglądów i innych przedsięwzięć o zasięgu krajowym i międzynarodowym,
- prowadzenie wieloaspektowej działalności edukacyjnej dotyczącej historii filmu polskiego i światowego, estetyki filmowej i środków wyrazu, społecznych funkcji filmu,
- prezentację dorobku polskiej i światowej kinematografii, między innymi poprzez prowadzenie pokazów i prezentacji multimedialnych, w tym również w kinie sferycznym;

W pierwszym roku działalności oddział Narodowe Centrum Kultury Filmowej rozpoczął prace przygotowawcze do uruchomienia do roku 2019 trzech stałych wystaw:

- Mechaniczne oko - zaplanowana jako multimedialna podróż w czasie: z ery kina cyfrowego, przez epokę taśm i projektorów analogowych, do początków kinematografii i XIX-wiecznej kultury audiowizualnej,

- Materia kina – planowana jako interaktywna wędrówka przez kolejne etapy powstawania filmu: od prac nad scenariuszem, przez dobór aktorów, kostiumy, charakteryzacje, scenografię i prace na planie, po montaż, efekty specjalne, udźwiękowanie i dystrybucję,

- Kino Polonia – dotycząca historii kultury filmowej na ziemiach polskich od pierwszych projekcji po czasy współczesne. Opracowywane były scenariusze wystaw i gromadzone pierwsze eksponaty. Rozpoczęto również prace związane z zaprojektowaniem i wybudowaniem 3-salowego kina dla 260 widzów. Będzie ono tworzone z myślą o projekcjach specjalnych, przeglądach i festiwalach oraz pokazach filmów z bieżącego repertuaru. Będzie także zapleczem dla spotkań z ludźmi kina, dyskusji panelowych oraz otwartych konferencji popularyzujących wiedzę o kulturze filmowej

Od połowy 2016 roku NCKF prowadzi także działalność o charakterze edukacyjnym. Zorganizowano:

- szereg spotkań warsztatowych – „Nawijamy! Warsztaty 8 mm” poświęcone technologii filmowej 8 mm, „Wyciągamy trupy z szafy”. O technologiach kina domowego” poświęcone technologii VHS, „Gramy! Afterparty” poświęcone prezentacji technologii muzycznych z lat 70., 80. i 90.
- spotkania z ludźmi filmu – „Kobiety (kina) Andrzeja Wajdy” - spotkanie z Bożeną Dykiel, Mają Komorowską i Emilią Krakowską poświęcone twórczości Andrzeja Wajdy oraz premiera książki „Filmowe ulice Jerzego Toeplitza”
- cykl projekcji filmowych: „Architekt wyobraźni” zaprogramowana przez NCKF sekcja Polówki, odsłaniająca różne oblicza scenografii, „Noc martwych mediów”, „Gorące kino”.

Łącznie wydarzenia organizowane przez NCKF wyłącznie w siedzibie „EC1 Łódź – Miasto Kultury” odwiedziło ponad 3000 osób. Dodatkowo NCKF realizował działania goszcząc z prezentacją swojej działalności na takich wydarzeniach w kraju, jak: Festiwal T-Mobile Nowe Horyzonty, Krakowski Festiwal Filmowy, Festiwal Filmowy w Gdyni, Zjazd Filmoznawców w Krakowie. W październiku 2016 r. decyzją Prezydenta Miasta Narodowe Centrum Kultury Filmowej zostało wyznaczone na koordynatora prac przygotowawczych związanych z ubieganiem się przez Łódź o tytuł Miasta Filmu w ramach Sieci miast kreatywnych UNESCO.

Docelowo, po zakończeniu działań inwestycyjnych zaplanowanych na lata 2016-2019, NCKF stanie się centralnym w Polsce i unikatowym w tej części Europy ośrodkiem kulturalnym i edukacyjno-ekspozycyjnym poświęconym kulturze filmowej.

Rok 2016 to także uruchomienie działalności Planetarium EC1. W ciągu pierwszego roku funkcjonowania odbyło się ok. 1958 pokazów, które łącznie zobaczyło prawie 150 000 widzów. Oferta Planetarium jest skierowana do szerokiego grona odbiorców i zróżnicowana odpowiednio do ich wieku. Część pokazów adresowana jest do grup szkolnych pod kątem użycia terminów i pojęć oraz dostosowana do aktualnej podstawy programowej. Pokazy składają się z tematycznego pokazu licencjonowanego lub prowadzonego w całości na żywo, oraz uzupełnienia o aktualne zjawiska na niebie właściwe dla momentu wizyty w planetarium.

W grudniu 2016 roku zapoczątkowany został w Planetarium nowy cykl „Sfera Muzyki”, w ramach którego odbył się koncert sopranistki Joanny Woś. Cykl będzie kontynuowany w roku 2017.

Planetarium organizowało również spotkania związane z 100 rocznicą opublikowania Ogólnej Teorii Względności, Dniem Planetariuszy i Dniem Lotnictwa Polskiego, a także – po raz kolejny – Noc Perseidów – plenerowe spotkanie w Parku Źródlika.

Łącznie dodatkowe wydarzenia organizowane przez Planetarium odwiedziło ponad 2 000 osób.

Wraz z uruchomieniem w budynku EC1 Zachód Centrum Nauki i Techniki realizowane prowadzone były prace związane z wykonaniem ekspozycji i wyposażenia ścieżek dydaktycznych. W obiekcie realizowane będą działania edukacyjne i animacyjne związane z kształtowaniem aktywnych postaw poznawczych dzieci i młodzieży w aspektach

związanych z nauką, techniką i szeroko rozumianą kulturą. Planuje się trzy ścieżki naukowe i techniczne. Interaktywne wystawy obejmować będą prezentację zjawisk fizycznych, chemicznych, biologicznych oraz mechanizmów działania maszyn. Elementem projektu będzie uruchomienie systemu multimedialnego do sferycznego kina 3D. Otwarcie Centrum planowane jest na listopad/grudzień 2017 roku.

W ramach „EC1 Łódź – Miasto Kultury” zbudowano również zespół odpowiedzialny za uruchomienie trzeciego filaru działalności Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej. Najważniejszym zadaniem realizowanym przez zespół była współorganizacja ze Stowarzyszeniem Twórców „Contur” 27. Międzynarodowego Festiwalu Gier i Komiksu. Jest to najdłużej odbywający się cykliczny festiwal w Łodzi, gromadzący fanów komiksu wszelkiego rodzaju gier i dyscyplin pokrewnych. W ramach imprezy odbywają się konkursy, wystawy, spotkania z twórcami, zajęcia warsztatowe, seanse dedykacji, strefy tematyczne, strefa targowa, turnieje w poszczególnych grach. W festiwalu biorą udział gwiazdy komiksu i twórcy gier z całego świata.

Festiwalowi towarzyszyły:

- Finał Mistrzostw Polski w e-sporcie ESL,
- Promised Land Art. Festival - pierwsza w Polsce międzynarodowa konferencja dla profesjonalistów pracujących w branży gier komputerowych oraz filmowej, połączona z warsztatami poświęconymi rysunkowi, grafice komputerowej, efektom specjalnym oraz sztuce animacji.

MFGiK odwiedziło ok. 20 000 osób.

Pod koniec września 2016 r. „EC1 Łódź – Miasto Kultury” nabyło od Miasta Łódź tereny EC1 Południowy Wschód, zajmowane wcześniej przez Fundację Se-Ma-For. Efektem inwestycji będzie uruchomienie pełnej działalności Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej.

W 2016 roku zawarta została umowa z Muzeum Nauki w Paryżu, na mocy której „EC1 Łódź – Miasto Kultury” będzie gospodarzem wystawy wynalazków Leonardo da Vinci „Energia Umysłu”.

Obiekty EC1 gościły również wydarzenia związane z:

- Festiwalem Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych – spektakl „Francuzi” Krzysztofa Warlikowskiego, „Apokalipsa” Michała Borczucha oraz „Tango Łódź” wystawiany przez zespół Teatru Powszechnego w Łodzi,
- PGNiG Transatlantyk Festival – warsztaty filmowe, pokazy i projekcje w ramach Kina kulinarnego, Kina mobilnego i zajęcia z eksploracji wirtualnej rzeczywistości,
- Kolorową Tolerancją – finałowe spotkanie na terenie EC1 wycieczek po mieście uwiecznione pamiątkową fotografią,
- Organizacja wycieczek (2 razy w miesiącu) po należących do instytucji obiektów. Dodatkowe wycieczki organizowane były także podczas różnych wydarzeń miejskich – Urodziny Łodzi, Noc Muzeów, Senioralia, otwarcie Dworca Łódź – Fabryczna, itp. Łącznie obiekty zwiedziło podczas wycieczek prawie 6 000 osób.

W ramach dodatkowej działalności komercyjnej miało miejsce kilkudziesiąt wydarzeń związanych z krótkoterminowym najmem powierzchni w EC1 Wschód. Odbyło się m. in. 16 dużych konferencji organizowanych przez firmy z branży szkoleniowej, eventowej, komputerowej, edukacyjnej. Z przestrzeni korzystały łódzkie uczelnie i instytucje. W ramach najmu na potrzeby organizacji wydarzeń integracyjnych o charakterze artystycznym, odbyło się 12 dużych imprez w przestrzeni zabytkowej Hali Maszyn, dla największych podmiotów gospodarczych działających w regionie łódzkim i ogólnopolskim. Przestrzenie instytucji EC1 na podstawie zawartych umów, były też przestrzeniami nagrań dla komercyjnych sesji zdjęciowych reklamowych (polskie i hiszpańskie firmy, wiodące w swoich branżach) i filmowych (serial "Komisarz Alex").

W 2016 roku uruchomiony został także nowy portal internetowy www.ec1lodz.pl kierujący do stron tematycznych poszczególnych centrów działalności Instytucji, a także do strony Planetarium EC1, za pomocą której można dokonać

zakupu lub rezerwacji biletu. Prowadzona jest również działalność promocyjna poprzez kanały Facebook, Instagram, Twitter i YouTube.

Działalność EC1 Łódź – miasto Kultury w 2016 r.

Planetarium:

- 1958 pokazów dla widzów indywidualnych, grup oraz pokazów specjalnych,
- 1 koncert „Sfera Muzyki”,
- 3 wydarzenia okolicznościowe (Dzień Planetariuszy, Dzień Lotnictwa Polskiego, 100 rocznica OTW),
- 1 wydarzenie plenerowe (Noc Perseidów).

Narodowe Centrum Kultury Filmowej:

- 22 projekcje filmowe,
- 6 wyjazdowych spotkań promocyjnych,
- 3 wydarzenia o charakterze warsztatowym,
- 2 spotkania z ludźmi kina.

Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej:

- 27. Międzynarodowy Festiwal Gier i Komiksu,
- Promised Land Art.Festival.

Pozostałe:

- spotkanie warsztatowe MAIA dla producentów filmowych,
- premiera filmu dokumentalnego „Pierwszy Polak na Marsie”,
- 48 planowych wycieczek po kompleksie EC1,
- spotkanie autorskie: „Księga Fabryk Łodzi”.

Festiwal i wydarzenia organizowane na terenie kompleksu EC1:

- PGNiG Transatlantyk Festival (warsztaty i kino plenerowe),
- Festiwal Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych (spektakle 3 tytułów, oraz spektakle pofestiwalowe),
- Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki (wycieczki po Centrum Nauki i Techniki),
- Festiwal Szkół Teatralnych,
- Międzynarodowy Festiwal Filmów Animowanych Animator on Tour,
- Złota Nitka,
- Noc Muzeów (specjalne pokazy w Planetarium),
- Urodziny Łodzi (wycieczki po kompleksie EC1 i specjalne pokazy w Planetarium),
- Gala Gault & Milliau – prezentacja „żółtego przewodnika”.

Tab. 63. Dofinansowanie EC-1 ze środków zewnętrznych w 2016 r.

Tytuł projektu	źródło dofinansowania (grantodawca/nazwa programu)	wartość projektu w mln zł	wartość dofinansowania w mln zł
Rewitalizacja EC-1 Południowy – Wschód	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	20	13,8
Aranżacja i wykonanie ekspozycji i wyposażenia Centrum Nauki i Techniki w Łodzi	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Instytucja Pośrednicząca: Minister Rozwoju i Dziedzictwa Narodowego	45,5	18,4

Źródło: EC1 Łódź – Miasto Kultury

Konkursy dotacyjne

Konkursy ofert na realizację zadań publicznych w dziedzinie kultury są podstawowym mechanizmem przekazywania środków finansowych podmiotom III sektora. Zgodnie z art. 11 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,

zlecenie zadań może odbywać się w formach, wspierania realizacji zadania publicznego (dofinansowania kosztów zadania) oraz powierzania realizacji zadania publicznego (sfinansowania całkowitych kosztów zadania).

Konkursy są ogłaszane przez Prezydenta Miasta i obsługiwane przez właściwe merytorycznie komórki organizacyjne Miasta. Wydział Kultury corocznie ustala zadania priorytetowe, w ramach których zostaje szczegółowo określony zakres tematyczny konkursów. W 2016 r. zorganizowano 4 otwarte konkursy ofert, w ramach których oferenci składali oferty na następujące zadania:

- Wspieranie imprez kulturalnych, w szczególności z zakresu filmu, sztuk wizualnych oraz muzyki.
- Upowszechnianie kultury poprzez produkcję i prezentację wydarzeń artystycznych z różnych dziedzin sztuki.
- Edukacja kulturalna na rzecz dzieci i młodzieży, w tym promocja dokonań artystycznych, działania włączające dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym.
- Wspieranie artystycznej twórczości amatorskiej, ze szczególnym uwzględnieniem osób 60+.
- Wspieranie realizacji przedsięwzięć przybliżających łodzianom sylwetki wielkich twórców kultury łódzkiej.
- Wymiana dorobku, informacji i doświadczeń z zakresu kultury.
- Wsparcie wydawania niskonakładowych, niekomercyjnych publikacji związanych z Łodzią z wykorzystaniem różnych nośników zapisu a w szczególności: oryginalnych utworów literackich łódzkich autorów, wydawnictw dokumentujących działalność łódzkich instytucji, stowarzyszeń, organizacji i grup artystycznych, wydawnictw mniejszości narodowych związanych z dziedzictwem kulturowym Łodzi, almanachów, ksiąg zbiorowych, druków ulotnych i specjalnych (także reprintów, planów, map) związanych z kulturą dawnej lub współczesnej Łodzi.

W ramach konkursu na wsparcie realizacji zadań Miasta Łodzi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, wpłynęły 103 oferty. W małych grantach, gdzie wartość dofinansowania nie przekraczała 50 tys. zł zostały wybrane 24 projekty do dofinansowania. W konkursie na wsparcie realizacji zadań Miasta Łodzi, w których wartość dofinansowania przekracza 50 tys. zł dofinansowanie otrzymało 13 projektów.

W ramach otwartych konkursów ofert na wsparcie realizacji w zakresie wydawania niskonakładowych, niekomercyjnych publikacji związanych z Łodzią odbyły się dwa nabory: w pierwszej i drugiej połowie 2016 roku. Łącznie złożono 20 ofert, 8 propozycji wybrano do dofinansowania.

Ponadto Wydział Kultury w 2016 r. zrealizował dwa otwarte konkursy ofert w formie powierzenia realizacji zadania publicznego w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. wyłonionego w konsultacjach społecznych dotyczących budżetu obywatelskiego na 2016 r:

- „Program edukacyjno-artystyczny dla dzieci i młodzieży dotkniętej wykluczeniem społecznym na terenie Polesia”.
- „Odnowa Teofilowa. Plenerowe kino letnie na Teofilowie.”.

W czerwcu 2016 r. rozwiązano umowę trzyletnią z Fundacją Lux Promonumentis a środki na realizację Festiwalu Light Move Festival w wysokości 300 tys. zł zostały przekazane do Centrum Wydarzeń, które w 2016 r. współpracowało przy organizacji festiwalu.

Stypendia artystyczne Prezydenta Miasta Łodzi

Stypendia artystyczne skierowane są do osób, które nie ukończyły 35 r. ż. zajmujących się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem i animacją kultury. Mogą być przyznawane w następujących dziedzinach: sztuki wizualne, sztuki projektowe, film, teatr, muzyka, taniec, literatura, a ubiegać się o nie mogą osoby prowadzące działalność twórczą w Łodzi.

W 2016 roku złożono 54 wnioski stypendialne i przyznano 13 stypendiów artystycznych - jedno stypendium teatralne, cztery ze sztuk wizualnych, cztery filmowe, dwa muzyczne, jedno z dziedziny literatury i animacji kultury. Budżet realizacji poszczególnych projektów wynosił od 4 tys. zł do 10 tys. zł. Łącznie rozdysponowano 114 tys. zł.

Łódź filmowa

Działania zostały opisane w Filarze I Gospodarka i Infrastruktura.

3. ŁÓDŹ UCZĄCA SIĘ

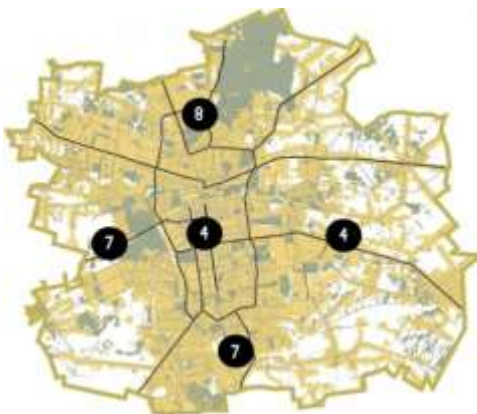
Utworzenie wysokiej rangi centrum działalności akademickiej i badawczo-rozwojowej kształcącej i doskonalącej kadry dla inwestorów w nowoczesnych branżach kluczowych dla rozwoju Łodzi, w tym wspieranie szkolnictwa zawodowego oraz stałe powiększanie zasobów utalentowanych mieszkańców miasta.

Dostęp do edukacji, opieki i wychowania

Żłobki

Miasto Łódź prowadzi 30 miejskich żłobków, tworzących Miejski Zespół Żłobków (MZŻ). Placówki rozmieszczone są na terenie całego miasta.

Rys. 11. Rozmieszczenie i liczba żłobków miejskich w poszczególnych rejonach miasta

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych.

Działają również prywatne żłobki i kluby dziecięce. Zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, prowadzenie żłobka i klubu dziecięcego jest działalnością regulowaną i wymaga wpisu do rejestru Prezydenta Miasta. W roku 2016 w rejestrze znajdowało się 13 niepublicznych żłobków (wyrejestrowano 1 i zarejestrowano 2 nowe) i 9 klubów dziecięcych (zarejestrowano 1 nowy). W wykazie dziennych opiekunów znajdowało się 5 osób zatrudnionych przez organizację pozarządową i zapewniających opiekę 25 dzieciom.

Tab. 64. Placówki oraz miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych

	Liczba placówek					Liczba miejsc				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Żłobki publiczne	30	30	30	30	30	2 025	2 025	2 025	2 025	2 025
Żłobki niepubliczne	3	4	11	12	13	106	72	218	238	267
Kluby dziecięce	1	4	8	9	9	13	81	137	145	147
Razem	34	38	49	51	52	2 144	2 178	2 380	2 408	2 439

Źródło: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych.

Tab. 65. Dostępność żłobków publicznych *

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba dzieci biorących udział w rekrutacji	3 232	3 092	2 352	2 918	3 110
Liczba dzieci zakwalifikowanych	2 399	2 433	2 352	2 352	2 480

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych.

* W rekrutacji ze względu na absencje dzieci dopuszcza się większą o 25% od planu miejsc liczbę dzieci zapisywanych.

W 2016 r. wzrosła liczba miejsc w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, efektywniej wykorzystywano również miejsca w żłobkach miejskich, a rosnący standard opieki był możliwy dzięki udziałowi pracowników Zespołu w szkoleniach, seminariach i konferencjach.

Przeprowadzono kontrole w 50 jednostkach ujętych w rejestrze oraz jedną kontrolę sprawdzającą realizację zaleceń. Wykazane uchybienia zostały usunięte w trakcie 2016 r., a w 1 przypadku zakończenie procedury nastąpi w 2017 roku.

Łódzki system oświaty

System łódzkiej oświaty, w ramach którego Miasto Łódź realizuje zadania zapisane w ustawie o systemie oświaty, obejmuje placówki publiczne, niepubliczne oraz publiczne prowadzone przez osoby fizyczne bądź prawne niezaliczane do sektora finansów publicznych.

Według stanu na 31 grudnia 2016 r. Miasto Łódź jest organem prowadzącym dla 146 przedszkoli oraz 168 jednostek organizacyjnych (szkół i placówek oświatowych). W ostatnim roku dokonano następujących zmian w sieci przedszkoli miejskich i szkół wszystkich typów:

- z dniem 1 września powołano nowe jednostki organizacyjne:
 - Publiczne gimnazjum Mistrzostwa Sportowego,
 - Centrum Kształcenia Zawodowego i ustawicznego, w jego skład wchodzi ZSP19 i CKU,
- zlikwidowano XXXV Liceum Ogólnokształcące.

Tab. 66. Jednostki organizacyjne łódzkiej oświaty prowadzone przez Miasto

	2014/15	2015/16	2016/17
Szkoły podstawowe	83	83	83
Publiczne gimnazja	35	35	36
Zespoły Szkół Integracyjnych	1	1	1
Zespół Szkolno-Przedszkolne	2	2	2
Zespoły Szkół Ogólnokształcących	5	5	5
Licea ogólnokształcące	23	23	22
Zespoły szkół ponadgimnazjalnych	18	18	17
Centra kształcenia ustawicznego, jednostki doskonalenia nauczycieli	2	2	1
Centra kształcenia zawodowego i ustawicznego	-	-	1
Razem	169	169	168
Przedszkola miejskie	146	146	146

Źródło: Wydział Edukacji.

Oświata niepubliczna

Prezydent Miasta Łodzi prowadzi również ewidencję szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne bądź prawne niezaliczane do sektora finansów publicznych. Zgodnie z ewidencją w Łodzi działa 246 takich placówek.

Tab. 67. Jednostki organizacyjne łódzkiej oświaty prowadzone przez osoby fizyczne bądź prawne niezaliczane do skora finansów publicznych

	2014/15	2015/16
Przedszkola niepubliczne	59	57
Przedszkola specjalne	5	6
Punkty przedszkolne	11	16
Szkoły podstawowe	20	20
Szkoły podstawowe specjalne	5	6
Gimnazja	26	28
Gimnazja specjalne	4	4
Licea Ogólnokształcące	37	36
Licea specjalne	1	1
Technikum	8	9
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	3	1
Szkoły Policealne	53	54
Szkoła Specjalna przysposabiająca do pracy	2	2
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	1	1
Młodzieżowe ośrodki socjoterapii	2	2
Bursy szkolne	3	3
Razem	247	246

Źródło: Wydział Edukacji.

Sieć szkół i placówek funkcjonujących na terenie Łodzi uzupełniają szkoły i placówki publiczne prowadzone przez osoby fizyczne i prawne nie zaliczane do sektora finansów publicznych. Według stanu na 1 września 2016 r. na terenie

miasta funkcjonowało 23 tego typu szkół i placówek.

Tab. 68. Szkoły i placówki publiczne prowadzone przez osoby fizyczne bądź prawne niezaliczane do sektora finansów publicznych

	2014/15	2015/16
Przedszkola publiczne	5	5
Szkoły podstawowe publiczne	2	2
Gimnazja dla młodzieży publiczne	3	3
Licea Ogólnokształcące publiczne	5	5
Licea Uzupełniające publiczne	2	2
Szkoły Policealne publiczne	5	5
Bursy szkolne publiczne	1	1
Razem	23	23

Źródło: Wydział Edukacji.

Na podstawie ustawy o systemie oświaty Miasto Łódź dotuje podmioty niepubliczne. W zależności od typu i rodzaju szkoły dotacja udzielana jest w oparciu o tzw. stawki kosztowe, bądź o stawki obliczone na podstawie metryczki subwencji oświatowej. W roku szkolnym 2015/16 wypłacono dotację szkołom i placówkom niepublicznym i publicznym nie zaliczanym do sektora finansów publicznych w łącznej wysokości 123,2 mln zł.

Zwrot kosztów dotacji udzielonej przez Miasto Łódź na dzieci zamieszkałe na terenie innych gmin

Miasto dokonuje wzajemnych rozliczeń z innymi gminami z tytułu zwrotu kosztów dotacji na dzieci zamieszkałe na terenie innych gmin, a uczęszczające do przedszkoli niepublicznych na terenie Miasta oraz zwrot kosztów dotacji na dzieci będące mieszkańcami Miasta Łodzi, a uczęszczające do przedszkoli niepublicznych na terenie innych gmin. W roku szkolnym 2015/2016 inne gminy zwróciły Miastu 2,41 mln zł, podczas gdy Miasto Łódź zwróciło innym gminom 683,5 tys. zł.

Struktura uczniów placówek miejskich

Tab. 69. Struktura uczniów placówek miejskich w roku szkolnym

	Liczba oddziałów				Liczba dzieci				Średnia w oddziale			
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Przedszkola publiczne	703	700	661	716	17 246	16 943	15 761	17 310	24,53	23,77	23,84	24,18
Szkoły podstawowe	1 360	1 381	1 526	1 456	30 969	31 180	34 292	31 921	22,77	22,33	22,47	21,92
Gimnazja	497	489	487	494	12 733	12 498	12 402	12 572	25,62	25,56	25,47	25,45
Licea ogólnokształcące	359	341	331	324	10 144	9 663	9 330	9 050	28,26	28,34	28,41	27,93
Szkoły zawodowe	335	333	319	313	8 213	8 018	7 540	7 272	24,52	24,08	23,64	23,23
CKU	21	19	17	16	434	402	330	290	20,67	21,16	19,41	18,12

Źródło: Wydział Edukacji.

Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym (3-5 lat)

W roku szkolnym 2016/17 wychowaniem przedszkolnym z populacji dzieci w wieku 3-5 (17 467) objętych było 16 340 dzieci. Poziom skolaryzacji wynosi 93,65% i obniżył się w stosunku do poprzedniego roku szkolnego o 3%.

Tab. 70. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym (3-5 lat)

	Populacja dzieci w wieku 3-5	Dzieci uczęszczające do przedszkoli miejskich	Dzieci uczęszczające do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych	Dzieci uczęszczające do placówek nie prowadzonych przez Miasto	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	Poziom skolaryzacji
2013/14	18 993	13 947	650	2 662	17 259	90,87%
2014/15	18 804	14 330	614	2 774	17 718	94,22%
2015/16	18 017	14 392	153	2 856	17 401	96,58%
2016/17	17 467	13 301	89	2 950	16 340	93,55%

Źródło: Wydział Edukacji.

Nabór do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych oraz szkół

Tab. 71. Wyniki naboru (podstawowego i uzupełniającego) do przedszkoli miejskich i oddziałów przedszkolnych

	Liczba dzieci przyjętych		Liczba dzieci nieprzyjętych		Wolne miejsca	
	2015/16	2016/17	2015/16	2016/17	2015/16	2016/17
Przedszkola miejskie	15 395	17 102	24	38	730	339
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	279	309	3	0	36	71
Razem	15 674	17 411	27	38	766	410

Źródło: Wydziału Edukacji.

W roku szkolnym 2016/17 do łódzkich placówek przedszkolnych uczęszczało 17 411 dzieci, w tym 17 102 do przedszkoli miejskich, a 309 do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. W 2016 r. prowadzono kampanię „6-latki do szkół jesteśmy gotowi”, w ramach której łódzkie przedszkola miejskie podejmowały różnorodne działania w ramach programu Miasto szkół dla maluchów, prowadząc:

- systematyczną współpracę nauczycieli z grup dzieci 5 letnich z okolicznymi szkołami podstawowymi – przybliżanie dzieciom warunków panujących w szkole podstawowej,
- zebrania informacyjne dla rodziców z udziałem przedstawicieli szkół podstawowych – prezentacja oferty edukacyjnej szkół dla dzieci w klasach I – III,
- indywidualne konsultacje nauczycieli z rodzicami dzieci 5 letnich – przekazywanie informacji o poziomie przygotowania dzieci do podjęcia nauki w szkole. w oparciu o dokonaną diagnozę rozwoju dziecka,
- rozprawdzenie wśród rodziców dzieci 5- letnich ulotek informacyjnych.

Tab. 72. Dzieci sześćoiletnie

	2016/17
Liczba dzieci 6 letnich zapisanych do przedszkola oraz oddziału wychowania przedszkolnego w szkole podstawowej	5 346
Liczba dzieci, których rodzice nie złożyli deklaracji o kontynuowaniu wychowania przedszkolnego	1 381
% dzieci 6 letnich których rodzice nie złożyli deklaracji o kontynuowaniu wychowania przedszkolnego	26%

Źródło: Wydziału Edukacji.

W efekcie tych działań 26% dzieci w wieku 6 lat rozpoczęło naukę w pierwszej klasie szkoły podstawowej.

Tab. 73. Wyniki naboru do szkół podstawowych i gimnazjów

Typ szkoły	Łączna liczba zgłoszeń i wniosków i preferencji w rekrutacji podstawowej		Zatwierdzone arkusze organizacji po rekrutacji podstawowej i uzupełniającej			
	2015/16	2016/17	Liczba uczniów		Liczba utworzonych oddziałów	
			2015/16	2016/17	2015/16	2016/17
Szkoły podstawowe	7 717	2 705	7 764	2 878	340	151
Publiczne gimnazja	4 255	4 332	4 211	4 385	163	164

Źródło: Wydziału Edukacji.

W roku szkolnym 2016/2017 do publicznych szkół podstawowych przyjęto 2 878 uczniów i utworzono 151 oddziałów. Na zmniejszenie liczby oddziałów klas pierwszych o 189 miała wpływ zmiana przepisów oświatowych, które wskazały, iż obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Na poziomie klas pierwszych uruchomiono 12 oddziałów integracyjnych, o 3 mniej, niż rok wcześniej.

Do publicznych gimnazjów prowadzonych przez Miasto Łódź w roku szkolnym 2016/2017 przyjęto 4 332 uczniów, tj. o 77 więcej niż w poprzednim roku szkolnym i utworzono 164 oddziały klas pierwszych (o 1 oddział więcej). W gimnazjach utworzono 2 oddziały klas pierwszych terapeutycznych i 11 oddziałów klas pierwszych integracyjnych (o 2 więcej w porównaniu z rokiem poprzednim). W wyniku elektronicznej rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych w każdym typie szkół przyjęto mniej uczniów, niż było to zaplanowane w ofercie. W liceach ogólnokształcących, nie licząc oddziałów terapeutycznych w XLIV LO, zaplanowano 100 oddziałów - utworzono 97, w technikach zaplanowano 73 oddziały - utworzono 70, w zasadniczych szkołach zawodowych zaplanowano 22 oddziały - utworzono 11. Z roku na rok zmniejsza się

liczba uczniów aplikujących o przyjęcie do klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2016/17 takich chętnych było 5 209 uczniów, tj. o ok. 121 uczniów mniej, niż w roku szkolnym 2015/16.

Tab. 74. Wyniki naboru do szkół podstawowych i gimnazjów

Typ szkoły	Liczba miejsc w ofercie		Liczba oddziałów w ofercie		Zatwierdzone arkusze organizacji po rekrutacji podstawowej i uzupełniającej			
	2015/16	2016/17	2016/17	2016/17	Liczba uczniów		Liczba utworzonych oddziałów	
					2015/16	2016/17	2015/16	2016/17
LO	3 142	2 977	105	100	3 091	2 997	111*	104*
TECH	2 160	2 177	71	73	1 823	1 907	65	70
ZSZ	610	615	21	22	416	305	16	11
Razem	5 912	5 769	197	195	5 330	5 209	192	185

* W liczbie 111/104 oddziałów ujęto także 7 oddziałów terapeutycznych w XLIV LO, które nie bierze udziału w elektronicznym naborze, a młodzież kierowana jest na podstawie skierowań z poradni psychologiczno-pedagogicznych

Źródło: Wydziału Edukacji.

Do szkół i placówek specjalnych (dla dzieci z niepełnosprawnością) przyjmowane są dzieci i młodzież posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne na okres roku szkolnego, etapu edukacyjnego bądź okresu kształcenia w danej szkole. W roku szkolnym 2015/2016 wydano 406 skierowań do szkół specjalnych. Liczba wydawanych skierowań od lat utrzymuje się na tym samym poziomie.

Od 4 lat, według nowej zasady – sądy rodzinne mogą stosować wobec nieletnich wyłącznie jeden ze środków wychowawczych - umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Do młodzieżowych ośrodków socjoterapii przyjmowani są nieletni wyłącznie na podstawie wniosku rodziców (prawnych opiekunów). Niezbędne jest także orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez zespół orzekający publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym specjalistycznej.

Do młodzieżowych ośrodków socjoterapii prowadzonych przez inne samorządy skierowano:

- 2015/2016 - 10 małoletnich (art. 71b),
- 2014/2015 - 16 (w tym 6 na podstawie postanowień sądów),
- 2013/2014 - 22 (w tym 12 na podstawie postanowień sądów).

W grupie uczniów skierowanych do innych placówek poza Łodzią byli małoletni z uwagi na:

- niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim i zagrożenie niedostosowaniem społecznym,
- uzależnienie od środków psychoaktywnych,
- etap edukacyjny (uczniowie klas IV, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych),
- wskazanie rodzica na ośrodek katolicki dla dziewcząt.

Tab. 75. Skierowania do placówek socjoterapeutycznych

	MOW	MOS	spoza Łodzi (do MOS)	Szkoły	Razem
2013/14	153	105	39 (37.1%)	13	271
2014/15	221	140	80 (57.1%)	44	405
2015/16	205	146	83 (56.8%)	13	384

Źródło: Wydziału Edukacji.

Zatrudnienie w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych

Wśród 8 425 nauczycieli zatrudnionych w łódzkich placówkach najwięcej jest nauczycieli dyplomowanych (3 877) oraz mianowanych (2 729). Największą liczbę stanowią nauczyciele w szkołach podstawowych (3 330) oraz w przedszkolach miejskich (1 836).

Tab. 76. Struktura zatrudnienia nauczycieli wg stopnia awansu zawodowego w roku szkolnym 2016/17

	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Razem
Przedszkola miejskie	148	457	654	577	1 836
Szkoły podstawowe	122	633	1 103	1 472	3 330
Gimnazja	52	157	363	691	1 263
Zespół szkół integracyjnych	2	12	29	45	88
Zespoły szkół ogólnokształcących	8	22	84	163	277
Licea ogólnokształcące	14	87	217	521	839
Zespoły szkół ponadgimnazjalnych	14	91	279	408	792
Razem	360	1 459	2 729	3 877	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji

W Zespołach Szkół Ponadgimnazjalnych zatrudnionych było 20 osób bez stopnia awansu zawodowego.

Tab. 77. Struktura zatrudnienia nauczycieli i etatów pedagogicznych w szkołach/placówkach specjalnych i placówkach oświatowo-wychowawczych

	Liczba nauczycieli	Liczba etatów				
		Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Razem
Szkoły i placówki kształcenia specjalnego	663	5,84	92,56	258,39	283,05	669,29
Placówki resocjalizacyjne i socjoterapii	218	5,42	46,31	73,14	66,88	191,75
Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	201	1,61	24,43	52,22	116	194,25
Placówki pracy pozaszkolnej	143	2,89	22,34	42,33	50,70	118,24
Państwowa Szkoła Muzyczna I st.	90	1,09	8,91	34,70	26,87	71,57
Razem	1 315	16,85	194,55	460,78	543,50	1 245,10

Źródło: Wydział Edukacji

W roku szkolnym 2015/2016 w szkołach i placówkach specjalnych, poradniach psychologiczno – pedagogicznych oraz w placówkach pozaszkolnych prowadzonych przez Miasto Łódź zorganizowano 1245,1 etatów pedagogicznych, w tym 543,5 etatów nauczycieli dyplomowanych, 460,8 etatów nauczycieli mianowanych, 194,6 etatów nauczycieli kontraktowych i 16,9 etatów nauczycieli stażystów.

Efektywnej edukacji w zakresie pracy z uczniem z niepełnosprawnościami sprzyja systematyczne podnoszenie umiejętności i wzrost kompetencji nauczycieli. W szkołach specjalnych i placówkach 98 % nauczycieli zatrudnionych posiada wykształcenie wyższe magisterskie, w tym 15 doktorat. W roku szkolnym 2015/2016 nauczycielka Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego nr 6 otrzymała prestiżowy tytuł „Profesora Oświaty”. W tym samym roku szkolnym w wyniku przeprowadzonych rozmów z nauczycielami oraz podczas egzaminów na stopień nauczyciela mianowanego:

- 24 nauczycieli uzyskało stopień nauczyciela kontraktowego,
- 19 nauczycieli zdobyło stopień nauczyciela mianowanego.

Ponadstandardowa oferta kształcenia

W roku szkolnym 2016/17 Miasto zapewniało również ponadstandardową ofertę kształcenia językowego w publicznych gimnazjach i w szkołach ponadgimnazjalnych, na którą składało się:

- 41,5 oddziałów dwujęzycznych w gimnazjach, w których uczyło się 1 119 uczniów,
- 16,5 oddziałów dwujęzycznych w szkołach ponadgimnazjalnych, w których uczyło się 480 uczniów.

Dodatkowo w IV Liceum Ogólnokształcącym funkcjonowały 2 oddziały przygotowujące do międzynarodowej matury.

Kształcenie sportowe w różnych dyscyplinach (gimnastyka sportowa, gimnastyka artystyczna, łyżwiarstwo figurowe, lekkoatletyka, pływanie, siatkówka, piłka nożna, piłka wodna, rugby, koszykówka, piłka ręczna, tenis stołowy, tenis ziemny, karate, strzelectwo sportowe) prowadziło 8 szkół podstawowych, 17 gimnazjów i 4 licea ogólnokształcące. W szkołach podstawowych funkcjonowały 32 oddziały sportowe, w których w 5 dyscyplinach sportowych kształciło się 734 uczniów. W publicznych gimnazjach funkcjonowało 46 oddziałów sportowych, w których w 11 dyscyplinach, kształciło się 1 036 uczniów, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych funkcjonowało 9 takich oddziałów, w których w 7 dyscyplinach sportowych kształciło się 208 uczniów.

Wyniki egzaminów

Sprawdzian po szóstej klasie

W roku szkolnym 2015/16 średnie wyniki sprawdzianu po szóstej klasie uzyskane przez uczniów łódzkich szkół podstawowych były wyższe od średniego wyniku uzyskanego przez szkoły zarówno w województwie łódzkim, jak i w całym kraju.

Tab. 78. Średnie wyniki sprawdzianu po szóstej klasie w 2016 r.

	m. Łódź	woj. łódzkie	Kraj
Średni wynik w % z części 1 (z j. polskiego i z matematyki):	64,2	62	63
- średni wynik z j. polskiego	72,1	70	71
- średni wynik z matematyki	56,3	54	54
Średni wynik w % z j. angielskiego	73,5	70	71
Średni wynik w % z j. niemieckiego	60,6	54	61

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Wydziału Edukacji.

Egzamin gimnazjalny

Egzamin gimnazjalny składał się z trzech części. W części humanistycznej gimnazjaliści rozwiązywali zadania z historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H) oraz z języka polskiego (GH-P), w części matematyczno-przyrodniczej zadania z przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii (GM-P) oraz z matematyki (GM-M). Natomiast w trzeciej części egzaminu zadania z wybranego języka obcego nowożytnego albo na poziomie podstawowym, albo na poziomie podstawowym i rozszerzonym.

Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej, matematyczno - przyrodniczej oraz z języków obcych (angielski, niemiecki) uzyskane przez uczniów łódzkich gimnazjów są wyższe od średnich wyników w województwie łódzkim i wyższe od średnich krajowych.

Tab. 79. Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych

	Część humanistyczna								Część matematyczno-przyrodnicza							
	Historia i WOS				Język polski				Przedmioty przyrodnicze				Matematyka			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Miasto Łódź	59,7	61,1	66	58	64,3	68,4	64	70	61,5	55,4	52	54	49,6	50	50	51
Woj. łódzkie	58,0	59	64	56	62,6	68,0	63	69	59,7	53	50	52	48,5	48	48	49
Kraj	61,0	59	64	56	66,0	68,0	62	69	62,0	52	50	51	52,0	47	48	49
	Język niemiecki								Język angielski							
	PP				PR				PP				PP			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Miasto Łódź	68,6	68,6	66	68	68,6	68,6	59	60	67,4	63,8	70	70	-	94,5	52	51
Woj. łódzkie	63,2	63,2	55	55	63,2	63,2	44	46	66,7	65	66	64	-	45	47	44
Kraj	63,0	63,0	57	57	63,0	63,0	41	44	61,0	61	67	64	61,0	41	48	45

Źródło: Wydział Edukacji.

Egzamin maturalny

Część absolwentów liceów ogólnokształcących oraz techników nie przystępuje do egzaminu maturalnego. W liceach ogólnokształcących na 3 123 uczących się w klasach maturalnych, do tego egzaminu przystąpiło 2 808 uczniów, co stanowi 89,9%. W technikach na 1 460 uczących się w klasach maturalnych do egzaminu maturalnego przystąpiło 1 121 uczniów, (77,8%).

Średnie wyniki procentowe na egzaminie maturalnym z języka polskiego i matematyki w łódzkich szkołach są niższe niż średnie wyniki w województwie łódzkim i w kraju. Wśród 28 liceów ogólnokształcących prowadzonych przez Miasto, 17 osiągnęło wynik z języka polskiego i matematyki wyższy niż w województwie. Wśród 18 techników - 3 szkoły uzyskały średni wynik z języka polskiego a 4 z matematyki wyższy niż w województwie. Średni wynik egzaminu maturalnego w technikach zwykle jest niższy niż w liceach ogólnokształcących.

W siedmiu liceach ogólnokształcących wszyscy uczniowie zdali matury, a 18 liceów i 8 techników osiągnęło zdawalność powyżej średniej w województwie.

Tab. 80. Średnie wyniki egzaminów maturalnych w % we wszystkich szkołach

	Miasto Łódź	woj. łódzkie	kraj	Miasto Łódź	woj. łódzkie	kraj
	Język polski			Matematyka		
2012	47,7	54,5	54,0	53,8	65,3	56,0
2013	53,1	55,2	55,0	51,7	57,7	55,0
2014	47,1	50,2	51,0	42,6	48,6	48,0
2015	64,9	64,0	66,0	57,4	55,0	55,0
2016	57,1	58,0	59,0	53,6	57,0	56,0

Źródło: Wydział Edukacji.

Zdawalność egzaminu maturalnego zarówno w liceach ogólnokształcących, jak i w technikach jest wyższa, niż w województwie łódzkim i kraju.

Tab. 81. Zdawalność egzaminu maturalnego ogółem w % w 2016 r.

	Miasto Łódź	woj. łódzkie	kraj
	ogółem		
Licea ogólnokształcące	91,9	85,0	85,2
Technika	71,2	68,0	68,4

Źródło: Wydział Edukacji

Egzamin zawodowy

Do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w technikach przystąpiło 2 001 uczniów, z których 1 518 zdało egzamin (75%).

Do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w zasadniczych szkołach zawodowych przystąpiło 180 uczniów, z których 151 zdało egzamin (83,88%).

Szkolnictwo zawodowe

Miasto Łódź prowadzi 17 zespołów szkół ponadgimnazjalnych oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, w których funkcjonuje 18 techników i 12 zasadniczych szkół zawodowych. Od kilku lat nie ma naboru do szkół policealnych dla młodzieży. Z dniem 31.08.2015 r. opuścili technika uzupełniające dla dorosłych ostatni absolwenci.

Oferta kształcenia zawodowego w roku szkolnym 2016/17 zawiera 49 zawodów na poziomie technikum i szkoły policealnej oraz 23 zawody na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej. Oferta kształcenia zawodowego jest corocznie aktualizowana i uzupełniana o nowe kierunki, w zależności od potrzeb rynku pracy. W roku szkolnym 2016/2017 zaoferowano kształcenie w nowych kierunkach: technik chłodnictwa i klimatyzacji, technik kontroli jakości i bezpieczeństwa żywności (w formie eksperymentu pedagogicznego), technik urządzeń dźwigowych, technik przemysłu mody, technik naprawy nadwozi pojazdów samochodowych (w formie eksperymentu pedagogicznego), kierowca mechanik.

W omawianym roku szkolnym z ogółu aplikujących o przyjęcie do szkół ponadgimnazjalnych zakwalifikowano do liceów 57,5% młodzieży, do techników 36,6%, a do zasadniczych szkół zawodowych 5,9%. Na przestrzeni kilku lat znacząco zmienił się na korzyść szkół zawodowych procentowy udział młodzieży w klasach pierwszych.

Tab. 82. Procentowy udział młodzieży w poszczególnych typach szkół.

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Licea ogólnokształcące	56,8	57,7	58,0	57,5
Technika	34,0	35,0	34,2	36,6
Zasadnicze szkoły zawodowe	9,2	7,4	7,8	5,9

Źródło: Wydział Edukacji

Tab. 83. Kierunki i liczba uczniów w systemie szkół zawodowych

	Liczba uczniów				
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Blacharz samochodowy	104	92	69	56	43
Cukiernik	132	131	124	89	59
Elektromechanik	65	62	37	19	9
Elektromechanik pojazdów samochodowych	145	140	110	88	71
Elektryk	40	34	46	54	39
Fotograf	50	46	46	56	29
Fototechnik	131	182	205	196	212
Fryzjer	145	137	124	85	79
Kelner	32	57	51	35	21
Kierowca mechanik	-	-	-	-	49
Kucharz	309	325	332	228	183
Lakiernik	-	-	16	33	37
Mechanik - monter maszyn i urządzeń	51	29	24	8	8
Mechanik motocyklowy	-	-	-	15	17
Mechanik pojazdów samochodowych	84	75	88	59	41
Monter - elektronik	48	47	28	19	9
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	14	5	21	18	19
Monter mechatronik	82	81	70	61	53
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	21	43	39	56	45
Murarz-tylnkarz	12	21	26	18	11
Operator obrabiarek skrawających	-	-	12	4	4
Piekarz	42	48	34	32	21
Sprzedawca	77	65	91	41	31
Stolarz	17	23	22	18	14
Technik analityk	-	28	44	43	49
Technik architektury krajobrazu	89	83	93	65	54
Technik budownictwa	179	148	119	89	73
Technik chłodnictwa i klimatyzacji	-	-	-	-	20
Technik cyfrowych procesów graficznych	275	284	279	228	209
Technik drogownictwa	113	87	63	25	-
Technik dróg i mostów kolejowych	10	20	19	24	23
Technik ekonomista	285	282	319	267	278
technik eksploatacji portów i terminali	-	-	-	23	47
Technik elektronik	176	178	169	167	160
Technik elektryk	136	129	119	106	87
Technik energetyk	85	101	100	94	82
Technik gazownictwa	211	171	113	94	77
Technik geodeta	152	164	144	175	170
Technik geolog	14	25	39	40	29
Technik handlowiec	211	203	202	128	107
Technik hotelarstwa	244	225	221	226	222
Technik hodowca koni	-	-	-	11	40
Technik informatyk	836	809	820	827	869
Technik logistyk	438	423	436	420	427
Technik leśnik	-	-	15	23	23
Technik mechanik	130	92	84	64	62
Technik mechatronik	648	604	657	614	613
Technik mechatronik pojazdów samochodowych	-	-	-	23	46
Technik naprawy nadwozi pojazdów samochodowych	-	-	-	-	12
Technik obsługi turystycznej	235	228	247	219	214
Technik ochrony środowiska	28	30	33	38	26
Technik ogrodnik	38	34	31	36	31
Technik optyk	-	-	-	12	18
Technik organizacji reklamy	98	103	112	115	130
Technik pojazdów samochodowych	247	265	361	355	351
Technik procesów drukowania	29	35	59	41	36
Technik przemysłu mody	-	-	-	-	30
Technik renowacji elementów architektury	13	20	28	16	15
Technik spedytor	57	82	98	96	81
Technik technologii drewna	32	36	36	16	18
Technik technologii odzieży	93	79	75	74	48
Technik technologii żywności	161	170	145	158	129
Technik teleinformatyk	56	68	87	87	82
Technik transportu kolejowego	16	46	72	77	80
Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	58	95	147	133	144
Technik urządzeń dźwigowych	-	-	-	-	15
Technik urządzeń sanitarnych	154	140	115	108	97
Technik usług fryzjerskich	143	147	132	109	97
Technik weterynarii	65	96	123	124	115
Technik włókiennik	14	20	34	32	34
Technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych	27	34	49	18	18
Technik żywienia i usług gastronomicznych	160	301	481	555	553
Wędliniarz	11	16	29	21	20
Razem	8147	8032	8 292	7 504	7 274

Źródło: Wydział Edukacji

Promocja kształcenia zawodowego i zachęcanie młodzieży do kontynuowania nauki w szkołach zawodowych

W roku szkolnym 2015/2016 Miasto Łódź we współpracy z: Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, Wojewódzkim i Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatową Radą Rynku Pracy, pracodawcami i instytucjami rynku pracy, szkołami gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi, uczelniami wyższymi, stowarzyszeniami naukowo - technicznymi oraz mediami prowadziło szeroką kampanię promocyjną „Ucz się w Łodzi”. Jej celem było zwiększenie liczby młodzieży zainteresowanej kształceniem w Łodzi, popularyzacja oferty szkół zawodowych jako odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku pracy, przełamywanie stereotypów negatywnego myślenia o wyborze kształcenia zawodowego, promowanie efektów wynikających z pozyskania funduszy unijnych na projekty edukacyjne oraz promowanie rozwiązań sprzyjających efektywności pracy łódzkich szkół ponadgimnazjalnych.

W ramach kampanii podjęto następujące działania:

- zorganizowanie konferencji prasowych promujących kształcenie zawodowe i ofertę szkół zawodowych,
- opracowanie narzędzi promocyjnych plakatów „Ucz się w Łodzi”, ulotek informujących o ofercie łódzkich szkół,
- zamieszczenie szczegółowych informacji o elektronicznym naborze do szkół ponadgimnazjalnych na stronach internetowych Miasta,
- współorganizacja ze Stowarzyszeniem Włókienników Polskich konferencji „Kadry dla innowacyjnego włókiennictwa i przemysłu mody – potrzebne od zaraz”,
- organizacja debaty – „Razem dla edukacji zawodowej” - dyskusja panelowa z udziałem uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, dyrektorów szkół, pracodawców. Debata moderowana przez przewodniczącą Młodzieżowej Rady Miejskiej w Łodzi,
- organizacja 6 spotkań w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych w ramach cyklu Dni Doradztwa Zawodowego dla gimnazjalistów,
- artykuły prasowe, audycje radiowe i telewizyjne oraz prezentacja łódzkich szkół ponadgimnazjalnych na monitorach w pojazdach komunikacji miejskiej.

Monitoring rynku pracy pod względem zapotrzebowania na konkretne kierunki zawodowe

Miasto od kilku lat finansuje działalność Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji (ORPdE), które zostało powołane przy Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego w celu kompleksowego monitorowania rynku pracy dla potrzeb kształcenia, zwłaszcza zawodowego. Obserwatorium dostarcza aktualne informacje o potrzebach rynku pracy i oczekiwaniach pracodawców oraz prognozach rynku pracy.

Działania ORPdE w 2016 r. (rok szkolny 2015/16):

- przygotowanie aktualnych danych z rynku ,
- opracowanie 6 projektów analityczno-badawczych w tym: Potrzeby kadrowe pracodawców – partnerów ŁCDNiKP, Kobieta sukcesu na łódzkim rynku pracy, Potencjał rynku pracy województwa łódzkiego w obszarze zielonej i srebrnej gospodarki, Potrzeby kadrowe przedsiębiorców z Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Branża włókiennicza – odzieżowa w regionie łódzkim wczoraj i dziś a potrzeby rynku pracy,
- przygotowano szczegółowe analizy rynku pracy nt zasadności otworzenia w szkołach zawodowych nowych kierunków kształcenia zawodowego,
- zorganizowano ogólnokrajową konferencję pt Kobieta sukcesu na łódzkim rynku pracy,
- publikacja kilkudziesięciu artykułów dotyczących monitorowania rynku pracy i badania rynku pracy, dobrych praktyk w szkołach zawodowych.

Współpraca szkół z pracodawcami

W wyniku szeregu działań stworzono sieć współpracy pracodawców ze szkołami zawodowymi. Dzięki tej współpracy dla absolwentów otwierają się szanse na dobry start zawodowy i nowe perspektywy kariery zawodowej, a proces edukacji staje się bardziej efektywny. Do najważniejszych form współpracy należy:

- prowadzenie zajęć praktycznych objętych programem kształcenia,
- prowadzenie praktyk zawodowych,
- szkolenia dla nauczycieli i uczniów,
- wycieczki zawodoznawcze,
- doposażanie pracowni specjalistycznych,
- zapewnianie miejsc pracy dla absolwentów,
- zajęcia specjalizujące dla uczniów prowadzone przez pracowników zakładów,
- finansowanie stypendiów dla uczniów i organizowanie staży dla uczniów.

Zajęcia praktyczne prowadzone są najczęściej w zakładzie pracy przez pracownika firmy. W regionie łódzkim zajęcia te organizuje ok. 30 przedsiębiorstw. Praktyki zawodowe dla uczniów łódzkich szkół zawodowych odbywają się w ponad 300 przedsiębiorstwach, a umowę patronacką ze szkołami zawarło 14 firm. Patronatem pracodawców objęte są szkoły kształcące w branży mechanicznej, elektrycznej, mechatronicznej, budowlanej, włókienniczo-odzieżowej, motoryzacyjnej, urządzeń sanitarnych i gazowniczych, odnawialnych źródeł energii. Są to następujący pracodawcy: Polska Spółka Gazownictwa spółka z o.o., Zakład Wodociągów i Kanalizacji spółka z o.o., HERZ Armatura i Systemy Grzewcze spółka z o.o., Politechnika Łódzka - Wydział Elektrotechniki, Elektroniki, Informatyki i Automatyki, Wydział Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów, Wydział Mechaniczny, "Engorem" spółka z o.o., BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego spółka z o.o., „Mapei Polska” spółka z o.o., Stowarzyszenie Inżynierów, Techników i Mechaników Polskich, P.U.H. Nordyński, Ariadna S.A. Fabryka Nici, Zakład Włókienniczy Biliński, PPH POLEXIM GmbH, Bank Zachodni WBK, NOT w Łodzi, MPK sp. z o.o.

W roku szkolnym 2015/16 szkoły zawarły nowe porozumienia o współpracy z pracodawcami. Były to m.in.:

- Porozumienie o współpracy pomiędzy Miastem Łódź i Zespołem Szkół Samochodowych, a pracodawcami PPG Polska, Auto Color, Auto System – Jan Sobański, Łódzkim Stowarzyszeniem Przewoźników Międzynarodowych i Spedytorów,
- Porozumienie o współpracy między Miastem Łódź i Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych nr 9, a firmą BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego spółka z o.o.,
- Porozumienie o współpracy między Miastem Łódź i Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3, a firmą FAMAS S.A.,
- Porozumienie o współpracy między Miastem Łódź i Zespołem Szkół Przemysłu Spożywczego, a pracodawcami: Izba Rzemieślnicza, Cechem Cukierników, Cechem Piekarzy i Przedsiębiorców, Zakładami Przetwórstwa Mięsnego „Zbyszko”, Zakładami Przetwórstwa Mięsnego PAMSO S.A., Łódzką Spółdzielnią Mleczarską JOGO, Dakri Dystrybucja Sp. z o. o., Vandemoortele, Hort Cafe, Bierhalle.

W marcu 2016 roku rozstrzygnięto konkurs wyłaniający pracodawcę kreującego i wspierającego edukację „Łódzkie Łabędzie”. Organizatorem Konkursu jest Prezydent Miasta Łodzi we współpracy z Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Była to czwarta edycja konkursu, którego uroczyste rozstrzygnięcie ma miejsce każdego roku podczas Gali Finałowej. Wyróżniani są pracodawcy uczestniczący w kreowaniu procesów kształcenia w szkołach, promowanie ich współpracy ze szkołami oraz inspirowanie do uczestnictwa w tworzeniu pozytywnego wizerunku współczesnej szkoły i podnoszenia jej prestiżu.

Statuetki Łódzkich Łabędzi otrzymały:

- w kategorii przedsiębiorstw zatrudniających do 10 osób - Biuro Turystyczne Raftur,
- w kategorii przedsiębiorstw zatrudniających od 11 do 50 osób - Przemysław Rokicki,
- w kategorii przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 osób - BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego Sp. z o.o.

Komisja Konkursowa przyznała również wyróżnienia:

- w kategorii przedsiębiorstw zatrudniających do 10 osób - „ALEX” Paweł Leńczuk,
- w kategorii przedsiębiorstw zatrudniających od 11 do 50 osób - Systemy Nauczania i Prezentacji Interaktywnych SYNAPIA Sp. z o.o.,
- w kategorii przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 osób - Procter & Gamble i Veolia Energia Łódź S.A.

Komisja Konkursowa przyznała również wyróżnienia dla pracodawcy za kreowanie i wspieranie szkolnego systemu edukacji w skali kraju dla firm Nowa Szkoła Sp. z o.o., Transition Technologies S.A.

Zajęcia praktyczne objęte programem kształcenia zawodowego najczęściej prowadzone są w zakładzie pracy przez pracowników firmy.

Łącznie dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników w 2016 r. wyniosło 0,82 mln zł, a skorzystało z niego 176 uczniów.

Kształcenie ustawiczne

Miasto Łódź jest organem prowadzącym dla Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. W jednostkach tych prowadzone jest kształcenie dla dorosłych w formach szkolnych i pozaszkolnych.

Kształcenie dorosłych w formach szkolnych odbywało się w Centrum Kształcenia Ustawicznego (CKU): na poziomie gimnazjum (96 słuchaczy), na poziomie liceum ogólnokształcącego (176 słuchaczy).

W roku szkolnym 2015/2016 Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego zorganizowało ogółem 2 343 formy kształcenia ustawicznego i kształcenia praktycznego, w których uczestniczyło 17 541 osób. Na realizację tych form przeznaczono 13,5 tys. godzin. W roku 2015/16 Centrum prowadziło kwalifikacyjne kursy zawodowe dla zawodu technik żywienia i usług oraz dla zawodu technik mechatronik.

Tab. 84. Zajęcia z dorosłymi

	Liczba form		Liczba godzin		Liczba uczestników	
	2015/16	2016/17	2015/16	2016/17	2015/16	2016/17
Kwalifikacyjne kursy zawodowe	2	4	1 150	1 790	46	79
Praktyka zawodowa	2	0	16	0	8	0
Seminaria, konferencje i prezentacje dla pracodawców	14	9	57	68	141	163
Spotkania z rodzicami	33	1	71	3	1 241	60
Razem	51	14	1 438	1 861	1 436	302

Źródło: Wydział Edukacji

Projekty edukacyjne i inne projekty unijne realizowane w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto.

- Działania podejmowane w celu budowania społeczeństwa obywatelskiego i edukacji kulturalnej wśród dzieci i młodzieży:
 - program AKTYWNY OBYWATEL celem programu jest aktywizowanie uczniów do podejmowania działań na rzecz społeczności,
 - SOBOTY ZE SPECJALISTAMI - program dla rodziców małych dzieci – jest nową inicjatywą, związaną z poszerzeniem oferty w obszarze wsparcia i uzyskania informacji nt. problemów rozwojowych, zagrożenia niepełnosprawnością, czy też postępowania w sytuacji urodzenia dziecka niepełnosprawnego.
- Szkoły posiadające nowoczesną infrastrukturę sportową. W roku 2016 łódzka baza sportowa powiększona została

o 8 nowych boisk wielofunkcyjnych, halę sportową (przy Szkole Podstawowej nr 12) i kort tenisowy. Aktualnie baza sportowa obejmuje:

- w grupie 86 szkół podstawowych - 24 boiska typu ORLIK, 16 boisk wielofunkcyjnych, 4 korty tenisowe i 6 pływalni. W pozostałych szkołach boiska trawiaste, szutrowo-piaskowe żwirowe lub asfaltowe,
- w grupie 41 publicznych gimnazjów – 3 boiska typu ORLIK, 7 boisk wielofunkcyjnych i kort tenisowy oraz w pozostałych szkołach boiska trawiaste, szutrowo-piaskowe żwirowe lub asfaltowe,
- w grupie 46 szkół ponadgimnazjalnych – 10 boisk typu ORLIK (w tym 5 liceów, 2 zespoły szkół ogólnokształcących i 3 zespoły szkół ponadgimnazjalnych), 8 boisk wielofunkcyjnych (w tym 4 licea, 3 zespoły szkół ogólnokształcących i 1 zespół szkół ponadgimnazjalnych), pływalnia i kort tenisowy przy zespołach szkół ogólnokształcących oraz w pozostałych szkołach boiska trawiaste, piaszczysto-trawiaste lub asfaltowe

Projekty edukacyjne i inne realizowane przez jednostki edukacyjne i organizacje pozarządowe:

W 2016 roku ogłoszono konkurs pn. „Edukacja ekologiczna mieszkańców województwa łódzkiego – edycja 2016” w ramach zadań ekologicznych współfinansowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. W powyższym konkursie dotację otrzymało 16 placówek edukacyjnych na łączną kwotę 264,5 tys. zł.

W 2016 roku ogłoszono konkurs „Nasza Eko-Pracownia” - łączna wartość dotacji wyniosła 434,5 tys. zł. Dotację uzyskało 9 placówek, do realizacji przystąpiło 8 na łączną kwotę 232,9 tys. zł. W ramach Akcji 1 (Mobilność edukacyjna) Programu Erasmus+ złożono 13 wniosków o dofinansowanie, natomiast w Akcji KA (Partnerstwa Strategiczne) złożono 10 wniosków o dofinansowanie.

W 2016 roku 32 placówki edukacyjne realizowały 29 projektów (nowych i kontynuowanych) na łączną kwotę 2,1 mln zł. Projekt Erasmus w tym roku zakończyło 11 placówek oświatowych.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego zostało złożonych 38 wniosków o dofinansowanie w dwóch edycjach konkursowych - XI.1. 2 Kształcenia ogólnego, z tego 25 przeszło pozytywną weryfikację z projektami o wartości 12,2 mln zł oraz w dwóch edycjach konkursowych XI.3.1 Kształcenie zawodowe złożono 50 wniosków przez zespoły szkół ponadgimnazjalnych, 32 placówki uzyskały pozytywną ocenę projektu i przystąpiły do działań o wartości 30,8 mln zł.

Kształcenie specjalne

Rada Miasta, uwzględniając pozycję Łodzi, jako stolicy regionu, systematycznie dostosowuje sieć szkół i placówek do zmieniających się potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz potrzeb środowiska lokalnego. Uczeń z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego ma do wyboru ofertę szkół i placówek kształcenia specjalnego, integracyjnego oraz edukacji włączającej. Miasto zabezpiecza potrzeby dzieci i młodzieży z określoną niepełnosprawnością w szczególności poprzez:

- zapewnienie dzieciom od urodzenia do rozpoczęcia nauki wczesnego wspomaganie rozwoju (zwiększanie liczby Zespołów Wczesnego Wspomagania, projekt „Sobota ze Specjalistami”),
- zapewnienie wysokiej jakości usług terapeutycznych, rewalidacyjnych, rehabilitacyjnych na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej,
- dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- wykorzystanie kadry i bazy szkoleniowej szkół i placówek kształcenia specjalnego na rzecz wsparcia ucznia niepełnosprawnego w szkołach ogólnodostępnych (projekt „Wsparcie” od 01.09.2015 r.),
- zapewnienie ciągłości edukacyjno-rewalidacyjnej placówki rozumianej jako możliwość kontynuowania edukacji,

rehabilitacji i wychowania w jednej placówce,

- zapewnienie środków finansowych na łamanie barier architektonicznych i komunikacyjnych,
- Oferta edukacyjno – rewalidacyjna szkół i placówek kształcenia specjalnego w mieście uwzględnia potrzeby dzieci i młodzieży z każdą niepełnosprawnością. Wykwalifikowana kadra pedagogiczna, dobra baza dydaktyczno-terapeutyczna, oferta zajęć pozalekcyjnych oraz aktywna współpraca z rodzicami – to atuty szkolnictwa specjalnego.

Działania na rzecz uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Miasto Łódź w różnych formach wsparło nauczanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, przewlekle chorych, niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy Służą temu:

- oddziały przedszkolne zorganizowane w 7 szkołach podstawowych specjalnych – 12,
- zespoły szkół specjalnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami intelektualnymi i niepełnosprawnością sprzężoną, w tym 1 zespół szkół specjalnych specjalizujący się w pracy z dziećmi i młodzieżą z autyzmem – 6,
- zespoły szkół specjalnych dla dzieci i młodzieży przewlekle chorych zorganizowane w podmiotach leczniczych – 2,
- samodzielna szkoła podstawowa specjalna dla dzieci z problemami emocjonalnymi zorganizowana w podmiocie leczniczym – 1,
- szkoły zawodowe specjalne dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, słabo słyszącej i niesłyszącej, słabo widzącej i niewidomej – 6,
- szkoły przysposabiające do pracy – 3,
- zasadnicza szkoła zawodowa dla młodzieży niedostosowanej społecznie – 1,
- licea ogólnokształcące dla młodzieży słabo słyszącej i niesłyszącej, słabo widzącej i niewidomej, z niepełnosprawnością ruchową – 2,
- specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną oraz z dysfunkcjami narządów zmysłu – 4,
- młodzieżowy ośrodek wychowawczy dla młodzieży niedostosowanej społecznie – 2,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii dla młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznie – 4,
- szkoła podstawowa specjalna zorganizowana przy jednostce pomocy społecznej dla dzieci z interwencji i placówek opiekuńczo-wychowawczych – 1.

Ogółem w roku szkolnym 2015/16 zorganizowanych było 266 oddziałów specjalnych, w których uczyło się 2 101 uczniów.

Miasto w ramach kompleksowego wsparcia rozwoju dzieci i rodziny z małym niepełnosprawnym dzieckiem prowadzi zespoły wczesnego wspomaganie rozwoju, które w istotny sposób służą pomocą i zapewniają specjalistyczną pomoc dziecku i rodzinie. W zespołach tych wspomaganie rozwoju objętych było 375 dzieci. W ciągu ostatnich 4 lat liczba dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju systematycznie się zwiększa.

Ogółem w roku szkolnym 2016/17 zorganizowanych było 229 oddziałów, w których uczyło się 1 683 uczniów.

W roku szkolnym 2016/17 liczba zespołów wczesnego wspomaganie rozwoju była taka sama jak w latach poprzednich:

- Zespół Szkół Specjalnych nr 4 - dla dzieci o nieharmonijnym rozwoju i obniżonych możliwościach intelektualnych (upośledzenia umysłowe), w tym dla dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną, autyzmem,
- Zespoły Szkół Specjalnych nr 5 i 7 oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3 - dla dzieci o nieharmonijnym rozwoju i obniżonych możliwościach intelektualnych (upośledzenia umysłowe), w tym dla dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną,

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 4 - dla dzieci niesłyszących oraz dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 6 - dla dzieci słabo widzących i niewidomych,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 - dla dzieci o nieharmonijnym rozwoju i obniżonych możliwościach intelektualnych (upośledzenia umysłowe).

Tab. 85. Dzieci objęte wczesnym wspomaganie rozwoju

Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju	
2011/12	260
2012/13	297
2013/14	357
2014/15	361
2015/16	375

Źródło: Wydział Edukacji

Inne działania szkół i placówek specjalnych

Obszar – sport

Sport jest jedną z ważniejszych form aktywizacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością. W roku szkolnym 2015/16 wszystkie szkoły i placówki specjalne aktywnie uczestniczyły w różnego rodzaju turniejach, zawodach i olimpiadach sportowych. Do najważniejszych należy zaliczyć:

- Mistrzostwa Łodzi w Siatkówce Szkół Gimnazjalnych,
- Mistrzostwa Województwa Łódzkiego w Tenisie Stołowym,
- Ogólnopolskie Biegi Przelajowe „Arturówek 2015”,
- Międzyszkolny Turniej Piłki Nożnej Szkół Gimnazjalnych,
- XVIII Międzyszkolne zawody w unihokeja,
- XVII Dziecięca Olimpiada Sportowa „Baw się na wesoło”.

Obszar – sztuka

Drugą ważną formą pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych są działania rozwijające uzdolnienia i pasję uczniów. W ciągu roku szkolnego uczestniczą w wielu różnorodnych i ciekawych projektach zdobywając przy tym nowe umiejętności oraz liczne nagrody i wyróżnienia. W roku szkolnym 2015/2016 uczniowie brali udział w:

- XVI Edycji Przeglądu Twórczości Dzieci i Młodzieży „Prezentacje 2016”,
- Festiwalu Sztuk Wszelakich,
- Festiwalu Czterech Kultur,
- XIII Spotkaniach Teatralnych „Terapia i Teatr 2016”,
- II Integracyjnym Festiwalu Piosenki Dziecięcej,
- Wojewódzkim Przeglądzie Talentów Uczniów „Mam dar mam czar”,
- XVI edycji projektu „Smaki Europy”.

Obszar - projekty/olimpiady przedmiotowe

W roku szkolnym 2015/16 oferta zajęć pozalekcyjnych dostosowana była do potrzeb uczniów i ich zainteresowań. W zorganizowanych zajęciach pozalekcyjnych uczestniczyło 1 470 uczniów. Uczniowie brali również udział w konkursach, olimpiadach i projektach. Do najważniejszych w roku szkolnym 2015/16 należy zaliczyć:

- Erasmus+ „Praca i wypoczynek osób niepełnosprawnych w kontekście europejskim”,
- Udział w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa,
- Udział w projekcie „Łódź kontra choroby wątroby”,
- Projekt „Z ekologią za pan brat idę przez świat” i „Z ekologią za pan brat dbam o świat”,

- Projekt „Książki naszych marzeń”,
- Program PFRON-u „Krok na przód” (indywidualne i grupowe terapie dla dzieci z niepełnosprawnościami).

Dofinansowanie dowozu uczniów do szkół specjalnych

W Łodzi uczniowie niepełnosprawni uczęszczający do szkół i placówek kształcenia specjalnego korzystają z:

- transportu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego „Przewozy Specjalne” (213 uczniów),
- z bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską wraz z opiekunem posiadającym bilet specjalny (wydano 485 biletów),
- refundacji dowozu transportem własnym rodziców/opiekunów prawnych (55 uczniów).

Dofinansowanie do zakupu podręczników w ramach rządowego programu „Wyprawka szkolna”

Dofinansowanie do zakupu podręczników w ramach programu „Wyprawka szkolna” otrzymało w 2016 r. 884 uczniów na kwotę 230,5 tys. zł. W bieżącym roku szkolnym program „Wyprawka szkolna” nie obejmował uczniów klas pierwszych, drugich i czwartych szkół podstawowych oraz klas pierwszych gimnazjów, którzy otrzymali darmowe podręczniki z udzielanej przez MEN dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe.

Wszyscy uczniowie klas I, II, III, IV i V szkół podstawowych i uczniowie klas I i II gimnazjów otrzymali darmowe podręczniki z udzielanej przez MEN dotacji celowej.

Pozostałe placówki oświatowe

Placówki pracy pozaszkolnej wspierają i uzupełniają zadania szkół w zakresie kształtowania i rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży. Efektywnie zabezpieczają czas wolny prowadząc stałe zajęcia klubowe, świetlicowe, sportowe, artystyczne, ekologiczne, a także z bezpieczeństwa ruchu drogowego. Do 31 sierpnia 2016 r. w Łodzi funkcjonowało 5 placówek pracy pozaszkolnej, w tym Pałac Młodzieży i Specjalistyczne Ognisko Pracy Pozaszkolnej Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne. W ciągu roku w zajęciach i imprezach organizowanych w tych placówkach brało udział ponad 10 tys. uczestników. Z dniem 31 sierpnia 2016 r. Specjalistyczne Ognisko Pracy Pozaszkolnej Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne zakończyło działalność. Od 1 września w dotychczasowej siedzibie Planetarium funkcjonuje filia Centrum Zajęć Pozaszkolnych nr 1. W ofercie placówek pozaszkolnych na wyróżnienie zasługują projekty z edukacji filmowej, żeglarstwa, profilaktyki przeciwdziałania patologiom, zajęcia dla szkół z zakresu edukacji ekologicznej i edukacji międzykulturowej. Placówki pozaszkolne są organizatorami dużych imprez kulturalno – oświatowych, koncertów, wystaw, spektakli teatralnych, imprez sportowych, konkursów literackich i plastycznych. Prowadzą wymianę zagraniczną, współpracują z miastami partnerskim, realizują projekty międzynarodowe, służące rozwojowi kompetencji społecznych u dzieci i młodzieży. Bardzo ważnym zadaniem placówek pracy pozaszkolnej jest wspieranie łódzkich uczniów oraz wyrównywanie szans rozwoju dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych wychowawczo oraz osób niepełnosprawnych. Placówki pozaszkolne biorą aktywny udział w organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży.

Łącznie w 2016 roku prowadzono 164 formy różnych zajęć stałych, w których uczestniczyło 4 768 dzieci i młodzieży, 94 zajęcia okresowe dla ok. 60 tys. uczestników i 167 formy zajęć okazjonalnych dla ponad 40 tys. uczestników.

Doskonalenie zawodowe

W 2016 roku szkoły i placówki kształcenia specjalnego, poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz placówki pozaszkolne wykorzystywały na doskonalenie zawodowe środki w wysokości 215 tys. zł.

Dofinansowaniem objęto:

- 39 nauczycieli odbywających studia licencyjne lub podyplomowe – wartość refundacji 35,1 tys. zł,
- 139 nauczycieli uczestniczących w kursach kwalifikacyjnych, doskonalących lub innych formach doskonalenia – wartość refundacji 48,9 tys. zł,
- 896 nauczycieli biorących udział w 48 szkoleniach rad pedagogicznych o różnej tematyce – wartość refundacji 52,1 tys.

zł,

- 21 nauczycieli na podróże służbowe – wartość refundacji 1,1 tys. zł.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne

W Łodzi funkcjonuje 9 poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym 3 poradnie specjalistyczne. Poradnie rejonowe świadczą usługi w wyznaczonych rejonach, a poradnie specjalistyczne udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej wszystkim potrzebującym łodzianom.

Tab. 86. Działania poradni psychologiczno – pedagogicznych.

Zadanie	2014/15	2015/16
Współpraca ze szkołami i placówkami „dyżury” psychologów i pedagogów w szkołach i placówkach – liczba godzin.	13 810	14 112
Diagnostowanie, badania psychologiczno-pedagogiczne – liczba diagnoz i badań.	17 990	18 339
Orzecznictwo o potrzebie kształcenia specjalnego – liczba orzeczeń.	1 025	1 140
Orzecznictwo o potrzebie nauczania indywidualnego – liczba orzeczeń.	698	631
Opiniowanie – liczba opinii.	5 927	5 785
Poradnictwo, konsultacje – liczba porad i konsultacji.	29 970	30 280
Doradztwo zawodowe – liczba godzin z poradnictwa zawodowego.	1 521	-
Działalność terapeutyczna – liczba uczniów objętych terapią logopedyczną.	2 025	1 657
Działalność terapeutyczna – liczba uczniów objętych terapią psychologiczno – pedagogiczną.	2 736	2 569
Działalność profilaktyczna – zajęcia grupowe.	2 390	3 145
Ogółem liczba dzieci i młodzieży objętej różnymi formami pomocy psychologiczno – pedagogicznej,	15 950	15 990

Źródło: Wydział Edukacji.

Zadania statutowe oraz dodatkowe udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej uczniom, szkołom i rodzicom realizują pracownicy poradni, posiadający wysokie kwalifikacje zawodowe. Uzyskiwanie dodatkowych kwalifikacji przez psychologów, pedagogów i logopedów wynika z potrzeby środowiska. Zmienia się charakter i rodzaj problemów z którymi muszą zmierzyć się pracownicy poradni. W każdym roku szkolnym ustalone są obszary, które wymagają szczególnego wsparcia.

Systematycznie wzrasta liczba godzin pracy specjalistów w środowisku szkolnym i rodzinnym. W ich ramach udzielano porad i konsultacji, prowadzone były mediacje, odbywały się spotkania z zespołem wewnątrzszkolnym, spotkania szkoleniowo-informacyjne dla rodziców i nauczycieli, a także udział w posiedzeniu rad pedagogicznych. W roku szkolnym 2015/2016 w ramach badań przesiewowych „Słyszę”, „Widzę” oraz logopedycznych i pod kątem dysleksji przebadano 6 210 dzieci.

W roku szkolnym 2015/2016 priorytetem poradni psychologiczno – pedagogicznych nadal były działania podejmowane na rzecz najmłodszych dzieci i uczniów oraz na rzecz dzieci i młodzieży z problemami w zachowaniu. Do najważniejszych należały:

- zajęcia edukacyjno-wychowawcze z elementami terapii pedagogicznej dla dzieci 6-letnich z grupy ryzyka dysleksji stymulacja rozwoju psychoruchowego,
- „Klucz do odwagi” – zajęcia rozwojowe dla dzieci przedszkolnych z trudnościami adaptacyjnymi,
- zajęcia grupowe dla dzieci 5 - 6-letnich - „Bajkoterapia”,
- zajęcia stymulujące rozwój emocjonalno - społeczny dzieci 5 - 6-letnich rozpoczynających edukację szkolną w roku szkolnym 2015/2016,
- zajęcia stymulujące rozwój emocjonalno-społeczny dzieci 6-letnich ze wzmożoną ruchliwością,
- zajęcia stymulujące rozwój emocjonalno-społeczny dzieci i młodzieży z problemami emocjonalnymi,
- „Tak czy nie” – program profilaktyczny dla uczniów szkół podstawowych,
- Trening Zastępowania Agresji,
- „Czytanie inaczej” – rozpowszechnianie nowych metod edukacyjnych w obszarze nabywania umiejętności czytania,
- autorski program profilaktyczny „Rodzinna przygoda”,

- „Stragan uczuć” – zajęcia rozwijające kompetencje społeczno – emocjonalne,
- „Salon Maturzystów” – porady i konsultacje dla maturzystów ,
- spotkania mediacyjne (807 spotkań),
- udział w spotkaniach zespołów wewnątrzszkolnych (135 spotkań).

Dla rodziców i nauczycieli poradnie przygotowały ofertę związaną z umiejętnościami wychowawczymi. Prowadzono szereg zajęć, warsztatów, grup wsparcia i szkoleń. Z uwagi na zakres i formę przedsięwzięcia należy wymienić:

- projekt „Poczekalnia,” „Dobry Rodzic” - klub dla rodziców, grupa wsparcia,
- „Skrzydłata Strefa Rodzica” – projekt z zakresu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży,
- „Patrząc przed siebie” – cykl szkoleń z zakresu podnoszenia kompetencji wychowawczych dla ojców przebywających w zakładzie penitencjarnym,
- „Mam dziecko z autyzmem” – grupa wsparcia dla rodziców dzieci z autyzmem,
- terapia rodzin – psychologiczne wsparcie rodzin,
- „SOS rodzica” – cykliczne spotkania dla rodziców gimnazjalistów,
- „Akumulator” – sieć współpracy dla nauczycieli przedszkoli,
- „Mój zdolny uczeń” – sieć współpracy dla nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów,
- „Zrozumieć dziecko z mutyzmem” – szkolenie dla nauczycieli i rodziców,

Dodatkowo poradnie psychologiczno – pedagogiczne były organizatorami ważnych konferencji, jak i współorganizatorami konferencji organizowanych przez inne podmioty.

Organizowanie czasu wolnego

W roku szkolnym 2015/16 Miasto Łódź dofinansowało zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej. Łącznie skorzystało z niego 5 757 dzieci, dla których przygotowano ofertę w 61 szkołach i placówkach. W czasie lata ofertę uzupełniało 17 boisk wybudowanych w ramach budżetu obywatelskiego, otwartych przez okres wakacji, z których skorzystało 875 dzieci i młodzieży. W roku 2016 na kolonie letnie do Grotnik wyjechało 200 uczniów szkół podstawowych.

Szkoły i placówki przygotowują bogatą ofertę zajęć dodatkowych. Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszą się zajęcia prowadzone w szkołach podstawowych i gimnazjach. W roku 2016 w każdej szkole prowadzono średnio 4 godz. zajęć dodatkowych w tygodniu. Na realizację zajęć adresowanych do dzieci Miasto przekazało ponad 700 tys. zł. Dzięki wsparciu ponad 3 tys. uczniów brało udział w zajęciach, realizowanych poza szkołą (kręgielnie, baseny, kina, teatry, muzea itp.)

Łódzkie szkolnictwo wyższe

Współpraca z uczelniami wyższymi

Promocja Łodzi akademickiej

W 2016 r., władze Miasta doceniając rolę uczelni i studentów w rozwoju Łodzi, wsparły łódzką naukę kwotą 347,7 tys. zł. Ogłoszono otwarty konkurs ofert dotyczący wsparcia promocji i przeprowadzania działań zmierzających do przekształcenia Łodzi w centrum wydarzeń naukowych i edukacji wyższej o znaczeniu międzynarodowym, zachęcających do studiowania w Łodzi i promujących osiągnięcia łódzkiej nauki. W 2016 r. zawarto 6 umów o łącznej wartości 298 tys. zł:

- Łódzkie Towarzystwo Naukowe (110 tys. zł) – XVI Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki w Łodzi,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Studenckich (42 tys. zł) - Realizacja działań wspierających rozwój Łodzi jako ośrodka naukowego i akademickiego – Łódź Akademicka – studia, praktyki, staże, praca,
- Centrum Innowacji - Akcelerator Technologii Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego (51,75 tys. zł) - Realizacja działań wspierających rozwój Łodzi jako ośrodka naukowego i akademickiego,

- Łódzka Rada Federacji SNT-NOT (10 tys. zł) - Realizacja działań wspierających rozwój Łodzi jako ośrodka naukowego i akademickiego – Zawody Centralne XLII Olimpiady Wiedzy Technicznej,
- Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół PWSFTviT w Łodzi (20,2 tys. zł) - Realizacja działań wspierających rozwój Łodzi jako ośrodka naukowego i akademickiego – Wystawa fotograficzna prac studentów PWSFTviT w Łodzi pn. Prima Materia w Berlinie,
- Stowarzyszenie Pola Designu (Design Fields) (64 tys. zł) - Promocja i przeprowadzenie działań zmierzających do przekształcenia Łodzi w Centrum Wydarzeń Kulturalnych i Naukowych o znaczeniu międzynarodowym, zachęcających do studiowania w Łodzi i promujących osiągnięcia kulturalne i naukowe Łodzi.

W 2016 r. złożonych zostało 8 ofert w ramach tzw. Małych Grantów w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Pozytywnie rozpatrzono 6 z nich i zawarto umowy na następujące projekty:

- „Wystawa fotograficzna prac studentów P.W.S.F.Tv.iT – Hillerod Dania” na kwotę 10 tys. zł,
- „Projekt artystyczny zachęcający do studiowania w Szkole Filmowej w Łodzi pn: Helotyzm, czyli przestrzeń zawłaszczona” na kwotę 8,8 tys. zł,
- realizacja w trakcie łódzkiego Salonu Maturzystów Perspektywy Gry Miejskiej na kwotę 10 tys. zł,
- „Pracuję w Łodzi – przeprowadzenie działań mających na celu zachęcenie do studiowania w Łodzi poprzez przybliżenie dużego potencjału Łodzi, w tym oferty łódzkich uczelni, innowacyjnego podejścia łódzkich uczelni w kształceniu studentów, sylwetek młodych naukowców i ich innowacyjnych projektów, promowanie branż priorytetowych jakie rozwijają się w Łodzi itp.” na kwotę 10 tys. zł,
- „Konferencja naukowa: Polsko-japoński dzień rewitalizacji miast” na kwotę 4 tys. zł.

Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki

W kwietniu 2016 r. odbyła się XVI edycja Festiwalu. Współorganizatorami są wszystkie łódzkie uczelnie, Oddział Łódzki PAN i wiele łódzkich instytucji kulturalnych. Celem Festiwalu jest prezentacja twórczej roli nauki w rozwoju gospodarczym i kulturalnym popularyzacja i prezentacja osiągnięć naukowych oraz artystycznych, zachęcenie młodzieży do zdobywania i pogłębiania wiedzy, integrowanie środowiska akademickiego. Imprezy odbywają się na terenie uczelni, muzeów, teatrów, w siedzibie ŁTN, PAN-u, na rynku „Manufaktury”. ŁTN jest też pomysłodawcą i realizatorem wyróżnienia „Łódzkie Eureka” przyznanego łódzkim naukowcom przez Radę ds. Szkolnictwa Wyższego i Nauki przy Prezydencie Miasta za wybitne osiągnięcia naukowe, techniczne i artystyczne, które zostały dostrzeżone i nagrodzone w kraju i za granicą. W 2016 r. Miasto wsparło organizację Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki kwotą 110 tys. zł. W trakcie inauguracji Festiwalu przedstawiciel władz Miasta Łodzi tradycyjnie wręczył wyróżnienia „Łódzkie Eureka” (w 2016 roku były to 4 wyróżnienia).

Stypendia Miasta Łodzi

Przyznawane są od 2011 r. wybitnie uzdolnionym studentom i doktorantom. Celem uruchomienia miejskiego programu stypendialnego było stworzenie warunków sprzyjających podejmowaniu studiów na kierunkach istotnych dla rozwoju Łodzi. Przyciąganie zdolnej, ambitnej młodzieży, również spoza regionu, w połączeniu z wysokiej jakości procesami dydaktycznymi na łódzkich uczelniach, sprzyja wzrostowi wysoko wykwalifikowanej kadry wychodzącej na rynek pracy, o którą zabiegają przedsiębiorcy.

W ramach VI edycji programu o otrzymanie stypendium aplikowało 81 osób, w tym 64 doktorantów. Komisja Stypendialna przyznała Stypendia Naukowe Miasta Łodzi 20 najlepszym kandydatom. Wśród grona wyróżnionych żaków znalazło się 7 doktorantów łódzkich uczelni oraz 13 studentów – laureatów lub finalistów ogólnopolskiego etapu olimpiad

przedmiotowych. Miasto przyznało wybranym laureatom stypendia w wysokości 1 400 zł/mc, finalistom olimpiad w wysokości 1 100 zł/m-c oraz 2 055 zł/m-c doktorantom. Stypendia będą wypłacane przez jeden rok akademicki, od listopada 2016 r. do lipca 2017 r.

Językowzięci

Realizacja konkursu „Językowzięci”, w ramach którego otrzymać można dofinansowanie 2 semestrów nauki jednego z dziewięciu języków obcych. W 2016 r. były to szwedzki i portugalski. W konkursie mogą brać udział zameldowani w Łodzi na pobyt stały lub czasowy studenci łódzkich szkół wyższych państwowych lub prywatnych, którzy w dniu przystąpienia do konkursu ukończyli co najmniej I rok studiów oraz absolwenci łódzkich uczelni wyższych, którzy nie ukończyli 30 roku życia.

Łącznie w trakcie dwóch semestrów nauki kursanci uczestniczyli w 120 godzinach zajęć lekcyjnych z wybranego języka. Każda z grup językowych liczy 15 kursantów.

Drzwi Otwarte Łodzi Akademickiej

Jest to jedno z dużych przedsięwzięć w ramach projektu „Łódź Akademicka”. W jego organizację, każdego roku, włączają się władze Miasta, Stowarzyszenie Inicjatyw Studenckich oraz Uniwersytet Łódzki, Politechnika Łódzka i Uniwersytet Medyczny w Łodzi. Drzwi Otwarte mają na celu promocję łódzkich uczelni, zapoznanie z aktualną ofertą edukacyjną oraz zachęcenie młodych ludzi z regionu, aby studiowali właśnie w Łodzi. W 2016 r. na Drzwi Otwarte do Łodzi przyjechało ok. 500 licealistów z 5 miast województwa łódzkiego.

Promocja Miasta Łodzi w ramach Juwenaliów 2016

Po raz kolejny Juwenalia organizowane były w koncepcji wspólnego święta zrzeszonych uczelni łódzkiego środowiska akademickiego. Jednocześnie każdego roku Juwenalia z uwagi na przygotowywany program mają indywidualny charakter w poszczególnych uczelniach. W ramach tego przedsięwzięcia odbył się uroczysty korowód (12 maja), który przeszedł ulicą Piotrkowską od pl. Wolności do pasażu im. L. Schillera. Podczas tego wydarzenia nastąpiło symboliczne przekazanie, przez Wiceprezydenta Miasta Łodzi, kluczy do bram miasta przedstawicielom samorządów studenckich łódzkich uczelni.

Wydarzenia zachęcające do studiowania w Łodzi

W październiku 2016 r. studenci Politechniki Łódzkiej, Uniwersytetu Łódzkiego i Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz przedstawiciele Urzędu Miasta odwiedzili 18 szkół ponadgimnazjalnych w regionie i Polsce (Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Ostrowcu Świętokrzyskim, Skarżysku-Kamiennej, Bełchatowie, Włocławku, Łowiczu, Tomaszowie Mazowieckim, Sieradzu, Zduńskiej Woli i Kielcach), w których zachęcali młodych ludzi do rozwijania swoich zainteresowań naukowych i studiowania w naszym mieście. Studenci z różnych kół naukowych zaprezentowali szeroki wachlarz swoich zainteresowań. Pokazali m.in. jak zostać rasowym dziennikarzem, jak wykorzystać media społecznościowe do celów promocji, zaprezentowali jak „kolorowa” może być chemia, pokazali skonstruowane przez siebie roboty m.in. łożka marsjańskiego, pojazdy chemiczne, bolidy, a także przeprowadzili warsztaty szycia chirurgicznego, lekcję anatomii, oraz pokazali jak skutecznie radzić sobie ze stresem. W zajęciach udział wzięło ok. 2,6 tys. uczniów.

Program „Młodzi w Łodzi”

W ramach programu współpracuje aktywnie już ponad 140 łódzkich firm oraz trzy największe łódzkie uczelnie publiczne. W 2016 r. realizowane były następujące inicjatywy Programu:

- IX edycja programu stypendialnego „Młodzi w Łodzi” – stypendia dla najlepszych studentów, finansowanie akademików, dodatkowych lektoratów z języków obcych oraz kursów programowania (od 2016/2017) fundowane przez łódzkich pracodawców. Stypendia przyznawane były w wysokości od 700 do 800 złotych miesięcznie.

Tab. 87. Program stypendialny Młodzi w Łodzi

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba stypendiów	20	27	25	24	21	16
Zwrot kosztów zakwaterowania	3	3	1	1	7	9
Kurs programowania	-	-	-	-	-	11
Dodatkowy lektorat z j. obcego	30	14	26	17	15	15
Liczba aplikacji	300	500	600	400	350	360

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Biura Obsługi Inwestora i Współpracy z Zagranicą.

- Portal praktyk i staży www.praktyki.lodz.pl - został stworzony w celu wspierania studentów łódzkich uczelni oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych w zdobywaniu dodatkowych kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego w trakcie praktyk i staży. W 2016 r. opublikowano 954 oferty (2015 - 450). Stronę odwiedza średnio 8,1 tys. unikalnych użytkowników miesięcznie.
- VI edycja programu płatnych staży wakacyjnych „Praktykuj w Łodzi!” – program oferuje płatne staże u najlepszych łódzkich pracodawców (w 2015 – 63, a w 2016 - 78). Corocznie najlepsi stażyści otrzymują propozycje zatrudnienia u swojego pracodawcy (w 2015 i 2016 – ok. 60%).

Tab. 88. Program płatnych staży wakacyjnych Praktykuj w Łodzi!

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba płatnych staży	40	110	106	180	240	350
Minimalna wartość stażu brutto w zł		700	700	700	900	900
Liczba aplikacji	1 000	2 000	600	3 500	3 500	3 500

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Biura Obsługi Inwestora i Współpracy z Zagranicą

- VIII edycja konkursu na najlepszy biznesplan „Młodzi w Łodzi” – Mam Pomysł na Biznes”. Jest to inicjatywa mająca na celu wyróżnienie i wsparcie najlepszych biznesplanów przyszłych i obecnie funkcjonujących młodych łódzkich przedsiębiorców. Wszyscy uczestnicy, którzy zgłoszą pomysły na własny biznes, mają możliwość udziału w bezpłatnych szkoleniach oraz indywidualnym doradztwie, a najlepsi otrzymują nagrody finansowe, rzeczowe, kursy językowe lub bezpłatną obsługę księgową przyszłego przedsiębiorstwa. Siedem dotychczasowych edycji dostarczyło łącznie: 1 100 pomysłów biznesowych, 280 profesjonalnych biznesplanów, ponad 160 funkcjonujących firm. W VIII edycji konkursu (2016) zgłoszonych zostało 146 pomysłów biznesowych (2015 - 200), natomiast do finału konkursu zakwalifikowało się 41 biznesplanów (215 - 52). Kapituła wyłoniła dwóch laureatów nagrody głównej oraz przyznała 22 wyróżnienia ufundowanych przez partnerów konkursu.
- Bezpłatne szkolenia dla studentów „Twoja Kariera w Twoich Rękach” – cykl bezpłatnych szkoleń dla studentów, organizowanych przy współpracy z Partnerami programu „Młodzi w Łodzi”.

Tab. 89. Szkolenia „Twoja Kariera w Twoich Rękach”

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba szkoleń	29	42	64	61	67	91
Liczba uczestników	600	750	880	845	810	1 083

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Biura Obsługi Inwestora i Współpracy z Zagranicą

- Wizyty w łódzkich firmach „Poznaj łódzkich Pracodawców” – w 2016 r. studenci odwiedzili: mBank, CC mBank, Corning, Accenture, Ericpol, Fujitsu, Comarch, P&G Gillette, Telmon, Citi Handlowy, ABB Łódź, Izodom, ABB Aleksandrów Łódzki.

Tab. 90. Wizyty w łódzkich firmach „Poznaj łódzkich Pracodawców”

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba firm	8	12	15	12	13	18
Liczba uczestników	200	180	285	241	254	332

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Biura Obsługi Inwestora

- Karta rabatowa Młodzi w Łodzi - uruchomiona w październiku 2013 roku, inicjatywa programu, w ramach której studenci łódzkich uczelni mogą uzyskać rabaty na produkty i usługi oferowane przez partnerów (teatry, szkoły językowe, szkoły tańca, auto szkoły, kluby fitness, centra rozrywki oraz lokale gastronomiczne). Karta wydawana jest bezpłatnie. Do końca roku 2014 przez zarejestrowanie się w systemie chęć otrzymania karty wyraziło 10 459 studentów, wydano 5 869 kart. W roku 2015 było to odpowiednio 15 491, 9 451 kart. Do końca roku 2016 chęć otrzymania karty wyraziło 20 039 osób, a wydano łącznie 12 596 kart. Na koniec roku 2016 rabaty w ramach karty oferowało już 105 partnerów.
- Program Mia100 Talentów to inicjatywa, realizowana w ramach programu Młodzi w Łodzi, mająca na celu promowanie i wspieranie wybitnych uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Do współpracy włączyły się największe łódzkie uczelnie oraz szkoły ponadgimnazjalne z Łodzi. W ramach pilotażu w grudniu 2016 r. 47 uczniów klas maturalnych z łódzkich szkół, którzy spełnili wysokie kryteria wyboru, zostało wyróżnionych listem gratulacyjnym Prezydenta Miasta Łodzi oraz Kartą Rabatową Młodzi w Łodzi. Uczniowie ci są również promowani na stronie programu Młodzi w Łodzi. Na stronie dostępna jest również oferta łódzkich uczelni dedykowaną osobom wybitnym, wachlarz stypendiów oraz informacje o wydarzeniach o charakterze akademickim, adresowanych do tej grupy odbiorców. Program Mia100 Talentów ma w założeniu również zachęcać zdolną i ambitną młodzież do wiązania swojej przyszłości edukacyjnej, prywatnej i w dalszej perspektywie - zawodowej z naszym miastem w myśl hasła programu Młodzi w Łodzi: „Żyj, studiuj i pracuj w Łodzi!”
- Patronat programu Młodzi w Łodzi - w 2013 r., patronatem programu objęte zostały 104 wydarzenia organizowane przez studentów lub dla studentów. W 2014 r. dotyczyło to 110 wydarzeń, a w 2015 r. 150. W 2016 r. patronatem objętych zostało 130 takich wydarzeń.
- Strona internetowa www.mlodziwlodzi.pl ma ponad 9 500 zarejestrowanych użytkowników newslettera oraz miesięcznie ponad 15,5 tys. niepowtarzalnych użytkowników. Fanpage na Facebooku ma już prawie 17,1 tys. fanów.

Wsparcie start-upów

Działania podejmowane w 2016 r. na rzecz wspierania środowiska start-upowego:

- Konkurs Młodzi w Łodzi Mam Pomysł na Biznes (szersza informacja w dziale Program Młodzi w Łodzi).
- Biuletyn Łódź Kreuje Innowacje wydawany w ramach projektu „Przyjedź, Zobacz, Zainwestuj”, którego celem jest prezentacja innowacyjnych i kreatywnych firm, produktów, usług i nowoczesnych gałęzi przemysłu a także lokalnego sektora badawczo – rozwojowego. W każdym numerze biuletynu prezentowane są również firmy zaliczane do sektora start-upowego. W roku 2016 ukazały się 4 numery wydawnictwa o nakładzie 2 000 egz. każdy.
- Konferencje prasowe z cyklu „Start-upy w Łodzi”, podczas których prezentowane są najciekawsze projekty biznesowe realizowane w Łodzi oraz regionie. W 2016 roku odbyło się 7 takich wydarzeń.
- Prezentacja wybranych start-upów podczas IV Forum Miast Partnerskich w Łodzi.

Promocja gospodarcza Łodzi

W 2016 r. promocja gospodarcza Łodzi prowadzona była:

- w ramach projektu unijnego „Przyjedź, zobacz, zainwestuj” ze środków EFRR i obejmowała następujące działania:
 - opracowanie wydawnictw promocyjnych obejmujące m.in. wydanie 4 numerów biuletynu „Łódź Kreuje Innowacje”,
 - zamieszczanie reklam, artykułów sponsorowanych w mediach branżowych polskich i zagranicznych – w 2016 r. m.in. 2 artykuły sponsorowane w magazynach „Best2Invest” oraz reklama w magazynie „Outsourcing&More”,
 - organizacja wydarzeń: eventów i międzynarodowej konferencji – w 2016 r. odbyły się 2 spotkania firm łódzkich z władzami Miasta, event pn. „Łódź- City to Explore” (we współpracy z amerykańską izbą handlową – AmCham dla firm spoza Łodzi) oraz zorganizowano świąteczno-noworoczne spotkanie z inwestorami.

- Inne działania:
 - promocja oferty inwestycyjnej Miasta podczas Targów Nieruchomości i Inwestycji MIPIM 2016 w Cannes oraz Targów Nieruchomości i Inwestycji Komercyjnych EXPO Real 2016 w Monachium,
 - organizacja seminariów gospodarczych z Ambasadą Meksyku, Portugalii i Francji oraz seminarium pn. EcoMiasto,
 - publikacja materiałów promocyjnych w: Outsourcing&More, The City, Careers in Poland, Europe's Business Services Destinations,
 - udział w Gali Outsourcing Stars, konferencjach ABSL oraz Aspire, Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach, Europejskim Forum Gospodarczym Łódzkie 2016, VII Kongresie Regionów we Wrocławiu, Konferencji Biurowce w Polsce,
 - udział w rankingach jak: FDI's Polish Cities of the Future 2017/18, Eurobuild Awards - „Miasto najbardziej przyjazne inwestorom”.

Aktywizacja zawodowa łodzian

Informację na temat działań podejmowanych przez Miasto Łódź w celu aktywizacji zawodowej łodzian umieszczono w Filarze: Gospodarka i Infrastruktura w Celu Łódź przedsiębiorcza, kreatywna i innowacyjna.

Podsumowanie

Działania podejmowane w filarze mają na celu wzrost poziomu kapitału społecznego i kulturowego dzięki rozwojowi edukacji, wzmocnieniu aktywności mieszkańców i zwiększeniu poziomu partycypacji społecznej. W rozdziale opisano działania związane z komunikacją społeczną, włączeniem społecznym, profilaktyką i promocją zdrowia oraz działania związane z kulturą, edukacją i sportem.

Główne rezultaty działań w 2016 r.:

- W roku szkolnym 2015/16 średnie wyniki sprawdzianu po szóstej klasie, uzyskane przez uczniów łódzkich szkół podstawowych były wyższe od średniego wyniku uzyskanego przez szkoły zarówno w województwie łódzkim, jak i w całym kraju.
- Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej, matematyczno - przyrodniczej oraz z języków obcych (angielski, niemiecki) uzyskane przez uczniów łódzkich gimnazjów są wyższe od średnich wyników w województwie łódzkim i wyższe od średnich krajowych.
- Poziom skolaryzacji wynosi 93,65% i spadł od poprzedniego roku szkolnego o 3%.
- Wśród 28 liceów ogólnokształcących prowadzonych przez Miasto Łódź, 17 osiągnęło wynik z języka polskiego i matematyki wyższy niż w województwie. Wśród 18 techników - 1 szkoła uzyskała średni wynik z języka polskiego wyższy niż w województwie, a 5 szkół z matematyki.
- W siedmiu liceach ogólnokształcących wszyscy uczniowie zdali matury, a 18 liceów i 8 techników osiągnęło zdawalność powyżej średniej w województwie.
- Łódź jest pionierem działań prozdrowotnych w Polsce. Jako jedyne miasto polskie ma certyfikat Zdrowego Miasta nieprzerwanie od 1993 roku. Nasze działania profilaktyczne były wzorcem dla przedsięwzięć w innych miastach. Od początku istnienia Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich przedstawiciel Łodzi pracuje w Zarządzie Stowarzyszenia (funkcja społeczna). W Łodzi mieści się siedziba Stowarzyszenia i tu odbywają się coroczne Walne Zgromadzenia, niektóre szkolenia, konferencje tematyczne.
- Wsparto łódzkie szkolnictwo wyższe kwotą 347,7 tys. zł.
- Przeprowadzono 5 konsultacji, w których udział wzięło ponad 151 tys. osób.
- Działaniami profilaktycznymi objęto ok. 35 tys. mieszkańców Łodzi, a wydatkowano na ten cel prawie 1,52 mln zł, czyli o 180 tys. zł więcej niż w 2015 roku.
- Wdrożono projekt „Miasto Zdrowia”.
- Wyplacono łącznie 391,71 mln zł (w 2015 – 168,33 mln zł) różnych świadczeń, a wzrost spowodowany był wprowadzeniem nowego świadczenia wychowawczego (500+), z których skorzystało 35 910 osób/rodzin.
- Wykonano dokumentację zamienną na przebudowę budynku przy ul. Pojezierskiej 45-51 na potrzeby pierwszego stacjonarnego hospicjum.
- Na podstawie odpowiednich przepisów przeprowadzono 12 konkursów ofert, podpisano 159 umów, przyznano dotacje 82 organizacjom. W działaniach uczestniczyło ok. 100 tys. osób. Środki przeznaczone na ten cel wyniosły 11,0 mln zł.
- Kontynuacja projektu związanego z konkursami ofert na realizację zadań publicznych w dziedzinie kultury.
- Kontynuacja programu przyznawania stypendiów artystycznych.
- Kontynuowano realizację programu „Aktywizacja 60+” w pięciu miejskich ośrodkach kultury, w których funkcjonują Centra Aktywnego Seniora oraz inicjatywy „Strefa Kultury Otwartej”, przedsięwzięcia zainicjowanego przez Radę Osiedla Olechów - Janów i Ośrodek Kultury „Górna” do prowadzenia kulturalnej aktywności twórczej mieszkańców osiedla.
- Wpłynęło 13 wniosków a zostało przyznanych 11 pracowni dla twórców kultury.

- Realizacja siedmiu programów wybranych w budżecie obywatelskim na rok 2016 mających na celu poprawę dostępu do kultury oraz uczestnictwa w życiu kulturalnym mieszkańców. Cztery projekty obejmowały zakup sprzętu komputerowego, modernizację urządzeń wspomagających wyposażenie biblioteczne oraz książek w tym audiobooków dla bibliotek. Dodatkowo dla młodych czytelników biblioteki na Księżym Młynie utworzono „Bajkowe miejsce dla dzieci”. Dwa projekty wybrane w ramach budżetu obywatelskiego obejmowały uczestnictwo w kulturze poprzez organizację kina plenerowego na Teofilowie w ramach zadania „Odnowa Teofilowa: Plenerowe kino letnie na Teofilowie” oraz przeprowadzenie programu edukacyjno-artystycznego dla dzieci i młodzieży dotkniętej wykluczeniem społecznym na terenie Polesia.
- W 2016 roku złożono 54 wnioski stypendialne i przyznano 13 stypendiów artystycznych - jedno stypendium teatralne, cztery ze sztuk wizualnych, cztery filmowe, dwa muzyczne, jedno z dziedziny literatury i animacji kultury. Budżet realizacji poszczególnych projektów wynosił od 4 tys. zł do 10 tys. zł. Łącznie rozdysponowano 114 tys. zł.
- „EC1 Łódź – Miasto Kultury” zostało instytucją współprowadzoną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Utworzono specjalistyczny oddział Narodowe Centrum Kultury Filmowej. Łącznie wydarzenia organizowane przez NCKF wyłącznie w siedzibie „EC1 Łódź – Miasto Kultury” odwiedziło ponad 3000 osób.
- Uruchomienie działalności Planetarium EC1 jednego z najbardziej nowoczesnych w Europie. W ciągu pierwszego roku funkcjonowania odbyło się ok. 1960 pokazów, które łącznie zobaczyło prawie 150 000 widzów. W Planetarium EC1 zorganizowano również inne wydarzenia o charakterze kulturalnym i edukacyjnym. Łącznie dodatkowe wydarzenia organizowane przez Planetarium odwiedziło ponad 2 000 osób.
- Planetarium EC1 zajęło pierwsze miejsce w plebiscycie "7 Nowych Cudów Polski 2016", zorganizowanym przez miesięcznik National Geographic Traveler.
- Uruchomiono nowy portal internetowy www.ec1lodz.pl kierujący do stron tematycznych poszczególnych centrów działalności Instytucji, a także do strony Planetarium EC1, za pomocą której można dokonać zakupu lub rezerwacji biletu.

FILAR: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Łódź atrakcyjna, bezpieczna i zdrowa – poprawa jakości życia mieszkańców dzięki zwiększeniu atrakcyjności przestrzeni publicznej, rewitalizacji kluczowych obszarów Miasta, wykorzystaniu potencjału środowiska przyrodniczego i rozwoju zrównoważonego transportu miejskiego.

1. REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA

Wzrost poziomu życia łódzian poprzez zwiększenie atrakcyjności centralnych obszarów miasta, odbudowę historycznej tkanki miejskiej przy nadaniu jej nowych funkcji.

Zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym

W roku 2016 kontynuowano działania zmierzające do zmiany koncepcji zarządzania lokalowym zasobem Miasta. Podzielono zadania pomiędzy komórką organizacyjną Urzędu Miasta Łodzi, która planowała polityki i programy kreujące zasoby lokalowe i nadzorowała ich wykonanie, a miejską jednostkę organizacyjną realizującą zadania wynikające z polityk i programów oraz zarządzała/administrowała powierzonym zasobem lokalowym.

Zarządzanie zasobem mieszkaniowym

W skład mieszkaniowego zasobu gminy Łódź wchodzi 46 169 lokali mieszkalnych (spadek o 1 081 lokali w stosunku do roku poprzedniego) i 6 902 niezasiedlonych lokali mieszkalnych.

Tab. 91. Podział zasobu mieszkaniowego

Lokale	Ilość	Powód wyłączenia
wylączone z użytkowania na stałe	2687	zły stan techniczny - 2073, remont nieekonomiczny - 190, planowane zbycie - 384, plany inwestycyjne - 40;
wylączone z użytkowania czasowo	2061	planowana rewitalizacja – 1405, remont zależny – 281, zmiana sposobu użytkowania – 253, usamodzielnienie lokali – 42, nieuregulowane stany prawne – 46, - inne - 34
w trakcie przejmowania	563	
w obrocie (rezerwacje, wystąpienia do BGM o wydanie zgody na wskazanie, w trakcie wskazania, o wydanie skierowania)	453	
wolne do obrotu	578	
rozdysponowane z wydanym skierowaniem	560	

Źródło: Zarząd Lokali Miejskich

Zgodnie z planem działalności wytyczonym w ramach Polityki Miasta Łodzi dotyczącej gminnego zasobu mieszkaniowego 2020+, w 2016 roku:

- zapewniono 41 mieszkań komunalnych osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka w okresie 1 roku (planowane 60),
- zapewniono 38 pomieszczeń tymczasowych (planowane 80),
- utrzymano 600 mieszkań socjalnych w zasobie gminnym.

Na realizację oczekiwano 13 293 spraw, z których zrealizowano 1 595 poprzez wystąpienie z wnioskiem o skierowanie do zawarcia umów najmu. Ponadto w wymienionym okresie:

- zawarto 1 978 umów najmu na lokale mieszkalne,
- podpisano 889 aneksów do umów najmu na lokale mieszkalne,
- wypowiedziano 420 umów najmu na lokale mieszkalne,
- rozwiązano 489 umów najmu na lokale mieszkalne.

Tab. 92. Ilość wszczętych postępowań w 2016 r.

Postępowanie - zgodnie z Uchwałą XLIV/827/12 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 29 czerwca 2012 r., z późn. zmianami	Ilość spraw	Wydane skierowanie
Wyroki z prawem do lokalu socjalnego	4 251	332
Wyroki bez prawa do lokalu socjalnego	2 435	24
Lokale socjalne z tytułu niedostatku	1 577	36
Przedłużanie umów najmu na lokale socjalne	1 124	484
Wykwaterowania	1 122	118
Znaczny stopień niepełnosprawności	277	10
Lokale przyległe	138	5
Domy Dziecka i Rodziny Zastępcze	549	9
Regulacja stanu prawnego do lokalu - po jego opuszczeniu, po zgonie najemcy, po spłacie zadłużenia	888	386
Komisja Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej	932	191
Lokale komunalne udostępnione absolwentom	0	0
Razem	13 293	1 595

Źródło: Zarząd Lokali Miejskich

W ramach Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Łodzi w 2016 r. zrealizowano 156 zamian mieszkań, w tym 26 zamian w ramach programu SENIOR na mieszkanie adekwatne do potrzeb i możliwości finansowych osób, które osiągnęły wiek emerytalny. Doprowadzono do realizacji 15 wzajemnych zamian, w wyniku sparowania ofert znajdujących się Bazie Zamiany Mieszkań. W wyniku wzajemnej zamiany odzyskano prawie 839 tys. zł zadłużenia poprzez przejęcie wierzytelności przez Najemców, którzy w jej wyniku poprawili swoje warunki mieszkaniowe. Miasto Łódź odzyskało należności, natomiast dotychczasowy najemca miał możliwość zamiany lokalu na mniejszy, o niższym standardzie oraz niższych kosztach jego utrzymania, adekwatnych do możliwości finansowych gospodarstwa domowego. Łącznie wydano 202 skierowania do zawarcia umowy najmu lokali.

W 2016 r. do Bazy Zamiany Mieszkań wpłynęło 547 ofert, w tym:

- 54 oferty lokali zadłużonych,
- 317 ofert najemców deklarujących spłatę zadłużenia,
- 176 ofert najemców, którzy w wyniku zamiany chcą poprawić swoje warunki mieszkaniowe bądź nie radzą sobie z kosztami utrzymania lokali o większych parametrach.

Wysokość zaległości czynszowych

Wartość należności czynszowych wszystkich dłużników (także byłych najemców) lokali mieszkalnych, socjalnych i użytkowych wyniosła w 2015 r. – 359,3 mln zł, a w 2016 r. – 389,5 mln zł.

Od grudnia 2015 r. do grudnia 2016 r. wartość należności czynszowych ogółem z tytułu najmu lokali wzrosła o 30,3 mln zł.,

Liczba osób zalegających z opłatami (lokale mieszkalne) zwiększyła się w 2016 roku o 784 osoby i wyniosła, w 2016 – 29 101 osób (w 2015 roku – 28 317). Wartość należności czynszowych wzrosła o 24,2 mln zł i wyniosła, w 2016 roku – 299,35 mln zł (w 2015 roku – 275,12 mln zł).

Od początku roku o 126 osób zwiększyła się liczba osób zalegających z opłatami za lokale socjalne. Wraz ze wzrostem ilości dłużników wzrosła wartość należności czynszowych o 968,8 tys. zł w stosunku do 2015 (9,2 mln zł).

Z tytułu najmu za lokale użytkowe liczba osób zalegających w opłatach wyniosła (dłużnicy to obecni i byli najemcy lokali użytkowych), grudzień 2016 r. – 6 275 a grudzień 2015 r. - 6 081. Zwiększyła się wartość należności czynszowych z tytułu najmu lokali użytkowych o 5,05 mln zł (2015 r. – 75,01 mln zł, 2016 r. – 80,06 mln zł).

W 2016 r. wartość umorzeń i udzielonych ulg wyniosła:

- umorzone zaległości w lokalach użytkowych – 8,7 tys. zł,
- należności rozłożone na raty w lokalach użytkowych – 680,7 tys. zł,
- umorzone zaległości w lokalach mieszkalnych – 730,13 tys. zł,
- należności rozłożone na raty w lokalach mieszkalnych – 8,08 mln zł.

Wskaźnik ściągłości czynszu (iloraz wartości przypisu miesięcznego do wartości wpłat w danym miesiącu) kształtował się w 2016 r. następująco:

- średni wskaźnik ściągłości czynszu (lokale mieszkalne i użytkowe) - 86,9% (w 2015 - 91,2%),
- wskaźnik ściągłości czynszu w lokalach użytkowych – 91% (w 2015- 95,7%),
- wskaźnik ściągłości czynszu w lokalach mieszkalnych - 85,5% (w 2015 - 85,5%).

Tab. 93. Użytkownicy lokali komunalnych zalegający z opłatami za mieszkania (stan na 31.12.2016 r.)

	Ilość wynajętych lokali	Ilość dłużników (najemców oraz osób, którym wypowiedziano umowy najmu)	% osób posiadających zaległości
Lokale mieszkalne	36 384	17 230	47
Lokale socjalne	2 041	1 232	60
Razem	38 425	18 462	48

Źródło: Zarząd Lokali Miejskich

Działania podjęte w zakresie odzyskiwania należności czynszowych od najemców lokali

Miasto systematycznie monitoruje czynności windykacyjne oraz wysokość zadłużenia na podstawie comiesięcznych zestawień generowanych z systemu informatycznego DOM5. Dotyczy to wszystkich lokali mieszkalnych, socjalnych i użytkowych. Priorytety to podejmowanie działań windykacyjnych wobec dłużników zajmujących lokale usytuowane w budynkach przeznaczonych do remontu na terenie objętym Projektami 1 - 8 Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi oraz wobec dłużników zajmujących lokale mieszkalne z pełnym wyposażeniem technicznym

Tab. 94. Działania windykacyjne wobec dłużników lokali użytkowych

Wyszczególnienie	Ilość	
	lokale użytkowe	lokale mieszkalne
Porozumienie o ratalnej spłacie zaległości	60	1 357
Pozwy skierowane do sądu o nakaz zapłaty	48	1 150
Wyrok sądu – orzeczenie eksmisji	41	662
Wnioski o wykonanie eksmisji przekazane do komorników sądowych	34	222
Wykonane eksmisje (w przyp. lok mieszcz. do lok. socjalnych)	23	55
Wyroki eksmisyjne, w których są nie przyznał uprawnień do lokalu socjalnego	-	278
Wnioski skierowane do komorników sądowych o egzekucję należności	83	947
Nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym	60	1 173
Skierowane upomnienia	1 637	
Informacje, upomnienia, wezwania do zapłaty i wezwania po rygorem wypowiedzenia umowy najmu	1 950	21 194

Źródło: Zarząd Lokali Miejskich

Koordinowane i monitorowane jest przeprowadzanie eksmisji z lokali mieszkalnych osób, którym sąd nie przyznał uprawnień do lokalu socjalnego. Po dokonaniu weryfikacji dłużników (wysokość zadłużenia na koncie finansowym lokalu, stan techniczny, wyposażenie lokalu oraz sytuacja życiowa osoby posiadającej zaległości) zostały skierowane wnioski do komorników sądowych. W 2016 r. komornicy sądowi wyznaczyli 352 terminy eksmisji osób, którym sąd nie przyznał uprawnień do lokalu socjalnego. 27 dłużników wskazanych do eksmisji do noclegowni spłaca obecnie zadłużenie, a 12 osób spłaciło całą zaległość. Osoby, które uregulowały całość zadłużenia odzyskały tytuł prawny do lokalu. Ogółem odzyskano kwotę 336,72 tys. zł., przejęto 287 lokali mieszkalnych, które odzyskano w wyniku eksmisji wykonanych przez komornika sądowego, dobrowolnego zdania lokalu przez dłużnika, komisijnego przejęcia lokalu po zgonie lub porzuceniu przez dłużnika.

Wykonano 55 eksmisji do lokali socjalnych oraz zawieszono:

- 11 eksmisji z powodu zgłoszenia się dłużników do programu odpracowania zaległości,
- 15 eksmisji z powodu stanu zdrowia dłużników lub przebywania w lokalu dzieci.

Do komorników sądowych przekazano 124 wnioski o wszczęcie procedury opróżnienia lokalu. Art. 16 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r., o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego stanowi, że wyroków sądowych nakazujących opróżnienie lokalu nie wykonuje się w okresie od 1 listopada do 31 marca roku

następnego włącznie.

Pomoc ze strony wierzyciela w postaci propozycji rozłożenia zadłużenia na raty w wielu przypadkach nie znajduje pozytywnego odzewu, gdyż warunkiem realizacji porozumienia o ratalnej spłacie zaległości jest wpłata kwoty pokrywającej wysokość raty wraz z bieżącym przypisem za lokal (czynsz oraz pozostałe opłaty za lokal). Realną pomocą dla tych osób jest możliwość odpracowania zadłużenia. Przedmiotem świadczenia mogą być prace porządkowe, prace remontowo-konserwatorskie oraz pomocnicze prace administracyjne i usługowe świadczone na rzecz Miasta. Prace będące przedmiotem świadczenia rzeczowego wskazują i nadzorują następujące jednostki: Łódzki Zakład Usług Komunalnych, Zarząd Zieleni Miejskiej, szkoły oraz placówki oświatowe prowadzone przez Miasto i nadzorowane przez Wydział Edukacji, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Zarząd Gospodarowania Odpadami, Schronisko dla Zwierząt w Łodzi, Domy Pomocy Społecznej, placówki opiekuńcze oraz centra administracyjne prowadzone przez Miasto Łódź, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi. Dłużnicy zainteresowani odpracowaniem zaległości składają wniosek o umożliwienie spłaty zadłużenia z tytułu opłat za korzystanie z lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu. Dłużnicy mogą uregulować zadłużenie w formie świadczenia rzeczowego w trybie i na zasadach wynikających z zarządzenia tylko jeden raz. Istotnym aspektem jest możliwość odpracowania zaległości przez wszystkie pełnoletnie osoby, zamieszkujące w lokalu i odpowiadające za zadłużenie. Na dzień 31 grudnia 302 osoby złożyły wnioski o odpracowanie zaległości, z czego 28 wniosków zostało rozpatrzonych negatywnie (ze względu na stan prawny nieruchomości lub przekroczenie dochodów), 214 osób podpisało porozumienia, 164 osoby wykonały świadczenie rzeczowe na łączną kwotę 642,32 tys. zł (38 osób odpracowało całość zadłużenia), a 3 osoby zrezygnowały z wykonywania świadczenia i spłaciły zadłużenie w łącznej wysokości 17,8 tys. zł.

Najwyższa odpracowana wartość wyniosła 21,8 tys. zł (świadczenie rzeczowe wykonywały dwie osoby zamieszkujące w lokalu i odpowiadające solidarnie za zadłużenie).

Nie wszyscy dłużnicy, których wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie zdecydowali się na spłatę zadłużenia w formie świadczenia rzeczowego: niektóre osoby nie podpisały porozumienia umożliwiającego odpracowanie zaległości lub po podpisaniu porozumienia nie stawily się we wskazanych jednostkach i nie podjęły pracy.

Działania w zakresie spraw związanych z roszczeniami odszkodowawczymi właścicieli nieruchomości

W 2016 r. w z roszczeniami odszkodowawczymi zgłosiło się 384 właścicieli nieruchomości, wobec których Gmina nie wywiązała się z obowiązku zrealizowania orzeczeń eksmisyjnych, poprzez dostarczenie osobom uprawnionym lokalu socjalnego lub zapłatę odszkodowania za niedostarczenie lokali socjalnych na rzecz osób objętych wyrokami eksmisyjnymi. Właścicielom nieruchomości proponowano przeprowadzenie rozmów zmierzających do zrzeczenia się przez właścicieli roszczeń odszkodowawczych w zamian za wcześniejszą realizację wyroków eksmisyjnych. W wyniku podjętych negocjacji zawarto 46 porozumień z właścicielami nieruchomości, którzy odstąpili od dochodzenia roszczeń odszkodowawczych za faktycznie poniesione straty, jak i utracone korzyści wynikające z faktu niedostarczenia lokalu socjalnego osobom eksmitowanym z lokali mieszkalnych na podstawie wyroku sądu, w którym przyznano zobowiązanym prawo do lokalu socjalnego. W ramach zawartych porozumień wskazano lokale socjalne gotowe do zasiedlenia lub do remontu wykonanego w krótkim czasie. Podjęte działania pozwoliły na oszczędności ponad 470 tys. zł. W dwóch przypadkach właściciele nieruchomości, na mocy porozumienia zobowiązali się do wykonania remontu wskazanego lokalu socjalnego we własnym zakresie i na swój koszt, co również przyczyniło się do zmniejszenia wydatków miasta na remonty lokali socjalnych.

Prowadzona systematycznie analiza roszczeń odszkodowawczych pozwoliła na wyselekcjonowanie wyroków eksmisyjnych z lokali generujących najwyższe koszty wypłacanych odszkodowań z uwagi na dużą powierzchnię i wyposażenie techniczne, jak również długi okres oczekiwania na wskazanie lokali socjalnych. Wyroki te systematycznie

zgłaszane były do realizacji w pierwszej kolejności, w celu ograniczenia roszczeń odszkodowawczych.

Polityka gospodarowania lokalami użytkowymi

W 2016 r. kontynuowana była polityka gospodarowania lokalami użytkowymi, której podstawowymi założeniami są zaspokojenie potrzeb lokalowych podmiotów działających na rzecz społeczności lokalnej oraz zasada jawności dysponowania lokalami. W 2016 r. zorganizowano 8 publicznych przetargów na wysokość stawki czynszu najmu lokali użytkowych. W ich wyniku wynajęto 149 lokali. Ponadto Miasto wynajęło 216 lokali użytkowych w trybie bezprzetargowym.

Tab. 95. Zagospodarowanie lokali użytkowych i stawki czynszu (stan na 31.12.2016 r.)

	Ilość	%
Lokale zajęte - najem, użyczenie, porozumienie, inne tytuły prawne, zajmowanie bezumowne	4 441	72,9
W tym na rzecz organizacji pozarządowych	230	bd
Lokale wolne	700	11,3
Lokale wyłączone z użytkowania na stałe oraz przeznaczone do remontu	954	15,6
Razem	6 095	100,0

Źródło: Zarząd Lokali Miejskich

Kontynuowane było zadanie skierowane do podmiotów działających w sferze tzw. przemysłów kreatywnych poprzez zorganizowanie publicznego przetargu pisemnego (konkursu ofert) pod nazwą „Lokale dla kreatywnych”. Lokale rozdysponowano na rzecz podmiotów, które wystąpiły z inicjatywami działalności kreatywnej i niszowej, w obszarze ulicy Piotrkowskiej i ulic sąsiednich. Preferowany sposób zagospodarowania lokali to twórczość designerska i artystyczna, a także galerie sztuki, księgarnie i antykwariaty.

Utrzymanie zasobu lokalowego

W 2016 r. realizowano inwestycje zmierzające do powiększenia zasobu mieszkaniowego Miasta Łodzi o pomieszczenia tymczasowe i dodatkowe lokale mieszkalne w wyniku przebudowy obiektów, które pełniły dotychczas inne funkcje.

Na techniczne utrzymanie zasobu mieszkaniowego Miasta w 2016 r. wydatkowano ogółem 22,3 mln zł., w tym:

- na remonty lokali zamiennych – 6,7 mln zł,
- na remonty lokali socjalnych i tymczasowych – 3,8 mln zł,
- na rozbiórki budynków – 0,8 mln zł,
- na remonty bieżące i konserwacje – 11 mln zł.

Wykonane zostały remonty bieżące, zabezpieczające, konserwacje budynków, wymagane prawem przeglądy stanu technicznego obiektów budowlanych, najpilniejsze roboty remontowe w lokalach zamieszkałych oraz w lokalach socjalnych i zamiennych przeznaczonych do ponownego zasiedlenia.

Tab. 96. Uzyskane efekty rzeczowe

Rodzaj prac	Ilość
remont i naprawa elewacji budynków	1
remont lokali wykwaterowanych przeznaczonych do ponownego zasiedlenia (lokale zamienne)	282
remont pomieszczeń tymczasowych	15
remont lokali wykwaterowanych przeznaczonych do ponownego zasiedlenia (lokale socjalne)	234
remont lokali zamieszkałych	36
remont lokali użytkowych	283
rozbiórki budynków:	24
- w tym mieszkalnych	13
roboty dekarские	41
wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	180
remont balkonów	1
roboty zabezpieczające konstrukcję budynków /ściagi, stemple/	2
remont instalacji wewnętrznych /gazowej, elektrycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania/	16

Źródło: Zarząd Lokali Miejskich

Do najistotniejszych efektów rzeczowych należy remont 234 lokali socjalnych, 282 lokali zamiennych

i 15 pomieszczeń tymczasowych. Rozebrane zostały 24 budynki, w tym 18 zlokalizowanych w strefie wielkomiejskiej Łodzi.

Wykorzystanie lokali socjalnych i tymczasowych

W 2016 r. kontynuowano prace dotyczące utworzenia w mieszkaniowym zasobie Miasta Łodzi zasobu lokali socjalnych. Zasób lokali socjalnych, liczący w 2015 r. 93 lokale o łącznej powierzchni 2,5 tys. m², powiększony został o 300 lokali o łącznej powierzchni 7,9 tys. m².

Rewitalizacja

Program „Mia100 Kamienic”

W 2016 r. kontynuowano realizowany od 2011 r. program pn. „Miasto Kamienic”, którego celem jest poprawa stanu technicznego kamienic będących własnością Miasta oraz przywrócenie historycznego charakteru zabytkowym budynkom, poprzez renowację i odtworzenie zniszczonych elementów architektoniczno - konserwatorskich. Remont kamienic to przede wszystkim: wymiana zniszczonych elementów konstrukcyjnych budynków, wymiana wszystkich instalacji, podłączenie do sieci ciepłowniczej i wyposażenie w instalację centralnego ogrzewania, wymiana okien, drzwi, remont klatek schodowych, elewacji budynków, podwórek i zagospodarowanie ich zielenią oraz placami zabaw dla dzieci. Remont kamienic to również całkowita przebudowa lokali mieszkalnych i usługowych, polegająca na dostosowaniu ich funkcji do obowiązujących warunków technicznych. Wyposażenie budynków w instalacje centralnego ogrzewania pozwala na likwidację pieców grzewczych, co ma znaczący wpływ na ochronę środowiska i poprawę bezpieczeństwa ich mieszkańców.

Łączny budżet pn. „Mia100 Kamienic ” oraz „Miasto Kamienic” wyniósł prawie 260 mln zł:

- 2011 – 12 mln zł,
- 2012 - 44 mln zł,
- 2013 – 53 mln zł,
- 2014 – 73 mln zł,
- 2015 – 66,4 mln zł
- 2016 – 11,2 mln zł

W 2016 r. zakończono remont 2 nieruchomości (ul. Żwirki 22 i Tuwima 17, oddano do użytkowania 7 lokali mieszkalnych i 7 lokali użytkowych). Równocześnie kontynuowano remont dwóch nieruchomości (rozpoczęcie w 2015 - Więckowskiego 4 i Piotrkowska 243 prawa i lewa oficyna).

Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi

Opracowano dokumentację dla zadań inwestycyjnych z uwzględnieniem działań komplementarnych w zakresie ośmiu priorytetowych projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi (Projekty 1-8), kluczowych dokumentów dla przygotowania procesu rewitalizacji. W ramach zamówienia odebrano programy funkcjonalno-użytkowe dla wszystkich obiektów wchodzących w zakres projektów 1-8 ROCL, osiem studiów wykonalności, wizualizacje poszczególnych projektów oraz kompletne wnioski o dofinansowanie dla projektów 2,3,5,6,7 i 8. Dla projektów 1 i 4 kompletne wnioski o dofinansowanie zostaną odebrane w pierwszym kwartale 2017 r.

W grudniu 2016 r. złożony został do Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny wniosek o dofinansowanie dla 3 projektu Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi. Wniosek, poddawany pierwszej kolejności ocenie strategicznej, po otrzymaniu pozytywnej oceny przekazywany jest do Instytucji Zarządzającej RPO WŁ, w której następuje ocena formalna i merytoryczna. Pozytywna ocena formalna i merytoryczna umożliwia podpisanie wniosku o dofinansowanie.

W procesie rewitalizacji odbyły się spotkania z mieszkańcami kamienic, które przeznaczone są do remontów. Pierwsze odbyły się w czerwcu 2016 r. Podczas spotkań z interesariuszami przekazano informację nt. procedury

przeprowadzek, wstępnych terminów ich realizacji oraz bieżących działań realizowanych przez Miasto. W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców spotkania kontynuowano w listopadzie i grudniu 2016 roku. Miały charakter kameralny, gdyż skierowane były do mieszkańców poszczególnych kamienic. Głównym celem spotkań było przedstawienie przez architektów struktury lokali mieszkalnych zaplanowanych w danej nieruchomości po odbyciu remontu oraz szczegółowe omówienie procedury przeprowadzek.

Tab. 97. Zestawienie obszarów realizacji i szacowanych budżetów poszczególnych projektów

Nr projektu	Obszar realizacji	Szacowany budżet (EFRR i budżet miasta) w mln zł
Projekt Nr 1.	Obszar ograniczony ulicami: Rewolucji 1905 r., Wschodnią, Jaracza, Kilińskiego.	208,5
Projekt Nr 2	Obszar ograniczony ulicami: Piotrkowską, Narutowicza, Kilińskiego, Tuwima.	106,2
Projekt Nr 3	Obszar ograniczony ulicami: Kilińskiego, Narutowicza, Skłodową/Targową, Tuwima oraz pierzeje ul. Kilińskiego na odcinku od Jaracza do Narutowicza.	78,6
Projekt Nr 4	Obszar ograniczony ulicami: Zachodnią, Podrzeczną / Stary Rynek / Wolborską, Franciszkańską, Północną, Wschodnią, Rewolucji 1905 r.	199,6
Projekt Nr 5	Obszar ograniczony ulicami: Piotrkowską, Tuwima, Kilińskiego i Nawrot.	68,1
Projekt Nr 6	Obszar ograniczony ulicami: Piotrkowską, Nawrot, Sienkiewicza, Piłsudskiego.	55,1
Projekt Nr 7	Obszar ograniczony ulicami: Ogrodową, Gdańską, Legionów, Cmentarną.	219,4
Projekt Nr 8	Obszar ograniczony ulicami: Gdańską, Ogrodową, Zachodnią i Legionów	76,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Inwestycji Miejskich

Rys. 12. Obszar rewitalizacji

Źródło: Zarząd Inwestycji Miejskich

W 2016 r. kontynuowano działania związane z wdrażaniem ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Po przeprowadzonych konsultacjach społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji miasta Rada Miejska w Łodzi uchwaliła dwa istotne, dla procesu rewitalizacji, obszary – zdegradowany i rewitalizacji. W uchwale ustanowiono prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji, co umożliwi w przyszłości odzyskanie pełnej własności nieruchomości, które w chwili obecnej posiadają mniejszościowy udział prywatny i doprowadzi do poprawienia ich stanu technicznego. W związku z posiadaniem przez Miasto prawem pierwokupu, wydano ponad 2,7 tys. zaświadczeń stwierdzających fakt położenia nieruchomości na obszarze rewitalizacji.

W marcu 2016 r. przystąpiono do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi, który uchwalono 28 września 2016 r. Przyjęcie GPR poprzedzone było szerokim procesem partycypacji społecznej, na którą składały się następujące działania:

- zbieranie formularzy zgłoszenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zgłaszanie propozycji do poszczególnych części programu,
- konsultacje społeczne opracowanego dokumentu (spotkania informacyjne, warsztaty, zgłaszanie uwag i propozycji na formularzach konsultacyjnych).

Po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi 28 września przystąpiono do opracowania zasad działania i wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji, który zgodnie z ustawą powinien zostać powołany najpóźniej po trzech miesiącach od przyjęcia GPR. Uchwałę podjęto 28 grudnia.

W listopadzie rozpoczęto pracę nad przygotowaniem uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji, co umożliwi utworzenie funduszu dotacyjnego dla prywatnych właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości w wysokości nieprzekraczającej 50% nakładów koniecznych na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie lub przebudowie.

W 2016 r. wystąpiono z 6 wnioskami o udzielenie finansowego wsparcia na realizację przedsięwzięć polegających na wykupie lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy z Banku Gospodarstwa Krajowego. Wszystkie wnioski uzyskały dofinansowanie na łączną kwotę 276,5 tys. zł. Dzięki uzyskanym środkom odzyskano 2 lokale mieszkalne nr 1/2 i 5 przy ul. Gdańskiej 11.

Projekt pilotażowy

W ramach umowy podpisanej pomiędzy Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju a Miastem Łódź, w 2014 r. rozpoczęto realizację Projektu pilotażowego pn. „Opracowanie modelu prowadzenia rewitalizacji obszarów miejskich na wybranym obszarze w Mieście Łodzi”, który zakończył się we wrześniu 2016 r. Budżet projektu, niemal 4 mln złotych, na które Miasto otrzymało dotację z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 (85%) oraz budżetu państwa (15%). Projekt pilotażowy miał za zadanie szerokie wsparcie przygotowania procesu rewitalizacji obszarowej.

W ramach Projektu powstało Centrum Wiedzy o Rewitalizacji (www.centrumwiedzy.org) dla innych jednostek samorządu terytorialnego, dzięki któremu z modelowych rozwiązań wypracowanych w Łodzi korzystają inne gminy.

Od lipca 2016 r. Miasto podjęło rozmowy z Ministerstwem Rozwoju dotyczące realizacji drugiego etapu projektu pilotażowego. Rozmowy zostały zakończone w grudniu 2016 r. złożeniem wniosku o dotację. Od 2017 r. projekt jest realizowany.

Program adaptacji pomieszczeń niemieszkalnych na cele mieszkalne „Łódzki Strych”

Zagospodarowanie przestrzeni poddaszy to nie tylko pomysł Miasta na optymalizację wykorzystania zasobu komunalnego, ale także propozycja dla osób, które wykorzystując niejednokrotnie osobisty potencjał mają szansę na „stworzenie” własnego mieszkania.

Trzy bardzo istotne czynniki zagospodarowanie, zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych oraz pobudzenie kreatywności przyświecały rozpoczętemu w maju 2013 r. programowi „Łódzki Strych”. W pierwszej edycji programu do adaptacji wskazane zostały poddasza w 18 nieruchomościach. Oferta wzbudziła największe zainteresowanie wśród studentów. Na 10 wybranych wniosków 7 pochodziło od tej grupy osób. W 2014 roku ogłoszono kolejne dwie edycje programu, w których zaproponowano 12 nowych nieruchomości. W sierpniu 2015 r. została ogłoszona IV edycja programu „Łódzki Strych”. Wytypowanych zostało 9 nieruchomości, w których wskazano 16 pomieszczeń niemieszkalnych, z możliwością ich adaptacji. Do programu wpłynęło 19 wniosków, spośród których 15 rozpatrzono. W wyniku posiedzenia Komisji wybrano 3 wnioski, a 9 wpisano na listę warunkową.

W styczniu 2016 r. została ogłoszona V edycja programu „Mieszkanie na strychu”. Do programu wytypowanych zostało 6 nieruchomości, w których wskazano 16 pomieszczeń niemieszkalnych, z możliwością ich adaptacji. Do programu wpłynęło 60 wniosków, spośród których 20 zostało odrzuconych z uwagi na niespełnienie wymogów formalno – prawnych. Wybrano 8 wniosków, a 24 wpisano na listę warunkową. Łącznie do V edycji wpłynęło 179 wniosków o adaptację strychów, co wskazuje na duże zainteresowanie taką formą pozyskania własnego mieszkania.

Księży Młyn

Opis dotyczący realizacji tego programu znajduje się w Filarze II Społeczeństwo i Kultura.

Rewitalizacja dokonana przez podmioty prywatne

W procesie inwestycyjnym prowadzonym przez podmioty prywatne w 2016 r. uzgodniono lub wydano pozwolenia na remonty elewacji budynków zabytkowych albo nowych inwestycji na zabytkowych obszarach dla: 88 kamienic, 2 oficyn, 56 nowych budynków, 10 zespołów fabrycznych, 19 dotyczących kolorystyki oraz 3 budynków użyteczności publicznej.

Gospodarowanie nieruchomościami

Sprzedaż nieruchomości

W roku 2016 wystawiono do przetargu 189 nieruchomości o:

- wartości - 167,8 mln zł, sprzedano w drodze przetargu 78,
- wartość wycytowanych nieruchomości - 131,4 mln zł

Równocześnie wystawiono na sprzedaż 44 lokale mieszkalne i użytkowe o wartości 6,9 mln zł. Wycytowano łącznie 23 lokale za łącznie 3,4 mln zł.

W 2016 r. sprzedano:

- 966 lokali mieszkalnych (w tym 946 na rzecz najemców i 20 w drodze przetargu),
- 2 nieruchomości zabudowane domami jednorodzinnymi na rzecz najemców,
- 23 lokale użytkowe (w tym 18 na rzecz najemców i 5 w drodze przetargu),
- 3 garaże na rzecz najemców.

Wydano 135 decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, sprzedano 14 nieruchomości, jedną oddano w użytkowanie wieczyste a nabytych zostało:

- 13 nieruchomości lokalowych o łącznej powierzchni 708,8 m² i wartości: 1,9 mln zł,
- przeprowadzono 18 transakcji nabycia nieruchomości w trybie wykupu lub zamiany, w wyniku których Miasto pozyskało nieruchomości gruntowe (zabudowane oraz niezabudowane) o łącznej powierzchni 49,2 tys. m² i wartości 29,1 mln zł.

Pozyskano nieruchomości (zarówno lokalowe jak i gruntowe) są niezbędne do realizacji zadań i zamierzeń inwestycyjnych Miasta Łodzi. Głównymi zamierzeniami inwestycyjnymi, na które w 2016 roku były pozyskiwane nieruchomości są zadania związane z rewitalizacją - rewitalizacja Księżego Młyna oraz rewitalizacja obszarowa.

Prowadzone były oprócz tego postępowania, których efektem jest pozyskanie nieruchomości pod istniejącymi drogami (Hetmańska, Janowska, Morgowa, Iłakowiczówny, Szafrąńskiej) i placówkami oświatowymi przy ulicach Standego, Przybyszewskiego i Tatrzeńskiej. Miasto Łódź, w trybie zamiany przeprowadzonej z Samorządem Województwa Łódzkiego, uzyskało tytuł własności do nieruchomości przy ul. Milionowej 91, stanowiącej siedzibę Powiatowego Urzędu Pracy.

Prowadzone były również postępowania wynikające z przysługującego Gminie Łódź ustawowego prawa pierwokupu nieruchomości. W minionym roku wpłynęło 1 491 warunkowych umów sprzedaży nieruchomości, podlegających rozpatrzeniu pod kątem skorzystania bądź też nieskorzystania przez Miasto z tego prawa.

Rozpatrywane były również roszczenia właścicieli nieruchomości bądź użytkowników wieczystych nieruchomości, wynikające z wejścia w życie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dzierżawy

Nieruchomości miejskie oraz nieruchomości, których Miasto Łódź jest posiadaczem wydzierżawiane są na okres do lat trzech lub w formie wieloletniej. W 2016 roku uzyskano dochód w wysokości 15,3 mln zł, z czego 5,6 mln zł z dzierżaw wieloletnich.

Współpraca ze wspólnotami mieszkaniowymi

W 2016 r. podjęto działania dotyczące uporządkowania funkcjonowania wspólnot mieszkaniowych z udziałem Miasta Łodzi. W celu wzmocnienia nadzoru właścicielskiego we wrześniu 2016 r. zostały przygotowane uchwały o rozszerzeniu osobowego składu zarządów wraz z regulaminem ich pracy, stanowiącym załącznik do uchwały. Kierowano się przy tym kryteriami:

- wysokość udziału Miasta - z 2 178 wspólnot mieszkaniowych (stan na 31 sierpnia 2016 roku) zostały wytypowane 164 z udziałem Miasta powyżej 800/1000,
- ilościowy skład zarządu – w 104 wspólnotach z większościowym udziałem Miasta funkcjonował zarząd jednoosobowy, z czego w 11 członkiem jednoosobowego zarządu był właściciel lub pracownik firmy zarządzającej.

Na mocy podjętych uchwał w 130 wspólnotach mieszkaniowych zostały rozszerzone składy zarządów o osoby rekomendowane z grona pracowników ZLM. Ponadto przeprowadzono cztery następcze kontrole właścicielskie, w wyniku których w 2 wspólnotach mieszkaniowych został zmieniony zarząd.

W 2016 roku sprywatyzowane zostały w 100% 52 wspólnoty mieszkaniowe. Jednocześnie, wskutek rozpoczętej prywatyzacji nieruchomości gminnych powstało 6 nowych wspólnot mieszkaniowych. Na koniec 2016 r. Miasto posiadało udziały w 2 147 wspólnotach.

„Zielone Podwórka”

Program kierowany jest do Wspólnot Mieszkaniowych, w których właścicielem lokali niewyodrębnionych jest Miasto, korzystających z nieruchomości na podstawie umów użyczenia zawartych z Miastem. Celem programu jest wspomaganie społeczności lokalnych w ich dążeniu do polepszenia standardu życia oraz warunków wypoczynku, poprzez poprawę estetyki otoczenia budynków. Udział Miasta we współfinansowaniu projektu nie może przekroczyć 75%, natomiast maksymalna wartość dofinansowania nie może być wyższa niż 35 tys. zł.

W roku 2016 chęć udziału w programie „Zielone Podwórka” wyraziło 25 Wspólnot, jednak po dokładnej analizie dokumentacji technicznej do realizacji zakwalifikowano 15 projektów. Jedna ze wspólnot zrezygnowała z dalszej współpracy.

W ramach Programu wykonano: remont nawierzchni ciągów pieszych, montaż ogrodzeń, rekultywację terenów zielonych, nasadzenia roślin, montaż elementów małej architektury (urządzenia zabawowe, ławki, gazony, kosze na śmieci). Całkowity koszt wyniósł 632 tys. zł.

Poprawa przestrzeni miejskiej

W ramach szeroko rozumianej poprawy jakości przestrzeni miejskiej w 2016 r. prowadzono wiele działań:

- kontynuowano prace związane z opracowaniem „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Łodzi”,
- utworzono Park Kulturowy ulicy Piotrkowskiej, który daje możliwość bardziej efektywnego zarządzania zabytkową przestrzenią centrum miasta. Regulamin parku kulturowego, umożliwi uporządkowanie przestrzeni, z uwzględnieniem obiektów małej architektury, obiektów handlowych i usługowych, ogródków gastronomicznych i mebli miejskich. Kształtowanie form urządzeń reklamowych, opiera się na założeniach Księgi Standardów ulicy Piotrkowskiej, dzięki czemu możliwe będzie konsekwentne wprowadzanie zasad, które zostały wypracowane w Oddziale Ochrony Zabytków.

Zadania związane z ochroną i opieką nad zabytkami

W 2016 r.:

- prowadzono gminną ewidencję zabytków, w ramach której:
 - zweryfikowano i uzupełniono bazy danych, w tym dokumentację fotograficzną, archiwalną i architektoniczną,

- opracowano i założono karty adresowe zabytków nieruchomości, włączono 24 obiekty do ewidencji gminnej,
- uzupełniono i zaktualizowano dane w elektronicznej bazie danych dla obiektów figurujących w GEZ udostępnionej na dysku sieciowym. Każdy obiekt oraz obszar ujęty w GEZ został przypisany do folderu zawierającego zdjęcia, skany kart adresowych oraz białych kart jak również dokumentacji archiwalnej,
- kompetencje Miasta w zakresie ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego znacząco zwiększa porozumienie Wojewody Łódzkiego i Prezydenta Miasta Łodzi z 30 grudnia 2011 r. w sprawie powierzenia Miastu Łódź prowadzenia niektórych spraw, realizowanych przez Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W 2016 r. wydano 587 postanowień, w tym 209 w sprawach uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy i 31 w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego. Wydano także 304 decyzje administracyjne (wzrost o 27,7%), dotyczące przede wszystkim pozwoleń na prowadzenie prac przy obiekcie zabytkowym, umieszczania na zabytku urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, kontroli stanu zachowania, a także podziału nieruchomości zabytkowych,
- prowadzono działania na rzecz wpisania łódzkiego Cmentarza Żydowskiego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Do współpracy włączono środowiska społeczne. W wyniku konkursu zadanie powierzono Fundacji Monumentum Judaicum Lodzense. Wartość dwuletniej umowy sięga 280 tys. zł. W 2016 r. Fundacja zorganizowała międzynarodową konferencję naukową, opracowała zebrane dotychczas materiały w celu sporządzenia projektu wniosku o wpisanie cmentarza żydowskiego na Krajową Listę Informacyjną,
- zorganizowano konkurs „Zabytek dobrze utrzymany”, którego celem było wyróżnienie dysponentów obiektów zabytkowych, przejawiających szczególną troskę i dbałość o budynki stanowiące historyczne dziedzictwo Łodzi. Dwa pierwsze miejsca zajęły: Pałac Gustawa Schreera przy ul. Narutowicza 48 i Pałac Jakuba Kestenberga przy ul. Jaracza 62/64,
- w formule współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi realizowano projekt edukacyjny dotyczący upowszechniania wiedzy o łódzkich zabytkach wśród młodzieży szkolnej. W ciągu roku zorganizowano 81 warsztatów (49 w szkołach podstawowych i 32 w gimnazjach). Łączenie nauki i zabawy (na koniec prowadzona jest gra na wzór „Milionerów”) powoduje, iż dzieci chętnie się angażują, a przekazywane informacje przyswajają bez trudu;
- opracowano projekt Szlaku Zabytków Techniki w Łodzi, w ramach którego wyznaczone zostały trasy tematyczne z najciekawszymi obiektami zabytków techniki (w tym opracowano przewodnik z trasami tematycznym, album ze zdjęciami najciekawszych zabytków techniki oraz mapy);
- w ramach Programu Mała Konserwacja zlecono wykonanie konserwacji detali drewnianych (14 elementów) oraz stalowych i żeliwnych (34 elementy) z przeznaczeniem wyeksponowania w lapidarium detalu za kwotę 68,3 tys. zł;
- przeprowadzono nadzór konserwatorski nad realizacją prac przy 13 nieruchomościach w ramach programu „Mia100 kamienic”;
- udzielono 24 dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków wpisanych do rejestru zabytków niestanowiących własności miasta Łodzi na kwotę 3,5 mln zł.

Ulica Piotrkowska

Park Kulturowy ulicy Piotrkowskiej zwany dalej Parkiem Kulturowym stanowi nowe rozwiązanie usprawniające działania w zakresie poprawy estetyki tej przestrzeni. Uchwała w sprawie utworzenia parku kulturowego została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego 14 stycznia 2016. Poprawa estetyki ulicy Piotrkowskiej oraz ulic do niej przylegających na odcinku od ulicy Ogrodowej/Północnej do alei Mickiewicza/Piłsudskiego, w granicach wyznaczonych ulicami Zachodnią i Kościuszki oraz Wschodnią i Sienkiewicza, prowadzona była w oparciu o zapisy

regulaminu Parku Kulturowego. Dotyczyły one form i rodzajów urządzeń reklamowych, zasad prowadzenia działalności gospodarczej poza budynkami, zasad sytuowania elementów małej architektury i wyposażenia technicznego budynków.

W 2016 r.:

- realizowano zadania wynikające z utworzenia Parku Kulturowego – jako narzędzia umożliwiającego skuteczne i reagowanie na niepokojące działania w przestrzeni publicznej, a w konsekwencji zachowanie dbałości o estetykę tego obszaru pod kątem urządzeń reklamowych, mebli miejskich, obiektów małej architektury, ogródków gastronomicznych i obiektów handlowych, prowadzenia działalności gospodarczej poza budynkami lub prowadzenia robót budowlanych,
- utworzono bazę fotograficzną zawierającą wszystkie obiekty znajdujące się na terenie Parku Kulturowego i systematycznie ją aktualizowano, wraz z zestawieniami stanu obiektów przed wprowadzeniem wytycznych wynikających z regulaminu uchwały,
- systematycznie monitorowano wszystkie obiekty znajdujące się na terenie Parku Kulturowego – sprawdzanie stanu urządzeń reklamowych, co umożliwiło szybkie reagowanie na nowe - nielegalne i niezgodne z wytycznymi reklamy na elewacjach, a także kontrolowane było wykonywanie przez najemców i właścicieli zaleceń ws. reklam,
- wszczynano z urzędu postępowania administracyjne zmierzające do wydania decyzji nakazujących usunięcie nielegalnych nośników reklamowych lub obiektów tymczasowych nietrwale związanych z gruntem - w przypadku braku woli współpracy ze strony właścicieli lub najemców posiadających nieestetyczne, nieuzgodnione i niezgodne z regulaminem Parku Kulturowego urządzenia reklamowe lub obiekty tymczasowe nietrwale związane z gruntem, konieczne było stosowanie bardziej stanowczych rozwiązań, które powodowały usunięcie tych elementów z przestrzeni publicznej. W tej sprawie wszczętych zostało 11 postępowań, z czego 5 zakończyło się wydaniem decyzji nakazującej, 1 zostało umorzone ze względu na usunięcie nośnika reklamowego w trakcie postępowania, pozostałe są nadal rozpatrywane. W trzech przypadkach strony odwołały się od decyzji nakazującej (sprawy nadal rozpatrywane przez MKiDN),
- przekazywano najemcom i właścicielom lokali użytkowych wytycznych dla urządzeń reklamowych na terenie zabytkowego układu urbanistycznego ulicy Piotrkowskiej – w ramach tego działania właścicielom i najemcom lokali użytkowych przy ulicy Piotrkowskiej przekazane zostały informacje o zakresie ochrony konserwatorskiej na terenie zabytkowego układu urbanistycznego, dopuszczalnych formach urządzeń reklamowych oraz procedurze uzgadniania tych urządzeń ze służbami konserwatorskimi wynikającej z zapisów uchwały,
- sukcesywnie dostarczano „Księgę standardów ulicy Piotrkowskiej” najemcom, zarządcom i właścicielom kamienic oraz rozprowadzono ją wśród architektów i projektantów. W księdze tej znajdują się rysunki oraz szczegółowe opisy dozwolonych form urządzeń reklamowych na reprezentacyjnej ulicy miasta, które pomogą pro opracować, wycenić oraz wykonać estetyczne urządzenia reklamowe. Znajdują się w niej również przykłady warte naśladowania oraz wskazówki dotyczące podstawowych zasad kompozycji i kształtowania wyglądu elewacji, często za pomocą niewielkich środków,
- organizowano spotkania z administratorami budynków oraz ze Strażą Miejską w celu poprawy stanu wiedzy na temat Parku Kulturowego,
- zawiadamiano najemców i właścicieli o konieczności zmiany urządzeń reklamowych, dostosowania ich do wytycznych regulaminu Parku Kulturowego lub uzyskania na nie pozwolenia.

W efekcie działań:

- po interwencji, w ponad 70 lokalizacjach w Parku Kulturowym, zniknęły z witryn folie reklamowe i kasetony, z balkonów usunięto banery, usunięto nielegalne reklamy a część została wymieniona na nowe. W 30 lokalizacjach nie było potrzeby podejmowania działań (m.in. z powodu wysokiej świadomości i wycucia estetyki właścicieli i najemców). W ostatnich miesiącach znacznie poprawił się wizerunek zarówno pojedynczych kamienic, jak i całej ulicy Piotrkowskiej;

- świadomość konieczności dbania o estetykę przestrzeni publicznej wśród najemców oraz właścicieli lokali przy ulicy Piotrkowskiej systematycznie rośnie, czego dowodem są liczne wnioski o wydanie pozwolenia na umieszczanie reklam na zabytku.

2. ZIELONA, UPORZĄDKOWANA ŁÓDŹ

Poprawa jakości życia łodzian i zwiększenie atrakcyjności miasta dzięki wykorzystaniu potencjału środowiska przyrodniczego, zachowaniu i porządkowaniu przestrzeni aktywnej biologicznie i obszarów służących rekreacji i budowaniu zdrowego stylu życia.

Działania związane z tym celem realizowane były w obszarze polityki przestrzennej oraz komunalnej i ochrony środowiska zgodnie z uchwalonymi przez Radę Miejską 16 stycznia 2013 r. politykami sektorowymi: „Polityką komunalną i ochrony środowiska Miasta Łodzi 2020+” oraz „Strategią przestrzennego rozwoju Łodzi 2020+”.

Planowanie przestrzenne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łodzi.

Aktualizacją „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łodzi” zajmuje się Miejska Pracownia Urbanistyczna (MPU). Główne działania MPU w 2016 r. wynikające z założeń Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ dotyczyły rozwoju miasta „do wewnątrz” oraz wprowadzenia niezbędnych zmian w układzie komunikacyjnym. W 2016 r.:

- kontynuowano prace nad sporządzeniem uwarunkowań rozwoju przestrzennego miasta, opracowywano założenia i kierunki rozwoju przestrzennego miasta oraz rozpatrywano wnioski złożone do Studium.
- zorganizowano spotkania dotyczące problematyki Studium:
 - z Leśnictwem Miejskim Łódź na temat kierunków i zasad kształtowania terenów leśnych w nowym Studium;
 - z BAM w sprawie układu komunikacyjnego i terenów inwestycyjnych wyznaczanych w projekcie Studium w Studium;
 - z przedstawicielami komórek organizacyjnych UMŁ i miejskich jednostek organizacyjnych – prezentacja założeń projektu Studium,
 - z przedstawicielami Zarządu Portu Lotniczego Łódź w sprawie omówienia uwag do projektu Studium,
 - z przedstawicielami Ogrodu Botanicznego w sprawie omówienia uwag do projektu Studium,
 - z przedstawicielami Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich w sprawie omówienia uwag do projektu Studium,
- przekazano projektu Studium do opiniowania przez komórki organizacyjne UMŁ i miejskie jednostki organizacyjne
- zlecono i odebrano koreferatów do projektu Studium
- zaprezentowano i omówiono projektu Studium na posiedzeniach MKU-A
- przygotowano projekt zarządzenia Prezydenta Miasta Łodzi w sprawie rozpatrzenia wniosków złożonych w związku z ogłoszeniem o przystąpieniu do sporządzenia Studium.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W 2016 roku kontynuowano prace zgodnie z ustalonym w 2014 r. harmonogramem sporządzania mpzp na lata 2014-2018:

- Etap 1 – sporządzanie planów miejscowych, których opracowanie stanowi priorytet z uwagi na konieczność uporządkowania struktury Strefy Wielkomiejskiej, a także planów których uchwalenie jest konieczne dla powstrzymania niekontrolowanej suburbanizacji.
- Etap 2 - sporządzenie planów miejscowych, których uchwalenie zapobiegnie niekontrolowanej suburbanizacji, a pozwoli na ograniczenie zabudowy na obszarach oznaczonych w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako tereny zieleni leśnej, parkowej oraz upraw rolnych.

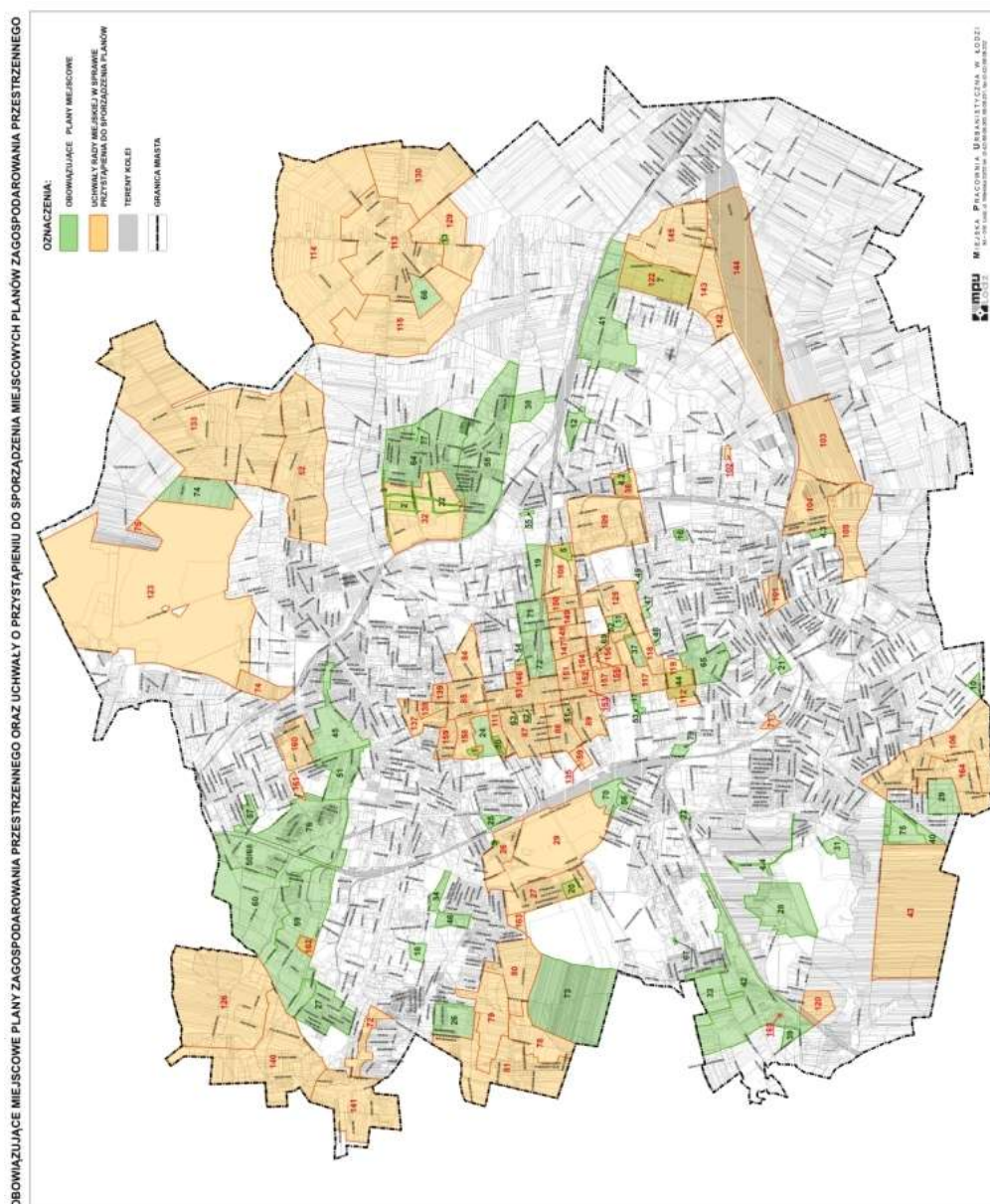
- Etap 3 – sporządzanie planów miejscowych, których uchwalenie ma na celu uporządkowanie istniejących terenów zabudowy jednorodzinnej, rezydencjonalnej i zagrodowej oraz zapewnianie ład przestrzennego w sąsiedztwie terenów wyłączonych z zabudowy oraz takich, których opracowanie uzależnione jest od możliwości MPU.

Tab. 98. Przygotowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (stan na koniec grudnia)

Zakres informacji	Liczba dokumentów				Powierzchnia ogółem (ha)				% udział w powierzchni miasta			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Powierzchnia obowiązujących mpzp	61	70	77	bd	2246	2641	3116	4723	7,66	9,01	10,62	16,09
Uchwalone mpzp	4	11	8	11	695	422	656	1583	2,37	1,44	1,93	5,47
Przystąpienia do sporządzenia mpzp r.	9	7	26	16	1024	721	1614	1381	3,47	2,47	5,27	4,69
Mpzzp w przygotowaniu.	52	46	52	53	7318	6873	5585	5147	24,96	23,44	19,04	17,54

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Miejskiej Pracowni Urbanistycznej.

Rys. 13. Obszary rezeznaczone do objęcia MPZP w latach 2016+.

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna

Prace projektowe prowadzone w MPU w roku 2016 spowodowały wzrost stopnia pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego o 5,47 punkta procentowego i obecnie wynosi on 16,09% - 4 723 ha powierzchni miasta. Uchwalono następujące plany:

- Stary Widzew Przemysłowy (109) w rejonie alei marszałka J. Piłsudskiego i ulic: Sobolowej do terenów kolejowych, Stanisława Przybyszewskiego oraz projektowanej Konstytucyjnej,
- Rossmann (162)* dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulic: św. Teresy od Dzieciątka Jezus i Hodowlanej,
- Źródła Olechówki (142) dla części obszaru miasta Łodzi obejmującej park pn. „Źródła Olechówki”, położonej w rejonie alei Ofiar Terroryzmu 11 Września oraz ulic: Kazimierza Odnowiciela, Transmisyjnej i Bolka Świdnickiego,
- Łagiewnicka (74) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulicy Łagiewnickiej, do terenu kolejowego i granicy Lasu Łagiewnickiego,
- Piotrkowska – Plac Wolności (93) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie alei T. Kościuszki i ulic: Zachodniej, Ogrodowej, Północnej, Wschodniej, Prezydenta G. Narutowicza, H. Sienkiewicza, J. Tuwima i A. Struga,
- Lublinek 32 (165)* dla nieruchomości położonej w Łodzi, przy ul. Lublinek 32,
- Las Łagiewnicki (123) dla części miasta Łodzi obejmującej teren Lasu Łagiewnickiego w rejonie ulic: Okólnej i Wycieczkowej,
- Tomaszowska – Wschód (103) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulic: Przyjacielskiej, Małego Rycerza, Tomaszowskiej do terenów kolejowych,
- Politechniki – Wólczańska (112) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie alei Politechniki oraz ulic: W. Wróblewskiego, Wólczańskiej i inż. S. Skrzywana
- Mały Brus (163) dla części miasta położonej w rejonie ulic: Spadochroniarzy, Namiotowej, Pionierskiej i Biegunowej
- Zgierska-Włókniarzy (161) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie alei Włókniarzy i ulicy Zgierskiej.

W 2016 r. Rada Miejska przyjęła uchwały o przystąpieniu do opracowania 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni 1 380,96 ha – 4,69 % obszaru miasta. Obecnie Miejska Pracownia Urbanistyczna kontynuuje pracę nad 53 projektami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni 5 147 ha – 17,54 % obszaru miasta.

Pozostałe działania Miejskiej Pracowni Urbanistycznej. Opracowano:

- Portfolio zawierające informacje na temat opracowywanych w MPU miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- materiał dotyczący kolizji projektowanego zagospodarowania z sieciami infrastruktury technicznej,
- 29 prognoz i aktualizacji prognoz oddziaływania na środowisko, opracowań ekofizjograficznych oraz prognoz i aktualizacji prognoz skutków finansowych sporządzonych na potrzeby miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 2 opracowania ekofizjograficzne na potrzeby sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Rozpoczęto prace nad Prognozą oddziaływania na środowisko ustaleń projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łodzi,
- uruchomiono nową stronę internetową MPU, która została dostosowana do pracy na urządzeniach mobilnych i przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- przygotowano materiał „Video case story z Autodesk – MPU”, który prezentuje prace nad budową cyfrowej Łodzi 3D,
- przygotowano plansze wystawowe (przestrzenie publiczne, rewitalizacja) na konferencję Prorevida w Łodzi,
- zarejestrowano 96 wniosków o sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zmian

planów obowiązujących.

Ochrona środowiska

Zachowanie stabilności ekologicznej miasta i ochrona lokalnej różnorodności biologicznej

Łódź jest miastem o dużym udziale terenów zielonych. Lasy zajmują 9,32 % powierzchni miasta, w tym największy las miejski w Polsce – Las Łagiewnicki. Ogólnie dostępne tereny zieleni urządzonej (parki, zieleńce) stanowią 2,4% powierzchni, a składa się na nie 36 parków utrzymywanych przez Zarząd Zieleni Miejskiej, z czego 13 wpisanych jest do rejestru zabytków. Zwiększenie udziału lasów w powierzchni miasta w dużej mierze zależało od zmian zachodzących w lasach niepublicznych.

Tab. 99. Lasy w Łodzi (w % pow. miasta)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lasy komunalne	5,14	5,14	5,14	5,12	5,12	5,12
Lasy państwowe	0,68	0,68	0,69	0,69	0,69	0,69
Lasy niepubliczne	3,71	3,63	3,60	3,56	3,48	3,51
Razem	9,53	9,45	9,43	9,37	9,29	9,32

Źródło: Zarząd Zieleni Miejskiej.

Tereny objęte obszarowymi formami ochrony przyrody obejmują 9,3% powierzchni miasta. Ochrona lokalnej różnorodności biologicznej odbywa się poprzez zachowanie relikwów naturalnej przyrody i korytarzy ekologicznych łączących tereny zieleni urządzonej, ośrodki różnorodności biologicznej na obszarze zurbanizowanym miasta i w jego strefie peryferyjnej.

W zakresie ochrony środowiska wykonano następujące czynności:

- uzgodniono prace pielęgnacyjne przy 11 pomnikach przyrody i przeprowadzono waloryzację 19 drzew przewidzianych do ochrony w formie pomnika przyrody,
- ustanowiono ochronę i oznaczenie 13 nowych pomników przyrody,
- przygotowano ekspertyzę przyrodniczą waloryzującą użytek ekologiczny „Majerowskie Pole” pod kątem modyfikacji jego granic,
- dostosowano zasady ochrony zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Ruda Willowa” do potrzeb ochrony,
- dokonano przeglądu stanu pomnika przyrody „Aleja klonów srebrzystych”,
- monitorowano występowanie barszczu Sosnowskiego i Mantegazziego zlikwidowano 2 stanowiska barszczu Mantegazziego,
- dokonywano bieżącej kontroli stanu zachowania walorów przyrodniczych obszarowych form ochrony przyrody i stanu pomników przyrody oraz przeciwdziałanie czynnikom zagrażającym ich walorom,
- zaopiniowano 54 projekty zmian zagospodarowania terenu, 5 projektów inwestycyjnych i 4 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zaopiniowanie 40 propozycji sprzedaży nieruchomości Miasta pod kątem zachowania naniesień roślinnych.

Leśnictwo Miejskie

Przedmiotem działalności Leśnictwa w 2016 r. było, w szczególności:

- prowadzenie gospodarki leśnej na nieruchomościach powierzonych w administrowanie i znajdujących się we władaniu Leśnictwa o łącznej powierzchni – 1 608 ha, w tym grunty leśne (lasy) 1 516 ha,
- sprawowanie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa na terenie miasta Łodzi o łącznej powierzchni ok. 1 030 ha,
- prowadzenie edukacji przyrodniczo-leśnej,
- administrowanie zabytkami kultury zlokalizowanymi na terenie lasów komunalnych,

- udzielanie pomocy i opieki zwierzętom wolno żyjącym, w ramach Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt oraz redukcja nadmiernie rozwiniętej populacji zwierzyny łownej, głównie dzików.

Leśnictwo Miejskie uzyskało dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na utrzymanie siedlisk łąkowych na terenach będących w jego władaniu. W ramach tego zadania wykonano wykoszenie łąkowych siedlisk przyrodniczych na powierzchni 51,70 ha.

Na terenie lasów komunalnych, w celu poprawy stanu zdrowotnego lasu, zwiększenia jego naturalnej odporności, ochrony przed zagrożeniem pożarowym, zwiększenia atrakcyjności turystycznej przeprowadzono:

- odnowienia i zalesienia - 1,09 ha,
- poprawki i uzupełnienia w uprawach i młodnikach - 0,24 ha,
- pielęgnowanie upraw i gleby - 20,86 ha,
- pielęgnowanie upraw i czyszczenia wczesne - 4,28 ha,
- pielęgnowanie młodników i czyszczenia późne 14,47 ha,
- melioracje agrotechniczne - 0,59 ha,
- ochrona pożytecznej fauny, (wywieszenie nowych i naprawa starych budek lęgowych (316 szt.), dokarmianie ptaków – 38 kg karmy, zabezpieczanie upraw przed zgryzaniem – 6,70 ha),
- usuwanie nieczystości stałych i śmieci z terenów leśnych - zebrano ok. 300 m³,
- odnowienie pasów przeciwpożarowych wzdłuż dróg publicznych o dużym natężeniu ruchu (2,60 km) i porządkowanie lasów położonych w sąsiedztwie intensywnie wykorzystywanych ścieżek spacerowych i ulic z materiałów łatwopalnych - 30,84 ha,
- remonty dróg - 1,50 km,
- remonty budowli wodnych, bieżące utrzymanie mostów i przepustów – 38 szt.,
- dokarmianie zwierzyny - (1 400 kg karmy) i bieżące naprawy paśników i lizawek (50 szt.),
- remonty i konserwacja istniejących obiektów i elementów zagospodarowania turystycznego – 59 szt.,
- wyłożenie i stałe utrzymywanie 8 sztuk przenośnych kabin sanitarnych WC
- nowe elementy zag. turystycznego: 83 szt., w tym 82 szt. w ramach zadania z budżetu obywatelskiego,
- bieżące utrzymanie obiektów zagospodarowania turystycznego: 17 szt.,
- usuwanie zagrożeń od drzew, pozyskano 1 615 m³ drewna z zabiegów sanitarnych oraz usuwania drzew zagrażających,

Zadania obejmujące nadzór nad gospodarką leśną w lasach niepaństwowych wykonywane były w formie:

- lustracji terenowych i oceny stanu lasów - 867,48 ha,
- czynności podejmowanych z urzędu oraz na wniosek właścicieli lasów, w 2016 r. prowadzono 31 postępowań administracyjnych z udziałem właścicieli lasów niepaństwowych,
- w związku ze zmianą ustawy o lasach wydano 628 zaświadczeń o objęciu/nie objęciu lasu uproszczonym planem urzędzenia lasu lub decyzją ustalającą zadania z zakresu gospodarki leśnej,
- instruktaż i doradztwa z zakresu gospodarki leśnej dla właścicieli lasów – 80 instruktaży,
- analiz postanowień i decyzji zezwalających na wyłączenie z produkcji gruntów leśnych, wydawanych przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi - 17 decyzji,
- badania poprawności ustaleń użytków leśnych wg danych ewidencji gruntów - 15 przypadków.

Edukacja przyrodniczo-leśna prowadzona jest przez Leśnictwo Miejskie od 2000 roku, głównie w formie terenowych zajęć dla zorganizowanych grup dzieci i młodzieży. Prowadzone są również zajęcia stacjonarne, np. dla dzieci i młodzieży w szpitalach lub wychowanków Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych oraz Pogotowia Opiekuńczego. Wszystkie zajęcia oraz materiały są bezpłatne. W 2016 roku Leśnictwo zorganizowało ferie zimowe oraz półkolonie letnie, podczas

których dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych brały udział w warsztatach manualno-plastycznych. W prowadzonych działaniach edukacyjnych udział wzięło 6441 osób, a od 2000 roku ponad 34 tys. osób.

Utworzono Salę przyrodniczo – leśną w Ośrodku Rehabilitacji Dzikich Zwierząt w Łodzi pn. „Ostoja”. Izba edukacyjna została wyposażona w dioramy przyrodnicze prezentujące bytowanie zwierząt dzikich w pobliżu ludzkich siedzib. Dzięki utworzeniu Sali przyrodniczej, Leśnictwo Miejskie poszerzyło swoją ofertę edukacyjną.

Leśnictwo Miejskie było organizatorem lub współorganizatorem licznych imprez o charakterze przyrodniczo – edukacyjnym:

- zorganizowano Rajd Ekoskrzata dla dzieci i rodzin z sieci przedszkoli ekologicznych,
- Senioralia,
- „Święto Lasu” zorganizowane na Rynku Manufaktury przez RDLP w Łodzi,
- Zorganizowano konkurs edukacyjno - plastyczny, pt. „W krainie lasu”.

Utrzymanie zieleni miejskiej

W ramach bieżącego utrzymania zieleni, na terenie dróg publicznych, wewnętrznych i na terenach niezabudowanych wykonano następujące prace:

- posadzono 5 836 krzewów oraz 263 drzew w parkach i zieleńcach miejskich,
- usunięto 428 drzew suchych, zamierających lub powalonych w parkach i na zieleńcach miejskich,
- dokonano obsadzeń kwietników sezonowych o pow. 1 680 m² i 68 gazonów kwietnikowych roślinami jednorocznymi,
- przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne 2 080 drzew i w skupinach starych krzewów o pow. 23 906 m²,
- zrehabilitowano zniszczone trawniki na pow. 12 560 m²,
- przeprowadzono wiosenne wygrabienia liści i zanieczyszczeń z trawników z pow. 294,4 ha, a także wygrabianie jesienne z pow. 219,8 ha trawników,
- przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne w różankach - 4 678 m²,
- w ramach walki ze szrotówką kasztanowcowiaczką, założono 2 914 pułapek feromonowych na 1 726 drzewach,
- zamontowano na terenach zieleni miejskiej 271 koszy na śmieci i 63 ławki parkowe oraz wymieniono 1 440 listew przy ławkach parkowych,
- przeprowadzono przeglądy techniczne urządzeń zabawowych i sportowych w parkach i na zieleńcach,
- wyremontowano fontanny w Parku Podolskim, na Skwerze Dubaniewicza oraz w Parku Sienkiewicza a także przeprowadzono naprawę instalacji wodociągowej i elektrycznej fontanny w Parku Staromiejskim i Parku Widzewskim,
- dokończono remont muszli koncertowej w Parku im. A. Mickiewicza,
- wyremontowano w parkach na zieleńcach 7 600 m² nawierzchni zniszczonych ciągów pieszych oraz 1070 m² nawierzchni parkingów,
- wyremontowano ogrodzenie rezerwatu przyrody Polesie Konstantynowskie o dł. 1280 m,
- naprawiono 48 zniszczonych latarni w Parku Źródła I i Źródła II,
- urządzone miejsce pamięci Powstańców Warszawskich,
- wybudowano oświetlenie Parku Źeromskiego, w skład którego weszło 48 lamp z LED-owymi źródłami światła (w tym 1 szt. podświetlacz dla symbolu osiedla Teofilów) oraz dokonano renowacji stawu parkowego,
- wybudowano siłownię w Parku Źródła Olechówki, składającą się z 20 urządzeń do ćwiczeń, w sąsiedztwie której zamontowano 5 latarni solarnych, 3 ławki, 3 kosze na śmieci, stojak na rowery oraz wykonano alejkę prowadzącą do placu zabaw,
- wykonano ogrodzenie placu zabaw w Parku Rejtana oraz zamontowano 7 urządzeń do ćwiczeń siłowych,

- wybudowano nową alejkę asfaltową w Parku im. J. Piłsudskiego pomiędzy rzeką Łódką a Bałutką o pow. ok. 320 m² oraz zamontowano 11 lamp z LED-owymi źródłami światła wzdłuż Al. Orlicz Dreszera od ul. Krakowskiej do rzeki Łódki,
- wybudowano ścieżkę dla biegaczy o nawierzchni poliuretanowej wzdłuż Al. Retkińskiej w parku im. J. Piłsudskiego o dł. 2030 m² i powierzchni 2425 m²,
- wybudowano Street Workout w Parku im. J. Poniatowskiego oraz w Parku Podolskim,
- wybudowano oświetlenie solarne w Parku im. Szarych Szeregów, składające się z 25 lamp,
- wybudowano siłownię w Parku im. M. Zaruskiego, składająca się z 8 urządzeń siłowych,
- wybudowano drogę dojazdową do Miejskich Kortów Tenisowych w Parku im. J. Poniatowskiego o powierzchni 510 m².
- doposażono Park im. Szarych Szeregów w 3 komplety szachowe, 2 ważki dla dzieci, Park im. J. Piłsudskiego w 2 urządzenia siłowe, Park im. A. Struga w nową piaskownicę, Skwer Gdański w 1 urządzenie do ćwiczeń, Park im. J. Słowackiego w 1 urządzenie zabawowe. Wymieniono podłogę na scenie w muszli koncertowej w parku im. J. Piłsudskiego,
- poddano pielęgnacji 5419 pni drzew w pasach drogowych i na terenach niezabudowanych,
- usunięto 1098 pni drzew oraz posadzono i utrzymywano: 684 szt. drzew, 37 713 szt. krzewów i bylin. W 2016 r. Obsadzono roślinami kwiatnikowymi 1177 m² oraz 188 szt. donic (stojących oraz wiszących na barierkach i latarniach),
- Zarząd Zieleni Miejskiej w Łodzi wydał 72,54 mln zł na zapewnienie przyjaznych ludziom warunków życia w mieście, poprzez utrzymywanie we właściwym standardzie istniejących terenów zieleni oraz tworzenie nowych terenów tego rodzaju.

Tab. 100. Prace pielęgnacyjne w parkach i zieleńcach i w pasach drogowych.

	2012	2013	2014	2015	2016
Drzewa poddane pielęgnacji	2 910	6 213	10 401	15 578	7 499
Nasadzenia drzew	1 153	953	1 181	1 990	947
Wycięte drzewa	1 207	2 177	2 403	1 985	1 526
Nasadzenia krzewów	Bd.	Bd.	20 548	15 195	43 549
Nasadzenia roślin kwiatnikowych i bylin w pasach drogowych	Bd.	Bd.	30 727	44 726	188 donic, 68 gazonów i 1 177 m ²

Źródło: Opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Zarządu Zieleni Miejskiej.

Projekt Zielona Łódź realizowany jest przez Zarząd Zieleni Miejskiej od 2013 roku. Obejmuje wszelkie działania promujące tereny zielone Łodzi, a w szczególności miejskie parki, Ogród Botaniczny, Leśnictwo Miejskie. Celem Zielonej Łodzi jest organizowanie w przestrzeni publicznej różnego rodzaju otwartych imprez oraz aktywności, skierowanych do wszystkich mieszkańców naszego miasta. Zwiększenie potencjału rekreacyjnego parków i jednostek podległych Zarządowi Zieleni Miejskiej realizowane jest poprzez podejmowanie współpracy z organizacjami, instytucjami, placówkami, z którymi Zarząd wspólnie organizuje wydarzenia kulturalne i sportowe, plenerowe koncerty, wernisaże, zajęcia warsztatowe, spacer, itp. Wykaz wszystkich przeprowadzonych imprez jest opisany w Filarze II, w celu „Kultura u podstaw”.

Ogród Botaniczny

Do podstawowych zadań ogrodów botanicznych należy prowadzenie udokumentowanych kolekcji roślinnych i edukacja w zakresie ochrony przyrody. Jednak w chwili obecnej najważniejszym zadaniem ogrodów jest prowadzenie ochrony ex situ zagrożonych wyginięciem gatunków flory, ze szczególnym uwzględnieniem flory lokalnej, a następnie wprowadzanie jej do środowiska przyrodniczego na podstawie zatwierdzonych programów ochrony gatunków.

W Ogrodzie Botanicznym prowadzona jest ochrona ex situ 44 gatunków roślin chronionych i zagrożonych wyginięciem, pochodzących ze stanowisk naturalnych. Są wśród nich: wierzba lapońska, skalnica gronkowa, koniczyna pannońska, młęk wiosenny, żmijowiec czerwony, kosaciec bezlistny, len złocisty, długosz królewski, ostnica Jana, pełnik alpejski, ostnica włosowata.

W 2016 r. w Ogrodzie Botanicznym kontynuowano prace związane z realizacją czterech regionalnych programów

ochrony gatunków roślin zagrożonych wyginięciem na terenie województwa łódzkiego (tj. piaskowca trawiastego, goździka sinego, zimoziołu północnego i goździka piaskowego). Przeprowadzono monitoring wszystkich stanowisk zastępczych i naturalnych piaskowca trawiastego, goździka sinego zlokalizowanych na terenie Nadleśnictwa Bełchatów oraz Nadleśnictwa Piotrków.

Ogród Botaniczny wystąpił do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z wnioskiem o pozwolenie na zbiór ze stanowisk naturalnych dzwonecznika wonnego, sasanki wiosennej i zimoziołu północnego, oraz goździka piaskowego i ich ochrony ex situ na terenie Ogrodu.

W 2016 r., we współpracy z Uniwersytetem Łódzkim, na terenie szkółek Ogrodu Botanicznego kontynuowano badania wschodów siewek sasanki wiosennej i sasanki alpejskiej w różnych warunkach. Ponadto wspólnie z Pracownią Ekologii i Adaptacji Roślin oraz Zakładem Ochrony Przyrody Uniwersytetu Łódzkiego opracowano „Regionalny program ochrony sasanki wiosennej”.

W ramach działań na rzecz ochrony przyrody, gromadzone są w kolekcjach szklarniowych gatunki roślin objęte Konwencją Waszyngtońską (CITES). Obecnie w zbiorach Ogrodu Botanicznego znajduje się 547 taksonów roślin CITES.

W 2016 roku na terenie Ogrodu Botanicznego oraz Palmiarni odbyły się 29 wystawy i inne imprezy tematyczne o charakterze przyrodniczo-kulturalnym, w tym 4 imprezy plenerowe (Wystawa tulipanów, Majówka w Ogrodzie, Wystawa piwonii, Rośliny lecznicze). Frekwencja na wszystkich imprezach zorganizowanych w Ogrodzie i Palmiarni w 2016 roku wyniosła 145,5 tys. osób. Ogród Botaniczny był również współorganizatorem dodatkowych wystaw fotograficznych, z których dwie miały miejsce na terenie Ogrodu (wystawa fotografii biorących udział w Ogólnopolskim Konkursie Fotograficznym "Od kropli wody po ocean życia"; wystawa fotografii roślin leczniczych autorstwa prof. Aleksandra Chmiela), a pięć na terenie Palmiarni (wystawy fotografii „Koniec/Początek? 2015/2016 – astrofotografie Piotra Borasy” i „Sierpień, wrzesień, październik, listopad 2016 – astrofotografie Piotra Borasy”; wystawa fotografii Włodzimierza Stanisławskiego „W krainie niezachodzącego słońca”; wystawa fotograficzna Aleksandra Chmiela i Marka Wyszomirskiego „Bursztynowy zwierzyniec”; wystawa fotografii Bartosza Stępnia „Łódzkie motyle”). Oprócz tego na terenie Palmiarni odbyła się wystawa prac konkursowych studentów pierwszego roku Wydziału Architektury i Urbanistki zorganizowana we współpracy z Politechniką Łódzką.

W ramach powiększania udokumentowanych kolekcji roślinnych w 2016 r. na terenie Ogrodu Botanicznego posadzono ponad 13 tys. drzew, bylin, krzewów i roślin kwiatowych. Kolekcja Roślin Szklarniowych w 2016 r. zyskała w sumie 760 roślin a do kolekcji pozyskano 54 nowe taksony głównie z rodziny storczykowatych i obrazkowatych.

Edukacja ekologiczna prowadzona przez Ogród Botaniczny i Palmiarnię:

- przeprowadzono 458 zajęć edukacyjnych, w których wzięło udział 10,9 tys. uczestników z różnych placówek województwa łódzkiego,
- przeprowadzono 161 warsztatów dla dzieci i młodzieży szkolnej, w których udział wzięło 3,4 tys. osób i przeprowadzono 46 prelekcji, z udziałem 1,4 tys. uczestników,
- Ogród Botaniczny był organizatorem lub współorganizatorem 3. konkursów wiedzy przyrodniczej (XVI Ogólnołódzkiego konkursu ekologicznego „Przyjaciel przyrody”, konkursu ekologiczno-przyrodniczego „Kochajmy przyrodę” i XVII Konkursu Ekologiczno- Przyrodniczego dla Szkół Podstawowych, pod hasłem „Ekologiczna torba rowerowa na wycieczki gotowa”),
- uczestniczono w imprezie plenerowej Święto Lasu, która odbyła się na rynku Manufaktury, prezentując stoisko poświęcone pszczelarstwu i roślinom miododajnym,
- Na terenie Ogrodu Botanicznego i Palmiarni organizowano darmowe wycieczki z przewodnikiem w ramach imprez: Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki, urodzin Łodzi oraz Senioralii.

Ochrona zwierząt

Zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt z 21 sierpnia 1997 r. Urząd Miasta Łodzi zapewnia opiekę zwierzętom bezdomnym, obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt, opiekę kotom wolno żyjącym (zakup domków, dokarmianie, ograniczanie ich populacji), całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych lub innych zdarzeniach losowych z udziałem zwierząt, usypianie ślepych miotów, poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt i fakultatywnie znakowanie zwierząt. Prowadzenie edukacji prozwierzęcej. W tym celu corocznie przyjmowany jest „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Łodzi”.

Tab. 101. Miejskie Schronisko dla Zwierząt.

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba przyjętych psów	2 385	2 191	2 054	2 043	2 030
Liczba przyjętych kotów	751	726	757	775	884
Liczba wydanych psów	2 176	2 150	1 401	1 217	1 108
Liczba wydanych kotów	575	533	575	564	681
Liczba zaszczepionych psów właścicielskich	570	2 088	2 028	883	1 915
Liczba wysterylizowanych kotów	1 612	1 956	1 588	1 164	1 543

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa.

Dzięki znakowaniu zwierząt mikroczypami ułatwiającymi identyfikację, do właścicieli wróciło 895 psów i 44 koty.

Budowa nowego schroniska dla zwierząt bezdomnych

Wydział Ochrony Środowiska, w ramach przygotowań do budowy nowego miejskiego schroniska dla zwierząt bezdomnych uzyskał decyzję o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenie na budowę schroniska: Na skutek odwołań wniesionych od tej decyzji, Wojewoda Łódzki uchylił wydane pozwolenie na budowę i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi I-ej instancji, określając jednocześnie zakres niezbędnych korekt i zmian do wprowadzenia w projekcie budowlanym. Po dokonaniu korekt w dokumentacji projektowej, ponownie uzyskano pozwolenie na budowę schroniska. Wobec złożenia odwołań od kolejnej decyzji, sprawę przekazano do rozpatrzenia organowi II-ej instancji. Do dnia opracowania niniejszej informacji Wojewoda Łódzki nie zajął stanowiska w tej sprawie.

Zadanie budowy nowego obiektu miejskiego schroniska dla zwierząt bezdomnych, od 01 lipca 2016 r. zostało przekazane Zarządowi Inwestycji Miejskich.

Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt

Z każdym rokiem wzrasta ilość zwierząt trafiających do Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt. W 2016 r. prowadzono leczenie i rehabilitację oraz udzielono pomocy i opieki 2 017 zwierzętom, w tym 1 666 objętym ochroną gatunkową. Zapewniono opiekę 789 osobnikom młodocianym, 57 zwierzętom rannym w kolizjach drogowych, 253 chorym oraz z obrażeniami wewnętrznymi, 190 zabląkanym, 647 z urazami mechanicznymi oraz 81 zwierzętom pogryzionym.

Wzrasta też zagęszczenie populacji niektórych, niepożądanych gatunków zwierząt łownych na terenie Łodzi, głównie dzików. W ramach działań związanych z redukcją populacji zwierząt łownych odłowiono 134 dziki i 2 lisy oraz odstrzelono 3 dziki.

Gospodarka komunalna

Gospodarka wodno-kanalizacyjna

W 2016 r. wykonano 572 nowych przyłączy do sieci wodociągowej i 507 do kanalizacyjnej, dzięki czemu 99,2% gospodarstw domowych w Łodzi korzystało z sieci wodociągowej (wraz ze zdrojami), a 98,2% z sieci kanalizacji sanitarnej. Zużycie wody z sieci wodociągowej wyniosło – 38,60 tys. m³, w tym gospodarstwa domowe 26,48 m³. Na 1 mieszkańca

gminy wyniosło 37,88 m³/r⁷. W 2016 r. poniesione nakłady przez ŁSI sp. z o.o. oraz Miasto w łącznej wysokości 29,9 mln zł (Miasto – 7,2 mln zł, Spółka ŁSI – 22,7 mln zł).

Tab. 102. Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Łodzi (w km)

	2012	2013	2014	2015*	2016**
Długość sieci kanalizacyjnej					
sieć sanitarna	674,8	682	686,5	679,9	694,9
sieć ogólnospławna	408,9	408,9	410,5	408,3	410,3
sieć deszczowa	512,6	551,7	568,2	567,7	578,3
przyłącza do nieruchomości	366,5	372,6	382,8	304,4	391,2
Długość sieci wodociągowej					
sieć rozdzielcza i magistrale	1594,0	1613,7	1620,5	1593,6	1644,0
przyłącza	525,7	532,5	539,9	457,4	559,5

* Dane szacunkowe

**Dane wg szacunku ZWIK na Koniec 2016 r.

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej

W 2016 wykonano następujące zadania inwestycyjne gospodarki wodno-kanalizacyjnej:

- poprawa stanu zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków w drodze odpłatnego nabywania urządzeń od osób, które wybudowały je z własnych środków. W 2016 r. sfinalizowano umowy, na podstawie, których przejęto odpłatnie sieć wodociągową dł. 5 296 mb, sieć kanalizacji sanitarnej 343,3 mb. Zadanie o wartości 450 tys. realizowała ŁSI,
- ŁSI wydała na inwestycje wodno-kanalizacyjne 22,7mln zł (w tym 16,7 mln zł na system zaopatrzenia w wodę i 5,9 mln zł na odprowadzanie ścieków).
- Miasto w zakresie inwestycji własnych poniosło nakłady na budowę nowych sieci wodociągowych wraz z przyłączami wodociągowymi 339,3 tys. zł. Łącznie nakłady poniesione przez Miasto na sieci wod-kan wyniosły 789,3 tys. zł.

W zakresie małej retencji i zagospodarowania wód opadowych:

- na systemem odwodnienia miasta poniesiono nakłady w wysokości 1,97 mln zł (w tym na budowę nowych sieci kanalizacji deszczowej 1,5 mln) Długość nowej sieci kanalizacyjnej deszczowej to 354 m (ul. Marmurowa). Trwały przygotowania projektu systemu odwodnienia Miasta (planowane uzyskanie dofinansowania projektu ze środków unijnych).

W zakresie utrzymania rzek i zbiorników wodnych:

- prace konserwacyjne, przeciwpowodziowych, naprawcze oraz projektowe na rzekach i zbiornikach na terenie Miasta w kwocie łącznej: 1,34 mln zł,
- konserwacja odcinków rzek: Jasień, Karolewka, Olechówka, Łódka, Bałucka, Sokołówka, Zimna Woda, Aniołowska i Ciek z Grabieżca,
- wykonano konserwację i prace związane z bieżącym utrzymaniem zbiorników wodnych: Wycieczkowa, Staw Wasiaka, Zgierska, Teresy, Pabianka, Żabieniec, Przędzalniana, Oblęgorska, Tomaszowska, Rzemieśnicza,
- wyremontowano koryto rzeki Jasień na odcinku od ul. Nowe Sady do połączenia z rzeką Karolewską – koszt prac remontowych to: 528,4 tys. zł (dofinansowanie z WFOŚiGW).

W zakresie utrzymania kanalizacji deszczowej

- dla zapewnienia właściwej eksploatacji systemu kanalizacji deszczowej, Miasto dzierżawi od Spółki Łódzkiej Spółki Infrastrukturalnej nowo wytworzony majątek kanalizacji deszczowej w ramach projektu unijnego „Wodociągi i oczyszczalnia ścieków w Łodzi II” oraz ponosi koszty jego utrzymania, w tym również czynsz dzierżawny. Całkowity koszt utrzymania kanalizacji deszczowej wyniósł 3,1 mln zł.
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji wykonał następujące roboty:
 - konserwacja kanałów - 53 034 m,

⁷ Przy założeniu liczby mieszkańców Łodzi na dzień 31.06.2016 r. 699 tys. osób

- czyszczenie wpustów - 7 438 szt.,
- konserwacja podczyszczalni wód deszczowych - 2 138 rg,
- badania jakości ścieków deszczowych na wylotach do rzek - 492 badań,
- kontrola zanieczyszczeń w separatorach - 1 272 rg.

W zakresie poboru wody na cele przeciwpożarowe i socjalno-bytowe mieszkańców.

Pobór wody na cele przeciwpożarowe i socjalno-bytowe mieszkańców w 2016 r. kosztował 512,7 tys. zł. Ze względu na wysokie koszty dostawy wody przez źródła uliczne prowadzone są działania zmierzające do zmniejszenia ich liczby w wyniku czego w 2015 r. wyłączono 12 punkty, natomiast w 2016 r. 18 punktów. Koszt usług na koniec 2016 r. wynosił 522,3 tys. zł

Gospodarka odpadami

- w pierwszym kwartale 2016 r. kontynuowany był odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych w poszczególnych sektorach miasta przez:
 - Bałuty - Tonsmeier Centrum,
 - Górna i Polesie - MPO - Łódź,
 - Śródmieście - Remondis ,
 - Widzew - Remondis,
- od 1.04.2016 r. odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych w sektorach Bałuty i Widzew oraz na odbieranie odpadów komunalnych w sektorach Górna, Polesie i Śródmieście wykonywały:
 - Bałuty - FB Serwis S.A.,
 - Górna i Polesie - MPO - Łódź,
 - Śródmieście - Tonsmeier Centrum,
 - Widzew - Remondis,
- monitorowano prawidłowości postępowania z odpadami komunalnymi zarówno po stronie firm odbierających odpady, jak i po stronie właścicieli nieruchomości,
- zakupiono 540 tys. worków do selektywnej zbiórki szkła, które rozkolportowano wśród zabudowy jednorodzinnej
- zakupiono kolejne 315 pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na papier, szkło, tworzywa sztuczne,
- zakończono roczne badania morfologii odpadów komunalnych,
- w ramach promocji selektywnej zbiórki odpadów przeprowadzono kampanię edukacyjną w postaci festynów i konkursów z nagrodami skierowanych do dzieci w wieku szkolnym i całych rodzin,
- zbudowano kolejne dwa Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanych przy ul. Granicznej oraz przy ul. Wersalskiej,
- na bieżąco aktualizowano strony internetowe poświęcone nowemu systemowi gospodarki odpadami: www.uml.lodz.pl/odpady oraz czystemiasto.uml.lodz.pl.

Wydział Gospodarki Komunalnej realizował również działania z zakresu utrzymania czystości w mieście opisane w celu „Miasto bezpieczne”.

Tab. 103. Wydatki na gospodarkę komunalną w mln zł

	Uwagi	2013	2014	2015	2016
Gospodarka odpadami	odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych oraz selektywna zbiórka odpadów komunalnych	24,81	59,3	87,8	101,7
Gospodarka wodnokanalizacyjna	utrzymanie kanalizacji deszczowej, utrzymanie rzek i zbiorników wodnych, utrzymanie przyłączy wod.-kan. do posesji gminnych, program małej retencji, inwestycje modernizacyjno-odtworzeniowe, regulacja rzek związanych z kanalizacją deszczową, inwestycje realizowane przez ŁSI	9,10	29,2	49,4	29,9
Energetyka miejska	Termomodernizacja obiektów gminnych, Termomodernizacja obiektów miasta - SP nr 34 i ZSO nr 1, Modernizacja sal gimnastycznych wraz z zapleczem w obiektach oświatowych	18,62	9,33	17,2*	11,4
Utrzymanie czystości	umowy na cykliczne i interwencyjne letnie i zimowe utrzymanie dróg publicznych, bieżące i interwencyjne utrzymanie terenów niezabudowanych i dróg wewnętrznych, usuwanie dzikich wysypisk śmieci, utrzymanie szaletów miejskich, usuwanie graffiti, realizacja Programu „Zielone Podwórka”, zakup ulicznych koszy na śmieci, utrzymanie cmentarzy i pomników na terenie Miasta	66,59	48,38	46,4	37,7
Razem		119,12	146,26	200,86	200,85

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej

Energetyka miejska

W obszarze energetyki miejskiej w 2016 r. kontynuowano działania z lat poprzednich związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej. Celem termomodernizacji jest obniżenie kosztów ogrzewania i energii elektrycznej oraz poprawa estetyki i funkcjonalności budynków. Realizowana jest ona poprzez ocieplanie ścian, dachów, stropodachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji centralnego ogrzewania (kotłów i węzłów), wymianę opraw oświetlenia wewnętrznego, montaż instalacji odzysku ciepła ze ścieków (alternatywne pozyskiwanie energii z kanałów sanitarnych).

W ramach zadań „Termomodernizacja obiektów gminnych”, „Termomodernizacja obiektów miasta - SP nr 34 i ZSO nr 1”, „Modernizacja sal gimnastycznych wraz z zapleczem w obiektach oświatowych” do końca 2016 r. przeprowadzono termomodernizację:

- Szkół Podstawowych nr 34, 138 i 143,
- Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1 przy ul. Czajkowskiego 14,
- Domów Pomocy Społecznej przy ul. Sierakowskiego 65 i przy ul. Rojnej 15,
- Miejskiego Żłobka nr 15.

Wymieniono oprawy oświetleniowe wewnętrzne na oprawy typu LED w szkole podstawowej nr 34 i w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 przy ul. Czajkowskiego 14.

Wyremontowano sale gimnastyczne:

- W Szkołach Podstawowych nr 138, 143, 81,
- w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 przy ul. Czajkowskiego 14,

Wartość zadań osiągnęła poziom 10 mln zł. Miasto pozyskało z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowanie w formie dotacji w wysokości: 3,8 mln zł i pożyczki 3,8 mln zł oraz z Ministerstwa Sportu w wysokości: 314,4 tys. zł.

W 2016 roku zostały złożone trzy wnioski aplikacyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na termomodernizację 9 placówek oświatowych.

W ramach Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w grudniu 2016 r. został złożony wniosek aplikacyjny pn.: „Racjonalizacja zużycia energii - termomodernizacja obiektów edukacyjnych Miasta Łodzi. Etap I”. Realizacja prac budowlanych planowana jest na lata 2017-2020, łączny koszt to 93,2 mln złotych, z czego dofinansowanie z Unii Europejskiej ma wynosić 79,2 mln złotych. Do 2020 roku planowana jest termomodernizacja energetyczna 70 budynków.

Oprócz efektu energetycznego oraz korzyści ekonomicznych i estetycznych prace termomodernizacyjne wiążą się z osiągnięciem wymiernego efektu ekologicznego w postaci obniżenia emisji do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

Korzystając z ogłoszonego w marcu 2015 roku konkursu z dziedziny edukacji ekologicznej, Miasto Łódź złożyło

wniosek o dofinansowanie projektu pn.: „Zielony Klimat Miasta Łodzi - główna misja - niska emisja”. Ma on za zadanie pogłębienie wiedzy o gospodarce niskoemisyjnej, odnawialnych źródłach energii, przeciwdziałaniu zmianom klimatu oraz działaniom związanym z obchodami Międzynarodowego Roku Światła. Podczas realizacji całego zadania funkcjonowała strona internetowa: www.misjaniskaemisja.lodz.pl.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla miasta Łodzi

Celem poprawy jakości powietrza w Łodzi, Rada Miejska przyjęła w listopadzie 2015 roku „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Łodzi” w perspektywie lat 2015-2030. Opracowanie to jest strategicznym dokumentem wyznaczającym kierunki działań oraz główne cele w zakresie poprawy jakości powietrza, efektywności energetycznej, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, w tym również gazów cieplarnianych. Adresatami planu są Urząd Miasta Łodzi, jednostki organizacyjne i spółki Miasta Łodzi, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i z otoczenia biznesu. Plan gospodarki ma także dotrzeć do mieszkańców Miasta i skłonić ich do działania na jego rzecz.

W 2016 roku prowadzono prace związane z aktualizacją zapisów tego dokumentu. W związku z dużą ilością zgłoszonych działań naprawczych Wydział Gospodarki Komunalnej podjął kroki mające na celu monitorowanie efektów realizacji działań zawartych w harmonogramie planu. Do tego celu stworzono narzędzie informatyczne umożliwiające zarządzanie bazą danych (rok bazowy 2013), oszacowanie emisji CO₂ oraz ocenę osiąganych efektów ekologicznych i energetycznych. Dla projektu zaktualizowanego Planu przeprowadzona została tzw. strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, w ramach której odbyły się konsultacje społeczne. Zaktualizowany Plan wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został pozytywnie zaopiniowany przez RDOŚ w Łodzi oraz przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Po przyjęciu Planu przez Radę Miejską zostanie on przedłożony WFOŚiGW w celu otrzymania zaświadczenia o pozytywnej ocenie.

Zarządzeniem z 23 sierpnia 2016 roku powołano Zespół ds. wdrażania, monitorowania i realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Łodzi. Do zadań Zespołu należy stały monitoring Planu, ocena postępów, analiza porównawcza osiągniętych wyników założonych celów.

Realizacja działań zaplanowanych w harmonogramie rzeczowo – finansowym do roku 2020 pozwoli na redukcję energii finalnej o 4,68% (793,3 tys. MWh/rok) i redukcję emisji CO₂ o 8,7% (526,4 tys. MgCO₂/rok). Nastąpi również zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 0,12% (23,0 tys. MWh/rok). Łączny koszt zaplanowanych działań w harmonogramie rzeczowo - finansowym wyniesie 4,8 mln zł.

W celu zmniejszenia kosztów zakupu energii elektrycznej Miasto Łódź w 2014 roku powołało Łódzką Grupę Zakupową (ŁGZ) w oparciu o obowiązującą na uwolnionym rynku zasadę TPA (Third Party Access) skutkującą możliwością wyboru przez odbiorcę dowolnego dostawcy energii. Miasto Łódź wraz z podległymi mu jednostkami i spółkami miejskimi oraz pozostałymi podmiotami, które przystąpiły do ŁGZ w postępowaniu przetargowym na dostawę energii elektrycznej w 2017 roku uzyskały stawkę 204,70 zł netto za 1 MWh, co jest jeszcze lepszym wynikiem niż w roku ubiegłym (211,20 zł netto) oraz dwa lata temu (218,00 zł netto).

Łódzka Grupa Zakupowa w postępowaniu przetargowym na dostawę ok. 220 GWh (gigawatogodzin) energii elektrycznej uzyskała oszczędności w rachunkach za prąd w 2017 roku na poziomie ok. 2 mln zł w stosunku do wydatków roku 2016. Łączne oszczędności dla całej Grupy w przeciągu 3 lat jej funkcjonowania należy oszacować na poziomie 30 mln zł.

Łódzką Grupę Zakupową tworzą:

- Miasto Łódź i 7 innych partnerów z Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (ŁOM): Gmina Dmosin, Gmina Koluszki, Gmina Parzęczew, Gmina Rogów, Gmina Stryków, Gmina Miasto Zgierz oraz Województwo Łódzkie wraz z podległymi jednostkami,

- jednostki bezpośrednio podległe Miastu Łódź – wszystkie placówki edukacyjne, domy pomocy społecznej, ŁZUK, ŁOG, Zarząd Dróg i Transportu, Zarząd Zieleni Miejskiej, MOSiR, Straż Miejska i inne,
- łódzkie placówki kulturalne – teatry, muzea, domy kultury, biblioteki;
- łódzkie placówki ochrony zdrowia – m.in. szpitale, przychodnie, ZOZy;
- 13 łódzkich spółek miejskich: Aqua Park Łódź, EXPO – Łódź, Grupowa Oczyszczalnia Ścieków, Łódzki Regionalny Park Naukowo - Technologiczny, Łódzki Rynek Hurtowy „Zjazdowa” S.A., Miejska Arena Kultury i Sportu, Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania, Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta, Widzewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, Zakład Wodociągów i Kanalizacji, Łódzka Spółka Infrastrukturalna, Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi w organizacji, Centrum Medyczne im. dr Ludwika Rydygiera,
- spółka z Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Partner Logistic,
- komendy Państwowej Straży Pożarnej: 6 powiatowych komend PSP, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi;
- pozostałe jednostki i podmioty z Województwa Łódzkiego: Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, TV i Teatralna im. L. Schillera, Uniwersytet Medyczny, Samorządowa Przychodnia Zdrowia w Tuszynie, Uniwersytecki Szpital Kliniczny nr 1, Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, Przedsiębiorstwo Komunalne Gminy Konstantynów Łódzki, Ikoma Wieluń 2 Sp. z o.o., „Grosz” Krzysztof Klepaczko.

3. MIASTO ZRÓWNOWAŻONEJ KOMUNIKACJI

Wzrost jakości życia i atrakcyjności gospodarczej miasta dzięki rozwojowi przyjaznego i zrównoważonego systemu komunikacji publicznej, zintegrowanego w skali Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Do najważniejszych inwestycji i działań realizowanych przez ZDiT w 2016 roku należało otworzenie Węzła Multimodalnego przy Dworcu Łódź Fabryczna, ukończono prace nad „Modelem Zrównoważonego Transportu Zbiorowego w Łodzi 2020+”, uruchomiono system Łódzki Rower Publiczny. W ramach współpracy z gminami aglomeracji łódzkiej zawarto porozumienia dotyczące świadczenia przez Miasto Łódź usług transportu zbiorowego.

Tab. 104. Działania w obszarze transportu

	2013	2014	2015	2016
Długość zmodernizowanych i wyremontowanych dróg w km	20,11	27,35	5,12	4,35
Długość wyremontowanych torowisk (w obu kierunkach) w km	6,08	0,673	17,63	Nie realizowano
Długość wybudowanych ścieżek rowerowych w km	8,15	27,2	10,4	6,35
Powierzchnia wyremontowanych chodników w tys. m ²	b.d.	-100	39,5	34,9

Źródło: opracowanie Biura Strategii Miasta na podstawie danych Zarządu Dróg i Transportu

W celu poprawy jakości życia w mieście oraz usprawniania i rozwoju komunikacji miejskiej, w 2015 roku rozpoczęto prace nad „Modelem Zrównoważonego Transportu Zbiorowego 2020+”. Powołano Zespół Koordynacyjny, w skład którego weszli przedstawiciele Urzędu Miasta Łodzi, ZDiT i Miejskiej Pracowni Urbanistycznej oraz Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego, Stowarzyszenia Inicjatyw na Rzecz Przyjaznego Transportu. Konsultacje społeczne Modelu zostały przeprowadzone od listopada 2015 r. do marca 2016 r. Były to najdłuższe konsultacje społeczne w Łodzi i składały się z 4 spotkań z ekspertami, warsztatu dla studentów, 36 spotkań z mieszkańcami na osiedlach, spotkań z mieszkańcami i władzami gmin sąsiadujących oraz ankiety internetowej z możliwością wskazywania na mapach

Celem konsultacji było zebranie propozycji i opinii mieszkańców Łodzi, które umożliwią:

- rozpoznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców w zakresie funkcjonowania komunikacji miejskiej, wskazanie problemów, określenie oczekiwanych standardów transportu zbiorowego;
- wybór optymalnych rozwiązań z punktu widzenia wszystkich interesariuszy, dotyczących systemu transportu publicznego w Łodzi

W konsultacjach społecznych wzięło udział 1098, a w ankiecie internetowej 2387 osób.

W celu poszerzenia konsultacji społecznych wykorzystano dodatkowo:

- badania dostępności - nieodpłatne opracowanie Uniwersytetu Łódzkiego dotyczącej dostępności do transportu zbiorowego w Łodzi. Urząd Miasta Łodzi otrzymał opracowany przez Ośrodek Badawczy Europejskiej Polityki Przemysłowej i Rozwoju Lokalnego Uniwersytetu Łódzkiego, dokument pn. Ocena „Modelu zrównoważonego transportu zbiorowego w Łodzi 2020+ w świetle analiz dostępności do lokalnego transportu zbiorowego.”

Zespół wzmocniony o przedstawiciela NGO, przez pół roku pracował nad wypracowaniem nowej siatki połączeń tramwajowych i autobusowych. Brano pod uwagę wiele kwestii, wynikających z konsultacji społecznych, materiałów posiadanych przez ZDiT oraz przewoźnika jak również prowadzone były obserwacje oraz zorganizowano przejazdy techniczne autobusów na nowych odcinkach ulic. Nowy schemat połączeń pozwolił na wprowadzanie komunikacji miejskiej w miejsca gdzie do tej pory nie kursowała. Równolegle prowadzone były prace nad nowym graficznym wyglądem informacji pasażerskiej, w tym rozkładów jazdy. Nowy system został przyjęty i będzie wprowadzony w życie od 2 kwietnia 2017 r.

W ramach propagowania proekologicznego stylu życia oraz ekologicznych założeń Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ ZDiT zorganizował:

- kolejną edycję Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu. Działania te prowadzone są na całym świecie

w podobnym okresie, aby budować społeczną odpowiedzialność i reagować na aktualne potrzeby dużych miast, w których rozwój motoryzacji wpływa na pogorszenie się warunków podróżowania. Ma to również duży wpływ na środowisko. Ponadto kampania przyczynia się do zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza oraz hałasu, co wpływa na polepszenie jakości życia w mieście. Daje również możliwość zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz wspólnego dobra jakim jest miejsce, w którym żyją na co dzień.

- W maju Łódź po raz kolejny wzięła udział w Europejskiej Rywalizacji Rowerowej. Rywalizacja europejskich miast polegająca na przejechaniu największej liczby kilometrów przez dane miasto. Po raz pierwszy wykorzystano technologię GPS do śledzenia przejazdów rowerzystów dzięki czemu powstały mapy realnych przejazdów rowerzystów w Łodzi.

Ponadto:

- Współpracowano z mieszkańcami miasta, Radami Osiedli oraz jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Łodzi. Wiele remontów dróg wykonano przy współudziale Rad Osiedli, których członkowie uczestniczyli w procesie inwestycyjnym. Znając lokalne potrzeby mieszkańców wskazywali odcinki ulic do remontu, miejsca ustawienia ławek, stojaków rowerowych czy też barierek zabezpieczających zieleńce przed parkowaniem samochodów.
- Wydano 10096 decyzji administracyjnych, rozpatrzono 65 odwołań na 70 złożonych, uchylono bądź zmieniono 170 decyzji, 2 unieważniono.
- Wysokość dochodów z opłat za zajęcie pasa drogowego oraz umów dzierżaw dróg wewnętrznych w 2016 r. wyniosła 10,4 mln zł

Tab. 105. Wydatki inwestycyjne poniesione na budowę dróg i infrastruktury drogowej w mln zł

Ulica	2014	2015
inwestycje drogowe i drogowo-torowe	673,4	802,3
inwestycje w zakresie budowy oświetlenia dróg	2,4	2,8
poprawa bezpieczeństwa w komunikacji miejskiej	1,4	0,1
zarządzanie komunikacją zbiorową i infrastrukturą przystankową	0,2	2,8
Razem	677,4	808,00

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu.

Transport zbiorowy

W Łodzi, w końcu roku funkcjonowało 81 dziennych linii autobusowych, 7 linii nocnych oraz 23 dzienne linie tramwajowe dzienne i 1 nocna. W 2016 r. pojazdy komunikacji miejskiej wykonały pracę przewozową rzędu 52,9 mln wozokilometrów.

Tab. 106. Praca transportu tramwajowego i autobusowego

Rodzaj trasy	Ilość mln wzkm				
	2013	2013	2014	2015	2016
MPK tramwaje (bez ŁTR)	23,42	23,42	21,81	21,44	25,54
MPK tramwaje ŁTR (linia 11 odrębna umowa)	0,99	0,99	0,95	0,95	0,96
MPK autobusy	27,26	27,26	28,74	29,74	27,5
RAZEM MPK	51,67	51,67	51,50	52,13	54
Koro autobusy	0,30	0,30	0,30	0,36	0,36
MUK Zgierz autobusy	0,42	0,42	0,40	0,40	0,40
RAZEM z Markab/MUK Zgierz	52,39	52,39	52,21	52,89	54,76

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu.

Przychody ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej wyniosły 137,8 mln, ze sprzedaży wspólnych biletów (Biletu Aglomeracyjnego i Biletu Łódzko-Pabianickiego) wyniosły 3,9 mln zł, a wydatki na transport zbiorowy (umowa powierzenia dla MPK oraz ŁTR) 363,1 mln zł. Wpływy z biletów pokryły 37,95% wydatków na transport zbiorowy.

Tab. 107. Przychody ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej i wydatki w zakresie transportu zbiorowego (w mln zł).

	Przychody z biletów	Wydatki w zakresie transportu zbiorowego	Udział przychodów w wydatkach w %.
2012	142,91	368,05	39
2013	140,04	374,50	37
2014	144,87	344,04	42
2015	135,48	382,87	35
2016	135,81	363,10	38

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta na podstawie danych Zarządu Dróg i Transportu.

W 2015 roku powstało stowarzyszenie Forum Organizatorów Transportu (FOT) zrzeszające 13 jednostek samorządowych, które nadzorują w swoich miastach systemy transportu publicznego. Wśród założycieli nie zabrakło łódzkiego ZDiT. Członkowie Forum będą cyklicznie spotykać się w celu wypracowania optymalnego modelu działania komunikacji zbiorowej. Założycielami FOT są: Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie, ZTM w Poznaniu, ZTM w Gdańsku, Zarząd Komunikacji Miejskiej w Gdyni, Zarząd Dróg i Transportu w Łodzi, ZTM w Kielcach, ZTM w Lublinie, Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej, Zarząd Komunikacji Miejskiej w Elblągu, Zarząd Transportu Zbiorowego w Rybniku, ZTM w Rzeszowie, Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy oraz Zarząd Dróg, Zieleni i Transportu w Olsztynie. W 2016 r. odbyły się 4 spotkania w tym jedno, dwudniowe spotkanie w Łodzi, gdzie wymieniano się dobrymi praktykami, doświadczeniami i wiedzą z zakresu transportu zbiorowego oraz współpracy z innymi gminami. Rozmawiano również o infrastrukturze przystankowej.

Tabor Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji oraz torowiska

Łączna długość torów tramwajowych w Łodzi wynosi 216 km. Na terenie miasta eksploatowane są linie dwutorowe wspólnie z jezdnią (31% torów), których okres eksploatacji wynosi 15 lat oraz w pasach wydzielonych (69% torów) w okresie eksploatacji 20 lat. Szacuje się, iż kapitalnego remontu wymaga jeszcze 30% infrastruktury torowo-sieciowej. W ramach bieżącego utrzymania w 2016 r. realizowano głównie niezbędne naprawy infrastruktury tramwajowej.

Poprawa stanu taboru:

- pozyskano w formie najmu długoterminowego 20 autobusów jednoczłonowych i 20 autobusów przegubowych,
- wprowadzono do eksploatacji 22 nowe tramwaje marki PESA,
- przeprowadzano remonty i modernizacje poprawiające komfort podróży już posiadanych wagonów.

Usprawnienia komunikacji publicznej i jakość świadczenia usług

Działania te koncentrowały się na:

- intensywnym rozwoju sieci biletomatów stacjonarnych i zainstalowanych w pojazdach, w tym 5 stacjonarnych w sąsiedztwie nowo otwartego Dworca Łódź Fabryczna,
- wprowadzono możliwość płatności we wszystkich biletomatach za pomocą aplikacji mobilnej „Blik”,
- spółka MPK wyposażyła Biuro Obsługi Klienta (BOK) w tzw. pętlę indukcyjną przenośne urządzenie umożliwiające porozumiewanie z osobami głuchymi oraz głuchoniemymi,
- kontrolerzy zostali wyposażeni w nowoczesne terminale służące do kontroli biletów zakodowanych na kartach elektronicznych. Zastosowanie opisanych urządzeń elektronicznych ma znaczący wpływ na ochronę danych osobowych pasażerów,
- zawarto porozumienie w sprawie międzygminnej komunikacji tramwajowej na linii nocnej N9 w ramach Budżetu Obywatelskiego organizowanego w Konstancynie Łódzkim,
- zawarto 19 porozumień międzygminnych w celu poprawy świadczenia usług przewozu,
- w odpowiedzi na zapotrzebowanie społeczne rozpoczęto wyposażanie wszystkich przystanków komunikacji miejskiej w ławki.

Kontrola jakości usług i taboru

Wskaźnikiem jakości transportu zbiorowego jest jego punktualność. W 2016 r. 80% kursów tramwajów, 74% autobusów i 81% kursów Łódzkiego Tramwaju Regionalnego odbyło się zgodnie z rozkładami jazdy. Stwierdzono jednak wzrost liczby opóźnień, która była spowodowana rosnącą kongestią drogową w związku z prowadzonymi inwestycjami infrastrukturalnymi.

Tab. 108. Punktualność komunikacji zbiorowej

	ŁTR				Tramwaje				Autobusy			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Skontrolowanych	1 330	1 238	1 218	1 331	10 124	10 124	10 103	13 797	12 750	13 134	14 329	15 872
Odsetek pozytywnych	88,2	77,5	82,27	81,67	86,53	86,53	80,29	80,9	88,84	86,05	84,19	74,74

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu.

W 2016 r. wśród skontrolowanych pojazdów, negatywnie oceniono 419, co stanowi 8,4% wszystkich. W roku poprzednim na negatywnie oceniono 369 pojazdów, czyli 7,5%.

Kontrole przygotowania taboru do obsługi pasażerów zostały przeprowadzone pod kątem czystości, oznakowania, sprawności kasowników i biletomatów, urządzeń grzewczych, klimatyzacji, oświetlenia wewnętrznego, urządzeń głośnomówiących obsługiwanych przez osoby niedowidzące, posiadania biletów przez prowadzących i ich umundurowania prowadzących.

Stan taboru autobusowego i tramwajowego.

W 2016 r. MPK – Łódź eksploatowało 202 autobusy przegubowe, z czego 186 było niskopodłogowych (92,1%) oraz 207 autobusów jednoczłonowych, (100% niskopodłogowych). Ze wszystkich eksploatowanych pojazdów 179 posiada klimatyzację. W 2016 r. MPK – Łódź eksploatowała 489 tramwajów z czego: 82 to tramwaje przegubowe, a 407 jednoczłonowe. Z całego taboru tramwajowego 60 posiada całkowicie lub częściowo niską podłogę (12,3% taboru), a 32 tramwaje są wyposażone w klimatyzację.

Transport drogowy

Na terenie Łodzi znajduje się 2320 ulic o łącznej długości 1 546 km. Drogi te podzielono na publiczne (drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne) oraz wewnętrzne (spoza katalogu dróg publicznych). Z punktu widzenia utrzymania nawierzchni są one podzielone na drogi o nawierzchniach utwardzonych (asfaltowe, betonowe, kamienne, brukowcowe) o nawierzchniach nieulepszonych (gruntowe, tłuczniowe, z materiałów odzyskowych i inne). Odrębną grupę stanowią ciągi pieszce. Powierzchnia chodników na terenie miasta w 2016 r. wyniosła 2,9 mln m².

Tab. 109. Drogi w podziale na kategorie

Kategoria dróg	Długość dróg ogółem (kmb)	Liczba ulic
krajowe	115,24	21
wojewódzkie	22,70	4
powiatowe	446,07	227
gminne	553,52	941
wewnętrzne	409,74	1120
Razem	1 546,27	2320

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu.

Działania na rzecz bezpieczeństwa ruchu:

- wprowadzono ograniczenie prędkości do 30 km/h w strefie ulic: Paderewskiego, Sanocka, Tuszyńska,
- zmontowano dodatkowe progi zwalniające na ul. Św. Franciszka (w okolicach szkoły),
- przebudowano przejścia dla pieszych na ul. Śląskiej (przy Dworcu PKP Łódź – Chojny),
- zmieniono organizację ruchu na rondzie Maratońska/Popiełuszki oraz Maratońska/Sanitariuszek oraz w obrębie skrzyżowania Solec/Borowa/Grzybowa,

- wprowadzono strefę uspokojonego ruchu na osiedlu Smulsko,
- rozpoczęto budowę ronda Konstanyńska/Juszczakiewicza,
- powstało pierwsze zintegrowane przejście dla pieszych z przejazdem dla rowerzystów na ul. Drewnowskiej (pomiędzy ul. Karskiego a ul. Odolanowską),
- zmieniono organizację ruchu po przebudowie ronda Sybiraków, ul. Niciarnianej oraz w rejonie nowo powstałego stadionu Widzewa,
- naprawiono ubytki w jezdniach o łącznej powierzchni 33,1 tys. m² za kwotę 3,8 mln zł.

Tab. 110. Zgłoszenia szkody komunikacyjnej

	Ilości wniosków
2012	1 897
2013	1 863
2014	1 325
2015	1 395
2016	1 598

Źródło: opracowanie Biura Strategii Miasta na podstawie danych Zarządu Dróg i Transportu.

W 2016 r. złożono 1598 wniosków roszczeniowych za szkody powstałe na drogach (wzrost w porównaniu z 2015 r. o 200), w tym:

- 1105 – dotyczące szkód w pojazdach,
- 489 – dotyczące szkód osobowych,
- 4 – szkody majątkowe.

Wartość roszczeń związanych ze zgłaszaniem szkód komunikacyjnych w 2016 r. za trzy kwartały wyniosła 22,8 tys. zł brutto. Roszczenia za IV kwartał będą znane dopiero w końcu marca 2017 roku.

Chodniki, oświetlenie ulic, oznakowanie

Działania na rzecz poprawy ładu:

- przeprowadzono kontrole oznakowania w okolicy przejazdów kolejowych i 118 szkół,
- we współpracy z Radami Osiedla wykonano remonty chodników i dróg. W wyniku tych działań:
 - wyremontowano chodniki na 87 odcinkach ulicznych o łącznej powierzchni 34,9 tys. m² za 6,39 mln zł,
 - wykonano nową nawierzchnię na 15 odcinkach ulicznych obejmujących 2,66 km dróg za łączną kwotę 2 mln zł (Tlenowa, Przedwiośnie, Skarbowska, Admiralska, Kopalniana, Dzikich Pól, Opałowa, Zarzeczna, Chylońska, Krzywoń, Klubowa, Leżakowa, Pomorska, Przyjazna, Henrykowska).

Miejsca parkingowe w mieście

Strefa płatnego parkowania (SPP) w Łodzi SPP jest podzielona na dwie podstrefy: wewnętrzną „A” i okalającą ją „B”.

Rys. 14 Strefa Płatnego Parkowania w Łodzi 2016 r.

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu.

Tab. Opłaty za postów w strefie płatnego parkowania w 2016 r. w zł.

Opłaty za postój	Podstrefa A	Podstrefa B
za pierwsze ½ godz	1,50 zł	1,00 zł
za pierwszą godz	3,00 zł	2,50 zł
za drugą godz	3,50 zł	3,00 zł
za trzecią godz	4,00 zł	3,50 zł
za czwartą i każdą kolejną godz	3,00 zł	2,50 zł

*Opłaty za poszczególne godziny sumują się.

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu.

W 2016 r. wprowadzono nowy taryfikator opłat parkingowych:

- zwiększający i różnicujący stawki za poszczególne godziny postoju,
- likwidujący bilet dzienny,
- wprowadzający wyłącznie roczne abonamenty parkingowe, wzbogacono o abonamenty dla pojazdów o napędzie elektrycznym (całkowicie zwolnione z opłat) oraz hybrydowym (w preferencyjnej stawce 120 zł).

Wprowadzone zmiany przełożyły się na wzrost dochodów uzyskanych ze sprzedaży biletów i abonamentów parkingowych. Łącznie uzyskano z tego tytułu 8,84 mln zł. Kontrolerzy SPP wystawili 55,9 tys. wezwań za brak opłaty parkingowej. Dla porównania w 2015 roku wpływy z SPP wyniosły 6,77 mln zł, a wezwań wystawiono 60,4 tys. sztuk.

Do SPP od strony wschodniej dołączył nowe odcinki wzdłuż ulic: Ogrodowej, Północnej, Rewolucji 1905 r., Sterlinga, POW, Dowborczyków, Nawrot, Tuwima oraz pl. Dąbrowskiego i al. Piłsudskiego. Łączna ilość miejsc postojowych w nowej SPP uplasowała się na poziomie ok. 5 tysięcy sztuk (wzrost o około 500),

Nowe miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych w pierwszej kolejności zostały wyznaczane w pobliżu aptek, przychodni lekarskich, szpitali. Ich lokalizacja konsultowana była ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. Koperty namalowane wcześniej zostały powiększone, co zdecydowanie ułatwia wsiadanie do pojazdów osobom niepełnosprawnym.

Transport rowerowy

Miasto od 2012 r. stara się realizować zapisy Karty Brukselskiej, zakładające zwiększenie do roku 2020 do 15% udział komunikacji rowerowej w systemie transportowym Łodzi. Systematycznie rośnie długość dróg rowerowych, która obecnie wynosi 150 km.

Tab. 111. Długość dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych

	długość w km
2012	76,4
2013	84,4
2014	116,2
2015	125,0
2016	150

Źródło: opracowanie Biura Strategii Miasta na podstawie danych Zarządu Dróg i Transportu.

Wprowadzone rozwiązania ułatwiające poruszanie się rowerzystów po łódzkich drogach

Uruchomiono system Łódzki Rower Publiczny:

- liczba wypożyczeń od 1 kwietnia do 30 listopada 2016 r. wyniosła 1,53 mln,
- utworzono 100 stacji dla 1000 rowerów,
- liczba zarejestrowanych użytkowników na koniec listopada 2016 r. wynosiła 66,4 tys.,
- koszt uruchomienia ŁRP – 3,7 mln zł brutto, a roczny koszt zarządzania i eksploatacji – 1,8 mln zł brutto,
- przychody z systemu Łódzki Rower Publiczny – 494 tys. zł brutto.

W związku z realizacją zadania z Budżetu Obywatelskiego pn. „Miejsce roweru jest na jezdni – pasy rowerowe” wyznaczono pasy ruchu dla rowerów na 14 odcinkach ulic oraz wprowadzono oznakowanie kierunku i toru ruchu rowerów

(tzw. sierzanty rowerowe) na 9 odcinkach. Dodatkowo, w związku z wprowadzeniem Łódzkiego Roweru Publicznego, wprowadzono "sierżanty rowerowe" na 24 odcinkach ulic.

W 2016 r. zostało wybudowanych 6,35 km dróg rowerowych. W lipcu został uruchomiony obszarowy system zliczania rowerzystów, który posłuży do monitorowania ruchu rowerowego w mieście. W ramach systemu działa 8 liczydeł rowerowych wolnostojących (docelowo będzie ich 9) zainstalowanych przy głównych trasach rowerowych, na skrzyżowaniach ulic:

- Włókniarzy - Mickiewicza,
- Zgierska - Julianowska,
- Wojska Polskiego - Sporna,
- Lutomska - Włókniarzy,
- Paderewskiego - Rzgowska,
- Piłsudskiego - Śmigłego - Rydza,
- Legionów - Włókniarzy,
- Pabianicka - Jana Pawła II.

Dane z liczydeł są wyświetlane na tablicy informacyjnej znajdującej się w rejonie skrzyżowania Piotrkowska-Mickiewicza. Wartość zadania wynosiła 448,2 tys. zł.

Inwestycje

Budżet Obywatelski

W ramach budżetu obywatelskiego ZDiT zrealizował:

- Bezpieczne miejsca postojowe dla motocykli,
- Uzupełnienie szpalerów drzew na Starym Polesiu oraz nowe nasadzenia,
- „Rondo Sanitariuszek” – wyznaczenie ronda na skrzyżowaniu ulic Sanitariuszek i Maratońskiej,
- Szkolenia dla urzędników ZDiT z zakresu metod ochrony i sadzenia drzew w Strefie Wielkomiejskiej,
- Wymiana nawierzchni na ul. Gorkiego od nr 44 do ul. Wujaka.
- „Miejsce roweru jest na jezdni – pasy rowerowe” wyznaczono pasy ruchu dla rowerów
- Rowery – droga dla rowerów wzdłuż ul. Rzgowskiej. W ramach zadania wybudowano drogę rowerową z chodnikami i niezbędną infrastrukturą towarzyszącą wzdłuż ul. Rzgowskiej na odc. Chóralna - Św. Wojciecha, o długości 1 670 m. Wartości zadania: 1,3 mln zł;
- Ułożenie brakującego chodnika na skrzyżowaniu Broniewskiego i Tatrzńskiej, naprzeciwko kościoła. Modernizacja ul. Piramowicza, przekształcenie ulicę-podwórzec na wzór ulic w Holandii, Skandynawii i Niemczech. Na odcinku o długości 230 m zostały wykonane nowe nawierzchnie jezdni, chodniki, nasadzenia roślinności. Wartość zadania: 1,968 mln zł.

Pozostałe inwestycje realizowane w 2016 r.

- W 2016 r. podpisano umowy o dofinansowanie na refundację kosztów realizacji następujących inwestycji ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego:
 - „Przebudowa układu drogowo – torowego w ulicy Kopernika na odcinku od Al. Włókniarzy do ul. Żeromskiego” wartość całkowita inwestycji 32,3 mln zł, dofinansowanie UE 20 mln zł,
 - „Przebudowa ulicy Św. Teresy od Dzieciątka Jezus na odc. od linii kolejowej nr 15 w relacji Łódź Kaliska – Bednary do ul. Szczecińskiej w Łodzi – odcinek od ul. Szczecińskiej do ul. Traktorowej” wartość całkowita inwestycji - 15 mln zł, dofinansowanie - 10,1 mln zł,

- „Rozbudowa ulicy Rojnej na odcinku od ul. Traktorowej do ul. Szczecińskiej” – umowa o dofinansowanie została podpisana w dniu 09 lutego 2016 r.; wartość całkowita inwestycji - 24,8 mln zł, dofinansowanie UE - 14 mln zł,
- Jednocześnie w 2016 r. podpisano umowę o dofinansowanie dla inwestycji „Budowa ul. Nowowęglowej w Łodzi na odc. od ul. Wierzbowej do ul. Kopcińskiego wraz z rozbudową skrzyżowania z ul. Kopcińskiego” ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 – umowa o dofinansowanie podpisana została w dniu 31 marca 2016 r.; wartość całkowita inwestycji - 36,2 mln zł, dofinansowanie UE - 12,4 mln zł. Ponadto w 2016 r. złożono wnioski o dofinansowanie ze środków UE dla następujących inwestycji: - „Rewitalizacja, modernizacja i poprawa infrastruktury zabytkowego obiektu Muzeum Miasta Łodzi - Pałac Poznańskich w części użytkowanej przez Muzeum Miasta Łodzi” – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, „Zagospodarowanie obiektów pofabrycznych i kompleksu pałacowego Steinertów” RPO WŁ 2014-2020,
- wybudowano 6,35 km dróg rowerowych,
- w programie przebudowy dróg gruntowych zmodernizowano 18 ulic: Czysta, Honorowa, Kompostowa, Zespołowa, Stylowa, Morska, Biskupińska, Amatorska, Treflowa, Gliszczyńskiego, Żukowskiego, Sędziwoja, Wernyhory, Gwarna,
- zakończyły się prace na ulicy Piramowicza, która została zmieniona w strefę woonef. W ramach inwestycji w zieleńcach ogrodzonych stylizowanymi kratami posadzono sześć podświetlonych drzew - klony o czerwonych liściach, a na placu przed cerkwią postawiono stoliki szachowe. Część parkingowa została przesunięta w stronę ul. Jaracza, co nie spowodowało jednak zmniejszenia liczby miejsc parkingowych, ponieważ pojazdy parkować będą prostopadle do krawężnika. Na ulicy został uspokojony ruch, zamontowano ławki, stojaki rowerowe oraz replikę zabytkowej pompy. Szczegółowe informacje w 11 punkcie opracowania. W przyszłym roku ZIM planuje stworzyć kolejne woonefy min. W ramach kontynuacji programu rewitalizacji Starego Polesia,
- w ramach rewitalizacji Starego Polesia rozpoczęto przebudowę ulic: 28 Pułku Strzelców Kaniowskich, Lipowej i Pogonowskiego na odc. od ul. 1 Maja do ul. Legionów, na strefy typu „woonef”. Rozpoczęto również budowę woonefu na ul. Zacisze. W ramach inwestycji zostanie wykonana nowa nawierzchnia, oświetlenie i elementy dekoracyjne, zostaną zamontowane nowe ławki i inne elementy małej architektury, nasadzone drzewa i inne rośliny, które. Na każdej ulicy będą wyznaczone miejsca parkingowe z uwzględnieniem miejsc dla osób niepełnosprawnych. Przewiduje się zamontowanie stojaków rowerowych. Dzięki zaprojektowanej zieleni powstaną tzw. ulice - ogrody. Ulica 28 Pułku Strzelców Kaniowskich oraz ul. Lipowa na styku z ul. 1 Maja posiadają tzw. Mysie uszy, które pozwolą na lepszą widoczność dla samochodów wyjeżdżających z powyższych ulic,
- przebudowa ul. Kilińskiego na odcinku od ul. Tuwima do al. Piłsudskiego, długość 570 m (wartość: 10,4 mln zł),
- przebudowa ul. Wierzbowej na odcinku od ul. Narutowicza do ul. Nowowęglowej, (wartość: 4,1 mln zł),
- przebudowa ul. Tramwajowej i Węglowej wraz z budową linii tramwajowej, (wartość: 26,4 mln zł),
- budowa drogi rowerowej, chodników i niezbędnej infrastruktury towarzyszącej wzdłuż ul. Pabianickiej na odc. od al. Jana Pawła II do ul. Chocianowickiej, długość 2 547 m (wartość: 2,5 mln zł),
- budowa drogi rowerowej, chodników i niezbędnej infrastruktury towarzyszącej wzdłuż al. Bandurskiego, Mickiewicza i Piłsudskiego na odc. ul. Krzemieniecka - ul. Kopcińskiego, długości 2 610 m (wartość: 2,9 mln zł),
- budowa drogi rowerowej, chodników i niezbędnej infrastruktury wzdłuż ul. Rzgowskiej na odc. Chóralna - Św. Wojciecha, długość 1 670 m (wartość: 2,7 mln zł), w tym 1,3 mln zł w ramach budżetu obywatelskiego,
- budowa oświetlenia w ul. Łupkowej na odcinku od ul. Strykowskiej do ul. Herbowej (wartość: 116,1 tys. zł),
- budowa oświetlenia w ul. Żukowskiego na odcinku od ul. Modrzejewskiej do końca ulicy i w ul. Zapłaty (rejon posesji nr 24) (wartość: 13,1 tys. zł),

- budowa oświetlenia w ul. Łyżwiarskiej od nr 51 do nr 87 i w ul. Nowy Józefów do ul. Kolarskiej do ul. Cylla (wartość: 53,5 tys. zł),
- budowa oświetlenia w ul. Stefana na odcinku od nr 7 do nr 9-2 i w ul. Lewarowej na odc. od ul. Nowogrodzkiej do terenów PKP (wartość: 92,7 tys. zł),
- budowa oświetlenia ulic na terenie miasta Łodzi - część VI-Budowa oświetlenia ulicy Gościniec na odc. od ul. Kresowych Stanic do Autostrady (wartość: 52,9 tys. zł),
- budowa oświetlenia w ul. Normandzkiej wraz z łącznikiem pomiędzy ul. Czerwonych Maków i w ul. Czerwonych Maków (wartość: 63,7 tys. zł),
- budowa oświetlenia w ul. Olsztyńskiej (wartość 54,1 tys. zł),
- budowa oświetlenia w ul. Gadowskiego, Gwarnej, Safrina (wartość: 106, tys. zł),
- doświetlenie ul. Taborowej i ul. E. Zarembiny – (wartość: 10,3 tys. zł),
- opracowanie dokumentacji i wykonanie oświetlenia ulicznego w ul. Szarej Piechoty i Grenadierów wartość 113 tys. zł,
- opracowanie dokumentacji technicznej budowy oświetlenia ul. Henrykowskiej na odcinku ul. Pomorska - ul. Lawinowa – projekt, (wartość: 17,2 tys. zł),
- opracowanie dokumentacji i wykonanie oświetlenia ulicznego w ulicach Lirycznej, Planetarnej, Bliskiej, Akwarelowej, Arktycznej oraz wykonanie oświetlenia chodnika wzdłuż ogrodzenia Szkoły Podstawowej nr 122 – projekt, (26,8 tys. zł),
- opracowanie dokumentacji projektowej oświetlenia w ul. Tymienieckiego na fragmencie od ostatniej lampy ulicznej przy parku Nad Jasieniem w kierunku posesji przy ul. Tymienieckiego 33a – projekt, (wartość: 8,6 tys. zł),
- w ramach zadania pn. „Modernizacja i budowa chodników i odwodnienia” na łączną kwotę 3 mln zł zostały zrealizowane następujące inwestycje:
 - modernizacja chodnika w al. Kościuszki na odc. al. Mickiewicza w kierunku ul. Żwirki (str. zachodnia), długość 345 m,
 - modernizacja nawierzchni chodnika w ul. Wici na odcinku od ul. Rydzowej do ul. Rojnej, po jednej stronie, długość 800 m,
 - modernizacja ul. Kresowej odc. od ul. Czechosłowackiej do ul. Nowogrodzkiej, po obu stronach, długość 400 m,
 - modernizacja nawierzchni chodnika w ul. Żeromskiego i na odcinku od ul. 6 Sierpnia do ul. Zielonej, po jednej stronie, długość 400 m,
 - remont ulic na osiedlu Wielkopolska z podziałem na 6 zadań - budowa miejsc postojowych na terenie miasta Łodzi, w następujących lokalizacjach: ul. Będzińska, ul. Tybury, ul. Źródłowa, ul. Nowe Sady, ul. Rocha Kowalskiego, ul. Czarnkowska, ul. Zamknięta, ul. Okopowa,
- opracowanie dokumentacji projektowej na budowę chodników w osiedlu Lublinek-Pienista: wzdłuż ul. Pienistej od ul. Rusałki do działki nr 6, od ul. Pienistej wzdłuż ul. Dennejskiej po stronie zach., (wartość: 59 tys. zł),
- przebudowa ul. Niciarnianej (Piłsudskiego – posesja nr 2a), długość 940 m (wartość: 2,2 mln zł),
- w ramach zadania pn: „Przebudowa dróg na Osiedlu Andrzejów” na łączną kwotę 1,2 mln zł przebudowane zostały następujące ulice o nawierzchni gruntowej: Gwarna – 400 m, Wernyhory – 210 m, Sędziwoja – 215 m, Żukowskiego – 210 m,
- w ramach zadania pn. „Przebudowa ulic po inwestycjach współfinansowanych przez ISPA” na łączną kwotę 8 420 431,77 zł przebudowane zostały następujące drogi gruntowe: Amatorska odc. Bilardowa – Kwaternikowa – 360 m; Treflowa odc. Amatorska – Przestrzenna – 240 m, Stylowa – 300 m, Biskupińska – 160 m, Zespołowa – 350 m, Morska – 250 m, Czysta – 250 m, Kompostowa – 320 m, Honorowa – 375 m, Mylna – 300 m, Widna – 240 m,
- przebudowa ul. Gliszczyńskiego, droga gruntowa, długość 420 m (wartość: 409 tys. zł),

- przebudowa ul. Krokiew odc. Giewont – Wichrowa, długość 200 m (wartość: 199,8 tys. zł),
 - przebudowa Ronda Sybiraków. W ramach zadania zostały wykonane jezdnie, chodniki, ścieżki rowerowe, nasadzenia roślinności (wartość: 10,3 mln zł),
 - przebudowa ul. Augustyniaka na odc. od ul. Ossowskiego do ul. Kasprzaka – zaprojektuj i wybuduj. W ramach zadania ulica została przebudowana w woonerf, zostały wykonane nawierzchnie jezdni, chodniki, nasadzenia roślinności, długość 235 m (wartość: 1,7 mln zł),
 - przedłużenie przystanków al. Kościuszki/A. Struga (wartość: 1,1 mln zł),
 - przebudowa ul. Pańskiej na odc. od ul. Ekonomicznej do ul. Piwowskiej, długość 270 m (wartość: 921,4 tys. zł),
 - rozbudowa ul. Beskidzkiej na odc. od ul. Zjazdowej do ul. Marmurowej oraz budowa kanału deszczowego w ul. Marmurowej, długość 830 m (wartość: 3 mln zł),
 - opracowanie dokumentacji na przebudowę ulic na osiedlu Sikawa. W ramach zadania została opracowana dokumentacja projektowa na wskazane poniżej odcinki ulic, w ramach umowy na kwotę: 1,5 mln zł (z tej kwoty wykonywane są także inwestycje pozostające w trakcie realizacji,
 - opracowanie dokumentacji projektowej ul. Olechowskiej (wartość: 169,2 tys. zł), ul. Podchorążych, Łucznicza, Liniowa (wartość: 264,4 tys. zł), rondo Okólna/DK nr 71 (wartość: 185 tys. zł), rondo Tomaszowska/Kolumny (wartość: 135,3 tys. zł), chodnik ul. Kolumny (wartość: 109,5 tys. zł), ul. Mieszka I (wartość: 66,9 tys. zł),
 - rewitalizacja przestrzeni miejskiej przy ul. Moniuszki 3, 5 i Tuwima 10 (Program Nowe Centrum Łodzi). Celem projektu jest rewitalizacja kwartału ulic Piotrkowska, Tuwima, Moniuszki i Sienkiewicza wraz z przebudową budynków przy ul. Tuwima 10, rewaloryzacją budynków przy ul. Moniuszki 3 i 5 oraz otwarcie kwartału poprzez budowę drogi łączącej ul. Tuwima z ul. Moniuszki. Okres realizacji zadania: 2015 – 2019. Wartość zadania w budżecie: 42 mln zł. Szacunkowa wartość projektu: 51,1 mln zł. (w tym środki z budżetu Miasta: 14,3 mln zł, środki UE: 26,6 mln zł), przy czym faktyczny poziom dofinansowania to 52,6%. Część projektu, obejmująca część kubaturową oraz budowę drogi wraz z infrastrukturą ujęta jest w budżecie ZIM, a sieć wod. – kan. w budżecie ŁSI. Projekt jest planowany do dofinansowania w ramach ZIT. W 2016 r. dokonano odbioru dokumentacji projektowej - korekty PFU dla budynków przy ul. Moniuszki 3 i 5 oraz wykonano studium wykonalności wraz z wnioskiem o dofinansowanie. Wniosek o dofinansowanie został złożony 30 grudnia 2016 r. Po podpisaniu umowy o dofinansowanie, co planowane w II kwartale 2017 r. wybrany zostanie wykonawca robót budowlanych. Rozpoczęcie robót budowlanych planowane jest w III kwartale 2017 r. Planowany termin zakończenia projektu: 30 grudnia 2019 r.
- Ponadto inwestycje, których zakończenie przewiduje się w nadchodzących latach;
- przebudowa al. Kościuszki na odc. Radwańska – Wólczańska. Planowany termin zakończenia zadania – II kwartał 2017 r. Wartość zadania 4,8 mln zł,
 - w ramach zadania pn. „Przebudowa dróg w ramach ISPA” zostaną przebudowane następujące ulice gruntowe:
 - Niepołomicka – 440 m; Reymonta odc. rzeka Olchówka – Hoffmanowej – 220 m; Łódzka – 200 m; Lotnicza odc. Piłska-Prądyńskiego – 250 m; Dziewiarska odc. Przybyszewskiego – pos. nr 4 – 230 m; planowany termin zakończenia zadania - 30 marca 2017 r. (wartość: 2,2 mln zł),
 - Cementowa – 240 m; Szpacza – 300 m; Kasztelańska odc. Strusia – Kacza – odc. 420 m; Słowicza odc. Warszawska – Roślinna – 100 m; Akademicka – 220 m; Platynowa – 290 m; Promienna odc. Strusia – Księżycowa – 420 m; Kaufmana – 370 m; Niemojewskiego odc. Zagajnikowa – Kaufmana – 80 m; planowany termin zakończenia zadania – 30 kwietnia 2017 r. (wartość: 4,2 mln zł),
 - Zaliwskiego – 320 m; Cała – 210 m; Miętowa – 260 m; Morełowa – 310 m; planowany termin zakończenia zadania – 10 kwietnia 2017 r. (wartość: 3,5 mln zł),

- Bluszczowa odc. Powojowa – Admiralska – 240 m; Konwaliowa odc. Żołędziowa - Stalowa – 330 m; planowany termin zakończenia zadania – II kwartał 2017 r. (wartość: 1,7 mln zł),
- Eleonory odc. Zamorska - Św. Franciszka z Asyżu – 335 m; Torfowa odc. Czahary – Burtowa – 240 m; planowany termin zakończenia inwestycji - II kwartał 2017 r.(wartość: 1,4 mln zł),
- Rybacka – 395 m; Pierwiosnków – 320 m; planowany termin zakończenia inwestycji - 12 kwietnia 2017 r. (wartość: 2,8 mln zł),
- przebudowa Ronda Juszczakiewicza/Konstantynowska; planowany termin zakończenia inwestycji – 23 maja 2017 r. (wartość: 3,2 mln zł),
- przebudowa ulic Czahary na odc. od ul. Św. Franciszka do ul. Pustynnej – 450 m oraz Zamorskiej na odc. od ul. Czahary do ul. Drzymały – 315 m; planowany termin zakończenia zadania – II kwartał 2017 r. (wartość: 2,1 mln zł),
- przebudowa ulic: Mierzyńskiego odc. Demokratyczna – Woźnicza – 220 m; Motorowej odc. Przybyszewskiego – Milionowa – 365 m; Rzemieślnicza odc. Przewodnia – 3 Maja – 435 m; planowany termin zakończenia inwestycji – II kwartał 2017 r. (wartość: 1,6 mln zł),
- przebudowa ul. Napoleńskiej na odc. od ul. Złotna do ul. Podchorążych, długość 120 m; planowany termin zakończenia zadania - II kwartał 2017 r. (wartość: 370 tys. zł),
- przebudowa ul. Szarotki na odc. od ul. Pszczyńskiej do ul. Pomorskiej, długość 420 m; planowany termin zakończenia zadania - II kwartał 2017 r. (wartość: 919,9 tys. zł),
- przebudowa ul. Mundurowej na odc. od ul. Zwiadowczej do ul. Poniatowskiego, długość 145 m i ul. Parafialnej na odc. od ul. Zwiadowczej do ul. Artylerzystów, długość 85 m; planowany termin zakończenia zadania - II kwartał 2017 r. (wartość: 5198 tys. zł),
- przebudowa ul. Polnej na odc. od ul. Srebrnej do posesji nr 6, długość 280 m; planowany termin zakończenia zadania – II kwartał 2017 r. (wartość: 1,5 mln zł),
- w ramach zadania pn. „Przebudowa dróg na Polesiu” przebudowane w wooneerfy zostaną następujące ulice: 28 Pułku Strzelców Kaniowskich odc. 1 Maja – Więckowskiego– 70 m; Lipowa odc. 1 Maja – Więckowskiego – 90 m; Pogonowskiego odc. Legionów - 1 Maja – 214 m; planowany termin zakończenia inwestycji – II kwartał 2017 r. (wartość: 6,7 mln zł),
- przebudowa ul. Częstochowskiej na odc. od Al. Śmigłego –Rydza do ul. Tatrzańskiej, długość 190 m, przebudowa ulicy w wooneerf; planowany termin zakończenia zadania – II kwartał 2017 r. (wartość: 1,6 mln zł),
- przebudowa ul. Św. Kazimierza na odc. od ul. Niciarnianej do ul. Tunelowej, długość 185 m; planowany termin zakończenia zadania – I kwartał 2017 r. (wartość: 731,5 tys. zł),
- w ramach zadania pn. Przebudowa układu drogowego wokół stadionu Łódź Widzew zostaną przebudowane ulice: Widzewska odc. Piłsudskiego – tory PKP – 180 m; Józefa odc. Niciarniana – Widzewska – 620 m; Sępia – 215 m; Tunelowa – 450 m (wartość: 22,8 mln zł – wartość zamówienia podstawowego),
- przebudowa układu torowo-drogowego skrzyżowania ulic Rydza Śmigłego i Dąbrowskiego; planowany termin zakończenia zadania - II kwartał 2017 r. (wartość: 15,7 mln zł),
- przebudowa ul. Składowej oraz ul. Knychalskiego; planowany termin zakończenia zadania - III kwartał 2017 r. (wartość: 5,5 mln zł),
- budowa ul. Wierzbowej na odcinku od ul. Nowowęglowej do ul. Tuwima; planowany termin zakończenia zadania - III kwartał 2017 r. r. (wartość: 1,3 mln zł),
- budowa i przebudowa ul. Lindleya na odcinku od ul. Narutowicza do ul. Węglowej oraz przebudowa chodników w ul. Narutowicza na odcinku od ul. Uniwersyteckiej do ul. Wierzbowej; planowany termin zakończenia zadania -

II kwartał 2017 r. (wartość: 5 mln zł),

- budowa drogi rowerowej, chodników i niezbędnej infrastruktury towarzyszącej wzdłuż al. Bandurskiego, na odc. ul. Krzemienieckiej do ul. Wyszyńskiego oraz przejazdem rowerowym przez ul. Wyszyńskiego w ciągu ul. Armii Krajowej, długość 2 430 m; planowany termin zakończenia zadania - 31 maja 2017 r. (wartość: 1,8 mln zł),
- budowa drogi rowerowej, chodników i niezbędnej infrastruktury towarzyszącej wzdłuż ul. Paderewskiego na odc. od Ronda Lotników Lwowskich do ul. Rzgowskiej; długość 3920 m; planowany termin zakończenia zadania: 31 maja 2017 r. (wartość: 3 mln zł),
- dostarczenie stojaków rowerowych i podpórek; planowany termin zakończenia zadania - 30 czerwca 2017 r. (wartość: 224 tys. zł),
- przebudowa placu wzdłuż al. Marszałka J. Piłsudskiego na odcinku od skrzyżowania z ul. Piotrkowską do skrzyżowania z ul. Sienkiewicza wraz z przebudową parkingu przed Urzędem Marszałkowskim w Łodzi. Celem inwestycji jest poprawa zagospodarowania terenu objętego inwestycją, poprzez: wymianę nawierzchni i infrastruktury wod. - kan. (wpusty) na nowe, stworzenie nowej infrastruktury dla pieszych (elementy małej architektury, tj. ławki, kosze na śmieci, plac zabaw, oświetlenie) oraz dla rowerzystów (stojaki rowerowe, stację naprawy rowerów), wykonanie nowych nasadzeń zieleni (drzew, krzewów). Termin realizacji zadania - druga połowa 2017 r. (wartość 3,4 mln zł),
- przebudowa ul. Brzezińskiej na odc. Marmurowa – Pstrowskiego wraz z budową kanału deszczowego; planowany termin zakończenia zadania – 15 maja 2017 r. (wartość: 1,5 mln zł),
- opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ul. Beskidzkiej odc. Marmurowa – Karkonoska, planowany termin zakończenia zadania – 28 lutego 2017 r. (wartość: 59 tys. zł),
- opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulic Truskawkowej i Łucji – planowany termin zakończenia zadania – 28 lutego 2017 r. (wartość: 65,2 tys. zł),
- opracowanie programu Funkcjonalno - Użytkowego na przebudowę ul. Liściastej na odcinku Al. Włókniarzy – Szczecińska; planowany termin zakończenia zadania - 28 kwietnia 2017 r. (wartość: 1697 tys. zł),
- opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulic Oliwkowej i Tatarskiej; planowany termin zakończenia 31 marca 2017 r. (wartość: 58,6 tys. zł),
- opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulic na osiedlu Sikawa.

4. MIASTO BEZPIECZNE

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa, poprawa porządku publicznego, czystości i estetyki miasta

Przestępczość

W stosunku do roku poprzedniego, zgodnie z tendencją obserwowaną w ostatnich latach, nastąpiło zmniejszenie liczby stwierdzonych przestępstw o 2 319. Stwierdzono ich 17 480, z czego wykryto 8 174, co daje wskaźnik wykrywalności na poziomie 46,6%. Analogicznie w roku 2015 stwierdzono 19 799 przestępstw, z czego wykryto 9 172, wskaźnik wykrywalności 44,72 %.

W układzie przestrzennym najbardziej zagrożoną częścią w ostatnich latach była Górna (3 756 przestępstw stwierdzonych), a następnie Baluty. Najmniej zdarzeń przestępczych odnotowuje się w Śródmieściu. Liczba przestępstw z roku na rok maleje co świadczy o właściwej dyslokacji sił prewencyjnych, kierowaniu ich w najbardziej zagrożone rejony miasta na podstawie analizy stanu zagrożenia jak również w oparciu o informacje przekazane przez mieszkańców.

Straż Miejska

Fundamentalnym celem działań Łódzkiej Straży Miejskiej jest spełnienie oczekiwań społeczności lokalnej ukierunkowanych na poprawę ładu, porządku, stanu sanitarno-porządkowego oraz likwidację drobnych wykroczeń. Piętnowano zachowania, które godzą w wizerunek Łodzi (nielegalny handel, spożywanie alkoholu w miejscach niewyznaczonych, palenie wyrobów tytoniowych w miejscach objętych zakazami oraz zaniedbania w utrzymaniu nieruchomości we właściwym stanie porządkowym). Inny obszar działania SM dotyczy bezpieczeństwa w ruchu drogowym (niestosowanie się przez kierujących do przepisów ruchu drogowego, nieprawidłowe parkowanie pojazdów, w tym na tzw. „kopertach”). Działania obejmowały również najmłodszych uczestników ruchu drogowego.

W 2016 r. wystawiono 37 tys. mandatów (w 2015 r. – 39,9 tys.), udzielono 17,7 tys. pouczeń i sporządzono 1,1 tys. notatek (w 2015 r. 20,7 tys. pouczeń i 2,8 tys. notatek).

Interwencje

W omawianym roku do Straży Miejskiej wpłynęło 63,6 tys. zgłoszeń interwencyjnych. W porównaniu do 2015 r. oznacza to wzrost o 9%.

Tab. 112. Interwencje Straży Miejskiej

Tytuł interwencji	2012	2013	2014	2015	2016
Zakłócanie porządku	22 169	19 115	16 922	15 777	15 395
Drogowe	14 667	14 268	14 405	16 811	17 579
Sanitarno - porządkowe	8 291	10 415	7 612	7 403	8 634
Inne	5 276	3 181	2 359	2 290	2 732
Niszczenie zieleni	3 014	2 800	3 411	3 507	3 708
Spożywanie alkoholu	2 722	2 035	1 716	1 810	1 621
Handel	2 326	1 997	2 107	1 968	1 990
Bezdomny	3 347	3 411	3 208	3 266	4 181
Zwierzęta	1 284	3 997	4 366	5 517	7 786
Razem:	63 096	61 219	56 106	58 349	63 626

Źródło: Straż Miejska w Łodzi.

Podczas działań prewencyjnych strażnicy miejscy przeprowadzili ponad 61,1 tys. kontroli. Głównie dotyczyły one pojazdów, terenów zielonych, placówek z alkoholem oraz rejonów szkół. W 2016 r. strażnicy uczestniczyli w zabezpieczeniu 337 zdarzeń. Głównie było to udzielanie pierwszej pomocy, w mniejszym stopniu pożary i wypadki drogowe.

W ramach interwencji dotyczących niezachowania wymogów związanych z utrzymaniem zwierząt wystawiono 204 pouczenia, 203 mandaty i sporządzono 5 notatek.

W 2016 r. mieszkańcy miasta zgłosili 1 621 interwencji dotyczących spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych. Za to wykroczenie strażnicy nałożyli 631 mandatów karnych, ponadto 2 287 mandatów za próbę spożywania alkoholu w miejscach objętych zakazem. Funkcjonariusze Straży Miejskiej reagowali na wykroczenia związane z używaniem w miejscach publicznych słów ogólnie uznanych za nieprzyzwoite (art. 141 kw.). Zjawisko to najczęściej występuje łącznie ze spożywaniem alkoholu. W wyniku podjętych interwencji dotyczących wulgaryzmów wystawiono 179 mandatów (2015 r. - 192), 380 pouczeń (2015 - 533) i sporządzono 16 notatek urzędowych, stanowiących podstawę do sporządzenia kierowanego do sądu wniosku o ukaranie (2015 r. – 39).

W 2016 r. funkcjonariusze egzekwowali przestrzeganie zapisów określonych w uchwale w sprawie ustalenia w granicach administracyjnych miasta Łodzi miejsc przeznaczonych do użytku publicznego jako stref wolnych od dymu tytoniowego. Wystawiono 609 mandatów karnych za nieprzestrzeganie tych zapisów (2015 r. – 249).

W ramach prowadzonych kontroli umieszczania plakatów, ulotek w miejscu do tego nieprzeznaczonym wystawiono 30 mandatów (2015 r. - 46), 13 pouczeń (2015 r. – 18) i 1 wniosek skierowano do sądu.

Istotne miejsce w działalności Straży Miejskiej zajmują interwencje podejmowane wobec osób prowadzących działalność handlową w miejscach do tego celu niewyznaczonych.

Tab. 113. Rezultaty interwencji dotyczących kontroli handlu w latach 2012-2016

Rok	Mandaty	Pouczenia	Interwencje zgłoszone przez mieszkańców na tel. alarm. SM
2012	3 811	689	2 326
2013	4 606	519	1 997
2014	6 182	514	2 107
2015	7 990	371	1 968
2016	8 407	301	1 990

Źródło: Straż Miejska w Łodzi.

Działania podejmowane na rzecz utrzymania właściwego stanu sanitarno-porządkowego na terenie Łodzi to przede wszystkim kontrole miejsc przeznaczonych do gromadzenia odpadów, a także czystości i porządku posesji oraz terenów do nich przyległych.

Tab. 114. Interwencje na rzecz utrzymania właściwego stanu sanitarno – porządkowego

Rok	Działania	Administracje nieruchomości	Spółdzielnie mieszkaniowe	Prywatne	Inne	Ogółem
2016	Kontrola posesji	38 521	19 705	17 754	10 008	85 750
	Wystawione pisemne polecenia i nakazy	353	47	75	191	666
2015	Kontrola posesji	42 232	15 045	20 152	10 011	87 440
	Wystawione pisemne polecenia i nakazy	992	225	193	355	1 765
2014	Kontrola posesji	42 279	19 012	20 870	8 619	90 780
	Wystawione pisemne polecenia i nakazy	1 066	234	251	356	1 907
2013	Kontrola posesji	40 460	18 801	22 615	8 477	90 353
	Wystawione pisemne polecenia i nakazy	2 211	508	511	499	3 729
2012	Kontrola posesji	47 389	20 505	26 082	8 162	102 648
	Wystawione pisemne polecenia i nakazy	3 452	665	648	255	4 987

Źródło: Straż Miejska w Łodzi.

Kolejny typ kontroli obejmuje parkowanie pojazdów oraz korzystanie z miejsc wydzielonych w tym celu. W wyniku przeprowadzonych czynności w 2016 r. wystawiono 17,1 tys. mandatów (w 2015 r. - 22,2 tys.).

Konwojowanie

W 2016 r. kontynuowała działalność Sekcja Konwojów, której zadaniem jest przewóz dokumentów, przedmiotów wartościowych oraz wartości pieniężnych na potrzeby Miasta. Wykonano 182 profesjonalne konwoje, zleconych przez Wydział Księgowości Urzędu Miasta Łodzi. (w 2015 r. – 127).

Akcje, projekty i programy profilaktyczne

Jednym z podstawowych zadań Straży Miejskiej jest inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym. Mając na względzie poprawę

bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkole i poza nią, łódzka Straż Miejska traktuje czynności podejmowane w tym zakresie jako priorytet. Prowadzi działania informacyjno-edukacyjne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli, organizuje alternatywne formy oddziaływań (gry, zabawy, konkursy, festyny, pólkolonie letnie i zimowe), a także przeprowadza w szkołach kontrole z psem mające na celu odnalezienie osób posiadających substancje narkotyczne.

Programy profilaktyczne zostały dostosowane do wieku poszczególnych grup odbiorców i są to:

- „Przedszkolak i pies” - program dla dzieci w wieku przedszkolnym, którego celem jest uświadomienie zagrożeń wynikających z nieumiejętnego obchodzenia się ze zwierzętami,
- „Bezpieczny przedszkolak” – program dla dzieci w wieku przedszkolnym, celem którego jest uświadomienie dzieciom zagrożeń, wynikających z dnia codziennego, z którymi mogą spotkać się zarówno w domu, jak i na podwórku,
- „Bezpiecznie w domu, w szkole i na podwórku” - program dla dzieci klas I-V szkoły podstawowej, cel ogólny to uświadomienie dzieciom, jakie sytuacje i zachowania mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia oraz wyposażenie dzieci w umiejętności prawidłowego reagowania na sytuacje zagrażające ich bezpieczeństwu,
- „Warto wiedzieć” - odpowiedzialność prawna osób nieletnich - program prowadzony od klasy VI szkoły podstawowej, poprzez klasy gimnazjalne i ponadgimnazjalne, mający na celu uświadomienie pojęcia prawa, odpowiedzialności i konsekwencji wynikających z jego łamania i nieprzestrzegania,
- „Dziecko i ruch drogowy” – program dla dzieci z klas 0, I-III, IV mający za zadanie przygotować najmłodszych do prawidłowego i samodzielnego uczestnictwa w ruchu drogowym,
- „Bezpieczeństwo w sieci” – adresaci to uczniowie klasy V, którzy mają zostać wyposażeni w umiejętności i wiedzę, pozwalającą na efektywne oraz bezpieczne korzystanie z sieci internetowej,
- „Czy mam problem” - dwugodzinne warsztaty dotyczące problematyki uzależnień, przeznaczone dla młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- „Młodzi przeciw przemocy” – warsztaty dla uczniów ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których głównym celem jest uświadomienie pojęcia prawa i odpowiedzialności, a także konsekwencji wynikających z jego łamania. Pokazanie, czym może zakończyć się przemoc, jakie są jej skutki w sytuacji, kiedy nikt nie zareaguje w odpowiednim czasie,
- „Przeciwdziałanie prostytucji i handlu ludźmi” – odbiorcy to młodzież od III klas szkoły gimnazjalnej, program prowadzony w formie warsztatów, poruszający problematykę handlu ludźmi, zapoznający z zagadnieniem, wskazujący konsekwencje prawne, społeczne i zdrowotne prostytuowania się,
- „Tolerancja czy jej brak” - warsztaty pokazujące problemy związane z brakiem akceptacji wśród różnych grup społecznych, problemy ksenofobii, antysemityzmu, rasizmu itp., a także stereotypy i uprzedzenia,
- „Bezpieczna szkoła” - w ramach akcji funkcjonariusze dokonywali penetracji terenu wokół łódzkich placówek oświatowych w celu wyeliminowania istniejących zagrożeń. Działania te odbywały się na zaproszenie szkół. W 2016 r. przeprowadzono 1 482 takich kontroli.

System monitoringu miejskiego

Z początkiem 2016 r. zakończyła się realizacja II etapu budowy Monitoringu Miejskiego, czyli przejęcie przez Miasto infrastruktury światłowodowej od Policji i wdrożenie do Systemu 17 punktów kamerowych, które wchodziły w skład monitoringu policyjnego „Comand & Control”. Zainstalowanych 86 kamer monitoruje swoim zasięgiem obszary miejskie, wykraczające poza ścisłe Centrum Łodzi. Punkty kamerowe wytypowane zostały przez Policję.

Rok 2016 to dalsze prace Straży Miejskiej, związane z realizacją ww. Projektu – III etapu Monitoringu Miasta oraz realizacja zadania z Budżetu Obywatelskiego.

W 2016 r. rozszerzono obszar działania Monitoringu, lokalizując 34 kamery na terenie Polesia (w okolicy ZOO i powstającego Parku Rozrywki) oraz 41 kamer na terenie Bałut, 21 w rejonie Bałuckiego Rynku oraz 20 na ulicy Limanowskiego, pomiędzy al. Włókniarzy a ul. Zachodnią – zadanie z Budżetu Obywatelskiego.

Po zakończeniu III etapu Monitoringu liczba kamer w mieście wzrosła do 350 w 144 punktach Miasta, dzięki czemu mieszkańcy i coraz liczniej odwiedzający Łódź turyści będą czuli się bezpieczniej nie tylko w centrum miasta.

Miejska Aplikacja Koordynacji Służb (MAKS)

W celu podniesienia bezpieczeństwa mieszkańców aglomeracji łódzkiej, poprzez zapewnienie sprawniejszego zarządzania kryzysowego przez organy Miasta, w 2016 r. wdrażano nowy jednolity i spójny system informatyczny dla potrzeb Straży Miejskiej i Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa. Po pełnym wdrożeniu aplikacja MAKS będzie funkcjonowała jako niezależnie oprogramowanie służące do rejestrowania i monitorowania zdarzeń oraz imprez publicznych, usprawniania i koordynacji działań służb miejskich, z dostępem do informacji archiwalnych.

Ponadto, MAKS będzie umożliwiał przekazywanie informacji o zdarzeniach bezpośrednio do patroli pieszych lub mobilnych. System do wizualizacji zdarzeń wykorzystuje mapy cyfrowe udostępnione przez Łódzki Ośrodek Geodezji.

Certyfikat Standaryzacji i certyfikacji Straży gminnych i miejskich „z mieszkańcami i dla mieszkańców”

W 2016 r. Łódzka Straż Miejska, jako pierwsza w województwie łódzkim, z rąk Wojewody otrzymała Certyfikat Standaryzacji i Certyfikacji Straży Gminnych / Miejskich Województwa Łódzkiego „Z mieszkańcami i dla mieszkańców”. Certyfikacja przyczyni się do podniesienia jakości pracy, większego profesjonalizmu w działaniach podejmowanych na rzecz szeroko rozumianego ładu i porządku w Mieście.

Zarządzanie kryzysowe

Obrona cywilna

W 2016 r. zasadniczym celem działań obrony cywilnej było doskonalenie rozwiązań organizacyjno-prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z planowaniem, wykrywaniem zagrożeń, ostrzeganiem i alarmowaniem poprzez wdrożenie wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju. Przedsięwzięcia te zawarto w rocznym planie działania stanowiącym załącznik do Wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Miasta – Prezydenta Miasta Łodzi:

- dokonano aktualizacji „Planu obrony cywilnej miasta Łodzi”, „Planu ewakuacji II i III stopnia z terenu miasta Łodzi” oraz „Miejskiego planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”,
- prowadzono bieżące doposażenie w sprzęt magazynu przeciwpowodziowego.

Sprawy obronne

W Powiatowych Komisjach Lekarskich przeprowadzono badania 2 527 mężczyzn oraz 102 kobiet z rocznika 1998 i wcześniejszych.

W 2016 r. wydano 165 decyzji administracyjnych dot. świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony kraju.

Kontrole

Przeprowadzono 23 kontrole stanu bezpieczeństwa pożarowego (w tym 8 problemowych i 15 sprawdzających). W wyniku kontroli problemowych stwierdzono 103 uchybienia i wydano 44 zalecenia dotyczące ich usunięcia. Po kontrolach sprawdzających stwierdzono, że na 74 wydane w latach wcześniejszych zlecenia, usunięto zawarte w nich uchybienia w 68%.

Działania edukacyjne i profilaktyczne

Po raz pierwszy w skali kraju, we współpracy z Politechniką Łódzką, zorganizowano dla uczniów szkół podstawowych konkurs edukacyjny w zakresie bezpieczeństwa, wykorzystując jako materiał dydaktyczny edukacyjną grę

komputerową, pt. „Sprawa dla bohatera” oraz testy multimedialne. W konkursie przeprowadzonym za pośrednictwem aplikacji internetowej udostępnionej przez Politechnikę Łódzką pod adresem <http://tojestwazne.pl> uczniowie z 73 szkół, w ramach zajęć z zakresu informatyki wzięli udział w ponad 10 tys. sesji. Średni czas trwania sesji wyniósł 8 min. 3 sek. W czasie trwania konkursu przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej, Ochotniczych Straży Pożarnych, Ratownictwa Medycznego oraz służby Patrolowo-Gaśniczej zaprezentowali sprzęt i omówili zasady jego użycia.

Kolejne przedsięwzięcie to działania profilaktyczne w odniesieniu do domów dziecka, pogotowi opiekuńczych, ich wychowanków i personelu. W ramach przedsięwzięcia 24 obiekty wyposażono w 122 dualne czujki tlenu węgla. Wychowankom domów przekazano 1 150 egzemplarzy broszur edukacyjnych - komiksów, obrazujących sposoby właściwego zachowania się w przypadku wystąpienia różnych zagrożeń. W ramach prowadzonych zajęć dzieciom zaprezentowano umiejętności psów ratowniczych. Dla personelu zorganizowano szkolenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Poprawa bezpieczeństwa publicznego

W 2016 r. odbyło się w obszarze ścisłego centrum Miasta Łodzi 560 przedsięwzięć publicznych, w tym 10 imprez masowych, 100 imprez artystyczno-rozrywkowych i 450 zgromadzeń publicznych, w tym happeningi, imprezy sportowe, uroczystości sprawowania, akcje wyborcze, parady oraz 150 zgromadzeń dotyczących kultu religijnego. Nie odnotowano przy ich realizacji żadnych negatywnych zjawisk (skarg i protestów). Na taki stan rzeczy istotny wpływ mają prowadzone przez Miasto cotygodniowe spotkania ze służbami odpowiedzialnymi za ład i porządek publiczny z zainteresowanymi komórkami organizacyjnymi UMŁ.

Czystość w mieście

W celu utrzymania standardów czystości w Łodzi stałym sprzętaniem objęta jest powierzchnia 7,27 mln m², a bieżącym utrzymaniem czystości niezabudowanych terenów miejskich powierzchnia 3,5 mln m². W zakres tych prac wchodzi oczyszczanie z drobnych śmieci w systemie pięciodniowym przez cały rok (opróżnianie koszy, koszenie trawników wraz z wywozem pokosu, wygrabianie terenów zieleni, wymienianie piasku w piaskownicach i na polach piaskowych placów zabaw, oczyszczanie bieżące zimowe polegające na likwidacji gołoledzi poprzez posypywanie piaskiem oraz odśnieżanie terenów utwardzonych, bieżąca obsługa słupów ogłoszeniowych do bezpłatnego plakatowania, cięcie pielęgnacyjne krzewów i żywopłotów).

Cyklicznym oczyszczaniem pasów dróg publicznych objęta jest powierzchnia 3,76 mln m². Jest to całoroczne utrzymanie terenu, 5 dni w tygodniu, a od 1 listopada do 31 marca, 7 dni (usuwanie przerostów traw, chwastów, piasku, ziemi i innych zanieczyszczeń, koszenie trawników, usuwanie liści, opróżnianie koszy ulicznych, oczyszczanie słupów ogłoszeniowych i powierzchni falistych, oczyszczanie obiektów inżynierskich (przejść podziemnych, tuneli), przystanków komunikacji miejskiej jak również likwidacja śliskości i usuwanie śniegu).

Inne działania wspierające utrzymywanie czystości w mieście:

- kontynuowanie Programu zbiórki przeterminowanych leków i termometrów, którego celem jest wyeliminowanie odpadów niebezpiecznych i przekazanie ich do termicznej utylizacji. Mieszkańcy mogą przeterminowane leki nieodpłatnie dostarczyć do łódzkich aptek, w których ustawiono specjalne pojemniki (obecnie leki w 168 aptekach, a termometry w 5). W 2016 r. zebrano ponad 21 ton leków oraz 4 kg termometrów rtęciowych;
- kontynuowanie programu zbiórki nakrętek od butelek z tworzyw sztucznych, realizowanego pod hasłem „Zakręcone Miesiące”, który ma na celu promowanie idei selektywnej zbiórki odpadów. W 2016 r. zebrano prawie 2 tony nakrętek,
- kontynuowanie programu zbiórki zużytych i niepotrzebnych płyt kompaktowych CD i DVD pod hasłem „Na tropie CD”. W 2016 r. zebrano około 30 kg płyt;

- kontynuowanie programu „Posprzątaj, to nie jest kupa roboty”. W ramach programu zakupiono w 2016 r. i rozstawiono 90 koszy na psie nieczystości, udostępniono mieszkańcom bezpłatne worki do gromadzenia psich nieczystości (w 2016 roku zakupiono 1,2 mln woreczków).

Podsumowanie

W rozdziale opisano działania związane z przestrzenią miasta, komunikacją miejską, rewitalizacją, ochroną środowiska oraz bezpieczeństwem. Podejmowane działania mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców dzięki zwiększeniu atrakcyjności przestrzeni publicznej, rewitalizacji kluczowych obszarów Miasta, wykorzystaniu potencjału środowiska przyrodniczego i rozwoju zrównoważonego transportu miejskiego.

Główne rezultaty działań:

- W ramach rewitalizacji obszarowej centrum Łodzi w 2016 roku opracowano dokumentację dla zadań inwestycyjnych z uwzględnieniem działań komplementarnych w zakresie ośmiu priorytetowych projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi (Projekty 1-8), kluczowych dokumentów dla przygotowania procesu rewitalizacji. W ramach zamówienia odebrano programy funkcjonalno-użytkowe dla wszystkich obiektów wchodzących w zakres projektów 1-8 ROCL, osiem studiów wykonalności, wizualizacje poszczególnych projektów oraz kompletne wnioski o dofinansowanie dla projektów 2,3,5,6,7 i 8. Dla projektów 1 i 4 kompletne wnioski o dofinansowanie zostaną odebrane w pierwszym kwartale 2017 r.
- Sporządzono Gminny Program Rewitalizacji miasta Łodzi, który 28 września 2016 r. został uchwalony przez Radę Miejską.
- W porozumieniu pomiędzy Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju a Miastem Łódź kontynuowano „Opracowanie modelu prowadzenia rewitalizacji obszarów miejskich na wybranym obszarze w Mieście Łodzi”, który zakończył się we wrześniu 2016 roku. Budżet projektu, 4 mln złotych. Miasto otrzymało w ramach 100% dotacji z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013. Kontynuacja etapu 2
- W ramach programu „Mia100 Kamienic” wyremontowano budynki znajdujące się na terenie 2 nieruchomości.
- Do programu wytypowanych zostało 6 nieruchomości, w których wskazano 16 pomieszczeń niemieszkalnych, z możliwością ich adaptacji. Do programu wpłynęło 60 wniosków, spośród których 20 zostało odrzuconych z uwagi na niespełnienie wymogów formalno – prawnych. W wyniku posiedzenia Komisji wybrano 8 wniosków, a 24 wpisano na listę warunkową.
- Łącznie do V edycji wpłynęło 179 wniosków o adaptację strychów, co wskazuje na duże zainteresowanie taką formą pozyskania własnego mieszkania.
- Wydatki na remonty bieżące, konserwacje i rozbiórki wyniosły 22,3 mln zł, w tym na remonty lokali mieszkalnych komunalnych, socjalnych i tymczasowych wydano 10,5 mln zł, na rozbiórki budynków 0,8 mln zł, na pozostałe remonty bieżące i konserwacje 11 mln zł.
- Wyremontowano 234 lokali socjalnych, 282 lokali zamiennych i 15 pomieszczeń tymczasowych, ponadto rozebranych zostało 24 budynków, w tym 18 zlokalizowanych w strefie wielkomiejskiej.
- Przyjęto zarządzenie w sprawie możliwości spłaty zadłużenia z tytułu opłat za korzystanie z lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób Miasta Łodzi w formie świadczenia rzeczowego - prac porządkowych, remontowo-konserwatorskich oraz pomocniczych prac administracyjnych i usługowych świadczonych. Do końca 2016 r. wnioski o odpracowanie zaległości złożyły 302 osoby złożyły wnioski o odpracowanie zaległości, z czego 28 wniosków zostało rozpatrzonych negatywnie (ze względu na stan prawny nieruchomości lub przekroczenie dochodów), 214 osób podpisało porozumienia, 164 osoby wykonały świadczenie rzeczowe na łączną kwotę 642,32 tys. zł (38 osób odpracowało całość zadłużenia), a 3 osoby zrezygnowały z wykonywania świadczenia i spłaciły zadłużenie w łącznej wysokości 17,8 tys. zł.
- Zrealizowano 14 projektów w ramach programu „Zielone podwórka”.
- Przygotowano do sprzedaży w trybie przetargowym i bezprzetargowym, 189 nieruchomości o wartości 167,8 mln zł. Wpływy do budżetu wyniosły 131,4 mln zł.

- Rozpoczęto sprzedaż nieruchomości położonych w Nowym Centrum Łodzi w bezpośrednim sąsiedztwie budowanego dworca Łódź – Fabryczna. Transakcje te zabezpieczone zostały umowami notarialnymi wprowadzającymi zapisy dotyczące zakresu i terminu realizacji inwestycji.
- Kontynuowano prace nad aktualizacją „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łodzi”.
- Nastąpił wzrost stopnia pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego o 5,47% do 16,09% (4 723 ha) jego powierzchni. Miejska Pracownia Urbanistyczna kontynuowała pracę nad 53 projektami mpzp o łącznej powierzchni 5147 ha, które obejmują 17,54% miasta.
- Zorganizowano konkurs dla posiadaczy i dysponentów obiektów zabytkowych „Zabytek dobrze utrzymany”, w którym dwa pierwsze miejsca zdobyły: Pałac Gustawa Schreera przy ul. Narutowicza 48 i Pałac Jakuba Kestenberga przy ul. Jaracza 62/64).
- Opracowano projekt Szlaku Zabytków Techniki w Łodzi, w ramach którego wyznaczone zostały trasy tematyczne z najciekawszymi obiektami zabytków techniki w Łodzi.
- W roku 2016 utrzymała się spadkowa tendencja liczby stwierdzonych przestępstw (spadek o 2 319, stwierdzonych przestępstw było 17 480, z czego wykryto 8 174 co daje wskaźnik wykrywalności na poziomie 46,6%).
- W 2016 roku realizowano III etap Projektu Bezpieczna Łódź - Systemu Monitoringu Miejskiego, tj. przejęcia infrastruktury światłowodowej od Policji i wdrożenia do Systemu 17 punktów kamerowych, które wchodziły w skład monitoringu policyjnego „Comand & Control”.
- Łącznie w całym roku 2016 na utrzymanie czystości w okresie letnim i zimowym na drogach publicznych i wewnętrznych oraz na terenach niezabudowanych wydano prawie 38 mln zł.

FUNDAMENT

Łódź efektywna i przyjazna – wprowadzenie nowych standardów usług publicznych, pełne wykorzystanie atutów *miasta*, racjonalizacja zarządzania majątkiem komunalnym.

ŁÓDŹ SPRAWNIE ZARZĄDZANA, OSZCZĘDNA I GOSPODARNA

Racjonalizacja zarządzania majątkiem i zasobami, podniesienie jakości świadczonych usług publicznych.

Organizacyjne przygotowanie urzędu do wdrożenia i realizacji zadań w oparciu o cele i rezultaty

Reorganizacja Urzędu Miasta Łodzi

W ostatnim roku kontynuowano systematyczną reorganizację Urzędu Miasta Łodzi. Zebrane doświadczenia pozwoliły na zaproponowanie dalszych rozwiązań organizacyjnych, których celem była poprawa efektywności funkcjonowania urzędu. Zmiany dokonane w 2016 r.:

- W Departamencie Gospodarowania Majątkiem:
 - od 1 stycznia zlikwidowano Wydział Majątku Miasta, Wydział Praw do Nieruchomości oraz Wydział Skarbu Państwa i utworzono w ich miejsce: Wydział Dysponowania Mieniem, Wydział Zbywania i Nabywania Nieruchomości oraz Biuro Zasobu Skarbu Państwa. W wyniku wprowadzenia zmian zarządzanie zasobem majątkowym, skoncentrowane zostało w Wydziale Dysponowania Mieniem, z nastawieniem na intensyfikację przychodów, ułatwienie zastępowalności pracowników oraz stworzenie centrów kompetencyjnych do obsługi wszystkich trzech jednostek majątkowych, a tym samym wyeliminowanie dublujących się zadań. Wydział Zbywania i Nabywania Nieruchomości docelowo ma być wyspecjalizowaną komórką odpowiedzialną za trwałe zadysponowanie nieruchomościami zarówno poprzez sprzedaż jak i zakup, ze szczególnym nastawieniem na aktywną współpracę z rynkiem i efektywną realizację potrzeb inwestycyjnych. Rola Biura Zasobu Skarbu Państwa będzie natomiast skoncentrowana na funkcjach ewidencyjnych i sprawozdawczych, współpracy z Wojewodą Łódzkim i wykonywaniu funkcji właścicielskich.

Proponowany podział kompetencji ma być bardziej przejrzysty dla mieszkańców składających wnioski oraz dla pracowników Urzędu Miasta Łodzi, ma również uprościć komunikację wewnętrzną, skrócić czas załatwiania poszczególnych spraw, a poprzez stworzenie wyspecjalizowanych centrów kompetencyjnych usprawnić zarządzanie pracownikami i bieżącą realizacją zadań.

 - W Wydziale Dysponowania Mieniem utworzono Samodzielne Stanowisko ds. Zarządzania Ryzykiem oraz Oddział Zlecenia Wycen i Opracowań Geodezyjno-Prawnych.
 - W Wydziale Zbywania i Nabywania Nieruchomości utworzono Samodzielne Stanowisko ds. Wsparcia Sprzedaży, które ma zapewnić rozpoznanie zainteresowania inwestorów, identyfikację preferencji inwestycyjnych, a tym samym dopasowanie oferty do zapotrzebowania rynkowego. Ponadto podejmowane są działania na rzecz budowania i utrzymania relacji z uczestnikami rynku nieruchomości oraz aktywna współpraca z komórkami odpowiedzialnymi za obsługę inwestorów.
 - Od 1 kwietnia utworzono Biuro Gospodarki Mieszkaniowej zmiana związana była z utworzeniem miejskiej jednostki organizacyjnej – Zarządu Lokali Miejskich, u podstaw powstania którego leży przede wszystkim zmiana koncepcji zarządzania zasobem lokalowym miasta. Koncepcja ta polega głównie na:
 - czytelnym podziale zadań pomiędzy komórką organizacyjną UMiŁ a miejską jednostką organizacyjną wykonującą zadania własne gminy w zakresie gospodarowania zasobem lokalowym miasta w następujący sposób:

- Biuro Gospodarki Mieszkaniowej – „aktywna rada nadzorcza” dla jednostki budżetowej, komórka organizacyjna UMŁ planująca politykę i programy kreujące zasoby lokalowe i nadzorujące ich wykonanie,
- Zarząd Lokali Miejskich – miejska jednostka organizacyjna (jednostka budżetowa) efektywnie realizująca zadania wynikające z polityki i programów, zarządzająca i administrująca zasobem lokalowym,
- reorganizacji dotychczasowych struktur i zadań - przyjęcie powyższej koncepcji oznacza przeniesienie znacznej części zadań (np. obsługi mieszkańców, wynajmowania lokali użytkowych, zamiany lokali mieszkalnych, prowadzenia działań windykacyjnych) z dotychczasowego Wydziału Budyneków i Lokali do Zarządu Lokali Miejskich oraz konieczność dokonania podziału pozostałych zadań pomiędzy wewnętrzne komórki organizacyjne nowopowstałego Biura Gospodarki Mieszkaniowej.
- Od 21 listopada utworzono samodzielne stanowisko pracy - Geodeta Miejski, do zadań którego należy pomoc prezydentowi Miasta w realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących geodezji i kartografii, w szczególności określonych w ustawie – Prawo geodezyjne i kartograficzne. Geodeta Miejski wykonuje swoje zadania przy pomocy Łódzkiego Ośrodka Geodezji.
- W Departamencie Architektury i Rozwoju:
 - Od 1 marca ze struktury Biura Architekta Miasta wyodrębniono Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków. Zmiana miała na celu dostosowanie do realizacji nowych zadań związanych z utworzeniem Parku Kulturowego ulicy Piotrkowskiej oraz z prowadzonymi procesami rewitalizacji Miasta.
 - Od 1 grudnia zmiany w strukturze wewnętrznej Wydziału ds. Zarządzania Projektami:
 - zlikwidowano Zespół ds. Raportowania i Analiz oraz Samodzielne Stanowisko ds. Administracyjno-Organizacyjnych i utworzono w ich miejsce Oddział Organizacyjny,
 - przekształcono Zespół ds. EXPO w Oddział ds. EXPO,
 - przekształcono Zespół ds. Projektów w Oddział ds. Projektów.
 - Zmiana w strukturze wewnętrznej Biura Strategii Miasta Przekształcono Zespół ds. Regionalnego Biura w Brukseli w Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Międzynarodowymi (zmiana wejdzie w życie od 1 stycznia 2017 roku).
- W Departamencie Komunikacji Społecznej i Zdrowia:
 - Od 1 września w związku z likwidacją Biura Promocji i Turystyki nastąpiła reorganizacja Biura Informacji i Komunikacji Społecznej wraz ze zmianą nazwy na Biuro Promocji, Komunikacji Społecznej i Turystyki. Nowe biuro przejęło z Biura Promocji i Turystyki:
 - Oddział Ekonomiczny,
 - Oddział Promocji Miasta,
 - Oddział Turystyki, którego zakres zadań ulegnie rozszerzeniu o zadania zlikwidowanego Oddziału Łódź Convention Bureau.

W następstwie wprowadzonych zmian do Biura Promocji, Komunikacji Społecznej i Turystyki przypisano również nadzór nad Centrum Informacji Turystycznej w Łodzi oraz Łódzkim Centrum Wydarzeń.
 - Od 1 września 2016 r. nastąpiła reorganizacja Biura Obsługi Inwestora i Współpracy z Zagranicą w Departamencie Komunikacji Społecznej i Zdrowia polegająca na przekształceniu dwóch zespołów, tj. Zespołu ds. Marketingu Inwestycyjnego oraz Zespołu ds. Nieruchomości i Infrastruktury w oddziały: Oddział ds. Marketingu Inwestycyjnego oraz Oddział ds. Nieruchomości i Infrastruktury, a od 1 grudnia nastąpiła zmiana w strukturze wewnętrznej Biura polegająca na likwidacji Oddziału Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Oddziału Współpracy z Uczelniami i utworzenie w ich miejsce Oddziału Przedsiębiorczości i Współpracy z Uczelniami.

- W Departamencie Prezydenta:
 - Od 1 września nastąpiła reorganizacja Biura Rzecznika Prasowego Prezydenta Miasta Łodzi i zmiana nazwy na Biuro Rzecznika Prasowego i Nowych Mediów. Nowe Biuro przejęło zadania dotyczące redagowania portali i serwisów internetowych. Zmiany wewnątrz Biura:
 - zmiana nazwy Oddziału Analiz i Serwisu Internetowego na Oddział Komunikacji Społecznej,
 - likwidacja Samodzielnego Stanowiska ds. Wydawnictw, którego zadania zostały przejęte przez Oddział Komunikacji Społecznej,
 - utworzenie Oddziału Organizacji Imprez Patriotycznych i Dziedzictwa Łodzi, który zajmuje się m.in. zadaniami związanymi z organizowaniem rocznic, uroczystości świąt państwowych z udziałem władz miasta, realizacją projektów tożsamościowych, przygotowaniem wniosków o przyznanie odznaczeń i medali oraz współpracą z organizacjami kombatanckimi,
 - przejęcie z Biura Promocji i Turystyki wraz z zadaniami Oddziału Wsparcia Graficznego,
 - utworzenie Zespołu Mediów Społecznościowych oraz Zespołu Portalu Internetowego,
 - przekształcenie Oddziału Projektów Medialnych w Zespół Projektów Medialnych.
 - Od 1 września nastąpiła reorganizacja Biura ds. Zarządzania Kadrami w Departamencie Prezydenta polegająca na przekształceniu Samodzielnego Stanowiska ds. Ekonomiczno-Organizacyjnych w Oddział ds. Ekonomiczno-Organizacyjnych.
- Z dniem 1 lipca utworzono miejską jednostkę organizacyjną pn. Zarząd Inwestycji Miejskich. Celem utworzenia Zarządu Inwestycji Miejskich jest zgromadzenie w jednej jednostce budżetowej, rozproszonych zarówno w komórkach organizacyjnych Urzędu Miasta Łodzi i miejskich jednostkach organizacyjnych, kompetencji i zadań dotyczących prowadzonych przez Miasto Łódź inwestycji, co w konsekwencji ma wpłynąć na poprawę ich sterowności, racjonalności i efektywności.

Wymiarem praktycznym ma być wypracowanie zgodności programowania inwestycji i zintegrowanego ich prowadzenia, we wszystkich aspektach funkcjonalnych i płaszczyznach oddziaływania (urbanistycznej, architektonicznej, infrastrukturalnej i społecznej). Zarząd Inwestycji Miejskich będzie realizował inwestycje w ramach przyjętego planu inwestycyjnego. Zadaniem jednostki będzie pełnienie funkcji inwestora dla realizacji inwestycji z zakresu robót budowlanych dotyczących m.in. obiektów oświaty, kultury i sportu, budownictwa mieszkaniowego oraz rewitalizacji obszarowej i kubaturowej.

Dotychczas zadania te były realizowane przez Zarząd Dróg i Transportu oraz komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi, w szczególności Biuro ds. Inwestycji, które zlikwidowano a pracowników przeniesiono do Zarządu Inwestycji Miejskich.
- Z dniem 1 lipca reorganizacji dokonano również w Zarządzie Dróg i Transportu, którego zadania w zakresie inwestycji drogowych zostały przejęte przez Zarząd Inwestycji Miejskich. Jednocześnie Urząd Miasta Łodzi przejął:
 - zadania polegające na opracowaniu zasad i koordynacji newralgicznych z punktu widzenia drożności miasta zajęć pasa drogowego, związanych z inwestycjami i remontami dotyczącymi infrastruktury (Biuro Inżyniera Miasta),
 - kompetencje planistyczne, związane w szczególności z rozwojem sieci drogowej i tramwajowej oraz tworzenie koncepcji funkcjonalno-przestrzennych dla potrzeb inwestycji drogowych i kubaturowych (Zespół Koncepcji Drogowych w Biurze Architekta Miasta).

W wyniku przeprowadzonych zmian zadania ZDiT ograniczą się głównie do bieżącego utrzymania dróg oraz

transportu zbiorowego.

SYSTEM MIERNIKÓW AKTYWNOŚCI

Do pomiaru aktywności UMiL wybrano mierniki uwzględniające zasadę zrównoważonego rozwoju oraz jakość życia. Horyzontalna zasada wprowadzona w Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ oznacza dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców, trwałego rozwoju gospodarki oraz odpowiedzialnego korzystania z zasobów przy uwzględnieniu skutków ekonomicznych, społecznych i środowiskowych dla obecnych i przyszłych pokoleń. Wskaźniki oparte o zasadę zrównoważonego rozwoju zostały pogrupowane według trzech ładów. W ramach każdego z nich wyróżniono:

- Ład środowiskowo-przestrzenny:
 - Ekologizacja planowania przestrzennego,
 - Ochrona przyrody i krajobrazu,
 - Ochrona gleb i odpady,
 - Ochrona wód, powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego.
- Ład gospodarczy:
 - Przedsiębiorczość (podmioty gospodarcze i pracujący),
 - Poziom i struktura zatrudnienia,
 - Budownictwo mieszkaniowe,
 - Infrastruktura techniczna.
- Ład społeczny:
 - Edukacja,
 - Zdrowie,
 - Bezpieczeństwo publiczne,
 - Mieszkalnictwo,
 - Kultura, sport i rekreacja (styl życia), ale także konferencje, kongresy,
 - Aktywność na rynku pracy.

Ład środowiskowo-przestrzenny

Funkcjonowanie planowania przestrzennego monitorowana jest liczbą wydanych decyzji o warunkach zabudowy (WZiZT) oraz pozwoleń na budowę. Zarówno w przypadku WZiZT jak i pozwoleń obserwujemy zbliżoną liczbę decyzji wydawanych w poszczególnych latach. Wskazuje to na stabilizację w zakresie realizowanych inwestycji na terenie Miasta.

Rys. 15. Trend w czasie liczby wydanych decyzji WZiZT i pozwoleń na budowę w latach 2014-2016

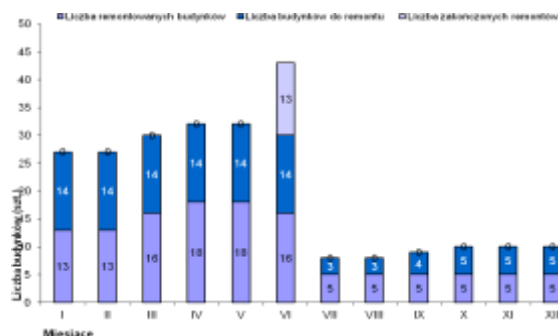

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta.

Ład gospodarczy

W ramach kategorii ładu gospodarczego przeanalizowano obszary: infrastruktura techniczna i zasoby mieszkaniowe.

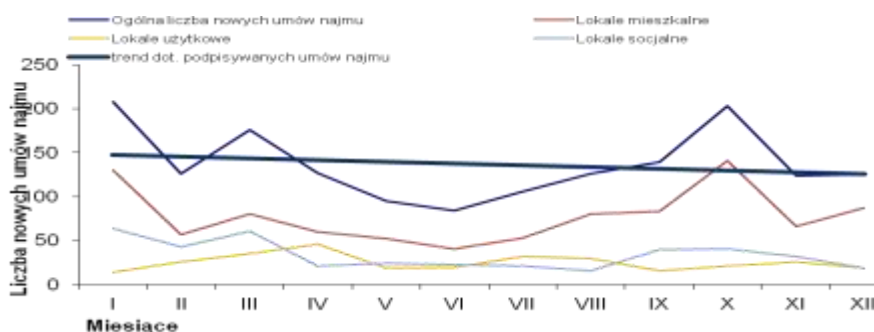
Rys. 16. Remonty budynków będących własnością lub współwłasnością Miasta 2016 r.

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta.

W pierwszym półroczu zauważalna jest w stosunku do drugiego półrocza zarówno większa liczba budynków remontowanych przy stałej liczbie budynków do remontu. W czerwcu liczba zakończonych remontów wynosiła 12. W okresie wakacyjnym i jesienno – zimowym można zaobserwować podobną liczbę budynków remontowanych - 5 oraz tendencję wzrostową liczby budynków do remontu. Jak wskazuje wykres miesięczny plan remontów przewiduje kumulację cykli remontowych w pierwszej połowie roku. Druga połowa to okres planowania kolejnych remontów.

Rys. 17. Liczba nowych umów najmu.

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta.

Obserwowany w 2015 r. stopniowy wzrost ogólnej liczby podpisywanych umów najmu, w 2016 r. uległ zmianie i jak wskazuje wykres widoczna jest raczej tendencja spadkowa. W przypadku umów na lokale użytkowe i socjalne można mówić o stabilizacji (podobnie jak w roku poprzednim), a na spadek ogólnej liczby umów miała wpływ mniejsza ilość umów najmu na lokale mieszkalne, szczególnie w okresie letnim. Mimo zmiany tendencji ogólna liczba podpisywanych miesięcznie umów nie zmieniła się w stosunku do ubiegłego roku i waha się na podobnym poziomie.

Infrastruktura techniczna – informacje przekazywane przez Wydział Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów pozwalają określić wskaźnik kongestii (załoczenia) miasta. Zarówno liczba wydanych uprawnień do kierowania pojazdem, jak i liczba dokonanych rejestracji ma odzwierciedlenie w ilości i natężeniu ruchu pojazdów. Analizowane mierniki w zakresie składania wniosków wykazują sezonowość (np. liczba składanych wniosków o wydanie prawa jazdy ma największą intensywność między majem a wrześniem, a wartości w pozostałych miesiącach są zbliżone do średniorocznych). W 2016 r. średnia liczba wydawanych uprawnień do kierowania pojazdem wyniosła 591 540 (wzrost w stosunku do 2015 r. o 51, a do 2014 r. o 177). Średnia liczba dokonanych rejestracji pojazdów w 2016 r. wyniosła 7 033 prawie 6 070 (wzrost w stosunku do 2015 r. o 963,

a do 2014 r. o 1449).

Ład społeczny

Wskaźniki odnoszące się zarówno do obszarów bezpieczeństwa, estetyki, czystości miasta wskazują, że ich comiesięczne wartości były do siebie zbliżone.

W roku 2016 łączna liczba wystawionych wniosków o ukaranie i mandatów przez SM wyniosła 63 794 w 2015 r. wynosiła 73 159. Odnotowuje się więc powolny spadek tego rodzaju aktywności SM.

Wskaźniki dotyczące estetyki i czystości Miasta Łodzi to liczba wystawionych wniosków o ukaranie i mandatów w sprawach dotyczących utrzymania czystości i porządku na terenie miasta, zakazu wprowadzania psów, programu „Czysta elewacja” i usuwania psich odchodów, które stanowią w sumie 1,5% wszystkich wniosków o ukaranie i mandatów. W roku ubiegłym było to 0,6%. W 2014 roku miesięcznie liczba wniosków o ukaranie i mandatów wystawianych przez Straż Miejską w przypadku ruchu drogowego wynosiła 2 012. W przypadku ochrony spokoju i porządku w miejscach publicznych był to poziom 3 524.

Wnioski o ukaranie i mandaty w sprawach dotyczących zakazu wprowadzania psów, programu „Czysta elewacja” i usuwania psich odchodów w roku 2016 stanowiły 1% ogółu, identycznie jak w poprzednich latach. Tak niski procent może wskazywać na nieuwzględnianie ich w priorytetach SM i traktowanie jako tzw. przypadki drobne mimo, że te rodzaje zakłóceń porządku rzutują w sposób jednoznaczny na postrzeganie miasta zarówno przez mieszkańców, jak i gości z zewnątrz. W stosunku do roku ubiegłego spadła liczba wystawianych wniosków o ukaranie i mandatów w ruchu drogowym (zakaz używania przez SM fotoradarów) z 33% do 28% w strukturze wszystkich kar oraz wzrósł procent wniosków o ukaranie i mandatów w zakresie ochrony spokoju i porządku w miejscach publicznych z 58% do 61%.

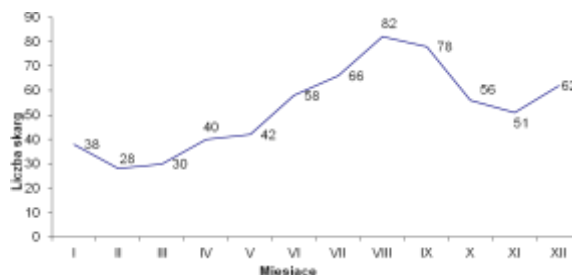
Określeniu aktywności miasta i pracy Straży Miejskiej mogą służyć wskaźniki odnoszące się do liczby patroli, a także liczby interwencji, w zakresie ochrony spokoju i porządku w miejscach publicznych oraz ruchu drogowego. Średnio w miesiącu, w 2016 roku Straż Miejska wykonała 1351 patroli (w roku 2015 było 1410) oraz podjęła ok. 6500 interwencji.

Postępowanie administracyjne

Ocenę postępowania administracyjnego (jakość pracy jednostek Urzędu Miasta Łodzi) sporządzono na podstawie informacji z: Wydziału Urbanistyki i Architektury, Biura Architekta Miasta, Wydziału Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów, Urzędu Stanu Cywilnego, Wydziału Spraw Obywatelskich. W przypadku skarg mieszkańców wpływających do Urzędu Miasta Łodzi ocenie podlegają wszystkie jednostki organizacyjne.

Średnia miesięczna liczba skarg na działanie jednostek UMŁ w 2016 r. wynosi 53 i wzrosła w stosunku do lat poprzednich. Choć porównując liczbę skarg kolejno: 64 w 2012 r., 65 w 2013 r., 37 w 2014 r., 30 w 2015 r. można uznać, tendencje wskazują na niezmienną jakość pracy UMŁ.

Rys. 18. Skargi złożone w jednostkach i komórkach UMŁ 2016 r.

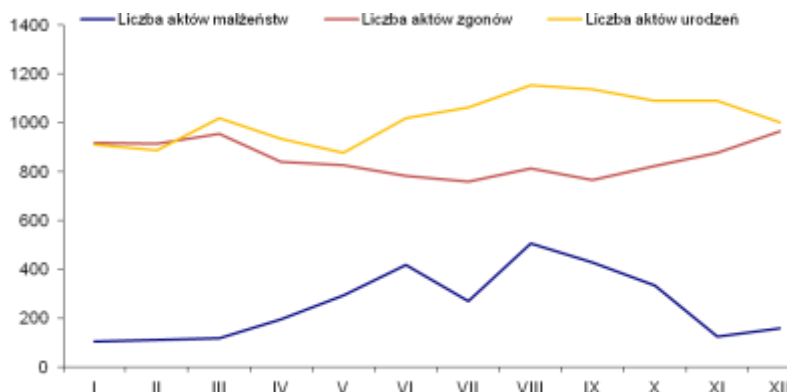

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta.

W przypadku mierników jakości pracy urzędu, szczegółowa analiza wskazuje na sezonowość części usług

świadczonych na rzecz mieszkańców. Okresy wzrostu ilości skarg to kolejne przełomy roku.

Rys. 19. Liczba wystawianych dokumentów przez Urząd Stanu Cywilnego

Źródło: opracowanie własne Biura Strategii Miasta.

Okresy wzmożonej pracy Urzędu Stanu Cywilnego w 2016 roku przypadają między majem a wrześniem. W zakresie wydawanych aktów małżeńskich obserwuje się spadek ich liczby w okresie jesienno – zimowym. Tendencje zmian liczby zgonów i urodzeń utrzymują się na stałym poziomie przy zauważalnym niewielkim spadku liczby zgonów i wzroście liczby urodzeń w okresie wiosenno – letnim.

Gospodarka finansowa miasta

Jednym z najważniejszych zadań łódzkiego samorządu jest kontynuowanie działań zmierzających do poprawy wyników finansowych budżetu. Strategicznymi celami polityki budżetowej w najbliższych latach pozostanie:

- zachowanie prorozwojowej polityki Miasta w perspektywie długookresowej przy zachowaniu ograniczeń reguł fiskalnych wynikających z zapisów art. 242 i 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- utrzymanie wysokości nadwyżki operacyjnej umożliwiającej kontynuowanie polityki inwestycyjnej miasta Łodzi na poziomie wynikającym z podjętych zobowiązań oraz założeń perspektywy finansowej 2014-2020,
- zapewnienie stabilności finansowej miasta przez odpowiednią kontrolę deficytu i poziomu długu przy jednoczesnym utrzymaniu zdolności do zaciągania, obsługi i spłaty zadłużenia zapewniającego realizację programu inwestycyjnego miasta,
- koncentracja środków na dokończenie już rozpoczętych zadań inwestycyjnych w szczególności ujętych w ramach przedsięwzięć w obecnej WPF miasta Łodzi na lata 2017-2040,
- koncentracja na działaniach związanych z pozyskaniem środków z budżetu UE na lata 2014-2020 poprzez kontynuowanie przygotowania kluczowych projektów do sfinansowania w ramach ww. perspektywy (z uwzględnieniem Zarządzenia Prezydenta Miasta Łodzi Nr 5387/VI/13 z dnia 28.11.2013 r. z późn. zmianami) oraz na wygospodarowanie wkładu własnego na realizację ww. projektów.

Podstawowymi priorytetami w 2016 r. były:

- realizacja poziomu nadwyżki operacyjnej, umożliwiająca utrzymanie nowego wskaźnika obsługi zadłużenia w perspektywie kolejnych lat w limicie ustawowym, umożliwiając kontynuację polityki inwestycyjnej miasta Łodzi na poziomie wynikającym z podjętych zobowiązań oraz możliwości perspektywy finansowej,
- stopniowe ograniczanie deficytu budżetowego i ścisła kontrola poziomu zadłużenia,
- koncentracja środków na dokończenie już rozpoczętych zadań inwestycyjnych, w szczególności ujętych w ramach przedsięwzięć w obecnej WPF miasta Łodzi na lata 2015-2040,

- przygotowanie projektów do sfinansowania w nowej perspektywie budżetowej UE na lata 2014-2020 (z uwzględnieniem Zarządzenia Prezydenta Miasta Łodzi Nr 5387/VI/13 z dnia 28.11.2013 r.) i wygospodarowanie środków na ten cel w zakresie wkładu własnego.

Tab. 115. Realizacja budżetu Miasta (dane wstępne)

	2012		2013		2014		2015		2016*	
		% planu		% planu		% planu		% planu		% planu
Dochody ogółem w mln zł	3 030,3	96,2	3 574,7	98,6	3 396,6	98,6	3 841,4	99,7	3 908,5	100,5
na 1 mieszkańca w zł	4 209		5 005		4 811		5 480		5 594	
Wydatki ogółem w mln zł	3 322,6	94,7	3 807,3	94,3	3 837,9	94,4	3 997,5	98,2	3 840,4	95,0
na 1 mieszkańca w zł	4 621		5 331		5 436		5 703		5 496	
Udział wydatków majątkowych w wyd. ogółem	16 %		26 %		26,6%		27,6%		16,5%	
Wielkość nadwyżki operacyjnej w mln zł	27,6	25,4	166,9	148	226,1	120,7	279,8	133	280,8	110,2
Dochód z podatku PIT w mln zł	742,5	97,3	756,1	101	805,7	101,1	862,4	100,9	919,4	131,0
Dochód z podatku CIT w mln zł	65,6	82	64,6	96,8	59,6	80,4	69,1	98,2	73,5	99,8

Źródło: Wydział Budżetu.

W 2016 r. wykonanie dochodów Miasta ogółem wyniosło 3 908,5 mln zł, co stanowi 100,5% kwoty zaplanowanej w budżecie.

Zadłużenie Miasta zmniejszyło się o 113,8 mln zł tj. 4% w stosunku do zadłużenia w 2015 r. Miasto w 2016 r. uruchomiło kredyty zagraniczne z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w wysokości 120 mln zł przy planowanej kwocie 170 mln zł, spłaciło kredyty przed wymaganym terminem w kwocie 58 mln zł. Koszty obsługi zadłużenia zrealizowano na poziomie 64% planu.

Miasto osiągnęło nadwyżkę w kwocie 69,3 mln zł zamiast planowanego deficytu w wysokości 24,8 mln zł, co można uznać za duży sukces (od kilkunastu lat miasto wykazywało deficyt). Wysoki poziom nadwyżki operacyjnej 280,8 mln zł, utrzymujący się od kilku lat stwarza bezpieczniejsze warunki dla realizacji planowanych inwestycji.

Tab. 116. Dochody i wydatki majątkowe na zadania współfinansowane środkami UE.

	Wydatki w mln zł	Dochody w mln zł
2011	88	17
2012	240	97
2013	430	234
2014	463	232
2015	668	494
2016	74	224
Razem	1 963	1 298

Źródło: Wydział Budżetu.

Dochody Miasta ze sprzedaży mienia kształtowały się następująco:

- w 2012 r. 65,4 mln zł,
- w 2013 r.- 115,8 mln zł,
- w 2014 r.- 93,1 mln zł,
- w 2015 r.- 136,7 mln zł,
- w 2016 r.- 177,8 mln zł.

Wpływy ze sprzedaży biletów komunikacji zbiorowej w 2016 roku wyniosły 137,8 mln zł. Dla porównania w 2015 wyniosły 135,5 mln zł. a w 2014 r 144,9 mln zł

Ponadto, przychody ze sprzedaży wspólnych biletów: Wspólnego Biletu Aglomeracyjnego i Wspólnego Biletu Łódzko-Pabianickiego w 2016 roku wyniosły 3,85 mln zł (w 2015 r. – 2,92 mln zł).

W związku z uchwałą Nr XXI/478/15 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 9 grudnia 2015 r., która wprowadziła szereg zmian w wyglądzie i funkcjonowaniu Strefy Płatnego Parkowania, ZDiT wprowadził nowy taryfikator opłat parkingowych: zwiększający i różnicujący względem siebie stawki za poszczególne godziny postoju (opłaty w podstrefie „A” są wyższe od opłat w podstrefie „B”), likwidujący bilet dzienny, wprowadzający wyłącznie roczne abonamenty parkingowe, których

liczba została wzbogacona o abonamenty dla pojazdów o napędzie elektrycznym (całkowicie zwolnione z opłat) oraz hybrydowym (w preferencyjnej stawce 120 zł).

Wprowadzone zmiany przełożyły się na wzrost dochodów uzyskanych ze sprzedaży biletów i abonamentów parkingowych. Łącznie uzyskano z tego tytułu 8,84 mln zł. Kontrolerzy SPP wystawili 55 880 wezwań za brak opłaty parkingowej. Dla porównania w 2015 roku wpływy z SPP wyniosły 6,77 mln zł, a wezwań wystawiono 60 444 sztuk.

Wydatki

W 2016 r. wydatki Miasta ogółem wyniosły 3 840,4 mln zł i w odniesieniu do ubiegłego roku zmalały o 4% lat obserwuje się tendencję wzrostową (2015 – 3 997,5 mln zł, 2014 r. 3 838 mln zł, 2013 r. 3 807 mln zł, 2012 r. 3 322 mln zł).

W zakresie wydatków bieżących priorytetem będzie sfinansowanie wydatków obligacyjnych, do których należą między innymi:

- obowiązkowe obciążenia na rzecz budżetu państwa,
- wydatki z tytułu obsługi długu,
- wydatki wynikające z zawartych umów wieloletnich, wydanych decyzji, pozwoleń, wyroków sądowych ustalających odszkodowania itp.,
- wydatki z tytułu wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń,
- wydatki zapewniające ciągłość działań miasta w zaspokojeniu potrzeb społecznych.

Utrzymanie dyscypliny w zakresie wydatków bieżących będzie realizowane m.in. poprzez:

- dalszą racjonalizację poziomu wydatków administracyjnych, w szczególności poprzez zachowanie ogólnego limitu wydatków na wynagrodzenia na poziomie 2016 roku (z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów szczególnych oraz skutków decyzji podjętych w 2016 r.),
- utrzymanie ogólnego poziomu dotacji dla podmiotów realizujących zadania miasta w zakresie edukacji i pomocy społecznej na poziomie roku 2016,
- ustalenie poziomu dotacji dla miejskich instytucji kultury na poziomie 2016 r. z uwzględnieniem skutków decyzji podjętych w 2016 roku,
- utrzymanie ogólnego poziomu pozostałych wydatków bieżących w wysokości nie wyższej niż w 2016 roku.

W 2016 roku na inwestycje zaplanowano (plan po zmianach) 766,2 mln zł, wykonano 633,8 mln zł tj. 82,7 %. W 2015 roku na inwestycje zaplanowano 1 300,8 mln zł, po zmianach 1 308,5 mln zł, a zrealizowano 1 104,4 mln zł, w 2014 roku zaplanowano 1 315,4 mln zł, po zmianach 1 174,5 mln zł, wykonano 1 020,4 mln zł.

Najważniejsze z kierunki wydatków inwestycyjnych zrealizowanych w 2016 r. to:

- inwestycje drogowe, w tym:
 - Węzeł Multimodalny przy Dworcu Fabrycznym- 73,0 mln zł,
 - Przebudowa układu drogowego wokół Multimodalnego Dworca Łódź- Fabryczna – 32,0 mln zł,
 - Przebudowa układu drogowego wokół stadionu Łódź Widzew- 23,0 mln zł,
 - Przebudowa Ronda Sybiraków, skrzyżowanie ul. Juszcakiewicza-Konstantynowskiej, skrzyżowania ul. Okólnej z DK nr 71- 13,8 mln zł,
 - Budowa układu dróg rowerowych na terenie miasta – 10,0 mln zł,
 - Rewitalizacja obszarowa centrum (projekty 1c-8c)- 9,6 mln zł,
 - Przebudowa dróg na terenie Polesia- 7,0 mln zł,
 - Budowa Al. Kościuszki – 4,8 mln zł,
 - Przebudowa dróg na Osiedlu Sikawa – 3,9 mln zł,

- Przebudowa ul. Kilińskiego – 2,9 mln zł,
- inwestycje w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w tym:
 - Rozwój funkcji i usług oferowanych przez EC-1 Łódź- Miasto Kultury- 22,4 mln zł,
 - Rewitalizacja obszarowa- centrum (projekty 1a-8a)- 18,9 mln zł,
 - Rewitalizacja Księżego Młyna – 3,0 mln zł,
- inwestycje w zakresie kultury fizycznej i sportu, w tym:
 - Budowa stadionu przy ul. Al. Piłsudskiego 138 – 43,9 mln zł,
 - Przebudowa obiektu sportowego przy ul. Małachowskiego 5 – 5,0 mln zł,
 - Budowa stadionu żużlowego- 2,6 mln zł.

Realizacja budżetu miasta ukierunkowana była na działania gwarantujące dalszy konsekwentny rozwój Łodzi. Od 1 stycznia 2014 roku obowiązuje nowy wskaźnik zadłużenia, który przedstawia rzeczywiste możliwości danej jednostki samorządu terytorialnego w zakresie spłaty zobowiązań. Zestawienie planowanych wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tab. 117. Prognoza finansowa Miasta Łodzi na najbliższe lata.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Dochody ogółem	3 908 457	3 784 269	3 820 290	3 908 208
Dochody bieżące	3 487 343	3 590 549	3 620 602	3 701 150
Dochody majątkowe	421 114	193 720	199 688	207 058
Wydatki ogółem	3 840 394	3 917 956	3 821 198	3 895 214
Wydatki bieżące	3 206 556	3 311 220	3 356 181	3 424 732
Wydatki majątkowe	633 838	606 736	465 017	470 482
Nadwyżka/ Deficyt budżetowy	68 063	-133 687	- 908	12 994
Nadwyżka/ Deficyt operacyjny	280 787	279 329	264 421	276 418
Łączne zadłużenie	2 745 921	2 899 726	2 889 967	2 876 974
Wskaźniki				
Maksymalny wskaźnik obsługi długu	11,61	10,68	11,10	10,69
Wsk. wynikający z art. 243	4,25	7,23	8,83	9,52

Źródło: Wydział Budżetu.

Poziom zobowiązań Miasta z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów na 31 grudnia 2016 r. wyniósł 2 745 921 tys. zł przedstawiał się następująco:

- zobowiązania z tytułu kredytów zaciągniętych na rynku krajowym 968 302 tys. zł
- zobowiązania z tytułu pożyczek z WFOŚiGW i NFOŚiGW 15 710 tys. zł
- zobowiązania z tytułu kredytów zaciągniętych na rynku zagranicznym (w EUR i PLN) 919 815 tys. zł
- zobowiązania zaciągnięte z tytułu emisji obligacji komunalnych 842 094 tys. zł.

W dniu 16 grudnia 2016 r. Zarząd Województwa Łódzkiego podjął uchwałę w sprawie wyrażenia pozytywnej opinii do aktualizacji Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+(Strategii ZIT) co oznacza wydanie pozytywnej opinii w zakresie możliwości finansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 inwestycji wskazanych w Strategii.

Ocena wiarygodności kredytowej Miasta Łodzi

Ocena ratingowa nadawana przez czołowe agencje jest przejrzystym i zrozumiałym dla dużych inwestorów zagranicznych i krajowych, banków, międzynarodowych instytucji finansowych oraz domów maklerskich działających na europejskich i międzynarodowych rynkach finansowych sygnałem o wiarygodności finansowej danego podmiotu.

Miasto Łódź od 2007 r. posiada wysoką ocenę wiarygodności kredytowej, przyznaną przez agencję Standard&Poor's, na poziomie BBB+, prognoza stabilna.

W październiku 2016 r. został podtrzymany. Ocena na poziomie BBB+ oznacza, że Łódź ma zadowalający poziom,

wskazujący na odpowiednią zdolność do płacenia rat i odsetek przy jednoczesnej większej możliwości wystąpienia obniżenia jakości walorów przy wystąpieniu zmian w koniunkturze gospodarczej i sytuacji politycznej.

Agencja przewiduje, że Łódź utrzyma swoje przeciętne wyniki budżetowe i odpowiednią płynność, zaś zadłużenie spłacane z podatków pozostaje umiarkowane.

Agencja ocenia możliwości w zakresie satysfakcjonującego zarządzania finansowego jako ograniczone przez słabą elastyczność budżetową miasta, ponieważ osiągnęło ono górny limit w zakresie wysokości większości podatków i opłat. Rating bierze również pod uwagę odpowiednią płynność Łodzi oraz jej niskie zobowiązania warunkowe. Dodatkowo uwzględnia także czynniki związane z gospodarką miasta, która oceniana jest jako słaba w porównaniu z poziomem międzynarodowym.

Zarządzanie finansowe miasta jest w opinii agencji satysfakcjonujące. Łódź realizuje szeroko zakrojony program inwestycji w celu redukcji suburbanizacji i promowania projektów kwalifikujących się do wsparcia z funduszy rozwoju regionalnego UE.

Płynność Miasta Łodzi oceniona została jako wystarczająca. Wolne środki pieniężne netto, aktywa płynne i dostępne otwarte linie kredytowe pokrywają około 200% obsługi zadłużenia wymagalnego na przestrzeni kolejnych 12 miesięcy. Jednocześnie agencja spodziewa się pewnej zmienności wskaźnika pokrycia obsługi długu po upływie najbliższych 12 miesięcy.

Agencja S&P's zauważa, że średnia wysokość zasobów gotówkowych znacząco wzrosła w ciągu ostatniego 1,5 roku, co oznacza poprawę płynności. Spodziewa się jednak, że miasto wykorzysta część tych rezerw w ciągu najbliższych 1-2 lat.

Sytuacja ekonomiczna spółek z udziałem Miasta Łodzi

Łódź posiada udziały w 20 spółkach prowadzących działalność w oparciu o kodeks spółek handlowych.

Zmiany w portfelu posiadanych spółek.

Sprzedż udziałów/akcji:

- Wszczęto postępowanie w sprawie zbycia przez Miasto Łódź 100% posiadanych udziałów w Łódzkim Funduszu Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. – opracowano aktualizację wyceny wartości zbywalnych udziałów i opublikowano ogłoszenie zapraszające do nabycia pakietu zbywalnych udziałów.
- Miasto nabyło od Uniwersytetu Łódzkiego 100 udziałów, a od Uniwersytetu Medycznego 50 udziałów Łódzkiego Regionalnego Parku Naukowo – Technologicznego sp. z o.o. za łączną kwotę 117,4 tys. zł).
- Powołano jednoosobową spółkę Miasta Łodzi - Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi sp. z o.o., do której wniesiono majątek w postaci ogrodu zoologicznego.

Likwidacja/upadłość podmiotów:

- kontynuowano proces likwidacji Camerimage Łódź Center Sp. z o.o. oraz proces upadłości Zakładu Drogownictwa i Inżynierii Sp. z o.o.,
- z rejestru wykreślona została spółka MKT Sp. z o.o. w likwidacji.

Podwyższenie kapitału zakładowego spółek miejskich:

- wniesione wkłady pieniężne do spółek łącznie wyniosły 84,77 mln zł, w tym:
 - Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta – 18,9 mln zł,
 - EXPO-Łódź sp. z o.o – 4,3 mln zł,
 - MPK Łódź sp. z o.o – 41,5 mln zł,
 - Aqua Park Łódź sp. z o.o – 3,7 mln zł,

- Widzewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego – 3,7 mln zł,
- Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi sp. z o.o – 9,1 mln zł,
- Łódzki Regionalny Park Naukowo – Technologiczny sp. z o.o – 3,7 mln zł,
- wniesione wkłady niepieniężne:
 - Łódzka Spółka Infrastrukturalna - 18,1 mln zł netto w postaci:
 - prawa własności trzech zabudowanych nieruchomości położonych w Łodzi przy ul. Północnej 1/3, ul. Ogrodowej 24/ul. Gdańskiej 2 oraz ul. Zielonej 6,
 - prawa własności dokumentacji projektowo-kosztorysowej wykonanej w związku z realizacją inwestycji rewitalizacyjnych na ww. nieruchomościach,
 - Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Łodzi sp. z o.o. w wysokości 81,1 mln zł netto w postaci:
 - prawa własności nieruchomości położonej w Łodzi przy ul. Konstanyńskiej 3 i 8/10, na których znajduje się ogród zoologiczny,
 - prawa własności znajdujących się na gruncie budynków;
 - prawa własności środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych związanych z prowadzeniem ogrodu zoologicznego.

Wyniki spółek na koniec 2016 r.

Ogólny przewidywany wynik netto wypracowany przez spółki z udziałem Miasta Łodzi w 2016 to strata 51,61 mln zł (w 2015 r. strata wynosiła 10,29 mln zł). Złożyły się na nią zyski w wysokości 47,20 mln zł i straty sięgające 98,81 mln zł. Przekazane przez spółki przybliżone kwoty zawierają dane przed badaniem biegłych i mogą ulec zmianie.

Z 20 spółek 10 przyniosło zyski, w tym najwyższe:

- Łódzka Spółka Infrastrukturalna sp. z o.o. – 18,15 mln zł,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. – 11,95 mln zł,
- Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna s.a. – 6,06 mln zł,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. – 3,16 mln zł,
- Aqua Park Łódź sp. z o.o. – 3,04 mln zł,
- Grupowa Oczyszczalnia Ścieków w Łodzi sp. z o.o. – 1,84 mln zł,
- Łódzki Rynek Hurtowy „Zjazdowa” s.a. – 1,27 mln zł,
- Widzewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.– 1,17 mln zł,
- Łódzkie Centrum Filmowe sp. z o.o.– 0,52 mln zł.
- MTŁ Spółka Targowa sp. z o.o. – 0,04 mln zł.

Najwyższe straty wystąpiły w spółkach:

- Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta sp. z o.o.– 47,91 mln zł,
- MPK – Łódź sp. z o.o.– 30,71 mln zł,
- Bionanopark sp. z o.o. (Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny) – 8,70 mln zł,
- Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi sp. z o.o. – 4,31 mln zł,
- Miejska Arena Kultury i Sportu sp. z o.o. – 3,23 mln zł,
- EXPO-Łódź sp. z o.o. – 2,53 mln zł,
- Centrum Medyczne im. dr. L. Rydygiera sp. z o.o. – 1,35 mln zł.

Wzrost zysków zanotowała ŁSI (z 17,00 mln zł do 18,15 mln zł), ŁSSE (z 5,21 mln zł do 6,06 mln zł), MPO (z 0,85 mln zł do 3,16 mln zł), Aqua Park Łódź (z 2,42 mln zł do 3,04 mln zł) i ŁRH Zjazdowa (z 0,81 mln zł do 1,27 mln zł).

Spadła wysokość wygenerowanego zysku przez ZWiK (z 12,01 mln zł do 11,95 mln zł), GOŚ (z 3,85 mln zł do 1,84 mln zł) i WTBS (z 1,75 mln zł do 1,17 mln zł), nie wpłynęło to na utratę przez te podmioty rentowności.

W wyniku wzrostu przychodów Łódzkie Centrum Filmowe zakończyło 2016 r. zyskiem w kwocie 518 tys. zł (w 2015 r. – strata 411 tys. zł). MTŁ Spółka Targowa w 2015 r. przyniosła niewielki kilkutyсяczny zysk (w 2016 r. zyski rosły do około 40 tys. zł.)

Port Lotniczy Łódź przewiduje niższą stratę niż w 2015 r. (spadek z 55,4 mln zł do 47,9 mln zł). Na stratę mają wpływ koszty rozwoju siatki połączeń lotniczych oraz koszty odsetek z tytułu emisji obligacji oraz spadek przychodów z działalności lotniskowej.

Wysoki udział w stratach posiada spółka MPK (30,71 mln zł). Strata w 2016 r. wynikała z innego sposobu rozliczenia rekompensaty za świadczone przez spółkę usługi transportu publicznego, tzn. wniesiony w grudniu 2016 r. wkład pieniężny do spółki został w całości wniesiony na poczet rozliczenia należnej Spółce rekompensaty za 2016 r. Taki sposób rozliczenia spowodował spadek przychodów Spółki o wysokość wniesionego wkładu. Gdyby kwotę tę ująć w przychodach Spółka zakończyłaby rok zyskiem w wysokości około 5,8 mln zł, a ogólna strata poniesiona w 2016 r. przez spółki z udziałem Miasta zmniejszyłaby się z 51,61 mln do około 15,06 mln zł.

Nastąpiła poprawa wyniku w spółce EXPO-Łódź. Mimo ponoszonych kosztów eksploatacji hali oraz kosztów spłaty obligacji strata uległa zmniejszeniu z 3,38 mln zł, uzyskanych na koniec 2015 r., do 2,53 mln zł na koniec 2016 r.

Zmniejszeniu uległa również strata ponoszona przez MAKiS, która w 2016 r. przejęła zarząd nad stadionem (z 3,86 mln zł do 3,23 mln zł).

2016 rok był pierwszym rokiem, kiedy koszty funkcjonowania Spółki BIONANOPARK (LRPN-T) obciążone zostały pełną amortyzacją od majątku wytworzonego w ramach inwestycji realizowanych na terenie Technoparku. Znalazło to odzwierciedlenie w pogorszeniu się wyniku finansowego Spółki z 2,28 mln zł do 8,70 mln zł.

W 2016 roku liczba spółek z większościovym udziałem Miasta Łodzi powiększona została o jednoosobową Spółkę - Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi sp. z o.o. Spółka przejęła majątek i zadania związane z prowadzeniem ogrodu zoologicznego. Funkcjonowanie ogrodu w postaci jednostki organizacyjnej miasta było deficytowe, w związku z tym z założenia w pierwszych trzech latach należy spodziewać się ujemnych wyników Spółki. Dodatkowo wyniki są planowane po oddaniu do użytku realizowanej przez spółkę inwestycji w postaci „Orientarium”.

Wyniki generowane przez Centrum Medyczne im dr. L. Rydygiera sp. z o.o. uzależnione są od zawartych kontraktów medycznych i świadczonych komercyjnie usług. Uzyskany wynik na koniec 2016 roku uległ nieznacznej poprawie, strata uzyskana na koniec 2015 r. w wys. 1,58 mln zł uległa zmniejszeniu do 1,35 mln zł.

Inwestycje realizowane przez Spółki

- Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta Sp. z o.o. – w 2016 r. kontynuowano program rozbudowy lotniska. Program realizowany przez Spółkę obejmuje 11 zadań na łączną kwotę 326,4 mln zł netto. Na koniec 2016 r. stopień wykonania rzeczowego programu wyniósł 87,96%. Spośród 11 zadań zakończone zostało 8 zadań. W 2016 roku Spółka na realizację Programu rozbudowy poniosła nakłady w wysokości 10,5 mln zł, w tym m.in. 7,4 mln zł na rozbudowę Płyty Postojowej Samolotów i 1,7 mln zł na budowę światłał podejścia.
- „Bionanopark” sp. z o.o. (dawniej: Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o.) - w 2016 r. Spółka dokonała zakupów środków trwałych związanych z bieżącym funkcjonowaniem na kwotę 115,1 tys. zł netto.
- MPK - Łódź Sp. z o.o. - w 2016 r. dokonano modernizacji 10 wagonów, z tego 8 sztuk typu 805 Na w wersji trzydrzwiowej za kwotę 7,5 mln zł, jednego wagonu M8C za kwotę 2,2 mln zł oraz jednego wagonu typu Cityrunner za 1,5 mln zł. Zmodernizowane wagony posiadają informację pasażerską i monitoring w tym informację głosową

zewnątrzną dla osób niedowidzących. Zapewnione zostało zwiększenie bezpieczeństwa pasażerów poprzez montaż kamer, ponadto zmodernizowane tramwaje posiadają impulsowy układ rozruchu i hamowania (obniżenie poboru energii), przetwornicę statyczną (wyciszenie pracy tramwaju, bardziej płynna jazda), drzwi odskokowo-przesuwane otwierane na zewnątrz (zwiększenie miejsca w tramwaju), klimatyzację kabiny motorniczego, zwiększenie liczby nagrzewnic przedziału pasażerskiego, poręcze ze stali nierdzewnej posiadające lepsze właściwości antybakteryjne.

W 2016 r. Spółka odnowiła infrastrukturę techniczną w zakładach na kwotę 4,2 mln zł. Najistotniejsze wartościowo były takie składniki tej infrastruktury jak tokarnia podtorowa, tokarka karuzelowa, frezarka bramowa i stoły warsztatowe. Tokarnia podtorowa została zakupiona w ramach projektu związanego z zakupem 22 wagonów tramwajowych, współfinansowanych ze środków unijnych. W związku z zakupem nowych wagonów i przeznaczeniem ich do eksploatacji, w Zakładzie Eksploatacji Tramwajów nr 1 na ul. Telefonicznej, dokonano zabiegów modernizacyjnych w zakresie budynków i budowli (w szczególności: przygotowanie postumentu do tokarni, modernizacja stanowiska do przeglądów OC) łącznie na ponad 1 mln zł.

W 2016 roku zakupiono na potrzeby odnowienia pojazdów, wykorzystywanych do świadczenia usług przewozowych na rzecz osób niepełnosprawnych, cztery specjalistyczne samochody.

Więcej wydatków niż wcześniej planowano dokonano w zakresie unowocześnienia sprzętu komputerowego. Wiązało się to z wprowadzeniem od 1 stycznia 2017 roku nowej wersji zintegrowanego systemu komputerowego IFS.

- Widzewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w 2016 roku rozpoczęło budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Wysokiej 25/27 w Łodzi – budowa przy wykorzystaniu partycypacji Miasta Łodzi. Na ww. nieruchomości powstanie budynek mieszkalny w zabudowie pierzejowej wraz z infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu. Budynek będzie sześciokondygnacyjny, jednoklatkowy z 51 mieszkaniami o powierzchni użytkowej 2.289,16 m², garażem wielostanowiskowym o pow. użytkowej 483,20 m² znajdującym się w parterze budynku.

Nakłady poniesione w 2016 roku wyniosły ok. 3,4 mln zł. Całkowity koszt realizacji inwestycji – 8 359 421,32 zł. Budynek zostanie oddany do użytku w lipcu 2017 r.

Inwestycja zrealizowana jest przy udziale finansowym Miasta Łodzi w wysokości 3,7 mln zł, z czego 1,5 mln zł to dofinansowanie, które Miasto Łódź uzyska z Banku Gospodarstwa Krajowego. Miasto Łódź w zamian za wkład pieniężny wniesiony do Spółki otrzyma prawo do wynajmu 25 mieszkań na zasadach określonych w zawartej ze Spółką umowie z dnia 26 kwietnia 2016 r. Wysokość czynszu będzie określona jako iloczyn wynajmowanej powierzchni i ustalonej maksymalnej stawki czynszu, obowiązującej w gminnym zasobie mieszkaniowym dla danego lokalu/budynku.

- ŁSI sp. z o.o. – nakłady poniesione w wysokości ok. 29,8 mln zł na budowę nowej sieci wodociągowej i sanitarnej oraz na modernizację sieci wodociągowej,
- Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi sp. z o.o. – nakłady na inwestycje wyniosły 2,7 mln zł netto, w tym na Orientarium 1,3 mln zł i na modernizację alejek z budżetu obywatelskiego 1,3 mln zł,
- Aqua Park Łódź sp. z o.o. – inwestycje na terenie parku wodnego wewnątrz obiektu w łącznej wysokości ok. 2,4 mln zł netto,
- ZWiK sp. z o.o. – 5 mln zł wydatki inwestycyjne na majątku Spółki;
- GOŚ w Łodzi sp. z o.o. – nakłady na środki trwałe poniesione w 2016 r. wyniosły 3,2 mln zł.

Wartość majątku

Wartość brutto majątku Miasta Łódź wg stanu na 31 grudnia 2015 r. wynosiła 20,8 mln zł i w porównaniu do stanu na 1 stycznia 2016 r. zwiększyła się o kwotę 1,18 mln zł. Zwiększenie wartości majątku Miasta nastąpiło głównie w wyniku

poniesionych wydatków majątkowych oraz zmiany ceny szacunkowej gruntów, które nie są ujęte w ewidencji księgowej.

Powierzchnia gruntów komunalnych wynosi 48,48 m² w tym:

- pod terenami mieszkaniowymi - 9,02 mln m² o wartości szacunkowej 1,34 mld zł,
- pod terenami pozostałymi - 39,46 mln m² o wartości szacunkowej 7,65 mln zł.

Wartość szacunkowa gruntów, nieujętych w ewidencji księgowej, wg stanu na 31 grudnia 2015 r. wynosi 8,99 mln zł i co stanowi 43,22 % wartości majątku Miasta. Wartość zmalała w związku ze zmniejszeniem powierzchni z tytułu przekształcenia prawa użytkowania we własność, ze sprzedaży i ze zmiany ceny.

Wartość majątku Miasta bez uwzględnienia szacunkowej wartości gruntów przedstawia się następująco:

- wartość brutto - 10 130 mln zł - wzrost o 956 mln zł tj. 109,39%,
- wartość netto - 7 819 mln zł - wzrost o 713 mln zł tj. 111,04%,
- wartość majątku przypadająca na 1 mieszkańca, wg danych Wydziału Księgowości, wynosi:
 - brutto 14 359,64 zł wzrost o 1 592,76 zł, tj. 112,47 %;
 - netto 10 126,38 zł wzrost o 644 mln zł tj. 108,98%.

Tab. 118. Wartość majątku

	2012	2013	2014	2015
Majątek ogółem w mln zł				
brutto	16 890,8	15 109,1	19 412	20 803
netto	14 469,2	12 566,0	16 413	17 229
Majątek ogółem w mln zł bez wartości gruntów				
brutto	7 925,0	8 437,7	10 174	11 813
netto	5 503,3	5 894,6	7 175	8 239
Liczba mieszkańców	737 098	722 000	708 554	698 688
Wartość majątku na jednego mieszkańca w zł				
brutto	10 751,95	11 686,65	14 359,64	16 906,82
netto	7 466,21	8 164,34	10 126,38	11 792,00
Procentowy udział wartości netto w wartości brutto	69,44	69,86	70,51	69,75

Źródło: Wydział Księgowości.

Poza wydatkami, w wyniku których powstają nowe składniki majątku, bądź zwiększa się wartość użytkowanych środków trwałych Miasto przeznacza corocznie znaczne środki finansowe na remonty posiadanego majątku. Wydatki te nie mają wpływu na wzrost wartości początkowej, jednak zwiększa się jego użyteczność. Ponadto w istotny sposób zostaje powstrzymany proces jego degradacji majątku.

Wzrost nastąpił przede wszystkim w wyniku :

- poniesionych dalszych nakładów na kontynuację inwestycji bieżących oraz tych z lat poprzednich,
- zakupu gotowych środków trwałych,
- dalszych nakładów poniesionych przez Zarząd Dróg i Transportu na budowę i modernizację dróg wewnętrznych, gminnych, powiatowych,
- nabycia majątku w drodze zakupu, zamiany, odszkodowania,
- przejęcia majątku w formie spadków i darowizn (przejmowanych z mocy prawa).

Jednocześnie nastąpiło zmniejszenie majątku w wyniku: sprzedaży, zamiany, likwidacji majątku, odpisów w ciężar funduszu nakładów bez efektu ekonomicznego, niedoborów.

Prywatyzacja zasobu

Zarząd Lokali Miejskich, realizując przyjętą przez Gminę Łódź koncepcję prywatyzacji zasobu lokalowego (polityka mieszkaniowa Gminy Łódź na lata 2016-2020), w której jako jeden z celów operacyjnych został wymieniony cel „Miasto o rosnącym udziale mieszkań prywatnych” prowadzi następujące działania zmierzające do zmiany w strukturze własności zasobów mieszkaniowych:

- sprzedaż lokali mieszkalnych i użytkowych na rzecz dotychczasowych najemców,
- całkowite wyjście z małych wspólnot mieszkaniowych (do 7 lokali), a następnie ze wspólnot, w których Gmina ma mniejszościowy udział; docelowo – wyjście ze wspólnot pozostałych,
- rozpoczęcie procesu prywatyzacji w budynkach całkowicie należących do Miasta, w których chęć wykupu zadeklarują najemcy dysponujący co najmniej 50% udziałem w nieruchomości przy czym wszystkie lokale są lokalami samodzielnymi.

Mając na celu usystematyzowanie działań zmierzających do przemian własnościowych, powołano Zespół ds. weryfikacji nieruchomości i lokali, którego zadaniem jest:

- przygotowanie wykazu lokali wolnych przeznaczonych do sprzedaży w drodze przetargowej,
- przygotowanie wykazu nieruchomości gminnych zabudowanych opróżnionymi budynkami przeznaczonymi do rozbiórki/ wyłączenia z użytkowania celem dokonania dalszych uzgodnień w sprawie ich sprzedaży,
- przygotowanie regulacji dotyczących procedury sprzedaży lokali,
- rozpatrywanie i realizacja składanych wniosków.

Tab. 119. Liczba wniosków dot. sprzedaży lokali wg stanu na dzień 31.12.2016 roku:

	wartość brutto w mln zł
Wnioski w realizacji:	792
Wnioski przekazane do WZiNN	1 147
Odmowy	98
Wnioski, które wpłynęły do ZLM	2 037
Razem	4 074

Źródło: opracowanie własne

Zmiany poprawiające standardy jakości działania i zarządzania powierzonym majątkiem, wprowadzone przez jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi

DEPARTAMENT ARCHITEKTURY I ROZWOJU

Biuro Architekta Miasta – działania zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

Biuro Strategii Miasta - kieruje działaniami na rzecz strategicznego rozwoju miasta, związanymi z budową nowoczesnego zintegrowanego systemu planowania strategicznego Miasta Łodzi. Działania podejmowane w 2016:

- Współdziałanie w budowaniu współpracy w ramach aglomeracji łódzkiej – prowadzenie prac związanych z przygotowaniem „Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego” i obsługa Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny.
- Opiniowanie dokumentów na poziomie krajowym, wojewódzkim i regionalnym.
- Opracowywanie Inteligentnej Polityki Społecznej oraz prace nad przygotowaniem Łódzkiej polityki demograficznej.
- Opieka merytoryczna w zakresie projektów społecznych, edukacyjnych, europejskich oraz wniosków i projektów inwestycyjnych ubiegających się o dofinansowanie unijne.
- Udział w badaniu ewaluacyjnym „Wpływ realizacji NSRO 2007-2013 na poziom i jakość zatrudnienia w Polsce”.
- Przygotowanie benchmarkingu miast.
- Monitoring polityk sektorowych realizujących Strategię Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ i innych dokumentów strategicznych oraz przedsięwzięć inwestycyjnych w ramach WPF, a także bieżący monitoring projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej.
- Przygotowanie projektu Modelu Zrównoważonego Transportu Zbiorowego w Łodzi 2020+.
- Opracowanie Raportu o Stanie Miasta i realizacji Strategii.

- Koordynacja badań Systemu Analiz Samorządowych ZMP.
- Rating Łodzi - Standard & Poor's - koordynacja procesu i obsługa merytoryczna na potrzeby wydania ocen ratingowych.
- Udział w przygotowaniach do Międzynarodowej Wystawy EXPO.
- Opracowanie „Sytuacji społeczno-ekonomicznej w Łodzi”.
- Opracowanie analiz.
- Tworzenie, weryfikacja i aktualizacja listy projektów strategicznych oraz wsparcie w pozyskiwaniu środków finansowych pochodzących z funduszy europejskich na strategiczne projekty inwestycyjne.
- Obsługa Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.
- Wypełnienie ankiet o mieście na potrzeby różnych instytucji.
- Sporządzanie tez i wystąpień dla kierownictwa UMŁ w ramach konferencji tematycznych
- Pomoc jednostkom Urzędu w przeprowadzeniu konsultacji społecznych.
- Działania Sekcji Miasta Łodzi Regionalnego Biura Województwa Łódzkiego w Brukseli.

Biuro ds. Rewitalizacji i Rozwoju Zabudowy Miasta –działania Biura zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

Wydział ds. Zarządzania Projektami – prowadzi działania mające na celu podniesienie kompetencji Urzędu w zakresie zarządzania projektowego oraz wprowadzenia jednolitych zasad koordynacji i monitorowania przygotowywanych. Działania w 2016 r.:

- Wdrażanie Systemu Monitorującego Projekty oraz prowadzenie szkoleń z podstaw metodyki zarządzania projektami oraz koordynatorów, których zadaniem będzie wspieranie metodyczne oraz organizacyjne, na poziomie komórki organizacyjnej, pracowników prowadzących projekty.
- Rozpoczęto opracowanie ogólnych wytycznych dotyczących zarządzania projektami, w zakresie zarządzania ryzykiem projektowym, zmianą, komunikacją, zakresem rzeczowym i finansowym oraz harmonogramem projektu.
- W ramach projektu Portal lodz.pl prowadzone były działania mające na celu poprawę sfery komunikacji Urzędu Miasta Łodzi z mieszkańcami poprzez modernizację i rozbudowę serwisu miejskiego lodz.pl. Przygotowano projekt techniczny, uruchomiono serwis tematyczny dla projektu EXPO 2022 oraz wykonano portal lodz.pl w wersji alfa. Główne cele projektu:
 - modernizacja obecnego serwisu internetowego uml.lodz.pl wraz z ujednoczeniem serwisów, utrzymywanych przez różne komórki i Urzędu Miasta,
 - modernizacja Biuletynu Informacji Publicznej,
 - realizacja komponentu „Otwarte dane” zakłada stopniowe udostępnianie zbiorów danych publicznych, które będą publikowane w otwartych i uporządkowanych formatach umożliwiających ich ponowne wykorzystywanie. Działanie to ma stworzyć warunki dla innowacyjnego zastosowania informacji w ramach polityki otwartości oraz dla inspirowania przedsiębiorczości;
 - stworzenie i udostępnienie innowacyjnych usług i funkcjonalności (składanie formularzy online, wykonywanie płatności online; zgłaszanie spraw online z monitorowaniem ich procedowania, sklep online);
- Główne projekty prowadzone w roku 2016:
 - Wieloaspektowa rewitalizacja Księżego Młyna.
 - Projekt Nowe Centrum Łodzi,.
 - Węzeł Multimodalny przy Dworcu Łódź Fabryczna.
 - Rewitalizacja przestrzeni miejskiej przy ul. Moniuszki 3,5 i Tuwima 10.

- Przygotowania Łodzi do International EXPO 2022.
- Promocja łódzkiego sektora kreatywnego.

Wydział Urbanistyki i Architektury

- przyjęto 24 121 pism i wysłano 60 451 listów,
- złożonych zostało 2 580 wniosków o warunki zabudowy i zagospodarowanie terenu,. Najwięcej Widzewa – 680, Bałut – 569, Górnej – 518, a najmniej Polesia - 371 i Śródmieścia – 164,
- wydanych zostało 2 415 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Średni czas oczekiwania na decyzję w ubiegłym roku wyniósł 83 dni,
- w toku postępowań odwoławczych od decyzji o warunkach zabudowy uchylono 62 z nich, co stanowi 2,5 % ogółu,

Tab. 120. . Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

	2013	2014	2015	2016
Ilość wniosków	2 291	2 331	2 418	2580
Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	2 464	2 290	2 373	2415
Średni czas procedowania wniosków w dniach	95	79	73	83

Źródło: Wydział Urbanistyki i Architektury.

- w 2016 roku złożono 4819 wniosków o pozwolenie na budowę, przebudowę, rozbudowę,
- wydano 3 536 decyzji na wykonanie robót budowlanych, z czego 1048 dotyczyła inwestycji infrastrukturalnych, w tym 14 wydano w trybie specustawy drogowej. Wszystkie postępowania zakończono przed upływem ustawowo określonego terminu, zaś średni czas oczekiwania na decyzję wyniósł 25 dni,

Tab. 121. Pozwolenia na budowę

	2013	2014	2015	2016
Ilość wniosków	4 025	3 867	3 950	4819
Ilość wydanych pozwoleń na budowę	3 867	3 876	3 930	3536
Średni czas procedowania wniosków w dniach	34	31	31	25

Źródło: Wydział Urbanistyki i Architektury.

- wystawiono 376 opinii urbanistycznych, 281 postanowień w postępowaniach podziałowych oraz 1 192 zaświadczeń i 287 wypisów i wyrysów z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- przyjęto 2 147 zgłoszeń o zamiarze przystąpienia do wykonania robót budowlanych, rozbiórki, zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części; w tym ponad 150 z projektem budowlanym,
- wydano 1 023 zaświadczeń dotyczących samodzielności lokali lub zakwalifikowaniu obiektu do odpowiedniej kategorii,
- złożono 264 wnioski o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego i wydano 336 decyzji o ustalenie takiej lokalizacji,
- przeprowadzono 660 kwerend archiwalnych (80 % dotyczyło udostępnienia akt),
- realizując zadania wynikające z ustawy o dostępie do informacji publicznej udzielono 181 odpowiedzi na wniosek, z uwzględnieniem zasad ustawy o ochronie danych osobowych.

Miejska Pracownia Urbanistyczna – działania zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

DEPARTAMENT FINANSÓW PUBLICZNYCH

Biuro Egzekucji Administracyjnej i Windykacji - celem działania Biura jest egzekucja publicznoprawnych należności pieniężnych, stanowiących dochody miasta, egzekucja obowiązków o charakterze niepieniężnym oraz windykacja sądowych tytułów wykonawczych (obejmujących należności pieniężne i obowiązki niepieniężne). Biuro jest także koordynatorem współpracy jednostek organizacyjnych UMŁ z biurami informacji gospodarczych, czyli rejestrami dłużników.

Według stanu z 1 stycznia 2016 r. w ewidencji Biura Egzekucji Administracyjnej i Windykacji było:

- 120 843 administracyjnych tytułów wykonawczych (w trakcie egzekucji), wystawionych na kwotę należności głównej:

197,8 mln zł,

- 2 298 sądowe tytuły wykonawcze (w trakcie windykacji i egzekucji), opiewających na kwotę należności głównej: 38,7 mln zł.

W 2016 r. wpłynęło:

- 36 785 administracyjnych tytułów wykonawczych na kwotę należności głównej: 35,6 mln zł,
- 542 sądowe tytuły wykonawcze na kwotę należności głównej 11 mln zł.

W trakcie roku zrealizowano (pobrano częściową gotówkę, całą należność, umorzono egzekucję, zwrócono tytuł do komórki wierzycielskiej):

- w sprawach administracyjnych: 48 570 tytułów na kwotę 79,2 mln zł, w tym w wyniku całkowitego wyegzekwowania zamknięto 20 258 spraw, a ściągnięte zostało 14,9 mln zł, w tym:
 - 11 mln zł. nal. gł.,
 - 2,3 mln zł. odsetek,
 - 1,6 mln zł. kosztów egzekucyjnych,
- w sprawach sądowych: zrealizowano 495 tytułów wykonawczych na kwotę 6 mln zł w tym w wyniku całkowitego wyegzekwowania zamknięto 276 sprawy, ściągnięte zostało 4,1 mln zł, w tym:
 - 2,7 mln zł. należności głównych,
 - 1,1 mln zł odsetek,
 - 442,7 tys. zł koszty postępowania,
 - 304,2 tys. zł koszty egzekucji.

Biuro Egzekucji wysłało 60 703 przesyłek, a odebrało 23 492 (w tym z urzędów zawierające po kilka i kilkadziesiąt pism będących odpowiedzią na dokonane czynności).

Biuro Egzekucji Administracyjnej przygotowuje się do cyfryzacji postępowań egzekucyjnych w administracji (zgodnie z wprowadzonymi w tym kierunku zmianami prawnymi). Wymaga to jednak przygotowania innych uczestników postępowań takich jak banki, urzędy skarbowe, ZUS.

Wydział Budżetu – działania prowadzone przez Wydział zostały opisane w Fundamencie w części Gospodarka Finansowa Miasta.

Wydział Finansowy – prowadzi sprawy i obsługę:

- 4,8 tys. podatników (osób prawnych) podatku od nieruchomości,
- 37 tys. podatników opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 200 tys. opodatkowanych nieruchomości osób fizycznych,
- 100 tys. użytkowników wieczystych i dzierżawców,
- 5,9 tys. podatników w podatku od środków transportowych, prawie 7,3 tys. opodatkowanych pojazdów,
- 3 tys. sztuk miesięcznie mandatów i kar wystawianych przez Straż Miejską,
- opłaty skarbowej w zakresie całego UMi (z wyjątkiem Wydziału Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów).

W 2016 r., liczba decyzji, postanowień i zaświadczeń wydanych przez Wydział Finansowy wyniosła – 217,101, a listów i zapytań – 3,851.

Za 2016 r. poziom wykonania dochodów w stosunku do planu wynosił (w kolejności odpowiadającej wielkości udziału w strukturze dochodów budżetowych):

- w podatku od nieruchomości – 99,08%,
- w opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 100,09%,

- w podatku od środków transportowych – 91,45% (wśród największych miast w Polsce spadek poziomu dochodów z tego tytułu obserwowany był już od kilku lat wcześniej i to w znacznie wyraźniejszym stopniu),
- w podatku rolnym – 72,4%,
- w podatku leśnym – 172,7%.

Przy współpracy z Wydziałem Gospodarki Komunalnej oraz Wydziałem Informatyki mające zapewnić ciągłość obsługi systemu informatycznego dotyczącego opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na lata 2016-2017.

Wydział Finansowy podjął działania w celu przewyciężenia części barier pozostających w gestii i możliwościach Wydziału poprzez wdrażanie procedury obsługi płatności masowych w zakresie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, podatku od nieruchomości, podatku od środków transportowych, podatku rolnego i podatku leśnego, jak również poprzez zmiany i przesunięcia wewnątrz

Wykorzystując nowoczesne narzędzia i instrumenty komunikacji pomiędzy administracją publiczną, a mieszkańcami Wydział Finansowy wraz z Wydziałem Gospodarki Komunalnej i Wydziałem Informatyki pracuje nad sukcesywnym wdrażaniem specjalnego portalu internetowego dotyczącego opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, wdrożenia indywidualnych numerów rachunków bankowych dla zobowiązanych do wnoszenia tej opłaty, uruchomienie powiadomień wysyłanych do zobowiązanych przez SMS lub e-mail. Podobnie wdrażana jest procedura obsługi płatności masowych dotycząca podatków od nieruchomości, od środków transportowych, rolnego i leśnego.

Wydział Finansowy realizuje także programy pomocowe, przewidujące preferencje w zakresie zwolnienia od podatku od nieruchomości, opisane w filarze Gospodarka i infrastruktura.

Wydział Księgowości – prowadzi obsługę finansowo-księgową, sporządza sprawozdania budżetowe i finansowe, zajmuje się naliczaniem wynagrodzeń, ewidencjonuje majątek Miasta, sporządza informacje o stanie mienia komunalnego i deklaracje VAT. Do kompetencji Wydziału należy także obsługa finansowo-księgowo UMŁ, która prowadzona w sposób systematyczny, sprawny, terminowy oraz zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Prawidłowo, rzetelnie i terminowo naliczono i wypłacano wynagrodzenia za pracę i inne świadczenia wynikające ze stosunku pracy dla pracowników Urzędu Miasta oraz umów o charakterze cywilno-prawnym oraz dokonywano terminowych rozliczeń z Urzędami Skarbowymi i Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

W roku 2016:

- Kontynuowano prace związane z wyborem wykonawcy na dostawę systemu informatycznego Zarządzanie Finansami Miasta oraz na dostawę Systemu Zarządzania Zasobami Ludzkimi i Wynagrodzeń. Wydział Księgowości kontynuował także prace nad inwentaryzacją środków trwałych będących w użytkowaniu komórek organizacyjnych UMŁ (używając czytników kodów kreskowych).
- Opracowano i wdrożono Instrukcję rozliczania podatku od towarów i usług oraz Procedurę obiegu dokumentów podatkowych dla miejskich jednostek organizacyjnych oraz komórek organizacyjnych UMŁ.
- Przeprowadzono cykle szkoleń dla wszystkich miejskich jednostek organizacyjnych i komórek organizacyjnych UMŁ objętych procesem centralizacji VAT przy współpracy przedstawicieli firmy doradczej oraz cykl szkoleń przy współpracy przedstawiciela Izby Skarbowej w Łodzi.
- Wdrożono oprogramowanie informatyczne tj. aplikację (SmartVAT) umożliwiającą centralne rozliczenie podatku VAT.
- Zmiany w przepisach oraz zapewnienie właściwej obsługi finansowo – księgowo spowodowały konieczność aktualizacji Zakładowego Planu Kont dla Urzędu Miasta Łodzi.
- Opracowano Instrukcję rozliczania podatku od towarów i usług i Procedurę obiegu dokumentów podatkowych dla miejskich jednostek organizacyjnych.

DEPARTAMENT GOSPODAROWANIA MAJĄTKIEM

Biuro Inżyniera Miasta - do zadań Biura należy zarządzanie ruchem na drogach publicznych, z wyłączeniem zadań, które realizuje Zarząd Dróg i Transportu, opracowywanie założeń do planu zapotrzebowania miasta w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz koordynacja planów tworzonych przez przedsiębiorstwa energetyczne działające na terenie Miasta oraz prowadzenie spraw związanych z wydawaniem uzgodnień na zajęcie gruntów stanowiących własność Miasta i Skarbu Państwa, w związku z lokalizacją urządzeń infrastruktury technicznej.

W roku 2016 Biuro Inżyniera Miasta zatwierdziło około 2800 projektów organizacji ruchu, prowadziło kontrolę oznakowania oraz współpracowało ze ZDiT, ZIM i Policją we wprowadzaniu zmian organizacji ruchu, także brało udział w przygotowaniu imprez wykorzystujących drogi publiczne. Jako przykład dużej strefowej zmiany organizacji ruchu należy wskazać Park Kulturowy ulicy Piotrkowskiej, gdzie wraz z wprowadzeniem „Tempa 30” kompleksowo uporządkowano oznakowanie ujednolicając je do rozmiaru mini oraz ograniczając jednocześnie liczbę znaków pionowych. Przykładem dużych, zatwierdzonych projektów organizacji ruchu jest otoczenie Dworca Fabrycznego lub zakaz wjazdu „tirów” do Łodzi.

W 2016 roku rozpoczęto pracę nad koncepcjami organizacji ruchu związanymi z rewitalizacją obszarową. Przykładami udziału w przygotowaniu imprez oraz wydawaniu zgody na wykorzystanie dróg w sposób szczególny są natomiast: Maraton Dbam o Zdrowie, Light Move Festiwal, Światowe Dni Młodzieży, Bieg Fabrykanta.

Biuro Inżyniera Miasta doprowadziło w 2016 roku do powołania Miejskiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. W ramach Rady powołano 3 Zespoły Robocze do spraw: nadzoru nad ruchem drogowym, infrastruktury drogowej oraz edukacji i ratownictwa. W sumie odbyło się dwanaście posiedzeń Zespołów.

Biuro Inżyniera Miasta brało udział w przygotowaniu kompleksowej procedury związanej z prawami do infrastruktury sieciowej lokalizowanej na gruntach miejskich (wprowadzenie planowane na początku 2017 roku).

Biuro Inżyniera Miasta w 2016 roku wydało 548 uzgodnień dotyczących lokalizacji infrastruktury sieciowej na działkach miejskich i Skarbu Państwa. W 2016 roku zebrano materiały wyjściowe do aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia Miasta Łódź w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, w tym informacje przedsiębiorstw energetycznych w zakresie ich planów rozwoju.

W 2016 roku Oddziały Biura Inżyniera Miasta rozpatrzyły łącznie ponad trzy tysiące spraw, Oddział Lokalizacji Sieci rozpatrzył 548 wniosków o uzgodnienie przebiegu infrastruktury technicznej na gruntach Miasta i Skarbu Państwa. Oddział Zarządzania Ruchem zatwierdził 152 projekty stałej organizacji, 2349 tymczasowej organizacji ruchu 54 sprawy z zakresu organizacji ruchu oraz bezpieczeństwa imprez na drogach oraz 25 spraw z zakresu bezpieczeństwa na drogach podczas wydarzeń o charakterze religijnym.

Biuro Gospodarki Mieszkaniowej

W roku 2016 kontynuowane były, podjęte w 2015 r. przez Wydział Budynków i Lokali działania zmierzające do zmian organizacyjnych zarówno mające na celu przede wszystkim zmianę koncepcji zarządzania lokalowym zasobem Miasta, poprzez podział od 1 kwietnia 2016 r. zadań pomiędzy komórką organizacyjną Urzędu Miasta Łodzi a miejską jednostką organizacyjną w taki sposób, by nowo utworzona komórka organizacyjna planowała polityki i programy kreujące zasoby lokalowe i nadzorowała ich wykonanie, a miejska jednostka organizacyjna realizowała zadania wynikające z polityk i programów oraz zarządzała/administrowała powierzonym zasobem lokalowym.

W 2016 r. podjęto następujące działania:

- Przygotowanie aktualizacji *Polityki Miasta Łodzi dotyczącej gminnego zasobu mieszkaniowego 2020+* oraz *Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Łodzi*.
- Przygotowanie *uchwały w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta*

Łodzi.

- Przygotowanie uchwały Rady Miejskiej zmieniającej zasady gospodarowania lokalami użytkowymi pozyskiwanymi przez organizacje pozarządowe w trybie bezprzetargowym na działania statutowe, w tym na działalność gospodarczą oraz w zakresie ustalania stawek czynszu najmu lokali znajdujących się w budynkach wyremontowanych (w drodze publicznego przetargu pisemnego). Pierwsza ze zmian zainicjowana została przez organizacje pozarządowe jako efekt realizowanego we współpracy z Urzędem Miasta Łodzi projektu „4 kąty dla 3 sektora – polityka lokalowa dla organizacji pozarządowych w Łodzi”.
- Przygotowanie zarządzenie, zwiększającego minimalne stawki czynszu najmu miejskich lokali użytkowych. Podwyższenie stawek zaproponowane zostało w oparciu o wyniki wyliczeń kosztu utrzymania zasobu lokalowego Miasta Łodzi oraz wyniki przetargów na wysokość stawki czynszu. Zmiany mają na celu stopniowe dostosowywanie poziomu stawek czynszu, w zasobie lokali użytkowych Miasta, do realiów występujących na rynku najmu.
- Restrukturyzacja AZK i racjonalizacja zarządzania zasobem - dokonano analizy zasobu zarządzanego dotychczas przez 5 Administracji Zasobu Komunalnego, efektem czego było uporządkowanie w zakresie oznaczeń adresowych i geodezyjnych, zasobu. Realizowano działania zmierzające do wychodzenia Miasta ze wspólnot mieszkaniowych, w których udziały Miasta były niewielkie. Miasto Łódź sprzedało na rzecz najemców lub w drodze przetargów ostatnie lokale w 40 nieruchomościach wspólnot mieszkaniowych, wobec powyższego wyszło ze współwłasności w tych nieruchomościach.
- Zlecono opracowanie wytycznych związanych z reprezentowaniem Miasta we wspólnotach (w trakcie wdrażania).
- W zakresie zarządzania zasobem nie wchodzącym w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Łodzi (nieruchomości prywatne i współwłasne) Biuro Gospodarki Mieszkaniowej zobowiązało ZLM, który pełni funkcję administratora, do dokonania przeglądów nieruchomości pod kątem ustalenia wysokości stawek czynszu za wynajem lokali mieszkalnych i użytkowych oraz w zakresie ich prawidłowego naliczania.
- Na bieżąco typowane były po wcześniejszej analizie, do sprzedaży udziały Miasta Łodzi w nieruchomościach współwłasnych. W 2016 r. do właściwego merytorycznie Wydziału Zbywania i Nabywania Nieruchomości Biuro, przekazało udziały w 5 nieruchomościach.

Pozostałe działania zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

Zarząd Lokali Miejskich - na mocy Uchwały Nr XXIII/561/16 Rady Miejskiej w Łodzi z 20 stycznia 2016 r. doszło do utworzenia jednostki budżetowej Zarząd Lokali Miejskich i nadania jej statutu. Zarząd powstał poprzez połączenie 5 administracji zasobów komunalnych (AZK Łódź-Bałuty, AZK Łódź-Górna, AZK Łódź-Polesie, AZK Łódź-Śródmieście, AZK Łódź-Widzew). Ponadto, wskutek reorganizacji Wydziału Budynków i Lokali, Zarząd Lokali Miejskich przejął zadania dotyczące gospodarowania lokalami mieszkalnymi, socjalnymi użytkowymi oraz pomieszczeniami tymczasowymi. W ramach połączenia zmniejszono liczbę rejonów obsługi najemców z 26 na 15 i dokonano optymalizacji podziału zasobu administrowanego przez ZLM. Ponadto redukcja liczby RON-ów spowodowała zmniejszenie powierzchni lokali zajmowanych przez Zarząd Lokali Miejskich, a lokale nie wykorzystywane zostały przeznaczone do obrotu rynkowego. Powyższa konsolidacja pozwoliła na zmianę struktur jednostek, zmierzająca do modernizacji zarządzania. Dzięki wyeliminowaniu dublujących się stanowisk pracy nastąpiło łączne zmniejszenie zatrudnienia o 35 osób

Działania zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

Hale targowe - jako jednostka budżetowa administrowały 3 nieruchomościami zabudowanymi i 2 targowiskami:

- Hala targowa „Górnjak” przy ul. Piotrkowskiej 317 – 116 lokali użytkowych,
- Hala targowa przy ul. Małej 2 – 38 lokali użytkowych,

- pasaż handlowy przy ul. Ogrodowej 4 – obiekt wyłączony z użytkowania od 1 stycznia 2013r., przekazany 30 listopada 2016 r. nabywcy nieruchomości,
- targowisko przy ul. Jaracza-Kilińskiego – 15 stanowisk,
- targowisko na terenie wokół HT „Górniak” – 91 stanowisk.

Ponadto, do 31 marca 2016 r. jednostka pełniła rolę inkasenta lub inkasenta zastępczego do poboru opłat targowych na 16 cmentarzach, 5 targowiskach miejskich, 11 miejscach wyznaczonych do handlu oraz 23 pozostałych miejscach handlowych.

Hale targowe w 2016 r. uzyskały dochody w łącznej wielkości 2,1 mln zł, a zrealizowało łącznie wydatki na kwotę 1,7 mln zł.

Wydział Dysponowania Mieniem – W 2016 roku Wydział Dysponowania Mieniem działał w zmienionych strukturach organizacyjnych. Oddział Aktualizacji Opłat i Rozliczeń, w związku z aktualizacją i naliczeniem opłat z tytułu użytkowania wieczystego oraz zmianą stawek procentowych osiągnął dochód dla Miasta w wysokości blisko 66 mln zł. (wg stanu na 30 listopada 2016 r.). Znaczący wpływ na osiągnięty dochód miały wcześniejsze aktualizacje gruntów będących w użytkowaniu wieczystym Spółdzielni Mieszkaniowych (w latach 2014 r. - 2015 r. ponad 1000 nieruchomości). Pozostałe dokonania oddziału w roku 2016:

- uzupełniono bazy Zarządzania Mieniem w 80%,
- zaktualizowano stan- 4 403 nieruchomości,
- naliczono opłaty roczne z tytułu użytkowania wieczystego gruntów dla 3 754 nieruchomości,
- zmieniono stawki procentowe dla 468 nieruchomości,
- 29 wspólnot Mieszkaniowych podpisało akty notarialne, dotyczące sprostowania udziałów w nieruchomościach,
- uzyskano dochód: z tytułu zwrotu bonifikat w wysokości 811 tys. zł, opłat adiacenckich w wysokości 1 mln zł, opłat planistycznych w wysokości 32,3 tys. zł, z użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa w wysokości 22,7 mln zł,
- nabyto łącznie mienie ogólnonarodowe (państwowe) o wartości 367,6 mln zł,
- przekazano Wojewodzie Łódzkiemu, wraz z wnioskami komunalizacyjnymi Prezydenta Miasta Łodzi, dokumentację inwentaryzacyjną dla 198 nieruchomości w 30 arkuszach spisowych (stan sprawozdawczy na dzień 13.12.2016 r.),
- dla blisko 45 ha Lasu Łągiewnickiego (m.in. dla terenu Łódzkiego Klubu Jeździeckiego) - po wcześniejszym uregulowaniu stanu prawnego, opracowano dokumentację inwentaryzacyjną, która wraz z wnioskami Prezydenta Miasta Łodzi została przekazana Wojewodzie Łódzkiemu, w celu komunalizacji,
- złożono 355 wniosków dla nieruchomości zajętych pod drogi publiczne w dniu 31.12.1998 r., które na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. stały się z dniem 01.01.1999 r. własnością Skarbu Państwa lub właściwej jednostki samorządu terytorialnego,
- w sprawach komunalizacyjnych ze skarg gminy uzyskano 54 korzystne rozstrzygnięcia: sądów administracyjnych, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej dla mienia o łącznej wartości 153,4 mln zł,
- nadal toczy się wiele postępowań administracyjnych, a Wojewoda Łódzki nie rozpatrzył wniosków gminy o komunalizację 391 nieruchomości, stanowiących 1192 działki ewidencyjne o łącznej powierzchni 316,7666 ha oraz 2405 spraw w toku prowadzonych na podstawie art. 73 ust. 1 w/cyt. ustawy. Nie zostało też do tej pory rozpatrzonych przez Krajową Komisję Uwłaszczeniową 38 odwołań, od negatywnych decyzji Wojewody Łódzkiego. Z informacji publikowanych na stronach BIP dla dużych miast wynika, że skala nabywanego mienia przez Miasto Łódź, jest największa w kraju. Również, jak wynika z orzecznictwa, Miasto Łódź ma najwięcej korzystnych rozstrzygnięć,

- w wyniku wydzierżawiania nieruchomości miejskich oraz nieruchomości, których Miasto Łódź jest posiadaczem osiągnięto w 2016 roku dochód w wysokości 15,3 mln zł, z czego 5,6 mln zł z dzierżaw wieloletnich tj. 98% i 9,7 mln zł tj. 89 % z dzierżaw trzyletnich,
- prowadzono 714 spraw, dotyczących porządkowania i wyjaśniania stanów prawnych nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub Miasta Łódź bądź pozyskiwania ich na rzecz Skarbu Państwa lub Miasta Łódź. W wyniku tych postępowań dla 128 nieruchomości o łącznej powierzchni 49 ha (tj. 367 działek) zostały założone księgi wieczyste, w których w II jako właściciel został wpisany Skarb Państwa. Nieruchomości te są w trakcie komunalizacji. Jednocześnie podejmowano działania (dotyczące ok. 450 spraw) mające na celu ujawnienie w księgach wieczystych tytułów Skarbu Państwa i Miasta Łódź, pozyskanych na podstawie decyzji administracyjnych, w szczególności:
 - na podstawie decyzji komunalizacyjnych – 196 decyzji dotyczących 405 działek,
 - na podstawie decyzji wydanych w trybie art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – 257 decyzji dotyczących 405 działek,
- przygotowano 45 umów użyczenia terenów przylegających do budynków Wspólnot Mieszkaniowych. Ponadto w ramach polepszenia warunków funkcjonowania organizacji pozarządowych przygotowano 8 umów użyczenia nieruchomości. Przekazanie nieruchomości nastąpiło w oparciu o nowe rozwiązania określające zasady użyczenia nieruchomości organizacjom pozarządowym, które zostały wspólnie opracowane przez Miasto i reprezentacje organizacji pozarządowych,
- dokonano wyboru 15 projektów w ramach programu „Zielone Podwórka” polegającego na dofinansowaniu przez Miasto inicjatyw Wspólnot Mieszkaniowych w zakresie polepszenia użyteczności oraz uatrakcyjnienia gruntów użyczonych od Miasta wokół swoich budynków Oprócz zasadniczych zadań realizowanych przez Oddział ds. Użyć i Targowisk, wydano różnym podmiotom (wspólnoty mieszkaniowe, osoby fizyczne) 106 zgód na zajęcie gminnych terenów pod docieplenie budynków oraz 52 zgody na przeprowadzenie imprez okolicznościowych oraz innych akcji przez różne podmioty na terenie naszego Miasta,
- prowadzono ok. 3 500 wycen nieruchomości i opinii biegłych (w tym 19 świadectw energetycznych i 2 ekspertyzy budowlane oraz z tytułu uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 1137 lokali mieszkalnych),
- prowadzono ok. 400 opracowań prawno – geodezyjnych (mapy podziałowe, wznowienia, okazania granic oraz analizy stanów prawnych),
- prowadzono 49 postępowań w zakresie udzielenia zamówień publicznych (w tym 5 powyżej 30 000 euro), łącznie zawarto 78 umów,
- wpłynęło ok. 12 000 aktów notarialnych,
- wykonano ok. 150 opinii (oraz analiz pod kątem zgłaszania uwag) do operatów szacunkowych, kontrwycen, opinii biegłych sądowych na potrzeby Wydziału Prawnego i oddziałów merytorycznych.

Wydział Praw do Nieruchomości - w ramach restrukturyzacji urzędu Wydział przekształcono w Wydział Zbywania i Nabywania Nieruchomości.

W roku 2016:

- w 278 przetargach (rokowaniach) wystawiono do przetargu 189 nieruchomości o wartości 168,7 tys. zł. Wylicytowano 78 nieruchomości o wartości łącznej 131,4 mln zł. W 45 przetargach wystawiono 44 lokale mieszkalne i użytkowe o łącznej wartości 6,9 mln zł. Wylicytowano 23 lokali o wartości 3,4 mln zł

Tab. 122. 10 najdroższych nieruchomości w 2016 r.

adres	powierzchnia w m ²	cena transakcyjna netto w mln zł
Szlak Kolejowy Łódź-Koluszki	20 372	85,2
Piłsudskiego/Rydza Śmigłego	14 926	8,5
Ustronna 47/49, 49a i 51	24 828	8,4
Paradna b. nr	6 656	2,5
Nowomiejska 14, Ogrodowa 4	2 792	2
Piotrkowska 94	2 668	1,9
Inflancka 15	2 013	1,2
Narutowicza b. nr	1 172	1,2
Olechowska b. nr	13 085	1,2
Marysińska 107	3 101	1,1
Łącznie		113,3

Źródło: Wydział Prawo do Nieruchomości

- w 2016 roku sprzedano 966 lokali mieszkalnych (946 na rzecz najemców i 20 w drodze przetargu), 2 nieruchomości zabudowane domami jednorodzinnymi na rzecz najemców; 23 lokale użytkowe (w tym 18 na rzecz najemców i 5 w drodze przetargu), 3 garaże na rzecz najemców.
- wydano 135 decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, sprzedano 14 nieruchomości, 1 nieruchomość oddano w użytkowanie wieczyste.
- nabytych zostało 13 nieruchomości lokalowych o łącznej powierzchni: 708,82 m² i wartości: 1,9 mln zł,
- przeprowadzonych zostało 18 transakcji nabycia nieruchomości w trybie wykupu lub zamiany nieruchomości, w wyniku których Miasto pozyskało nieruchomości gruntowe (zabudowane oraz niezabudowane) o łącznej powierzchni: 49 228,58 m² i wartości 29,1 mln zł. Nieruchomości, które zostały pozyskane (zarówno lokalowe jak i gruntowe) są niezbędne do realizacji zadań i zamierzeń inwestycyjnych Miasta Łodzi. Głównymi zamierzeniami inwestycyjnymi, na które w 2016 roku były pozyskiwane nieruchomości są zadania związane z rewitalizacją - Rewitalizacja Księżego Młyna oraz Rewitalizacja Obszarowa. Prowadzone były oprócz tego postępowania, których efektem jest pozyskanie nieruchomości pod istniejącymi drogami (Hetmańska, Janowska, Morgowa, Łłakowiczówny, Szafrąskiej) czy też placówkami oświatowymi przy ulicach Standego, Przybyszewskiego i Tatrzańskiej. Miasto Łódź, w trybie zamiany przeprowadzonej z Samorządem Województwa Łódzkiego, uzyskało tytuł własności do nieruchomości przy ul. Millionowej 91, stanowiącej siedzibę Powiatowego Urzędu Pracy.
- prowadzone były również postępowania wynikające z przysługującego Miastu Łódź ustawowego prawa pierwokupu nieruchomości. W minionym roku wpłynęło do tut. Wydziału 1 491 warunkowych umów sprzedaży nieruchomości, podlegających rozpatrzeniu pod kątem skorzystania bądź też nieskorzystania przez Miasto z prawa pierwokupu.
- rozpatrywane były również wnioski właścicieli nieruchomości bądź użytkowników wieczystych nieruchomości, w oparciu o art. 36 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wynikających z wejścia w życie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Z uwagi na zwiększającą się liczbę planów miejscowych zauważalna jest tendencja do zwiększania się ilości oraz wartości kierowanych do Miasta roszczeń.

W wyniku działań w 2016 r.:

- uzyskano dochód w wysokości 179,5 mln zł tj. ponad 110% wykonania budżetu w stosunku do planu, z tytułu sprzedaży mienia komunalnego w kwocie 144,7 mln zł, z tytułu sprzedaży lokali mieszkalnych w kwocie 18,3 mln zł, z tytułu sprzedaży lokali użytkowych w kwocie 7,6 mln zł,
- sprzedano nieruchomości, położonych przy szlaku kolejowym Łódź – Koluszki, (działka nr 365, w obrębie S-2 i działka nr 180/68, w obrębie S-6), o łącznej powierzchni 20 372 m². Jest to najwyższy w historii Urzędu Miasta Łodzi dochód otrzymany ze sprzedaży,
- wdrożono elektroniczny program „Gospodarowanie Mieniem (GM), którego celem jest zarządzanie mieniem (ZM), ewidencja nieruchomości (EN) i księgowość niepodatkowa (KN).

Biuro Zasobu Skarbu Państwa - działania Biura zostały opisane w części dotyczącej Fundamentu Strategii poświęconej gospodarce finansowej.

Łódzki Ośrodek Geodezji w 2016 r. realizował następujące działania:

- projekt: „Informatyczne usługi przestrzenne w rewitalizowanej strefie wielkomiejskiej miasta Łodzi”. Jego celem jest wsparcie informatyczne procesów rewitalizacyjnych obszaru w strefie wielkomiejskiej Miasta Łodzi. W dniu 29.12.2016 r. została podpisana umowa z Urzędem Marszałkowskim WŁ o dofinansowanie projektu, w ramach RPO WŁ 2014-2020 ZIT. Wartość projektu wynosi 11,5 mln zł, wartość dofinansowania: 7,1 mln zł. Projekt będzie realizowany w latach 2016 – 2022.
- z uwagi na konieczność wymiany narzędzi do prowadzenia ewidencji gruntów i budynków Łódzki Ośrodek Geodezji kontynuował projekt: „Dostawa oprogramowania do prowadzenia ewidencji gruntów, budynków i lokali oraz ewidencji miejscowości, ulic i adresów zintegrowanych z oprogramowaniem wykorzystywanym w Łódzkim Ośrodku Geodezji wraz z konwersją danych”. Zakończenie prac związanych z projektem planowane jest w I półroczu 2017 r.
- z uwagi na konieczność wymiany narzędzi do obsługi interesantów, geodetów, rzeczoznawców majątkowych, komorników i projektantów kontynuował projekt: „Dostawa Portalu SIT”. Zakończenie prac związanych z projektem planowane jest w I półroczu 2017 r.
- kolejnym przedsięwzięciem była realizacja umowy na „Dostawę aplikacji do zarządzania aktami notarialnymi”. Wdrożenie aplikacji umożliwi pracownikom Departamentu Gospodarowania Majątkiem UMŁ sprawniejsze wyszukiwanie aktów notarialnych związanych z pierwokupem nieruchomości, a tym samym dotrzymanie 30-dniowych terminów na zajęcie stanowiska przez Prezydenta Miasta Łodzi. W ramach umowy dodatkowej rozbudowano funkcjonalności systemu Gospodarowanie Mieniem.
- kontynuacja projektu pn.: „Łódzki System Zarządzania Nieruchomościami”. Ma on istotne znaczenie dla systemu zarządzania nieruchomościami, gdyż jego celem jest uporządkowanie i ujednoczenie wszystkich baz danych nieruchomościowych i adresowych, funkcjonujących w poszczególnych komórkach i jednostkach organizacyjnych Miasta. Zakończenie prac związanych z projektem przewidziane jest do 30 września 2017 r.
- rozwijano InterSIT - obywatelski system informacji przestrzennej w Internecie. System zawiera wiele cennych informacji o mieście, w zakresie m.in: budynków (150 000), działek ewidencyjnych (ok. 140 000), numerów adresowych (ok. 56 000), ulic (ok. 2 500), ponad 1 500 obiektów punktowych, np. (urzędy, kina, teatry, puby, restauracje, zabytki), możliwości wyszukiwania obiektów na mapie, komunikacji miejskiej – linie, przystanki, rozkłady jazdy, dołączonych do obiektów map zewnętrznych bazy danych (np. strony www, zdjęcia itp.), ortofotomapy,
- Obecnie system odwiedza około 100 tys. użytkowników miesięcznie – w 2016 r. zarejestrowano ponad 1 100 000 wejść do map. Poszerzono zakres map tematycznych w InterSIT, obecnie są dostępne następujące mapy:
 - Mapa dawnych rzek w Łodzi,
 - Mapa struktury własności działek w Łodzi,
 - Mapa gminnej ewidencji zabytków,
 - Łódzki rynek mieszkaniowy – poglądowa mapa cen mieszkań,
 - Obwody wyborcze,
 - System Informacji Turystycznej „SITUR”,
 - Mapa sieci technicznego uzbrojenia terenu (sieci główne),
 - Mapa hydrograficzna Łodzi,
 - Studium i plany zagospodarowania przestrzennego,

- Mapy historyczne Łodzi (1823 – 1945),
- Mapa – „Rewitalizacja Łodzi”,
- Mapa – „Rowerowa Łódź”,
- Zdjęcia lotnicze 1942,
- Mapa Akustyczna.

W listopadzie 2016 r. uruchomiono nową wersję mapy miasta, która obecnie dostępna jest również na urządzenia mobilne.

- Współpracowano z różnymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Łodzi, na rzecz których wykonywano szereg analiz przestrzennych i opracowań kartograficznych:
 - Biuro ds. Rewitalizacji - analiza przestrzenna 56 zjawisk społecznych na potrzeby GPR,
 - Biuro Architekta Miasta - mapa rozmieszczenia reklam,
 - Wydział Kultury - analiza rozmieszczenia bibliotek publicznych,
 - Wydz. Architektury - mapa i ewidencja wniosków, decyzji i pozwoleń na budowę,
 - Rejony Obsługi Nieruchomości - aplikacje internetowe na potrzeby RON-ów,
 - Buro Gospodarki Mieszkaniowej - mapy nieruchomości typowanych do prywatyzacji (wnioski o wykup),
 - Wydział Dysponowania Mieniem - , aplikacja internetowa pomocna przy regulowaniu stanów prawnych nieruchomości, itp.
 - Wydział Edukacji - mapy rejonów szkół podstawowych i gimnazjów,
 - Zarząd Zieleni Miejskiej - kontrola danych dostarczonych przez firmy zewnętrzne dotyczy zieleni miejskiej,
 - Wydział Zarządzania Kryzysowego - mapy, wydruki, aplikacja internetowa systemu alarmowego (syreny).
- Prowadzono monitoring łódzkiego rynku nieruchomości, w szczególności niezabudowanych oraz nieruchomości lokalowych.
- Sporządzano raporty kwartalne i roczne, a także raporty dla indywidualnych potrzeb komórek organizacyjnych UMŁ.
- Opracowano ogólnodostępną, internetową mapę „Łódzki rynek mieszkaniowy - pogłódowa mapa cen mieszkań" oraz mapy: „Koncepcja mapy wartości gruntów dla obszaru Łodzi" i „Mapa wartości gruntów stanowiących własność Miasta Łodzi, znajdujących się w użytkowaniu wieczystym, których opłata roczna została zaktualizowana w latach 2013 - 2015".
- W wyniku skutecznych działań związanych z przygotowaniem dokumentacji niezbędnej do uzyskania dofinansowania projektu „Informatyczne usługi przestrzenne w rewitalizowanej strefie wielkomiejskiej miasta Łodzi”, w ramach RPO WŁ 2014-2020 ZIT, 29.12.2016 r. podpisano umowę z Urzędem Marszałkowskim WŁ o dofinansowanie projektu, o wartości 7,2 mln. zł.
- Liczba aktualnych użytkowników aplikacji PEGBiL wynosi 2 368, a ilość wejść do PEGBiL w 2016 roku wyniosła 106 477. W 2016 r. odnotowano ponad 12 mln wejść do baz danych za pomocą serwisów internetowych prowadzonych przez Łódzki Ośrodek Geodezji.

Zarząd Dróg i Transportu – w roku 2016:

- wydano ogółem 10 096 decyzji administracyjnych,
- złożono 70 odwołań, z czego rozpatrzono 65,
- uchylono 170 decyzji,
- stwierdzono nieważność 2 decyzji.

Pozostałe działania zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

DEPARTAMENT KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Biuro Promocji, Komunikacji Społecznej i Turystyki - w ramach codziennego monitoringu mediów dokonywany jest przegląd 8 tytułów wydawniczych: „Dziennik Łódzki”, „Express Ilustrowany”, „Gazeta Wyborcza”, „Gazeta Wyborcza - Łódź”, „Fakt”, „Super Express”, „Rzeczpospolita”, „Dziennik”. Łącznie w 2016 r. wykonano 252 analizy prasowe i 49 analiz tematycznych.

Dokonano konsolidacji zamówień na druki, w tym foldery, ulotki, broszury, plakaty, kalendarze planszowe i książkowe. Zreorganizowano także procedurę wynajmu powierzchni reklamowej, pod ogłoszenia i nekrologi w codziennej prasie krajowej. Pozostałe działania zostały opisane w Filarze Społeczeństwo i Kultura.

Biuro ds. Partycypacji Społecznej - działania Biura zostały opisane w Filarze Społeczeństwo i Kultura.

Wydział Kultury - działania Wydziału zostały opisane w Filarze Społeczeństwo i Kultura.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych – w roku 2016 trwała restrukturyzacja miejskich zakładów opieki zdrowotnej:

- Zgodnie z uchwałą z 2015 r. Rada Miejska w Łodzi podjęła decyzję o likwidacji Zespołu Opieki Zdrowotnej dla Szkół Wyższych „PaLMA”. Kontynuację udzielania świadczeń zdrowotnych likwidowanego Zespołu zapewniło Centrum Medyczne im. dr. Ludwika Rydygiera, które przejęło majątek ruchomy i pracowników jednostki.
- Zgodnie z uchwałą Nr XVIII/407/15 z dnia 7 października 2015 r. Rada Miejska w Łodzi podjęła decyzję w sprawie likwidacji Miejskiej Przychodni „Batory” w Łodzi. Kontynuację udzielania świadczeń zdrowotnych likwidowanej Przychodni zapewniło Centrum Medyczne „Widzew” w Łodzi, które z dniem zakończenia działalności medycznej Miejskiej Przychodni „Batory” w Łodzi, tj. z dniem 31.01.2016 roku przejęło majątek ruchomy i pracowników jednostki. 1 lutego 2016 r. rozpoczął się proces likwidacji Przychodni i trwał 3 miesiące, tj. do końca kwietnia 2016 r.

W wyniku powyższych zmian oraz przekształceń na koniec 2016 r. liczba nadzorowanych przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej zmniejszyła się do sześciu. W 2016 roku zakończono proces ujednoczenia nazewnictwa podmiotów nadzorowanych przez Wydział poprzez nadanie Miejskiej Przychodni „Widzew” w Łodzi nazwy Miejskie Centrum Medyczne „Widzew”. Ponadto Wydział sprawuje nadzór właścicielski nad jedną spółką prawa handlowego prowadzącą działalność leczniczą.

Sytuacja finansowa miejskich placówek opieki zdrowotnej:

- Miasto Łódź z uwagi na trudną sytuację finansową Miejskiej Przychodni „Batory” oraz na fakt podjęcia uchwały o likwidacji jednostki dokonało umorzenia pożyczek o wartości 714 tys. zł,
- w związku z decyzją Rady Miejskiej w Łodzi z 15 czerwca 2016 r., Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników CM im. dr L. Rydygiera podwyższyło kapitał zakładowy spółki o 500 tys. zł, tj. (5.000 nowych udziałów). Nowe udziały zostały pokryte wkładem niepieniężnym, którym była pożyczka udzielona przez Miasto Łódź II Szpitalowi Miejskiemu im.dr L.Rydygiera w Łodzi.
- Na dzień 31.12.2016 roku wysokość zobowiązań miejskich samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej i miejskiej spółki z o.o. w stosunku do Miasta Łódź z tytułu udzielonych pożyczek wynosiła ogółem 5,3 mln zł (należność główna) i dotyczyła Miejskiego Centrum Medycznego Bałuty.

Wykonane zadania inwestycyjne finansowane w ramach dotacji celowych z budżetu Miasta w 2016 roku:

- Miejskie Centrum Medyczne im. dr. K. Jonschera - termomodernizacja budynku Centrum przy ul. Przyrodniczej 7/9 –600 tys. zł,
- Miejskie Centrum Medyczne im. dr. K. Jonschera – prace budowlane w obiektach Centrum –1 mln zł,
- Centrum Medyczne im. dr. L. Rydygiera - termomodernizacja budynku Miejskiej Przychodni Wieloprofilowej

- „Śródmieście” - budżet obywatelski –310,5 tys. zł złotych,
- Centrum Medyczne im. dr. L. Rydygiera - zakup aparatu USG - budżet obywatelski - 585,3 tys. zł,
 - Centrum Medyczne im. dr. L. Rydygiera - przebudowa bloku operacyjnego wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia – 108,9 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne „Bałuty” - wykonanie kompleksowej dokumentacji technicznej i projektowej umożliwiającej przeprowadzenie termomodernizacji budynków Zespołu – 136 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne „Bałuty” - stworzenie elektronicznego systemu obsługi pacjentów - budżet obywatelski – 665,3 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne „Bałuty” - dofinansowanie termomodernizacji budynków Centrum – 593,8 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne „Górna” - prace inwestycyjne w zakresie dostosowania pomieszczeń do działalności rehabilitacyjnej w budynku przychodni przy ul. Cieszkowskiego 6 - budżet obywatelski – 232,8 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne „Górna” - zakup wyposażenia medycznego i niemedyceznego (ul. Tatrzańska 109) - budżet obywatelski – 77,6 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne „Górna” - dofinansowanie termomodernizacji budynku przy ul. Cieszkowskiego 6 – 100 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne „Górna” - przebudowa wejścia i rejestracji Poradni Podstawowej Opieki Zdrowotnej dla Dzieci (ul. Cieszkowskiego 6) – 20 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne "Górna" - doposażenie Centrum przy ul. Odrzańskiej 29 – 17 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne "Górna" - Modernizacja kotłowni gazowej w Centrum przy ul. Odrzańskiej 29 w Łodzi – 50,5 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Medyczne "Widzew" - Przebudowa rejestracji oraz wejścia do budynku Centrum – 340 tys. zł,
 - Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. R. Chylińskiego - Dofinansowanie termomodernizacji budynku wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej – 79,2 tys. zł,
 - Ponadto ze środków budżetu Miasta sfinansowano zadania inwestycyjne w Miejskim Zespole Żłobków:– 167 tys. zł.

Pozostałe działania Wydziału zostały opisane w Filarze Społeczeństwo i Kultura.

Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów - do zadań rzecznika konsumentów należy zapewnienie konsumentom ochrony praw i interesów w indywidualnych sporach z przedsiębiorcami. Rzecznik konsumentów nie posiada kompetencji do władczego i jednostronnego rozstrzygania sporów. Podstawowym instrumentem prawnym pozostającym w jego dyspozycji jest występowanie do przedsiębiorców. Nieudzielanie odpowiedzi rzecznikowi jest wykroczeniem zagrożonym karą grzywny. Działania prowadzone w 2016 r.:

- Porady prawne i informacje były udzielane konsumentom telefonicznie lub osobiście w Biurze Miejskiego Rzecznika Konsumentów, a także przy użyciu poczty elektronicznej. Udzielono konsumentom 2 846 porad i informacji prawnych w czasie dyżurów (w 2015 r. – 3 058 porad prawnych, a w 2014 roku – 2 493),
- Miejski Rzecznik Konsumentów opracował dokument pn. „Informacja o zasadach i trybie załatwiania przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów indywidualnych spraw konsumentów”,
- Odnotowano 2 048 spraw (w 2015 roku – 2 102 sprawy, w roku 2013 - 1 717 spraw), w których interwencje rzecznika (często wielokrotne) dokonywane były w trybie wystąpień do przedsiębiorców. W kilkudziesięciu przypadkach możliwe było podjęcie wobec przedsiębiorców skutecznej interwencji bez potrzeby składania pisemnych wystąpień w rezultacie działań mediacyjnych z udziałem obu stron,
- Sporządzono na wniosek konsumentów 118 pozwów i innych pism procesowych (w 2015 r. – 165 pozwów i pism

procesowych, 2014 roku – 119).

Zarząd Zieleni Miejskiej - działania Zarządu zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko w Celu Zielona, uporządkowana Łódź.

DEPARTAMENT OBSŁUGI I ADMINISTRACJI

Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli – w roku 2016 Biuro monitorowało wypełnianie zaleceń wydanych przez NIK i inne uprawnione organy kontroli zewnętrznej.

- w 2016 roku realizowano 120 kontroli w miejskich jednostkach organizacyjnych i komórkach organizacyjnych UMŁ, w tym 114 kontroli problemowych i 6 doraźnych.
- opracowano i przekazano do wybranych miejskich jednostek organizacyjnych kwestionariusz samokontroli.
- przeprowadzono 15 kontroli sprawdzających poprawność wypełnienia kwestionariusza kontroli zarządczej z 2015 roku,
- realizowano 12 zadań audytowych (10 zapewniających i 2 doradcze, w roku 2015 - 12 odpowiednio – 8 i 4).

Wydział Informatyki – w 2016 r. zadania obejmowały:

- integrację ZSI z Systemem Zarządzania Projektem, Programem, Portfelem (SZ3P) w zakresie pobierania danych dotyczących rzeczywistych wydatków ponoszonych w ramach projektów,
- kontynuację projektu „Zakup i wdrożenie systemu do obsługi gospodarowania odpadami” realizowana jako projekt „Świadczenie usług utrzymania, rozwoju i asysty technicznej dla Systemu MGA” Umowa kończy się 31.12.2017 r.,
- modyfikację aplikacji do umawiania wizyty Wydziale Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów,
- dostawę aparatów telefonicznych w ramach I etapu projektu Modernizacja systemu telekomunikacyjnego w UMŁ,
- zmodernizowanie Systemu Obsługi Głosowań, na sesjach Rady Miejskiej,
- wymianę komputerów zakupionych przez MSWiA obsługujących program ŹRÓDŁO - aplikację do obsługi Systemu Rejestrów Państwowych,
- zakup serwisów i asysty technicznej dla oprogramowania narzędziowego, aplikacyjnego oraz urządzeń funkcjonujących w urzędzie,
- zakup dysków i macierzy, który pozwoli zwiększyć bezpieczeństwo środowiska serwerów poprzez stworzenie wysokowydajnej ochrony sieciowej Centrum Danych, niezbędne do realizacji wymagań określonych w KRI i sprawozdaniu z audytu. Opracowanie kompleksowej propozycji nowej polityki bezpieczeństwa,
- aktywny udział w pracach dotyczących rozbudowy Systemu Monitoringu Miejskiego w Łodzi,
- wdrożenie systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie finansami Miasta” (ZFM),
- zweryfikowano stan infrastruktury technicznej wykorzystywanej w Miejskich Jednostkach Organizacyjnych oraz Urzędzie Miasta Łodzi dla potrzeb projektu ZFM,
- udział w projekcie pilotażowego w skali kraju wdrożenia w jednostce samorządowej systemu Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją autorstwa Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego (EZD PUW), w porozumieniu z ministrem Administracji i Cyfryzacji przy współudziale Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi. 1 stycznia.2017 r. system EZD PUW został uruchomiony produkcyjnie w UMŁ jako system wspierający,
- w 2016 r. kontynuowano wznowiony w 2015 projekt: Zakup i Wdrożenie Systemu Zarządzania Zasobami Ludzkimi i Wynagrodzeń. Wynikiem Analizy Przedwdrożeniowej jest Projekt Rozwiązania, który został przyjęty 13.01.2017 r.,
- udział w projekcie Wprowadzenie centralnego rozliczania VAT w jednostkach budżetowych i zakładzie budżetowym Miasta Łodzi,
- w związku z nowelizacją Ordynacji Podatkowej, obowiązującej od dnia 1 lipca 2016 r. został wprowadzony obowiązek

przekazywania organom podatkowym, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, informacji w formie Jednolitych Plików Kontrolnych (JPK),

- wymiana systemu bankowości elektronicznej – nowa umowa obowiązuje od 01.01.2017 r. Na przełomie lat konieczne było wygenerowanie 45 kluczy PGP do szyfrowania danych między UMŁ a bankiem,
- kontynuacja rozpoczętych prac w 2015 r. związanych z wykonaniem analizy dotyczącej niezgodności danych zawartych w bazach danych ŁOGu i Ewidencji Nieruchomości UMŁ,
- rozpoczęcie wdrożenia funkcjonalności systemu „Płatności PiK” Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych do dokonywania przedpłaty za czynności związane z wydawaniem uprawnień do kierowania pojazdami oraz dopuszczeniem pojazdów do ruchu,
- zakup aplikacji konwertującej umożliwiającą współdziałanie z wdrożonymi systemami informatycznymi w UMŁ w zakresie konwersji plików generowanych przez systemy informatyczne w standardzie ELIXIR oraz SORBNET,
- zakup aplikacji OGNIVO (na podstawie umowy zawartej z KIR), która umożliwia elektroniczną komunikację Administracyjnych organów egzekucyjnych z bankami poszukiwanie rachunku bankowego dłużnika,
- wdrożenie nowego rozwiązania w obszarze sieci informatycznej w Data Center,
- zakup systemu Platforma BB, która umożliwi osadzenie na niej danych archiwalnych i funkcjonalności aplikacji przestarzałych technologicznie a niezbędnych do realizacji zadań,
- współudział w opracowaniu i przygotowaniu projektu nowego portalu informacyjnego Miasta,
- współpraca z Biurem ds. Partycypacji Społecznej nad przygotowaniem zapisów niezbędnych do wspierania procesu głosowania nad Budżetem Obywatelskim,
- utrzymanie sieci „LodzWiFi”, usługę zakupiono w ramach Budżetu Obywatelskiego w latach 2014 – 2015,
- utrzymanie sieci MSSDI (Metropolitalna sieć szerokopasmowego dostępu do Internetu),
- modernizację środowiska informatycznego Systemu Łódzkiego Centrum Kontakt z Mieszkańcami oraz na połączenie Systemu Zarządzania Dokumentami EZD PUW z Systemem ŁCKzM,
- administrowanie: 45 aplikacjami, wykorzystywanymi przez ponad 3300 pracowników UMŁ i 11 jednostek Miasta,

Wydział Organizacyjno-Administracyjny – w ramach zadań w roku 2016 Wydział:

- zapewnił obsługę protokolarną 35 posiedzeń Kolegium Prezydenta Miasta Łodzi,
- zarejestrował 2464 zarządzeń Prezydenta i 973 interpelacji,
- przekazał 364 uchwał Rady Miejskiej właściwym merytorycznie komórkom organizacyjnym,
- przygotował 17 sprawozdań z działalności Prezydenta Miasta Łodzi pomiędzy sesjami Rady Miejskiej,
- przygotował dokumenty będące podstawą przekazania składek z tytułu uczestnictwa Miasta Łodzi w Unii Metropolii Polskich, Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich oraz Stowarzyszeniu Związków Gmin i Powiatów Regionu Łódzkiego,
- zrealizował 2834 wnioski o zamieszczenie materiałów w BIP oraz zamieścił w BIP UMŁ 1470 oświadczeń majątkowych,
- koordynował zadania związane z rozpatrywaniem wniosków o udostępnienie informacji publicznej. W 2016 r. w centralnym repertorium wniosków o udostępnienie informacji publicznej odnotowano 1024 sprawy,
- opracował 9 zarządzeń Prezydenta Miasta Łodzi w sprawie upoważnienia pracowników Urzędu do wydawania decyzji o odmowie udostępnienia informacji publicznej,
- w ramach zadań wynikających z ustawy o ochronie danych osobowych przeprowadził w Urzędzie Miasta 9 kontroli,
- zaktualizowano ewidencję osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych (Info-Plus), (1012 upoważnień),
- realizowano – we współpracy z innymi komórkami organizacyjnymi Urzędu – zadania związane z ponownym uzyskaniem

certyfikatu ISO 9001:2009. Urząd Miasta Łodzi uzyskał ponownie certyfikat ważny do 17 listopada 2019 r.,

- zapewniano stałą obsługę transportową dla kierownictwa Urzędu i pozostałych komórek organizacyjnych realizując 4 476 dyspozycji, z łącznym przebiegiem 659 151 km.

Wydział Prawny - w roku 2016:

- Wydział zapewniał obsługę prawną organów Miasta oraz komórek organizacyjnych Urzędu,
- wpłynęło 19 440 (22 000 w 2015 r.) pism różnego rodzaju, głównie związanych z prowadzeniem spraw sądowych. Ponadto Wydział udzielił komórkom organizacyjnym UMŁ 4 541 informacji dotyczących postępowań sądowych lub braku takich postępowań, co do nieruchomości, osób fizycznych i prawnych.

Rys. 20. Liczba korespondencji wpływającej do Wydziału Prawnego

Źródło: Wydział Prawny

- wydanych zostało 287 (393 w 2015 r.) pisemnych opinii prawnych. W statystyce nie zostały ujęte opinie prawne dotyczące umów, uchwał i zarządzeń oraz opinie przekazywane w formie innej niż pisemna, których jest większość. Usprawnieniem w zakresie wydawania opinii prawnych było wprowadzenie wzoru wniosku o wydanie opinii prawnej oraz prowadzenie repertorium, co pozwoliło wyeliminować wydanie ponownej opinii dotyczącej wc tych samych zagadnień prawnych.

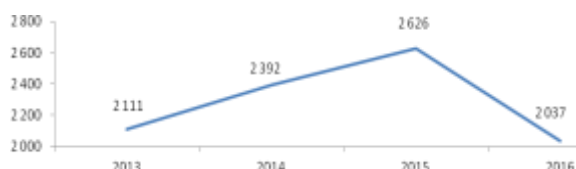
Rys. 21. Liczba zarejestrowanych opinii prawnych

Źródło: Wydział Prawny

- wszczęto 2 032 (2 626 w 2015 r.) spraw sądowych przeciwko Miastu lub Skarbowi Państwa z udziałem Miasta lub Skarbu Państwa lub z powództwa Miasta lub Skarbu Państwa. Statystyka nie uwzględnia wszczętych w 2016 roku postępowań sądowo-administracyjnych, egzekucyjnych i innych, np. przed KIO, karnych i itp. Prowadzone były również procesy wszczęte i nie zakończone w latach poprzednich,

Rys. 22. Liczba spraw sądowych

Źródło: Wydział Prawny

- Wydział wykonywał kontrole legislacyjne i korekty projektów aktów prawnych przekazanych wraz z Kartami projektów przez komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi i miejskie jednostki organizacyjne. Kontroli legislacyjnej i ewentualnej korekcie poddano 2585 (2341 w 2015 r.) projektów takich aktów prawnych w tym: 357 (340 w 2015 r.) projektów uchwał

- Rady Miejskiej i 2228 (2001 w 2015 r.) projektów zarządzeń Prezydenta Miasta,
- formalną kontrolą poprawności objęto 422 (461 w 2015 r.) projektów indywidualnych upoważnień i pełnomocnictw Prezydenta Miasta,
 - przygotowano 6 (2 w 2015 r.) opinii zgodności z zasadami techniki prawodawczej projektów uchwał Rady Miejskiej, przedłożonych przez grupy inicjatywne 15 mieszkańców Łodzi,
 - Wydział przygotowywał newsletter prawny – informację o najważniejszych zmianach w przepisach prawnych istotnych dla pracowników samorządowych, przekazywany do komórek organizacyjnych UMŁ.
 - w 2016 roku Wydział Prawny po raz pierwszy przeprowadził wewnętrzne szkolenia dla pracowników Urzędu Miasta Łodzi. W dwóch edycjach szkoleń radcowie prawni opracowali 38 tematów i przeprowadzili 43 szkolenia.

Wydział Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów – realizuje zadania określone w ustawie z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, ustawie z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami oraz w aktach wykonawczych do wymienionych ustaw. Mają one charakter obligatoryjny i związane są przede wszystkim z obsługą mieszkańców Miasta Łodzi. Ponadto do zadań Wydziału należą sprawy związane z:

- rejestrowaniem przedsiębiorców prowadzących stacje kontroli pojazdów i ośrodki szkolenia kierowców,
- wydawaniem i cofaniem uprawnień diagnostom,
- prowadzeniem ewidencji instruktorów.

W Łodzi, według stanu na 31.12.2016 r., było zarejestrowanych 1 396 autobusów, 2 919 ciągników samochodowych, 10 640 motocykli, 7 997 motorowerów, 51 770 samochodów ciężarowych różnych rodzajów, 2 646 samochodów specjalnych i 368 680 samochodów osobowych.

- w Wydziale Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów w 2016 r. odnotowano ogółem 310 492 spraw, w tym:
 - dokonano 72 831 rejestracji pojazdów,
 - wydano 16 004 dokumentów potwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami. W dniu złożenia wniosku rozpatrywano pozytywnie 96,4% spraw, mimo że przepisy wyznaczają termin dwudniowy,
 - przeprowadzono kontrole we wszystkich nadzorowanych ośrodkach szkolenia kierowców i stacjach kontroli pojazdów (skontrolowano 76 ośrodków szkolenia kierowców i 64 stacje kontroli pojazdów),
 - kontynuowano wysyłanie powiadomień za pomocą kanału sms lub e-mail, do właścicieli pojazdów oraz osób posiadających uprawnienia do kierowania pojazdami, o możliwości odbioru dokumentów komunikacyjnych,
- łącznie zarejestrowano 639 pojazdów samochodowych na 1000 mieszkańców,
- średnia miesięczna liczba załatwionych spraw z zakresu spraw realizowanych przez Wydział Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów wyniosła 25 874,
- uzyskano ponadplanowe dochody na poziomie 13,9 mln zł, co stanowi 106,5% planu. Wydatki Wydziału sięgnęły 5,3 mln zł.,
- od 15 czerwca 2016 r. istnieje w Wydziale Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów moduł umożliwiający mieszkańcom Miasta Łodzi internetową rejestrację terminu wizyty w Wydziale,
- Udostępniono mieszkańcom na platformie ePUAP dwa nowe formularze dotyczące realizowanych spraw, tj. wniosek o wydanie zaświadczenia potwierdzającego posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami oraz wniosek o wydanie zaświadczenia potwierdzającego dane pojazdu i właściciela.
- W 2016 r. na 310 492 zrealizowane sprawy wpłynęły 24 skargi, (w tym 4 na pomioty spoza Urzędu Miasta Łodzi) z czego 4 rozpatrzono pozytywnie dla skarżącego, a na 202 252 wydanych decyzji administracyjnych, uchylonych lub zmienionych zostało jedynie 22.

Wydział Spraw Obywatelskich - w roku 2016

- kontynuowano wymianę dowodów osobistych, którym upłynął 10-letni termin ważności. Liczba wniosków złożonych w formie elektronicznej w stosunku do roku 2015 wzrosła czterokrotnie.

Tab. 123. Podstawowe zadania wykonane przez Oddział Dowodów Osobistych.

Nazwa zadania	2013	2014	2015	2016
Wnioski o wydanie dowodów osobistych	84 100	83 011	77 462	80 664
Wydanie				
dowodów osobistych	82 303	83 256	76 897	80 525
zaświadczeń o utracie dowodów	10 792	10 789	11 317	11 101
Informacje osobowo-adresowe	8 410	6 764	5 937	2616
Zaświadczenia z akt dowodowych	95	51	68	63

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich.

- wydano 2 009 decyzji administracyjnych (427 w sprawach za 2015 r.),
- zweryfikowano 160 531 rekordów w rejestrze PESEL.

Tab. 124. Podstawowe zadania wykonane przez Oddział Dowodów Osobistych.

Nazwa zadania	2014	2015	2016
Zameldowania na pobyt stały	19 491	18 867	16 544
Zameldowania na pobyt czasowy	15 627	13 966	12 928
Wymeldowania z pobytu stałego	13 234	11 347	9 459
Wymeldowania z pobytu czasowego	2 692	1 522	1 110
Zmiany w systemie ewidencji ludności na podstawie aktów USC	25 182	6 349	Bd
Zaświadczenia ze zbioru ewidencji ludności	11 053	11 485	14 181
Podania z zakresu dyscypliny meldunkowej	2 284	2 357	2 052
Decyzje administracyjne oraz postanowienia w sprawach o zameldowanie, wymeldowanie, uchylenie czynności materialno-technicznej zameldowania/wymeldowania	1 976	2 211	2 009
Potwierdzenie, przedłużanie i unieważnianie profilu zaufanego ePUAP	2 585	1 976	2 985
Sprawy dotyczące rejestru wyborców	1 320	738	

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich.

- wpłynęły 47 374 zapytania, listy, wnioski o udostępnienie danych osobowych z rejestru mieszkańców,
- Udzielono 56 278 odpowiedzi na wnioski o udostępnienie danych osobowych z rejestru mieszkańców,
- Wydano 77 zezwoleń na sprowadzenie z zagranicy zwłok/szczałków ludzkich w celu ich pochowania.
- w ramach prowadzonego nadzoru nad stowarzyszeniami i fundacjami złożonych zostało w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w 19 wniosków (w 2015 r. 8 wniosków).
- wydano zalecenia 6 stowarzyszeniom – w związku z działalnością naruszającą postanowienia statutu (w 2015 r. 3 zalecenia),
- sporządzono 62 opinie dla Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia dotyczyły rejestracji stowarzyszeń oraz rejestracji zmian statutu stowarzyszeń w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- przyjęto zgłoszenia o utworzeniu na terenie Miasta Łodzi i wpisano do ewidencji 15 stowarzyszeń zwykłych (w 2015 r. 12),
- dokonano 23 wpisów do ewidencji stowarzyszeń zwykłych, a do 225 stowarzyszeń zwykłych wysłano pisma informujące o konieczności przerejestrowania się do nowej ewidencji w związku ze zmianą przepisów ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Z bazy organizacji pozarządowych wykreślono 397 stowarzyszeń, które uległy rozwiązaniu z mocy prawa,
- opracowano informacje oraz wzory dokumentów w zakresie tworzenia i uzyskiwania wpisów do nowej ewidencji i opublikowano je na stronie Biuletynu Informacji Publicznej i na stronie Łódź Aktywnych Obywateli.

Wydział Techniczno-Gospodarczy – do jego zadań należy w szczególności:

- administrowanie budynkami urzędu i ich obsługa techniczno-gospodarcza,
- publikowanie na tablicach ogłoszeń urzędu obwieszczeń, decyzji i innych dokumentów o charakterze urzędowym,
- prowadzenie powielarni na potrzeby urzędu.

Wydział Zamówień Publicznych

- realizując Strategię Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ w sferze zamówień publicznych Wydział przygotował zarządzenie w sprawie udzielania zamówień publicznych z zastosowaniem klauzul społecznych i środowiskowych,
- wprowadzony został system monitorowania zamówień publicznych w miejskich jednostkach organizacyjnych,
- Wydział współorganizował wraz z Uniwersytem Łódzkim III. Międzynarodową konferencję z cyklu "Reforma prawa zamówień publicznych". Został też wyróżniony przez Urząd Zamówień Publicznych do współpracy przy opracowaniu dobrych praktyk z zakresu zrównoważonych zamówień publicznych,
- Wydział przeprowadził szkolenia, warsztaty i konsultacje dla pracowników Urzędu z zakresu zamówień publicznych. Zostały przeprowadzone 43 szkolenia dla 746 osób.
- W 2016 roku Wydział przygotował wytyczne dotyczące zasad opisu przedmiotu zamówienia na roboty budowlane.
- Wskaźnik skuteczności udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Miasta Łodzi w 2016 roku kształtował się na poziomie 90,56 %.

Tab. 125. Postępowania wszczęte.

Rodzaj zamówienia	Liczba postępowań					Struktura zamówień wg rodzaju w %				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Dostawy	91	80	82	58	57	22	25	25	20	17
Usługi	294	206	192	184	232	70	65	59	65	71
Roboty budowlane	37	33	49	41	39	9	10	15	15	12
Razem	422	319	323	283	328	100	100	100	100	100

Źródło: Wydział Zamówień Publicznych

- Wszczęto 328 postępowań o udzielenie zamówień publicznych, a struktura zamówień wskazuje na nadal dominujący udział usług (71 proc. postępowań).

Tab. 126. Wartości postępowań, zakończonych udzieleniem zamówienia albo zawarciem umowy ramowej.

Rodzaj zamówienia	Wartość netto w mln zł					Struktura zamówień wg rodzaju w %				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Dostawy	19,2	29,7	29,3	12,9	101	6	9	13	9	24
Usługi	89,0	207,3	18,37	78,7	216	29	61	77	57	51
Roboty budowlane	199,5	100,5	23,69	47,4	107	65	30	10	34	25
Razem	307,7	337,5	233,36	139,0	425	100	100	100	100	100

Źródło: Wydział Zamówień Publicznych

- Pod względem wielkości wydatkowanych środków finansowych w zamówieniach publicznych zarówno w roku 2015, jak i 2016 dominowały usługi. Stanowiły one w 2015 roku 57% zamówień, natomiast w roku 2016 wartość udzielonych zamówień w usługach stanowiła 51% kwoty udzielonych zamówień. W przypadku dostaw nastąpił wzrost zamówień o 15% w roku 2016 w stosunku do roku 2015, co daje udział na poziomie 24% ogólnej kwoty wartości udzielonych zamówień.

Tab. 127. Średni czas trwania postępowań* w dniach (zamówienia powyżej 14 000 euro, ale poniżej progów UE).

	Średni czas trwania postępowań* w dniach				
	2012	2013	2014	2015	2016
Dostawy	41	38	32	33	33
Usługi	42	31	41	37	40
Roboty budowlane **	53	52	56	56	57
Średnio dni	45	40	43	39	43

*liczony od ogłoszenia postępowania do zawarcia umowy

Źródło: Wydział Zamówień Publicznych.

- Przeciętny czas trwania postępowania o wartości poniżej progów unijnych w roku 2016 wynosił 43 dni, a w przypadku dostaw 33 dni. Natomiast w przypadku usług średni czas postępowania sięgał 40 dni (o 3 dni dłużej niż w roku 2015), a robót budowlanych 57 dni.

Tab. 128. Średni czas trwania postępowań* w dniach (zamówienia powyżej progów UE).

	Średni czas trwania postępowań* w dniach				
	2012	2013	2014	2015	2016
Dostawy	93	91	81	69	50
Usługi	73	83	78	87	119
Roboty budowlane **	212	95	84	85	97
Średnio dni	126	90	81	83	89

*średni czas trwania postępowań w dniach - liczony od ogłoszenia postępowania do zawarcia umowy
 ** postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na Budowę Stadionu Miejskiego

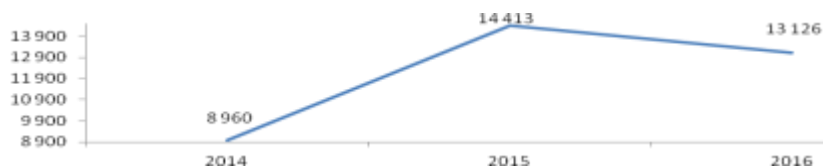
Źródło: Wydział Zamówień Publicznych.

- W przypadku zamówień, o wartościach powyżej progów unijnych, średni czas trwania postępowania wyniósł w 2016 roku 89 dni, co oznacza, iż uległ on zauważalnemu wydłużeniu w stosunku do roku ubiegłego. W przypadku robót budowlanych było to 97 dni, w przypadku dostaw 50 dni (wymierne skrócenie w odniesieniu do roku poprzedniego), natomiast w usługach czas trwania postępowania wyniósł aż 119 dni.

Wydział Zarządzania Kontaktami z Mieszkańcami - w 2016 r.:

- Kontynuowano pilotażowe wdrożenie w Urzędzie Miasta systemu do Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją autorstwa Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, którego podstawą było porozumienie zawarte w lipcu 2015 r. pomiędzy Wojewodą Podlaskim – a Prezydentem Miasta Łodzi. Celem wdrożenia było zastąpienie użytkowanego dotychczas komercyjnego systemu klasy EZD systemem niekomercyjnym, który znacznie obniżył koszty Urzędu.
- Wdrażanie EZD w Urzędzie Miasta Łodzi przeprowadzono w 5 etapach. Każdy etap składał się z konfiguracji systemu w zakresie wdrażanych komórek, szkoleń koordynatorów i pracowników oraz wsparcia pracowników w początkowym okresie korzystania z systemu EZD. Przeszkolono 783 osoby. Nie ponoszono zatem kosztów związanych ze zlecaniem szkoleń na zewnątrz.
- W związku z planowanym rozszerzeniem w 2017 r. katalogu spraw prowadzonych w UMŁ elektronicznie odbyły się spotkania z przedstawicielami wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu. Wynikiem tych prac jest przygotowany wykaz 131 nowych rodzajów spraw, które od dnia 2 stycznia 2017 r. będą prowadzone w UMŁ wyłącznie elektronicznie.
- W roku 2016 podejmowano kolejne działania związane z udostępnianiem usług elektronicznych na platformie ePUAP, w tym ich aktualizacją. Udostępniono 12 kolejnych formularzy elektronicznych, w tym 7 lokalnych (własnych) oraz 5 centralnych. Urząd Miasta Łodzi udostępnił na koniec 2016 r. łącznie 101 formularzy elektronicznych.
- Z uwagi na obowiązujące przepisy, w szczególności Kodeksu postępowania administracyjnego, zapewniono wyposażenie pracowników UMŁ oraz radnych Rady Miejskiej w kwalifikowane certyfikaty podpisu elektronicznego. W 2016 roku odnowiono 183 certyfikaty kwalifikowane oraz zakupiono 65 nowych. Obecnie kwalifikowany podpis elektroniczny wykorzystywany jest w kontakcie m.in. z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Regionalną Izbą Obrachunkową, Krajowym Biurem Wyborczym, Krajową Izbą Odwoławczą, a także z urzędami wojewódzkimi i bankami.
- W wyniku udostępnienia usług elektronicznych i wprowadzenia nowych rozwiązań w zakresie zarządzania dokumentacją na przestrzeni kilku ostatnich lat, z wyjątkiem 216 r. nastąpił znaczny wzrost udziału tej formy w wymianie informacji z Urzędem Miasta Łodzi. Łącznie w 2016 r. wpłynęło 13 126 dokumentów elektronicznych przez elektroniczną skrynkę podawczą na platformie ePUAP, co w porównaniu z 2015 r. (14 413) stanowi 91 %, a z 2014 r. (8 960) 146 %,

Rys. 23. Wpływ przesyłek w ePUAP.

Źródło: Wydział Zarządzania Kontaktami z Mieszkańcami

- Pracownicy Archiwum Zakładowego :
 - uporządkowali materiały archiwalne (dokumentację architektoniczno-budowlaną) byłego Urzędu Dzielnicy Łódź-Bałuty 5 100 jednostek archiwalnych w celu przekazania do Archiwum Państwowego w Łodzi,
 - przyjęli 578 mb akt z komórek organizacyjnych urzędu,
 - przyjęli 39 mb akt zlikwidowanych jednostek organizacyjnych miasta,
 - wybrakowali 222 mb dokumentacji niearchiwalnej kat. "B" ,
 - udostępniili 4 925 jednostek archiwalnych (teczek).
- Prowadzono nowoczesne punkty obsługi mieszkańców działające na zasadach front Office (Łódzkie Centrum Kontakt z Mieszkańcami, które realizują następujące usługi:
 - udzielanie informacji na temat spraw załatwianych w UMŁ i miejskich jednostkach organizacyjnych,
 - wydawanie wniosków i druków, pomoc w ich wypełnieniu, oraz przyjmowanie wniosków, pism, dokumentów skierowanych do komórek organizacyjnej UMŁ,
 - załatwianie sprawy z zakresu ewidencji ludności, w tym dowodów osobistych,
 - potwierdzanie, przedłużanie i unieważnianie profilu zaufanego ePUAP,
 - wydawanie pozwoleń na wjazd na ul. Piotrkowską,
 - przyjmowanie skargi lub interwencji,
 - zapewnianie dostępu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) i do aktualnych przepisów prawnych,
 - wydawanie Miejskiej Karty Seniora i „pudełek życia”,
 - przyjmowanie wpłat z tytułu podatków lokalnych i opłat w punkcie bankowym,
 - udział w akcjach: informowania i głosowania nad zadaniami do budżetu obywatelskiego, ponownego składania deklaracji „śmieciovych”, wymiaru podatku od nieruchomości, Karty Dużej Rodziny.
- Nadal funkcjonują w zmodyfikowanej formule punkty informacyjno-kancelaryjne na Bałutach, Górnej, Polesiu, Śródmieściu, Widzewie, Sienkiewicza 5, Piotrkowskiej 175 oraz jeden zewnętrzny w hipermarkecie Leclerc. W 2016 r. ponad 110 500 klientów skorzystało z usług ŁCKzM oraz punktów informacyjnych UMŁ,
- W 2016 r. przyjęto ponad 431 tys. korespondencji do UMŁ.
- Łódzkie Centrum Kontakt z Mieszkańcami obsługuje mieszkańców w wydłużonym czasie tj. (od poniedziałku do piątku od 8.00 do 19.00 oraz w sobotę od 9.00 do 13.00. Oddział Call Center świadczy usługi teleinformacyjne od poniedziałku do piątku od 8.00 do 17.00 oraz w sobotę od 9.00 do 13.00). Zewnętrzny punkt informacyjny czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00 – 17.00 - w hipermarkecie Leclerc .
- Od 4 stycznia 2016 roku ruszyła w Łodzi nieodpłatna pomoc prawna świadczona w 28 punktach przez adwokatów i radców prawnych wskazanych przez Okręgową Radę Adwokacką, Okręgową Izbę Radców Prawnych i organizacje pozarządowe wyłonione w wyniku przeprowadzonego konkursu ofert. Z nieodpłatnej pomocy prawnej mogą skorzystać osoby posiadające ważną Kartę Dużej Rodziny, osoby fizyczne, którym w okresie roku poprzedzającego zostało

przyznane świadczenie z pomocy społecznej, kombatanci, weterani, osoby, które nie ukończyły 26 lat, osoby, które ukończyły 65 lat, osoby zagrożone lub poszkodowane katastrofą naturalną, klęską żywiołową lub awarią techniczną. W 2016 roku z tej formy pomocy skorzystało 6 212 osób.

- Prowadzono portal Łódzkiego Centrum Kontakt z Mieszkańcami, w ramach którego aktualizowano Bazę Wiedzy zawierającą opisy procedur realizowanych urzędowych. Obecnie Baza Wiedzy zawiera 554 procedury udostępnione mieszkańcom (w 2015 r. 474), w tym 160 (w 2015 r. 97) dotyczących 8 jednostek organizacyjnych. W 2016 roku liczba wyświetleń portalu ŁCKzM wynosiła 220 108 (w 2015 r. - 277 409).

Urząd Stanu Cywilnego - realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej polegające na rejestracji aktów urodzeń, małżeństw i zgonów oraz innych zdarzeń, które mają wpływ na stan cywilny osób. Rok 2016 był pierwszym pełnym rokiem wdrożenia informatycznej rejestracji stanu cywilnego, która w ramach rządowego projektu pl.ID. Akty stanu cywilnego są tworzone tylko w formie elektronicznej. PESEL dla dziecka jest nadawany bezpośrednio po sporządzeniu aktu urodzenia. Nowością jest możliwość uzyskania odpisu w formie elektronicznej.

Odmiejscowiono wiele czynności wykonywanych w USC takich jak wydawanie odpisu aktu stanu cywilnego i zaświadczeń, transkrypcje aktów zagranicznych do polskich ksiąg, administracyjna zmiana imion i nazwisk. Rok 2016 pokazał, że możliwość wyboru przez klienta urzędu, w którym pragnie załatwić sprawę powoduje wzrost ilości czynności w dużych urzędach stanu cywilnego, do których należy USC w Łodzi. Np. ilość aktów zagranicznych wpisanych do polskich ksiąg w USC w Łodzi w 2014 roku wynosiła 898, w 2015 roku wzrosła do 1016, w 2016 roku wynosiła już 1 397.

Rośnie liczba czynności wykonywanych w ramach nowego zadania polegającego na sprawdzaniu i usuwaniu niezgodności danych zawartych w rejestrze PESEL. W 2015 roku usunięto 14 tys. niezgodności, w 2016 r. – ponad 16 tys.

Z roku na rok spada liczba wydawanych odpisów aktów stanu cywilnego, ponieważ zgodnie z nowymi przepisami, przy realizacji czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego w kraju, zwalnia się od obowiązku przedkładania w USC papierowych odpisów aktów stanu cywilnego. Rośnie natomiast liczba odpisów wydawanych na drukach wielojęzycznych, składanych w urzędach za granicą.

Najważniejszym zadaniem USC na najbliższe lata jest masowa migracja (przepisanie) aktów zgromadzonych w archiwum USC do centralnego elektronicznego rejestru BUSC za pomocą aplikacji Źródło. Zbiór Archiwum USC w Łodzi liczy 3 mln aktów stanu cywilnego w formie papierowej. Reforma nałożyła na USC nowe zadanie polegające na uporządkowaniu danych gromadzonych w rejestrze PESEL w oparciu o akty stanu cywilnego. W 2016 roku nie wyeliminowano wszystkich błędów występujących w aplikacji od początku jej wdrożenia. Reforma USC nie przewidywała masowej migracji aktów stanu cywilnego zgromadzonych w centralnej aplikacji lokalnej do centralnego rejestru.

W USC przeprowadzono ankietę mającą na celu zbadanie poziomu satysfakcji klienta. Wbrew barierom spowodowanym reformą rejestracji stanu cywilnego poziom ocen pozytywnych przekracza 94,5%. (z okresu od 01 listopada – do 15 grudnia 2016 r.).

Tab. 129. Zadania realizowane przez USC,

Sprawa wg rodzaju	2013	2014	2015	2016
Akty stanu cywilnego:				
- urodzenia wg faktycznego miejsca zdarzenia	11 127	11 763	10 657	12 171
- małżeństwa	2 852	3 054	2 985	3 057
- zgony	10 757	10 291	10 595	10 235
Odpisy z archiwum i rejestracje bieżące	223 000	125 000	76 400	95 885
Przyjęte oświadczenia	4 159	5 618	6 382	4 632
Wydane decyzje i zaświadczenia	5 852	4 996	3 960	6 135
Zmiany w aktach na podstawie postanowień sądu, decyzji administracyjnych, oświadczeń	3 545	4 157	3 917	6 204
Usuwanie niezgodności w bazie PESEL		-	14 000	16 640

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego

Oddział ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy – realizuje zadania służby bezpieczeństwa i higieny pracy określonych przepisami szczególnymi w zakresie zapewnienia i przestrzegania warunków i higieny pracy w urzędzie.

DEPARTAMENT PREZYDENTA

Biuro Obsługi Inwestora i Współpracy z Zagranicą – działania prowadzone przez Biuro zostały opisane w Filarze Gospodarka i Infrastruktura oraz Społeczeństwo i Kultura.

Biuro Prezydenta – podejmowane działania:

- bieżąca obsługa Prezydenta i Wiceprezydentów, nadzorowanie i stałe monitorowanie zadań bezpośrednio przez nich zleconych,
- ścisła współpraca z Biurem Rzecznika Prasowego i Nowych Mediów Prezydenta Miasta (koordynacja komunikacji zewnętrznej Prezydenta Miasta, współorganizacja konferencji prasowych),
- współpraca z Biurem ds. Zarządzania Kadrami w zakresie monitorowania komunikacji wewnętrznej Kierownika Urzędu i nadzoru nad polityką kadrową,
- koordynacja prac projektu „Mia100 Kamienic”,
- udział w pracach dotyczących zasad i trybu ustalenia dotacji na prace konserwatorskie.

Biuro Rady Miejskiej - Obsługuje Komisje i Sesje Rady Miejskiej i bierze aktywny udział w przygotowywaniu uroczystości organizowanych przez Radę Miejską.

Wszystkie Komisje Rady Miejskiej przeprowadziły w 2016 roku łącznie 286 posiedzeń – natomiast w trakcie trwania poprzedniej, kadencji (2010 – 2014 r.), odbyło się w sumie 1225 posiedzeń Komisji. Podkreślenia wymaga fakt, że liczba posiedzeń Komisji, a także liczba Komisji jest w Łodzi znacząca, w porównaniu z innymi, dużymi miastami w Polsce. W Łodzi w okresie sprawozdawczym działało 19 Komisji Rady – podczas gdy np. w Gdańsku jest ich 11, w Lublinie – również 11, we Wrocławiu – 13, natomiast w Poznaniu – 17.

W 2016 r. zaczęto stosować nowe sposoby pracy. Były to:

- upowszechnienie systemu powiadamiania radnych o posiedzeniach Komisji drogą elektroniczną,
- zmiana zakresu spraw, prowadzonych w systemie Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją – rezygnacja z rejestrowania w EZD spraw z kategorii wnioski i postulaty mieszkańców przyczyni się do optymalizacji,
- instalacja sprzętu nagłaśniającego w sali, wykorzystywanej podczas posiedzeń Komisji.
- upowszechnienie systemu powiadamiania gości zapraszanych na posiedzenia Komisji drogą elektroniczną,
- wprowadzenie nowej wyszukiwarki uchwał i interpelacji,
- zamieszczanie na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi wyników z głosowań radnych Rady Miejskiej.

Działania Zespołu ds. Komunikacji Rady Miejskiej:

- stworzenie 374 notatek prasowych i 113 materiałów filmowych, dwukrotne zwiększenie liczby polubień strony na Facebooku (do 4900) i ponad dwukrotne zasięgu postów (do 54 tys. dziennie) i ponad 23 tys. wyświetleń filmów na You Tube (sukces).

Biuro Rzecznika Prasowego i Nowych Mediów Prezydenta Miasta – prowadzi obsługę Prezydenta, Wiceprezydentów oraz Urzędu Miasta Łodzi w zakresie kontaktów z mediami, organizację konferencji prasowych, briefingów, wystąpień w prasie, radiu telewizji i Internecie. Działalność Biura polegała na:

- udzielaniu informacji mediom z zakresu działań Prezydenta, Wiceprezydentów oraz Urzędu, autoryzacji wywiadów oraz sprostowań do mediów w przypadku niezgodności treści artykułu z prawdą,

- ustalaniu planów dotyczących organizacji konferencji, eventów oraz informacji dla dziennikarzy,
- wysyłaniu komunikatów do mediów dotyczących działalności Urzędu oraz miasta,
- informowaniu o najważniejszych sprawach Miasta na portalach społecznościowych: Tweeter oraz Facebook.

Biuro ds. Zarządzania Kadrami - w roku 2016 wdrożono następujące rozwiązania poprawiające standardy funkcjonowania UMŁ:

- Zorganizowano ponownie we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, bez wkładu finansowego, imprezę ogólnomiejską z okazji obchodów Dnia Dziecka.
- Usprawniono działanie strony „Dla pracownika” - zaktualizowano podkategorię „Ubezpieczenia grupowe”.
- W celu podniesienia kompetencji pracowników, przy ograniczonym budżecie zorganizowano szkolenia wewnętrzne prowadzone przez pracowników UMŁ. Realizowano także szkolenia korzystając z usług firm zewnętrznych. W rezultacie udało się przeszkolić: szkolenia wewnętrzne - 690 pracowników, szkolenia indywidualne - 470 pracowników, szkolenie grupowe (zewnętrzne) - 295 pracowników. Pozyskano również środki zewnętrzne na dofinansowanie udziału 33 pracowników w kursach i szkoleniach oraz 39 pracowników w studiach podyplomowych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego.
- Umożliwiono odbycie praktyk zawodowych i studenckich 125 osobom, a dzięki porozumieniu z PUP w Łodzi staże odbyły 154 osoby.
- Utworzono bazę kandydatów do pracy w Urzędzie Miasta Łodzi, stanowiącą rejestr osób zainteresowanych podjęciem pracy (w ramach umowy na czas usprawiedliwionej nieobecności oraz na stanowiska pomocnicze i obsługi, gdzie nie jest wymagane przeprowadzenie naboru na wolne stanowiska urzędnicze). W 2016 roku w bazie zostało zarejestrowanych 237 osób.
- Utrzymano pozytywne relacje z dotychczasowymi partnerami programu „Benefit” oraz rozszerzono program o nowe oferty. W 2016 roku współpracę prowadzono ze 138 podmiotami.
- W 2016 roku trwały prace komisji przetargowej dotyczącej zakupu informatycznego Systemu Zarządzania Zasobami Ludzkimi i Wynagrodzeń. Prace te zakończyły się wyłonieniem wykonawcy Asseco Data Systems S.A., z którą została zawarta umowa na 10 lat.
- W 2016 roku rozpoczęto prace dotyczące przygotowania postępowania na przeprowadzenie w Urzędzie Miasta Łodzi procesu wartościowania stanowisk pracy pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Projekt dotyczy ok. 2 000 stanowisk pracy.
- W celu wsparcia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy zawarto z Powiatowym Urzędem Pracy w Łodzi 36 porozumień na zatrudnienie w ramach robót publicznych. Wydano bezrobotnym 399 skierowań do pracy w Urzędzie (na okres 6 miesięcy), a średni poziom zatrudnienia tych osób wyniósł 190,66 etatów.
- Prowadzono negocjacje z działającymi w Urzędzie Miasta Łodzi związkami zawodowymi dotyczące projektu Regulaminu wynagradzania. Podniesiono wynagrodzenia 133 najmniej zarabiającym pracownikom zatrudnionym na czas nieokreślony na stanowiskach urzędniczych.
- Przygotowano 8 projektów zarządzeń w sprawie ustalenia limitów etatów w Urzędzie Miasta Łodzi oraz 8 projektów zarządzeń w sprawie ustalenia liczby zastępców kierowników komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Łodzi, dostosowując liczbę etatów do wprowadzanych zmian organizacyjnych oraz decyzji kadrowych podejmowanych przez Prezydent Miasta Łodzi.
- Przygotowano 3 projekty rozstrzygnięć sporów kompetencyjnych - wskazania komórek organizacyjnych właściwych do załatwienia konkretnych spraw.

- Przygotowano materiały, informacje, propozycje rozwiązań organizacyjnych wynikających ze zmian przepisów prawa, np. wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem,” przyjętej 13 maja 2016 r. ustawy o zmianie ustawy o *Karcie Polaka*.
- Łączna liczba przeszkolonych pracowników w 2016 roku wyniosła 1 455 osób (szkolenia płatne i bezpłatne).
- Umożliwiono bezrobotnym znajdującym się w szczególnej sytuacji na rynku pracy zatrudnienie w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych (średnio 190,66 etatów). Działania te, były możliwe dzięki refundacji wynagrodzeń przez Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi.

Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa - działania Wydziału zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

Straż Miejska - działania Straży Miejskiej zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

DEPARTAMENT SPRAW SPOŁECZNYCH

Biuro Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej – działania prowadzone przez Biuro zostały opisane w Filarze Gospodarka i Infrastruktura.

Wydział Edukacji_ działania Wydziału opisano w Filarze Społeczeństwo i Kultura.

Wydział Gospodarki Komunalnej_ działania Wydziału zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa_ działania zostały opisane w Filarze Przestrzeń i Środowisko.

Wydział Sportu

W 2016 r. wprowadzono szereg usprawnień. Dotyczą one:

- nawiązania współpracy z Komisją Dialogu Obywatelskiego ds. Sportu Powszechnego,
- rozpoczęcia administrowania stroną internetową www.sportowa.lodz.pl, w celu informacji o wydarzeniach organizowanych z udziałem łódzkich dzieci i młodzieży.
- rozpoczęcia prac dotyczących funkcjonowania, tworzenia i likwidowania klas sportowych w łódzkich placówkach edukacyjnych.

Pozostałe działania Wydziału zostały opisane w Filarze Społeczeństwo i Kultura.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - działania Ośrodka zostały opisane w Filarze Społeczeństwo i Kultura.

ŁÓDŹ W ŚWIELE WSKAŹNIKÓW STATYSTYCZNYCH

Przemiany zachodzące w Łodzi w sposób obiektywny, niezależny od sporządzających raport, dobrze obrazują wskaźniki efektywności podejmowanych działań (określone Zarządzeniem Nr 3606/VI/2012 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 31 grudnia 2012 roku).

Tab. 130. Łódź w świetle wskaźników statycznych.

Opis	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2012		2013		2014		2015		2016
				Data	wartość	Data	wartość	Data	wartość	Data	wartość			
WSKAŹNIKI														
Wskaźnik jakości i stanu zdrowia mieszkańców	Średnia długość trwania życia w latach	Kobiety Mężczyźni	lata	GUS	2011	78,4 70,1	2012	79,1 70,4	2013	79,3 70,1	2014	79,8 71,2	2015	79,6 71,0
Wskaźnik atrakcyjności miasta	Saldo migracji na 1000 ludności (stan na 31.12)		‰	GUS	2011	-2	2012	-2,3	2013	-2,2	I-II kw. 2014	-2,2	2015	bd
Podstawowy wskaźnik określający sytuację na rynku pracy w Łodzi	Stopa bezrobocia (stan na 31.12)		%	GUS	2011	10,80	2012	12,10	2013	12,3	2014	10,8	2015	9,5
Wskaźnik kondycji ekonomicznej łódzkich przedsiębiorstw	Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (rok do roku)		%	GUS	2011/2010	112,10	2012/2011	116,90	2013/2012	98,8	2014/2013	95,6	2015/2014	104,4
Wskaźnik określający poziom wydajności łódzkich przedsiębiorstw	Dynamika wydajności pracy w przemyśle (rok do roku)		%	GUS	2011/2010	111,70	2012/2011	108,60	2013/2012	105,2	2014/2013	96,0	2015/2014	104,5
Filar: GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA														
Wskaźnik funkcji akademickiej w mieście i regionie	Liczba studentów na 1000 mieszkańców		Liczba w tys.	GUS	2011	131,6	2012	127,3	2013	b.d.	2014	113,6	2015	109,3
Wskaźnik obrazujący kondycję ekonomiczną łódzkich przedsiębiorstw oraz zamożność obywateli	Przeciętne wynagrodzenie brutto (stan na 31.12)		zł	GUS	2011	3438,57	2012	3 633,70	2013	3 868,8	2014	3 993,48	2015	4 252,88
	Dynamika wynagrodzeń brutto (stan na 31.12)		%	GUS	2011/2010	103,31	2012/2011	105,71	2013/2012	106,5	2014	103,2	2015	106,5
Wskaźniki rozwoju łódzkich przedsiębiorstw	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON		liczba	GUS	2011	86 805	2012	89 431	2013	90 769	2014	91 488	2015	92 202
Filar: SPOŁECZEŃSTWO I KULTURA														
Wskaźnik określający liczbę inicjatyw miejskich poddanych do dyskusji z mieszkańcami	Liczba konsultacji społecznych		liczba	UML -BPS	2011	5	2012	32	2013	10	2014	14	2015	13
Wskaźnik informujący o rozwoju współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi.	% budżetu miasta przeznaczony na współpracę z organizacjami pozarządowymi		%	UML - BPS	2011	1,44	2012	1,40	2013	1,096	2014	1,05	2015	1,04

ŁÓDŹ W ŚWIETLE WSKAŹNIKÓW

Opis	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2012		2013		2014		2015		2016
				Data	wartość	Data	wartość	Data	wartość	Data	wartość	Data	wartość	
WSKAŹNIKI														
Wskaźnik określający zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym	Poziom skolarzacji dzieci w wieku 3-5 lat	%	UML - WE	2011	73%	2012	76%	2013	87,86	2014	90,95	2015	96,58	93,55
Wskaźnik rozwoju szkolnictwa w zawodowych branżach specjalistycznych	Udział liczby uczniów szkół zawodowych w liczbie uczniów szkół ponadgimnazjalnych	%	UML - WE	2011	42,50	2012	40,48	2013	42,4	2014	44,97	2015	44,6	42,47
Wskaźnik określający poziom kształcenia w łódzkich placówkach	Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w odniesieniu do średniej krajowej	%	UML - WE	2011	103,00	2012	103,65	2013	99,28	2014	102,97	2015	Część 1 – 102,98 Część 2 – 103,85	Część 1 – 101,9 Część 2 – 103,52
	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego - część humanistyczna w odniesieniu do średniej krajowej	%	UML - WE	2011	100,60	2012	GH-H 96,46* GH-P 108,2*	2013	GH-H 97,87 GH-P 97,42	2014	GH-H 104,07 GH-P 100,88	2015	GH-H 103,1 GH-P 103,2	GH-H – 103,57 GH-P – 101,45
	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego - część matematyczno-przyrodnicza w odniesieniu do średniej krajowej	%	UML - WE	2011	103,90	2012	GM-P 104,4* GM-M 105,96*	2013	GM-P 99,19 GM-M 97,42	2014	GM-P 107,31 GM-M 108,51	2015	GM-P 104,0 GM-M 104,2	GMP-P – 105,88 GM-M – 104,08
	Średnia zdawalność egzaminu maturalnego w odniesieniu do średniej krajowej	%	UML - WE	2011	119,10	2012	113,75	2013	113,9	2014	98,8	2015	100,6	107,89 (licea)
Filar: PRZESTRZEN I ŚRODOWISKO														
Wskaźniki stopnia prywatyzacji mieszkaniowego majątku gminy	Liczba lokali mieszkalnych w mieszkaniowym zasobie gminy	liczba	UML WBIL	2011	59 828	2012	57 250	2013	51 720	2014	48 627	2015	47 250	46 169
	Liczba sprzedanych mieszkań komunalnych	liczba	UML - WBIL	2011	1 358	2012	1 978	2013	4 124	2014	3 043	2015	1546	968
Wskaźnik efektywności polityki czynszowej	Wysokość zaległości mieszkaniowych (czynsz i opłaty niezależne od właściciela)	mln zł	UML - WBIL	2011	114,92	2012	129,38	2013	147,37	2014	167,65	2015	201,63	215,25
Wskaźnik informujący o rozwoju budownictwa mieszkaniowego w gminie	Mieszkania oddane do użytkowania	liczba	GUS	2011	1 526	2012	2 595	2013	1 445	2014	1 742	2015	2 252	2 066
Wskaźnik określający wysokość wydatków poniesionych na polepszenie jakości mieszkaniowego zasobu gminy	Wydatki remontowe w budynkach gminy (zasób mieszkaniowy)	mln zł	UML-WBIL	2011	34,2	2012	63,3	2013	102,30	2014	106,85	2015	71,58	56,62

RAPORT O STANIE MIASTA – REALIZACJA „STRATEGII ZINTEGROWANEGO ROZWOJU ŁODZI 2020+”

Opis	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2012		2013		2014		2015			
				2011											
Wskaźnik obrazujący wpływ UMŁ na kształtowanie ładu przestrzennego w mieście	Stopień pokrycia miasta MPZP	%	MPU	2011	5,30	2012	5,40	2013	7,65	2014	8,69(uchwalone)10,07	2015	10,62	16,09	
Wskaźnik atrakcyjności ekologicznej miasta	Udział powierzchni terenów zielonych na 1000 mieszkańców	ha	ZZM	2011	2,58	2012	2,6	2013	2,6	2014	2,65	2015	2,67	2,69	
Wskaźnik określający preferencje komunikacyjne mieszkańców	Przychody ze sprzedaży biletów MPK	mln zł	ZDiT	2011	129,95	2012	142,91	2013	140,04	2014	144,9	2015	135,5	137,8	
Wskaźnik informujący o rozwoju komunikacji rowerowej (zrównoważonego transportu)	Długość ścieżek rowerowych w mieście	km	ZDiT	2011	69,4	2012	76,4	2013	84,4	2014	116	2015	125	150	
Wskaźniki bezpieczeństwa w mieście	Liczba odnotowanych przestępstw	liczba	GUS od 2013 KMP	2011	28 524	2012	25 716	2013	24 678	2014	20 396	2015	19 799	17 480	
	Liczba przestępstw i wykroczeń wśród nieletnich	liczba	GUS od 2013 KMP	2011	2 700	2012	2 045	2013	2 028	2014	1 584	2015	1 436	1 468.	
Fundament: ŁÓDŹ EFEKTYWNA I PRZYJAZNA															
Wskaźniki kondycji finansowej gminy.	Dochody ogółem na 1 mieszkańca	zł	UMŁ – WB	2011	3 443,06	2012	4 202,4	2013	5 005,49	2014	4 802	2015	5 463	5 594	
	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	zł	UMŁ – WB	2011	3 707,64	2012	4 608,4	2013	5 331,06	2014	5 425	2015	5 685	5 496	
Wskaźnik proinwestycyjności miasta.	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	%	UMŁ – WB	2011	13,40	2012	16,00	2013	26,26	2014	26,6	2015	27,6	16,5	
Wskaźnik kondycji ekonomicznej miasta.	Wielkość nadwyżki operacyjnej w budżecie Miasta	mln zł	UMŁ – WB	2011	17,31	2012	27,6	2013	166,93	2014	226,1	2015	279,8	280,8	
Wskaźniki określające wpływ gminy na własne dochody.	Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	mln zł	UMŁ – WB	2011	68,87	2012	65,5	2013	64,57	2014	59,6	2015	69,0	73,5	
	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych		UMŁ – WB	2011	712,14	2012	742,5	2013	756,13	2014	805,7	2015	862,4	919,4	
Wskaźniki informujące o wykorzystaniu oraz efektywności działań związanych z wydatkowaniem środków z UE.	Wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej	na podstawie dochodów z tytułu wpływu FUE w danym roku na 1 mieszkańca	zł	BFE	2011	169,5	2012	265,31	2013	420,69	2014	355,25	2015	734,04	344,81
		na podstawie ilości podpisanych umów o dofinansowanie z uwzględnieniem spółek miejskich	liczba			50		33		29		20		0	62

Na przestrzeni 2016 r. ogólna sytuacja Łodzi mierzona przy pomocy 4 podstawowych mierników (dla średniej długości życia - brak aktualnych danych) poprawiła się. Stopa bezrobocia zmalała (o 1,6 punktu), wyniosła -7,9. Wydajność pracy oraz dynamika produkcji sprzedanej wzrosły odpowiednio o 2,7 oraz 0,4 punktu procentowego.

Przemiany w sferze gospodarki i infrastruktury mierzone przez 4 wskaźniki można określić jako pozytywne. Przeciętne wynagrodzenie w Łodzi nieznacznie wzrosło o 70 zł. Wzrosła również ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Natomiast odnotowano zmniejszenie liczby studentów, co jest uwarunkowane demograficznie

W sferze określonej jako społeczeństwo i kultura mierzonej przy pomocy 8 wskaźników nie odnotowano większych zmian w porównaniu do roku 2015. Wzrosły do bardzo wysokich, poziom skolaryzacji dzieci wieku 3 – 5 lat. Udział uczniów szkół zawodowych w ogólnej liczbie uczniów szkół ponadgimnazjalnych pozostał na zbliżonym poziomie. Wyniki egzaminów zdawanych przez łódzkich szóstoklasistów pozostały na podobnym poziomie, natomiast wyniki egzaminu gimnazjalnego nieznacznie się poprawiły i nadal są wyższe niż średnia krajowa. Minimalnie zmniejszeniu uległa liczba konsultacji społecznych.

W sferze przestrzeni i środowisko opisywanej przez 11 wskaźników odnotowano zróżnicowane kierunki zmian, ale z przewagą tendencji pozytywnych. Znacznie zmniejszyła się ilość sprzedanych lokali mieszkalnych z zasobu gminy. Niekorzystnie wciąż, zwiększają się zaległości czynszowe. W Łodzi zmniejszyła się liczba mieszkań oddanych do użytku o ok. 200 sztuk. Zdecydowanie obniżyły się wydatki na remonty, spadek ten był dość znaczący i wyniósł 15 mln zł.

Pomimo, że pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego istotnie się zwiększyło to wskaźnik ten nadal był bardzo niski (16%). Oczywista jest stabilność procentowego udziału terenów zielonych w przestrzeni miasta, a bardzo pozytywnym fakt zwiększenia długości ścieżek rowerowych. Wpływy ze sprzedaży biletów MPK nieznacznie wzrosły.

Dane o bezpieczeństwie łódzian przekazane przez KMP wskazują, iż ogólna liczba stwierdzonych przestępstw nadal zmniejsza się. Liczba przestępstw i wykroczeń wśród nieletnich pozostała na podobnym poziomie.

Sfera określana mianem Łódź efektywna i przyjazna, co stanowi zasadnicze credo Fundamentu, była mierzona przez 8 wskaźników. Wskaźniki, przede wszystkim dotyczące budżetu miasta, wykazały tendencje wzrostowe. Zwiększyły się dochody natomiast wydatki miasta w odniesieniu do liczby ludności nieznacznie spadły. Wskaźnik decydujący o modernizacji Łodzi, (procentowy udział inwestycji w wydatkach ogółem) obniżył się. Przyrost odnotował wskaźnik nadwyżki operacyjnej i wyniósł ok. 280 mln zł, co decyduje o właściwej elastyczności budżetu. Znacząco wzrosły dochody z PIT i CIT, te pierwsze o 4,5 mln zł, a wpływy z CIT o 57 mln zł.

Wartości wskaźników obrazujących wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej przedstawiły się następująco. Dochody uzyskane w 2016 r. ze źródeł europejskich w przeliczeniu na mieszkańca spadły, do wartości 345 zł. W 2016 r. podpisano 62 umowy z dofinansowaniem.

SPIS TABEL

Tab. 1. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (stan na koniec grudnia)	12
Tab. 2. Liczba bezrobotnych wg wykształcenia (stan na koniec grudnia)	13
Tab. 3. Liczba bezrobotnych wg stażu pracy (stan na koniec grudnia).....	13
Tab. 4. Liczba bezrobotnych wg czasu pozostawiania bez pracy (według stanu na koniec grudnia).....	14
Tab. 5. Liczba bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (stan na koniec grudnia).....	14
Tab. 6. Główne projekty wchodzące w zakres Programu NCL	20
Tab. 7. Liczba pasażerów i operacji lotniczych	25
Tab. 8. Liczba przewoźników lotniczych obsługiwanych przez Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta.....	25
Tab. 9. Liczba destynacji obsługiwanych przez Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta.....	25
Tab. 10. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.....	26
Tab. 11. Programy aktywizujące lokalny rynek pracy w latach 2013-2016	26
Tab. 12. Kobiety uczestniczące w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	27
Tab. 13. Programy pomocowe - zestawienie finansowe	29
Tab. 14. Działalność Łódzkiego Centrum Przedsiębiorcy	29
Tab. 15. Ewidencja działalności gospodarczej.....	30
Tab. 16. Inwestycje pozyskane w 2016 r.	33
Tab. 17. Inwestycje	34
Tab. 18. Ekwiwalent reklamowy łódzkich imprez.	40
Tab. 19. Wydarzenia odbywające się w Atlas Arenie w 2016 r.	42
Tab. 20. Działalność internetowa	46
Tab. 21. Biuletyn Informacji Publicznej	47
Tab. 22. Konsultacje społeczne w Łodzi	47
Tab. 23. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	48
Tab. 24. Działania profilaktyczne realizowane przez Miasto Łódź	52
Tab. 25. Środki przeznaczane na miejskie programy przeciwdziałania uzależnieniom w mln zł	54
Tab. 26. Środki publiczne przeznaczone na realizację konkursów w tys. zł	56
Tab. 27. Osoby korzystające z pomocy MOPS	60
Tab. 28. Dysfunkcje występujące w środowiskach objętych pomocą	60
Tab. 29. Świadczenia realizowane przez MOPS.....	61
Tab. 30. Osoby korzystające z pomocy Centrum Świadczeń Socjalnych	61
Tab. 31. Wypłacone przez Centrum Świadczeń Socjalnych świadczenia.....	62

Tab. 32. Środki wydatkowane w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	62
Tab. 33. Świadczenia w oparciu o przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy.....	62
Tab. 34. Pomoc na zakup leków i materiałów opatrunkowych.....	63
Tab. 35. Asystenci rodzin i rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny.....	63
Tab. 36. Placówki wsparcia dziennego	64
Tab. 37. Miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.....	64
Tab. 38. Rodziny formy pieczy zastępczej	65
Tab. 39. Usługi opiekuńcze	66
Tab. 40. Liczba miejsc w domach pomocy społecznej.....	67
Tab. 41. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych w I. osób.....	68
Tab. 42. Wydatki poniesione na rehabilitację społeczną w mln zł.....	68
Tab. 43. Działalność Miejskiego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności	68
Tab. 44. Opłacanie składki zdrowotnej ze środków MOPS.....	68
Tab. 45. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	69
Tab. 46. Stypendia i nagrody sportowe.....	75
Tab. 47. Działalność łódzkich teatrów miejskich	80
Tab. 48. Dofinansowanie teatrów w 2016 r.	80
Tab. 49. Środki sponsorskie pozyskane przez teatry w 2016 r.	80
Tab. 50. Działalność łódzkich domów i ośrodków kultury.....	81
Tab. 51. Dofinansowanie domów i ośrodków kultury w 2016 r. (środki zewnętrzne)	81
Tab. 52. Działalność łódzkich muzeów i galerii.....	82
Tab. 53. Dofinansowanie muzeów i galerii w 2016 r. (środki zewnętrzne).....	82
Tab. 54. Środki sponsorskie pozyskane przez muzea w 2016 r.	83
Tab. 55. Działalność pozostałych instytucji kultury w 2016 r.....	83
Tab. 56. Dofinansowanie pozostałych instytucji kultury i środki sponsorskie w 2016 r.....	83
Tab. 57. Środki sponsorskie pozyskane przez pozostałe instytucje kultury w 2016 r.	83
Tab. 58. Działalność łódzkich bibliotek w latach 2012-2016.	84
Tab. 59. Dofinansowanie bibliotek w 2016 r. (środki zewnętrzne)	84
Tab. 60. Środki sponsorskie pozyskane przez biblioteki w 2016 r.	84
Tab. 61. Imprezy kulturalne, które odbyły się na terenie łódzkich parków i zieleńców w 2016 r.	86
Tab. 62. Inwestycje miejskie w dziedzinie kultury realizowane w 2016 r.	87
Tab. 63. Dofinansowanie EC-1 ze środków zewnętrznych w 2016 r.....	92
Tab. 64. Placówki oraz miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych	95

Tab. 65. Dostępność żłobków publicznych *	95
Tab. 66. Jednostki organizacyjne łódzkiej oświaty prowadzone przez Miasto	96
Tab. 67. Jednostki organizacyjne łódzkiej oświaty prowadzone przez osoby fizyczne bądź prawne niezaliczane do skora finansów publicznych	96
Tab. 68. Szkoły i placówki publiczne prowadzone przez osoby fizyczne bądź prawne niezaliczane do sektora finansów publicznych.....	97
Tab. 69. Struktura uczniów placówek miejskich w roku szkolnym	97
Tab. 70. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym (3-5 lat).....	97
Tab. 71. Wyniki naboru (podstawowego i uzupełniającego) do przedszkoli miejskich i oddziałów przedszkolnych	98
Tab. 72. Dzieci sześciolatek	98
Tab. 73. Wyniki naboru do szkół podstawowych i gimnazjów	98
Tab. 74. Wyniki naboru do szkół podstawowych i gimnazjów	99
Tab. 75. Skierowania do placówek socjoterapeutycznych	99
Tab. 76. Struktura zatrudnienia nauczycieli wg stopnia awansu zawodowego w roku szkolnym 2016/17	100
Tab. 77. Struktura zatrudnienia nauczycieli i etatów pedagogicznych w szkołach/placówkach specjalnych i placówkach oświatowo-wychowawczych.....	100
Tab. 78. Średnie wyniki sprawdzianu po szóstej klasie w 2016 r.....	101
Tab. 79. Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych	101
Tab. 80. Średnie wyniki egzaminów maturalnych w % we wszystkich szkołach.....	102
Tab. 81. Zdawalność egzaminu maturalnego ogółem w % w 2016 r.	102
Tab. 82. Procentowy udział młodzieży w poszczególnych typach szkół.....	102
Tab. 83. Kierunki i liczba uczniów w systemie szkół zawodowych.....	103
Tab. 84. Zajęcia z dorosłymi	106
Tab. 85. Dzieci objęte wczesnym wspomaganie rozwoju	109
Tab. 86. Działania poradni psychologiczno – pedagogicznych.....	111
Tab. 87. Program stypendialny Młodzi w Łodzi	115
Tab. 88. Program płatnych staży wakacyjnych Praktykuj w Łodzi!	115
Tab. 89. Szkolenia „Twoja Kariera w Twoich Rękach”	115
Tab. 90. Wizyty w łódzkich firmach „Poznaj łódzkich Pracodawców”	115
Tab. 91. Podział zasobu mieszkaniowego	120
Tab. 92. Ilość wszczętych postępowań w 2016 r.	121
Tab. 93. Użytkownicy lokali komunalnych zalegający z opłatami za mieszkania (stan na 31.12.2016 r.)	122
Tab. 94. Działania windykacyjne wobec dłużników lokali użytkowych	122
Tab. 95. Zagospodarowanie lokali użytkowych i stawki czynszu (stan na 31.12.2016 r.).....	124

Tab. 96. Uzyskane efekty rzeczowe.....	124
Tab. 97. Zestawienie obszarów realizacji i szacowanych budżetów poszczególnych projektów	126
Tab. 98. Przygotowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (stan na koniec grudnia)	134
Tab. 99. Lasy w Łodzi (w % pow. miasta).....	136
Tab. 100. Prace pielęgnacyjne w parkach i zieleńcach i w pasach drogowych.	139
Tab. 101. Miejskie Schronisko dla Zwierząt	141
Tab. 102. Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Łodzi (w km)	142
Tab. 103. Wydatki na gospodarkę komunalną w mln zł	144
Tab. 104. Działania w obszarze transportu	147
Tab. 105. Wydatki inwestycyjne poniesione na budowę dróg i infrastruktury drogowej w mln zł.....	148
Tab. 106. Praca transportu tramwajowego i autobusowego	148
Tab. 107. Przychody ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej i wydatki w zakresie transportu zbiorowego (w mln zł)....	149
Tab. 108. Punktualność komunikacji zbiorowej.....	150
Tab. 109. Drogi w podziale na kategorie	150
Tab. 110. Zgłoszenia szkody komunikacyjnej	151
Tab. 111. Długość dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych	152
Tab. 112. Interwencje Straży Miejskiej.....	159
Tab. 113. Rezultaty interwencji dotyczących kontroli handlu w latach 2012-2016.....	160
Tab. 114. Interwencje na rzecz utrzymania właściwego stanu sanitarno – porządkowego	160
Tab. 115. Realizacja budżetu Miasta (dane wstępne).....	174
Tab. 116. Dochody i wydatki majątkowe na zadania współfinansowane środkami UE.....	174
Tab. 117. Prognoza finansowa Miasta Łodzi na najbliższe lata.....	176
Tab. 118. Wartość majątku	181
Tab. 119. Liczba wniosków dot. sprzedaży lokali wg stanu na dzień 31.12.2016 roku:.....	182
Tab. 120. . Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.....	184
Tab. 121. Pozwolenia na budowę	184
Tab. 122. 10 najdroższych nieruchomości w 2016 r.	191
Tab. 123. Podstawowe zadania wykonane przez Oddział Dowodów Osobistych.....	200
Tab. 124. Podstawowe zadania wykonane przez Oddział Dowodów Osobistych.....	200
Tab. 125. Postępowania wszczęte.....	201
Tab. 126. Wartości postępowań, zakończonych udzieleniem zamówienia albo zawarciem umowy ramowej.....	201
Tab. 127. Średni czas trwania postępowań* w dniach (zamówienia powyżej 14 000 euro, ale poniżej progów UE).	201
Tab. 128. Średni czas trwania postępowań* w dniach (zamówienia powyżej progów UE).....	202

Tab. 129. Zadania realizowane przez USC,.....	204
Tab. 130. Łódź w świetle wskaźników statycznych.	208

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, stan na wrzesień 2016 r. (w zaokrągleniu do pełnych liczb)	4
Rys. 2. Struktura podmiotów gospodarczych, stan na wrzesień 2016 r.	4
Rys. 3. Podział administracyjny Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.	6
Rys. 4. Łódź jako węzeł komunikacyjny	8
Rys. 5. Korytarze TEN-T w Polsce	8
Rys. 6. Stopa bezrobocia w Łodzi i regionie w %	12
Rys. 7. Liczba bezrobotnych wg wieku w latach 2015 i 2016.	13
Rys. 8. Schemat „Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+”	15
Rys. 9. Ranking Samorządów Rzeczypospolitej 2016 - miasta na prawach powiatu	16
Rys. 10. Obszar Nowego Centrum Łodzi.	18
Rys. 11. Rozmieszczenie i liczba żłobków miejskich w poszczególnych rejonach miasta	95
Rys. 12. Obszar rewitalizacji	126
Rys. 13. Obszary przeznaczone do objęcia MPZP w latach 2016+	134
Rys. 14 Strefa Płatnego Parkowania w Łodzi 2016 r.	151
Rys. 19. Trend w czasie liczby wydanych decyzji WZIZT i pozwoleń na budowę w latach 2014-2016	170
Rys. 20. Remonty budynków będących własnością lub współwłasnością Miasta 2016 r.	171
Rys. 21. Liczba nowych umów najmu.	171
Rys. 22. Skargi złożone w jednostkach i komórkach UMŁ 2016 r.	172
Rys. 23. Liczba wystawianych dokumentów przez Urząd Stanu Cywilnego	173
Rys. 15. Liczba korespondencji wpływającej do Wydziału Prawnego	198
Rys. 16. Liczba zarejestrowanych opinii prawnych	198
Rys. 17. Liczba spraw sądowych	198
Rys. 18. Wpływ przesylek w ePUAP.	203